

امارت اسلامی افغانستان
وزارت کار و امور اجتماعی

د افغانستان اسلامي امارت
د کار او ټولنيزو چارو وزارت

ریاست عمومی قوای بشری

ریاست مطالعه بازار کار

آمریت تحلیل سروی‌ها

شناسایی حرفه‌های مورد نیاز بازار کار

سال: 1404 هـ.ش

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

خلاصه

بازار کار افغانستان در سال‌های اخیر با چالش‌های متعددی از جمله بیکاری، کمبود نیروی کار ماهر، ناهماهنگی میان مهارت‌های عرضه‌شده توسط نظام آموزشی و نیازهای واقعی تشبثات، و وابستگی محدود اما هدفمند به نیروی کار خارجی روبه‌رو بوده است. این راپور تحلیلی با هدف شناسایی و تثبیت حرفه‌ها و مهارت‌های فنی و حرفه‌ای مورد نیاز بازار کار افغانستان و بررسی میزان تناسب میان عرضه و تقاضای این مهارت‌ها تدوین گردیده است.

این تحقیق با رویکرد توصیفی-تحلیلی و استفاده از روش کمی، بر اساس داده‌های میدانی جمع‌آوری‌شده از ۲۷۱۲ تشبث امارتی و خصوصی در ۳۴ ولایت کشور انجام شده است. ابزار اصلی گردآوری داده‌ها پرسشنامه تثبیت حرفه‌های مورد نیاز بازار کار بوده و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای آماری صورت گرفته است. در کنار آن، از تحلیل کیفی دیدگاه‌های کارفرمایان به‌منظور درک بهتر چالش‌ها و نیازهای مهارتی استفاده شده است.

یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که حرفه‌هایی مانند خیاطی، نجاری، فلزکاری، برق‌کاری، ترمیم موتر و ترمیم موبایل به‌طور پایداری در زمره پرتقاضاترین حرفه‌ها و بیشترین میزان استخدام در تشبثات در سطح ملی بازار کار افغانستان قرار دارند. همچنین نتایج بیانگر آن است که بخش خدمات با سهم ۶۹ درصد، بیشترین نقش را در فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی تشبثات ایفا می‌کند. با این حال، کمبود نیروی کار ماهر در برخی حرفه‌های مسلکی باعث شده است که شماری از تشبثات به استخدام اتباع خارجی روی آورند.

تحقیق همچنان نشان می‌دهد که با وجود استخدام بیش از نیمی از فارغان مراکز فنی و حرفه‌ای در تشبثات، نارضایتی قابل ملاحظه‌ای نسبت به سطح مهارت‌های عملی، تجربه کاری و میزان هماهنگی آموزش‌ها با نیاز واقعی بازار وجود دارد. این مسئله بیانگر ضعف پیوند میان مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای و سکتور خصوصی می‌باشد.

نتایج این راپور تأکید می‌کند که توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای مبتنی بر نیاز بازار، تقویت همکاری میان مراکز آموزشی و تشبثات، و تمرکز همزمان بر حرفه‌های پرتقاضای ملی و محلی، می‌تواند نقش مؤثری در کاهش بیکاری، افزایش بهره‌وری نیروی کار و حمایت از رشد پایدار اقتصادی افغانستان ایفا نماید.

کلیدواژه‌ها: تشبثات، بازار کار، مهارت‌های فنی و حرفه‌ای، آموزش، نیازها

فهرست عناوین

1	مقدمه
1.1	اهداف تحقیق
1.1.1	هدف اصلی تحقیق
2.1.1	اهداف فرعی تحقیق
2.1	سوالات تحقیق
1.2.1	سوال اصلی تحقیق
2.2.1	سوالات فرعی تحقیق
2	پیشینه تحقیق
1.2	یافته‌های مطالعات سال‌های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ ریاست مطالعه بازار کار
2.2	مطالعات و پیشینه‌های بین‌المللی
3	روش تحقیق
1.3	نوع تحقیق
2.3	روش گردآوری داده‌ها
3.3	روش نمونه‌گیری
4.3	روش تجزیه و تحلیل داده‌ها
5.3	ابزار گردآوری داده‌ها
4	و تجزیه و تحلیل ارقام
1.4	حرفه‌های پرتقاضا/مورد نیاز بازارکار به سال ارزیابی
2.4	نوع فعالیت تشبثات در افغانستان
3.4	حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات افغانستان
4	حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات افغانستان
4.4	استخدام اتباع خارجی در تشبثات افغانستان
5.4	راهکارها برای کاهش وابستگی به اتباع خارجی
1.5.4	آموزش و ظرفیت‌سازی داخلی
2.5.4	تقویت آموزش حرفه‌ای و مهارت‌محور
3.5.4	جذب و نگهداشت نیروهای متخصص داخلی
4.5.4	انتقال دانش از اتباع خارجی به داخلی‌ها
5.5.4	توسعه همکاری‌های بین‌المللی آموزشی
6.4	استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات افغانستان
7.4	کمبود حرفه‌های خاص و نایاب در تشبثات افغانستان
8.4	حرفه‌های مورد نیاز بازارکار در ولایت کابل
1.8.4	حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات کابل
2.8.4	حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات کابل
3.8.4	استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات کابل
4.8.4	شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات کابل
9.4	حرفه‌های مورد نیاز بازارکار در ولایت ننگرهار
1.9.4	حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات ننگرهار

- 15..... حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات ننگر هار
- 16..... 2.9.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات ننگرها
- 16..... 3.9.4. استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات ننگر هار
- 17..... 4.9.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات ننگرها
- 18..... 10.4. حرفه‌های مورد نیازی بازار کار در ولایت هرات
- 18..... 1.10.4. حرفه‌های کارگران/کارکنان موجود در تشبثات هرات
- 19..... 2.10.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات هرات
- 20..... 3.10.4. استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات هرات
- 20..... 4.10.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات هرات
- 22..... 11.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت بلخ
- 22..... 1.11.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات بلخ
- 23..... 2.11.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات بلخ
- 24..... 3.11.4. استخدام اتباع خارجی در تشبثات بلخ
- 24..... 4.11.4. حرفه‌های مورد استخدام اتباع خارجی در تشبثات بلخ
- 25..... 5.11.4. استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در بلخ
- 26..... 6.11.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه تشبثات ولایت بلخ
- 27..... 12.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت کندهار
- 27..... 1.12.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات کندهار
- 28..... 2.12.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات کندهار
- 28..... 3.12.4. استخدام اتباع خارجی در تشبثات قندهار
- 28..... 4.12.4. استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات کندهار
- 29..... 5.12.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات کندهار
- 29..... 13.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار در ولایت پکتیا
- 30..... 1.13.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات پکتیا
- 30..... 2.13.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات پکتیا
- 31..... 3.13.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات پکتیا
- 32..... 14.3. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت لغمان
- 32..... 1.14.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات لغمان
- 33..... 2.14.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات لغمان
- 34..... 3.14.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه تشبثات لغمان
- 34..... 15.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت پنجشیر
- 35..... 1.15.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات پنجشیر
- 35..... 2.15.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات پنجشیر
- 36..... 3.15.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات پنجشیر
- 38..... 16.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت بادغیس
- 38..... 1.16.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات بادغیس
- 38..... 2.16.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات بادغیس
- 39..... 3.16.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات بادغیس
- 40..... 17.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت غور

- 40.....1.17.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات غور
- 40.....2.17.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات غور
- 41.....3.17.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات غور
- 42.....18.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت بامیان
- 43.....1.18.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات بامیان
- 43.....2.18.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات بامیان
- 44.....3.18.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات بامیان
- 45.....19.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت غزنی
- 45.....1.19.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات غزنی
- 46.....2.19.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات غزنی
- 46.....3.19.4. استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات غزنی
- 47.....4.19.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات غزنی
- 48.....20.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت کاپیسا
- 48.....1.20.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات کاپیسا
- 49.....2.20.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات کاپیسا
- 50.....3.20.4. استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات کاپیسا
- 50.....4.20.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات کاپیسا
- 51.....21.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت زابل
- 51.....1.21.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات زابل
- 52.....2.21.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات زابل
- 53.....3.21.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات زابل
- 54.....22.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت تخار
- 54.....1.22.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات تخار
- 55.....2.22.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات تخار
- 56.....3.22.4. استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات تخار
- 57.....4.22.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات تخار
- 58.....23.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت لوگر
- 58.....1.23.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات لوگر
- 58.....2.23.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات لوگر
- 59.....3.23.4. استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات لوگر
- 60.....4.23.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات لوگر
- 60.....24.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت پکتیکا
- 61.....1.24.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات پکتیکا
- 62.....2.24.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات پکتیکا
- 63.....3.24.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات پکتیکا
- 64.....25.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت بدخشان
- 64.....1.25.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات بدخشان
- 65.....2.25.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات بدخشان
- 66.....3.25.4. استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات بدخشان

- 66.....4.25.4.شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات بدخشان
- 67.....26.4.حرفه های مورد نیاز بازار کار در ولایت بغلان
- 67.....1.26.4.حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات بغلان
- 68.....2.26.4.حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات بغلان
- 69.....3.26.4.استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات بغلان
- 69.....4.26.4.شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات بغلان
- 70.....27.4.حرفه های مورد نیاز بازار کار در ولایت فاریاب
- 70.....2.27.4.حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات فاریاب
- 71.....3.17.4.حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات فاریاب
- 72.....4.27.4.استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات فاریاب
- 72.....5.27.4.شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات فاریاب
- 73.....28.4.حرفه های مورد نیاز بازار کار در ولایت سرپل
- 73.....1.28.4.حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات سرپل
- 74.....2.28.4.شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات سرپل
- 75.....29.4.حرفه های مورد نیاز بازار کار در ولایت کندز
- 75.....1.29.4.حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات کندز
- 76.....2.29.4.حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات کندز
- 76.....3.29.4.شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات کندز
- 77.....30.4.حرفه های مورد نیاز بازار کار در ولایت نیمروز
- 77.....1.30.4.حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات نیمروز
- 78.....2.30.4.حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات نیمروز
- 79.....3.30.4.شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات نیمروز
- 79.....31.4.حرفه های مورد نیاز بازار کار در ولایت جوزجان
- 80.....1.31.4.حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات جوزجان
- 80.....حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات جوزجان
- 80.....2.31.4.حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات جوزجان
- 81.....3.31.4.شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات جوزجان
- 82.....32.4.حرفه های مورد نیاز بازار کار در ولایت میدان وردک
- 82.....1.32.4.حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات میدان وردک
- 83.....2.32.4.حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات میدان وردک
- 84.....3.32.4.شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات میدان وردک
- 84.....33.2.حرفه های مورد نیاز بازار کار در ولایت هلمند
- 85.....1.33.4.حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات هلمند
- 85.....2.33.4.حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات هلمند
- 86.....3.33.4.شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات هلمند
- 87.....34.4.حرفه های مورد نیاز بازار کار در ولایت ارزگان
- 87.....1.34.4.حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات ارزگان
- 88.....2.34.4.حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات ارزگان
- 89.....3.34.4.شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات ارزگان

90	35.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت خوست
90	1.35.4. رشته‌های تحصیلی کارکنان در تشبثات خوست
91	2.35.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات خوست
91	3.35.4. استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات خوست
91	4.35.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات خوست
92	36.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت پروان
92	1.36.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات پروان
93	2.36.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات پروان
94	3.36.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات پروان
94	37.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت دایکندی
94	1.37.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات دایکندی
95	2.37.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات دایکندی
96	3.37.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات دایکندی
97	38.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت سمنگان
97	1.38.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات سمنگان
98	2.38.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات سمنگان
99	3.38.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات سمنگان
99	39.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت نورستان
100	1.39.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات نورستان
100	2.39.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات نورستان
100	3.39.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات نورستان
100	40.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت کونړ
101	1.40.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات کونړ
101	2.40.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات کونړ
102	3.40.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات کونړ
103	41.4. پیشنهادات مسئولین تشبثات برای بهبود ارتباط مراکز فنی و حرفه‌ای با بازارکار در افغانستان
105	5. نتیجه‌گیری و پیشنهادات
105	1.5. نتیجه‌گیری
106	2.5. پیشنهادات
107	6. مأخذ (References)
108	7. ضمایم

جدول 1: حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات افغانستان 5

جدول 2: کمبود حرفه های خاص در افغانستان 8

جدول 3: حرفه‌های کارگران موجود در تشبثات ولایت کابل. **Error! Bookmark not defined.** 8

جدول 4: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات کابل 12

جدول 5: استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات کابل 13

جدول 6: مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه تشبثات ولایت کابل 14

جدول 7: حرفه های کارگران موجود در تشبثات ننگرهار 16

جدول 8: حرفه‌های کارگران موجود در تشبثات ولایت هرات 19

جدول 9: فن و حرفه داری بیشترین استخدام در تشبثات ولایت هرات 20

جدول 10: میزان استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات هرات 20

جدول 11: مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات ولایت هرات 22

جدول 12: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات بلخ 23

جدول 13: استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات بلخ 26

جدول 14: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه تشبثات ولایت بلخ 27

جدول 15: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات پکتیا 30

جدول 16: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات پکتیا 31

جدول 17: حرفه‌های کارگران/کارکنان موجود در تشبثات ولایت لغمان 33

جدول 18: حرفه‌های دارای بشتترین استخدام در تشبثات لغمان 34

جدول 19: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه تشبثات لغمان 34

جدول 20: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات پنجشیر 35

جدول 21: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات پنجشیر 36

جدول 22: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات پنجشیر 38

جدول 23: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات بادغیس 38

جدول 24: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه تشبثات بادغیس 39

جدول 25: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات غور 40

جدول 26: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات غور 42

جدول 27: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات بامیان 43

جدول 28: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات بامیان 44

جدول 29: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه تشبثات ولایت بامیان 45

جدول 30: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات غزنی 46

جدول 31: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات غزنی 46

جدول 32: استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات غزنی 47

48	جدول 33: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات غزنی
49	جدول 34: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات کاپیسا
49	جدول 35: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات کاپیسا
51	جدول 36: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات کاپیسا
52	جدول 37: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات زابل
53	جدول 38: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات زابل
54	جدول 39: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات زابل
55	جدول 40: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات تخار
56	جدول 41: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات تخار
57	جدول 42: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات تخار
58	جدول 43: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات لوگر
59	جدول 44: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات لوگر
60	جدول 45: استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات لوگر
68	جدول 46: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات بغلان
68	جدول 47: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات بغلان
70	جدول 48: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات بغلان
71	جدول 49: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات فاریاب
72	جدول 50: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات فاریاب
72	جدول 51: استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات فاریاب
74	جدول 52: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات سرپل
80	جدول 53: حرفه های کارکنان موجود در تشبثات جوزجان
82	جدول 54: مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات ولایت جوزجان
84	جدول 55: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات میدان وردک
95	جدول 56: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات دایکندی
96	جدول 57: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات دایکندی
97	جدول 58: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات دایکندی

فهرست گراف ها

3	گراف 1: نوع فعالیت تشبثات در افغانستان
7	گراف 2: استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات افغانستان
16	گراف 3: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات ننکرهار
17	گراف 4: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات ننگرهار
24	گراف 5: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات بلخ

- گراف 6: استخدام اتباع خارجی در تشبثات بلخ 24
- گراف 7: حرفه‌های مورد استخدام اتباع خارجی در تشبثات ولایت بلخ 25
- گراف 8: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات کندهار 27
- گراف 9: حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات کندهار 28
- گراف 10: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات کندهار 29
- گراف 11: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات پکتیا 32
- گراف 12: حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات بادغیس 39
- گراف 13: حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات غور 41
- گراف 14: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات لوگر 60
- گراف 15: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات پکتیکا 62
- گراف 16: حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات پکتیکا 63
- گراف 17: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات پکتیکا 64
- گراف 18: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات بدخشان 65
- گراف 19: حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات بدخشان 66
- گراف 20: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات بدخشان 67
- گراف 21: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات فاریاب 73
- گراف 22: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات سرپل 75
- گراف 23: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات کندز 76
- گراف 24: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات کندز 77
- گراف 25: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات نیمروز 78
- گراف 26: حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات نیمروز 79
- گراف 27: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات نیمروز 79
- گراف 28: حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات جوزجان 81
- گراف 29: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات میدان وردک 83
- گراف 30: حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات میدان وردک 83
- گراف 31: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات هلمند 85
- گراف 32: حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات هلمند 86
- گراف 33: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات هلمند 87
- گراف 34: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات ارزگان 88
- گراف 35: حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات ارزگان 89
- گراف 36: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات ارزگان 90
- گراف 37: رشته‌های تحصیلی کارکنان در تشبثات خوست 90
- گراف 38: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات خوست 91

- 92 گراف 39: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات خوست
- 93 گراف 40: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات پروان
- 94 گراف 41: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات پروان
- 98 گراف 42: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات سمنگان
- 99 گراف 43: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات سمنگان
- 99 گراف 44: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات سمنگان
- 100 گراف 45: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات نورستان
- 101 گراف 46: حرفه های کارکنان موجود در تشبثات کمر
- 102 گراف 47: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات کمر
- 103 گراف 48: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات کمر

1. مقدمه

بازار کار به‌عنوان یکی از ارکان اساسی توسعه اقتصادی و اجتماعی، نقش تعیین‌کننده‌ای در ثبات معیشتی، کاهش فقر و رشد پایدار کشورها ایفا می‌کند. در افغانستان، تحولات چند دهه اخیر، رشد سریع جمعیت، محدودیت فرصت‌های شغلی، مهاجرت‌های گسترده و ضعف نظام آموزشی سبب شده است که ناهماهنگی میان مهارت‌های نیروی کار و نیازهای واقعی بازار کار به یکی از چالش‌های جدی تبدیل گردد. این وضعیت به‌ویژه در بخش مهارت‌های فنی و حرفه‌ای به‌گونه برجسته‌ای مشاهده می‌شود. و تأثیر مستقیم بر سطح اشتغال، بهره‌وری نیروی کار و توسعه تشبثات گذاشته است.

ساختار اقتصادی افغانستان عمدتاً متکی بر سکتور خدمات، تشبثات کوچک و متوسط، صنایع دستی و فعالیت‌های ساختمانی می‌باشد. در عین حال، کمبود نیروی کار ماهر در حرفه‌های فنی و حرفوی، مانع رشد تشبثات و کاهش وابستگی به نیروی کار خارجی گردیده است. از سوی دیگر، گسترش شهرنشینی، افزایش تقاضا برای خدمات تکنیکی، بازسازی زیربناها و تغییر تدریجی الگوهای مصرف، نیاز بازار کار به مهارت‌های عملی و حرفه‌های مهارت‌محور را بیش از پیش برجسته ساخته است.

تحقیقات داخلی و خارجی مختلفی پیرامون حرفه‌های مورد نیاز بازارکار انجام شده است. در سطح بین‌المللی، سازمان‌هایی مانند بانک جهانی و ILO بر اهمیت مهارت‌آموزی و توسعه حرفه‌های مبتنی بر فناوری تأکید داشته‌اند. تحقیق‌های وزارت کار و امور اجتماعی افغانستان در سال‌های (۱۴۰۲-۱۴۰۳ هـ ش) نشان می‌دهد حرفه‌های خیاطی، ترمیم موتر و موبایل، نجاری و فلزکاری پرتقاضا هستند. این مطالعات نشان داده‌اند که تقویت آموزش‌های فنی و نوآوری در کشورهای در حال توسعه می‌تواند راه‌حلی مؤثر برای رشد اقتصادی و کاهش بیکاری باشد.

این راپور تحلیلی با هدف تثبیت و تحلیل حرفه‌ها و مهارت‌های فنی و حرفه‌ای مورد نیاز بازار کار افغانستان تدوین گردیده و تلاش می‌نماید با استفاده از داده‌های میدانی جمع‌آوری‌شده از تشبثات امارتی و خصوصی در سطح کشور، تصویری واقع‌بینانه از وضعیت موجود، چالش‌ها و فرصت‌های مهارتی بازار کار ارائه نماید. نتایج این راپور می‌تواند مبنای تصمیم‌گیری آگاهانه برای نهادهای امارتی، مراکز آموزشی، تشبثات و سایر ذینفعان قرار گرفته و در راستای هم‌سوسازی نظام آموزش فنی و حرفه‌ای با نیازهای واقعی بازار کار مورد استفاده قرار گیرد.

این تحقیق از پنج بخش اصلی تشکیل شده است. بخش اول به مقدمه‌ای زمینه تشبثات محلی پرداخته، در بخش دوم، به بررسی پیشینه تحقیق پرداخته شده و در بخش سوم روش تحقیق توضیح داده می‌شود، بخش چهارم به تجزیه و تحلیل ارقام اختصاص دارد، در نهایت، بخش پنجم به نتیجه‌گیری و پیشنهادات پرداخته و توصیه‌هایی برای تقویت و حمایت از تشبثات محلی در افغانستان ارائه می‌کند.

1.1. اهداف تحقیق

1.1.1. هدف اصلی تحقیق

هدف اصلی این تحقیق، شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز بازار کار افغانستان و تحلیل میزان تناسب میان عرضه و تقاضای این مهارت‌ها در تشبثات دولتی و خصوصی و خصوصاً می‌باشد. این هدف با تمرکز بر شناسایی نیازهای واقعی بازار، کمبودهای مهارتی، و ارزیابی نقش مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای در تأمین نیروی کار مسلکی، دنبال می‌گردد.

2.1.1. اهداف فرعی تحقیق

1. تشخیص حرفه‌ها و مهارت‌های فنی و حرفه‌ای دارای بیشترین تقاضا در تشبثات امارتی و غیرامارتی.
2. شناسایی حرفه‌هایی که در آن‌ها کمبود نیروی فنی در سطح مراکز ولایات محسوس است.
3. تشخیص میزان استخدام فارغان مراکز فنی و حرفه‌ای توسط تشبثات و تحلیل علل احتمالی عدم جذب آنان.
4. شناسایی دلایل استخدام اتباع خارجی در برخی حرفه‌های مشخص.
5. شناسایی برنامه‌های توسعه‌ای تشبثات و پیش‌بینی مهارت‌های جدید مورد نیاز در صورت گسترش فعالیت‌های آنان.
6. شناسایی خلأهای مشخص در زمینه نیروی انسانی فنی و حرفه‌ای در سکتورهای تولیدی و خدماتی.
7. ارائه راهکارها و پیشنهادات برای بهبود تعامل میان مراکز آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و نیازهای واقعی بازار کار.

2.1. سوالات تحقیق

1.2.1. سوال اصلی تحقیق

کدام مهارت‌های فنی و حرفه‌ای در بازار کار افغانستان بیشترین تقاضا را دارند.

2.2.1. سوالات فرعی تحقیق

1. کدام نوع مهارت‌های فنی و حرفه‌ای در حال حاضر در تشبثات (اعم از خصوصی و دولتی) بیشترین تقاضا را دارند؟
2. در کدام حرفه‌ها و مهارت‌ها، تشبثات با کمبود نیروی کار فنی و ماهر مواجه هستند؟
3. آیا فارغان مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای در تشبثات استخدام می‌شوند؟ در صورت عدم استخدام، علل آن چیست؟
4. آیا در برخی حرفه‌ها، اتباع خارجی به دلیل کمبود نیروی داخلی استخدام می‌شوند؟ در صورت مثبت بودن، این حرفه‌ها کدام‌اند؟
5. آیا تشبثات برنامه‌ای برای توسعه کسب‌وکار خود دارند؟ در این صورت، به کدام مهارت‌های جدید فنی و حرفه‌ای نیاز خواهند داشت؟
6. آیا کمبود نیروی کار فنی و حرفه‌ای در تشبثات به صورت خاص محسوس است؟ در صورت وجود، این کمبود در کدام بخش‌هایی نمایان‌تر است؟
7. کدام راهکارهایی برای بهبود ارتباط میان مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای و بازار کار پیشنهاد می‌شود؟

2. پیشینه تحقیق

مطالعه‌ی نیازهای بازار کار یکی از مؤلفه‌های اساسی در برنامه‌ریزی نیروی انسانی و توسعه‌ی مهارت‌های فنی و حرفه‌ی به شمار می‌رود. در افغانستان، ناهماهنگی میان عرضه و تقاضای نیروی انسانی، به‌ویژه در بخش‌های تکنیکی و فنی، یکی از چالش‌های عمده‌ی بازار کار محسوب می‌شود. برای رفع این ناهماهنگی، وزارت کار و امور اجتماعی امارت اسلامی افغانستان از طریق ریاست عمومی قوای بشری و ریاست مطالعه بازار کار در سال‌های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ تحقیق‌هایی را در زمینه‌ی شناسایی حرفه‌ها و مهارت‌های مورد نیاز بازار کار انجام داده است.

1.2 یافته‌های مطالعات سال‌های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ ریاست مطالعه بازار کار

مطالعات انجام‌شده در دو سال متوالی، با استفاده از «پرسشنامه تثبیت مهارت‌های فنی و حرفه‌ی»، نشان داد که تقاضا برای برخی از حرفه‌ها در بازار کار افغانستان نسبتاً ثابت و پردرآمد باقی مانده است. بر اساس نتایج به‌دست‌آمده، پنج حرفه‌ی پردرآمد و مورد نیاز بازار کار در هر دو سال عبارت بودند از:

- خیاطی
- ترمیم موتر
- ترمیم موبایل
- نجاری
- فلزکاری

این حرفه‌ها به دلیل ارتباط مستقیم با نیازهای روزمره‌ی مردم، قابلیت ایجاد اشتغال سریع، و تقاضای پیوسته از سوی سکتور خصوصی، از جمله مشاغل پایدار و درآمدزا در بازار کار افغانستان به شمار می‌آیند.

2.2 مطالعات و پیشینه‌های بین‌المللی

مطالعات بین‌المللی نیز بر اهمیت آموزش‌های فنی و حرفه‌ای برای توسعه‌ی اقتصادی و کاهش بیکاری تأکید دارند. در تحقیق‌های انجام‌شده توسط نهادهای معتبر جهانی، یافته‌های مشابهی مشاهده شده است:

سازمان بین‌المللی کار (ILO, 2021) تأکید می‌کند که پیوند میان آموزش فنی و نیاز بازار کار، مهم‌ترین عامل موفقیت در سیاست‌های اشتغال‌زایی پایدار است.

بانک جهانی (World Bank, 2020) در گزارش «Skilling Up the Workforce» بیان می‌دارد که سرمایه‌گذاری در مهارت‌های فنی، بهره‌وری نیروی کار را افزایش داده و زمینه‌ی رشد سکتورهای کوچک و متوسط را فراهم می‌سازد.

یونسکو (UNESCO-UNEVOC, 2022) نیز بر ضرورت هماهنگی میان مراکز آموزش فنی و سکتور خصوصی جهت پاسخ‌گویی به نیازهای متغیر بازار تأکید کرده است.

تجربیات کشورهای منطقه مانند پاکستان، هند و بنگلادش نشان می‌دهد که برنامه‌های مهارت‌محور در حرفه‌هایی چون ترمیم وسایط نقلیه، صنایع دستی و خدمات فنی، نقش مؤثری در کاهش بیکاری جوانان داشته‌اند.

3. روش تحقیق

در این بخش، به تشریح روش‌های مورد استفاده در این تحقیق پرداخته می‌شود. ابتدا نوع تحقیق و اهداف آن بیان خواهد شد، سپس روش گردآوری داده‌ها و روش‌های انتخاب نمونه‌ها توضیح داده می‌شوند. در ادامه، روش تحلیل داده‌ها که به تجزیه و تحلیل اطلاعات بدست آمده از نمونه‌ها می‌پردازد، معرفی خواهد شد. و در آخر هم به ابزار گردآوری داده‌ها اشاره خواهد شد.

1.3. نوع تحقیق

این تحقیق از نوع کاربردی بوده و با روش توصیفی-تحلیلی انجام می‌شود. که هدف آن شناسایی حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در افغانستان می‌باشد.

2.3. روش گردآوری داده‌ها

گردآوری داده‌ها به روش میدانی انجام شده . و در این تحقیق از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده کار گرفته شده است.

3.3. روش نمونه‌گیری

در این تحقیق از روش نمونه‌گیری هدفمند (Purposive Sampling) استفاده می‌شود. از مراکز ولایات و تشبثات مختلف نمونه جمع‌آوری گردیده است. جمعاً (2712) تشبثات در 34 ولایت مورد مطالعه قرار گرفته است.

4.3. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

داده‌های گردآوری شده از طریق پرسشنامه پس از بررسی و پاک‌سازی، در نرم‌افزارهای آماری مانند Excel و SPSS تجزیه و تحلیل گردیده‌اند.

5.3. ابزار گردآوری داده‌ها

داده‌های این تحقیق توسط پرسشنامه حرفه‌های مورد نیاز بازار کار جمع‌آوری گردیده است، که در ضمیمه ضمیمه شده است.

4. تجزیه و تحلیل ارقام

تجزیه و تحلیل داده ها یکی از مهم ترین مراحل یک تحقیق علمی است که به درک بهتر روندها، روابط و الگوهای موجود در داده های جمع آوری شده کمک می کند. در این بخش، اطلاعات به دست آمده از تثبیت حرفه های مورد نیاز بازارکار در ولایات مختلف افغانستان بررسی و تحلیل می شود. این تجزیه و تحلیل با هدف شناسایی وضعیت موجود و ارائه تصویری شفاف از توزیع جغرافیایی آن ها انجام شده است. هدف نهایی این تحلیل، ارائه یافته هایی مستند و مبتنی بر داده های واقعی است که بتواند در تصمیم گیری های آینده برای توسعه حرفه های مورد نیاز بازارکار در افغانستان مؤثر باشد. بنابراین، در ادامه، نتایج تجزیه و تحلیل داده ها به صورت جداول، نمودارها و تفسیرهای مرتبط ارائه خواهد شد.

در این سروی، مجموعاً (۲۷۱۲) پرسشنامه به گونه منظم خانه پری و مورد تحلیل قرار گرفته است. نتایج به دست آمده نشان می دهد که از مجموع تشبثات مورد مطالعه، ۲۷ درصد را شرکت های تولیدی تشکیل می دهد، در حالی که تشبثات مختلط ۴ درصد از کل را احتوا می نماید. بیشترین سهم مربوط به شرکت های خدماتی است که با ۶۹ درصد، بخش عمده ساختار فعالیت های اقتصادی را در جامعه آماری این تحقیق شکل می دهد. این توزیع نشان دهنده برتری بخش خدماتی در ساختار اقتصادی ساحه مورد مطالعه است. تمرکز بیشتر بر خدمات نسبت به تولید، بیانگر ضعف نسبی بخش های تولیدی و محدودیت در رشد فعالیت های صنعتی می باشد.

1.4. حرفه های پرتقاضا/مورد نیاز بازارکار به سال ارزیابی

در سال ۱۴۰۲ حرفه های پر درآمد: خیاطی، نجاری، ترمیم موبایل، فلزکاری و ترمیم موتر

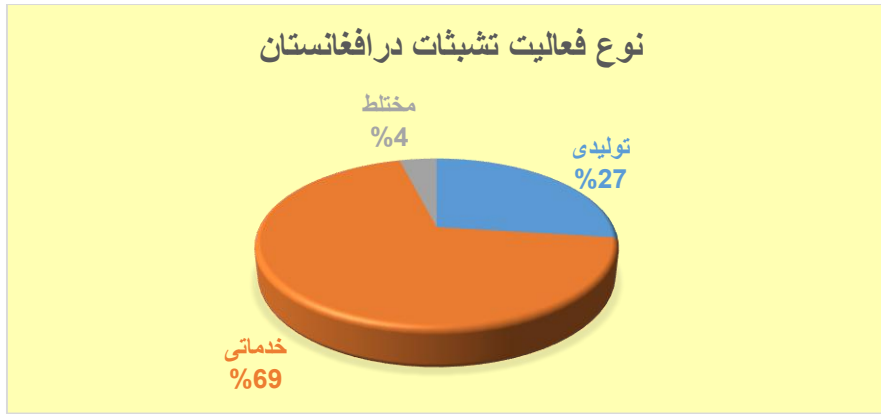
در سال ۱۴۰۳ حرفه های پر درآمد: خیاطی، ترمیم موتر، ترمیم موبایل، نجاری و فلزکاری

در سال ۱۴۰۴ حرفه های مورد نیاز بازارکار: نجاری، خیاطی، فلزکاری، برقی و ترمیم موتر

در بررسی سه سال اخیر مشاغل پرتقاضا و پر درآمد (۱۴۰۲ تا ۱۴۰۴)، الگوی ثابتی از نیاز بازارکار دیده می شود: خیاطی، نجاری، فلزکاری، ترمیم موبایل و ترمیم موتر همواره در فهرست مشاغل مورد نیاز بوده اند، اگرچه جایگاه آنان تغییر کرده است. خیاطی و ترمیم موبایل در سال های اول در رتبه های بالا قرار داشتند و نشان از تقاضای ثابت خدمات حرفه ای دارند، اما در سال سوم (۱۴۰۴) نجاری به صدر آمده و برقی نیز به جمع مشاغل مهم افزوده شده که ممکن است ناشی از رشد کسب و کارهای فنی و نیاز به خدمات برق کاری باشد. این روند نشان می دهد که بازار همیشه به خدمات این مشاغل نیاز دارد و مشتریان آن ها ثابت هستند. و انعطاف پذیری در یادگیری حرفه های جدید (مثلاً برق کاری) می تواند فرصت های شغلی بیشتری فراهم کند.

2.4. نوع فعالیت تشبثات در افغانستان

بر اساس گراف (1)، بیشترین سهم فعالیت های تشبثات سطح ملی در حوزه خدمات قرار دارد، به طوری که ۶۹٪ از کل فعالیت ها مربوط به خدمات است. این خدمات عمدتاً شامل فعالیت های سروی یا ارائه خدمات به مشتریان، مشاوره، آموزش و سایر خدمات غیرتولیدی می شوند، که نشان می دهد اقتصاد ملی به شدت به بخش خدمات وابسته است و این بخش نقش مهمی در اشتغال و درآمدزایی دارد. فعالیت های تولیدی با ۲۷٪ سهم، هرچند قابل توجه هستند، اما نسبت به خدمات جایگاه کمتری دارند و نشان دهنده تمرکز محدود بر توسعه صنعتی و تولیدی است. بخش مختلط که ترکیبی از تولید و خدمات است تنها ۴٪ را شامل می شود و این امر بیانگر آن است که تعامل بین تولید و خدمات هنوز در مراحل ابتدایی قرار دارد و فرصت های قابل توجهی برای توسعه مدل های کسب و کار ترکیبی وجود دارد. در مجموع، این توزیع بیانگر گرایش غالب اقتصاد ملی به سمت خدمات و اهمیت آن در تشبثات است، ضمن اینکه رشد بخش تولید و توسعه فعالیت های مختلط می تواند تنوع اقتصادی و پایداری بلندمدت را افزایش دهد.

گراف 1: نوع فعالیت تشبثات در افغانستان

3.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات افغانستان

جدول (1) نشان می‌دهد که نیروی کار ماهر و حرفه‌های پرتقاضا در تشبثات سطح ملی در ولایات مختلف کشور بیشتر بر مهارت‌های تخیکی، ساختمانی، تولیدی و خدماتی متمرکز است. در اکثر ولایات، حرفه‌هایی مانند نجاری، خیاطی، فلزکاری، برقی و ترمیم موتور بیشترین تقاضا را دارند که بیانگر نیاز دوامدار تشبثات به مهارت‌های عملی و فنی می‌باشد. در کنار آن، در برخی ولایات مهارت‌های خاص محلی نیز برجسته است؛ برای مثال قالین‌بافی و گلیم‌بافی در هرات و جوزجان، خامک‌دوزی و گلدوزی در زابل و ارزگان و پروسس لبنیات و تولید بیخ در خوست که نشان‌دهنده پیوند حرفه‌ها با اقتصاد محلی است. همچنان در ولایات بزرگ و شهری مانند کابل، بلخ و ننگرهار تقاضا بیشتر به سمت حرفه‌های صنعتی و تولیدی از جمله ماشین‌کار تولید مواد غذایی، پلاستیک، کارتن و بسته‌بندی رفته است. از سوی دیگر، نبود معلومات در برخی ولایات مانند فراه، کنر و کندز (به‌صورت ناقص) می‌تواند نشان‌دهنده کمبود معلومات یا ضعف فعالیت تشبثات ثبت‌شده باشد. به‌گونه کلی، این تحلیل نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری در آموزش‌های فنی و حرفه‌ای متناسب با نیاز هر ولایت، می‌تواند نقش مهمی در افزایش اشتغال، تقویت تشبثات و رشد اقتصاد ملی داشته باشد.

در گام نخست، اگر به تکرار حرفه‌ها در اکثر ولایات توجه شود، دیده می‌شود که نجاری، خیاطی، فلزکاری، برقی و ترمیم وسایط نقلیه (موتور و موتورسکلیت) تقریباً در بیش از دو ثلث ولایات حضور دارد. این موضوع نشان می‌دهد که تشبثات در سراسر کشور، بدون در نظر گرفتن سطح انکشاف یا موقعیت جغرافیایی، به این مهارت‌ها نیاز دوامدار دارند و این حرفه‌ها ستون فقرات بازار کار فنی کشور را تشکیل می‌دهند. در بخش ساختمانی و زیربنایی، حرفه‌هایی مانند نجاری، فلزکاری، کاشی‌کاری، رنگمالی، پی‌وی‌سی‌کاری، ام‌دی‌اف‌کاری و سولر سیستم‌کاری به‌گونه گسترده دیده می‌شود. این امر بیانگر رشد نسبی ساخت‌وساز، ترمیم خانه‌ها، دکان‌ها و تأسیسات کوچک در سطح ولایات است. حضور سولر سیستم‌کار در لوگر و برق صنعتی در پکتیکا نیز نشان می‌دهد که به دلیل کمبود برق دولتی، تشبثات به راه‌حل‌های بدیل انرژی و سیستم‌های برقی فنی رو آورده‌اند.

در بخش ترانسپورت و ترمیم وسایط، تقاضا برای مستری موتور، ترمیم موتورسکلیت، ترمیم زنج و ماشین‌آلات در ولایات مختلف به‌طور برجسته دیده می‌شود. این موضوع به‌ویژه در ولایات روستایی و مسیرهای تجارتي اهمیت دارد، جایی که وسایط نقلیه نقش اساسی در حمل‌ونقل مردم و کالاها دارند و دسترسی به خدمات ترمیمی یک نیاز فوری تشبثات و مردم است. همچنان حضور مستری موتورهای برقی در هلمند نشان می‌دهد که آهسته‌آهسته تغییر نوع وسایط نیز در برخی مناطق آغاز شده است.

در بخش تولید و صنعت کوچک، تفاوت آشکار میان ولایات بزرگ و کوچک دیده می‌شود. در کابل، ننگرهار، بلخ و کندهار تقاضا بیشتر به سمت ماشین‌کاران تولیدی مانند تولید مواد غذایی، پلاستیک، کارتن، پروسس میوه، سنگ مرمر و نساجی رفته است. این نشان می‌دهد که تشبثات صنعتی و نیمه‌صنعتی بیشتر در مراکز شهری و اقتصادی متمرکز اند و نیاز به نیروی کار ماهر با مهارت‌های مسلکی‌تر دارند. در مقابل، در ولایات کم‌جمعیت‌تر، تمرکز بیشتر بر حرفه‌های ساده‌تر و خدماتی است.

در بخش صنایع دستی و مشاغل مبتنی بر اقتصاد محلی، تفاوت‌های ولایتی بسیار برجسته است. قالین‌بافی، گلیم‌بافی، شست‌گر و قیچی‌گر قالین در جوزجان و هرات، خامک‌دوزی و گلدوزی در زابل و ارزگان، و واسکت‌دوزی در لغمان نشان می‌دهد که تشبثات محلی از مهارت‌های سنتی برای ایجاد درآمد استفاده می‌کنند. این حرفه‌ها به‌ویژه برای اشتغال زنان و کار خانگی اهمیت زیاد دارد و می‌تواند با حمایت مناسب به بازارهای بزرگ‌تر وصل شود.

در بخش خدمات غذایی، حرفه‌هایی مانند آشپزی، نانوايي، شیرینی‌پزی، تولید یخ و تخنیکر مواد خوراکی در ولایات مختلف دیده می‌شود. این موضوع بیانگر افزایش تقاضا برای خدمات غذایی شهری، محلی و تشبثات کوچک مرتبط با خوراکی‌فروشی، رستوران‌ها و مراکز تجمع مردم است. همچنان وجود پروسس لبنیات در خوست نشان می‌دهد که برخی ولایات ظرفیت توسعه زنجیره ارزش محصولات زراعتی و حیوانی را دارند.

اطلاعات بدست آمده از ولایت کتر (فرنیچر سازی، رنگمالی موتر، فلزکاری، نجاری و برقی)، مشخص گردید که این ولایت نیز ترکیبی از مهارت‌های سنتی، فنی و برقی دارد و با سایر ولایات مشابهت قابل توجهی در تقاضای حرفه‌های کلیدی دارد.

از نگاه خلأ معلوماتی و نابرابری ولایتی، نبود کامل معلومات برای فراه و کمبود حرفه‌ها در کندز نشان‌دهنده ضعف در جمع‌آوری معلومات یا محدودیت فعالیت تشبثات ثبت شده است. این خلأ می‌تواند باعث تصمیم‌گیری نادرست در برنامه‌ریزی آموزشی و انکشافی شود و نیاز به سروی‌های دقیق‌تر ولایتی را برجسته می‌سازد.

در مجموع، این تحلیل نشان می‌دهد که سیاست‌گذاری مؤثر در بخش آموزش‌های فنی و حرفه‌ای باید دو رویکرد مکمل داشته باشد: نخست، تقویت مهارت‌های عمومی و پرتقاضا در سطح ملی مانند نجاری، خیاطی، فلزکاری، برقی و ترمیم وسایط؛ و دوم، توسعه مهارت‌های مورد نیاز بازارکار و محلی متناسب با ظرفیت اقتصادی هر ولایت. چنین رویکردی می‌تواند هم‌زمان باعث افزایش اشتغال، پایداری تشبثات و رشد متوازن اقتصاد در سطح ملی گردد.

حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات افغانستان						
شماره	ولایات	حرفه 1	حرفه 2	حرفه 3	حرفه 4	حرفه 5
1	ارزگان	فلزکاری	برقی	نجاری	گلدوزی	خرادی
2	بادغیس	خشت مال	آشپزی	ترمیم موتر	دریور	
3	بامیان	فلزکار	ترمیم موبایل	موبل و فرنیچر	خیاطی	ترمیم موتر
4	بدخشان	ترمیم موتر	بازار یابی	کاشی کار	برقی	ترمیم موبایل
5	بغلان	نجاری	خیاطی	ترمیم تلوزیون	خیاطی زنانه	مستری موتر
6	بلخ	برقی	پی وی سی کار	فلز کار	خیاطی	دریور
7	پروان	خیاطی	نانوایی	ماشین کار نجاری	آشپزی	ترمیم موتر
8	پکتیا	مستری ماشین آلات	شیرینی پزی	پی وی سی کار	فلزکاری	برقی
9	پکتیکا	ترمیم موتر سیکلیت	فلز کاری	برق صنعتی	ترمیم موتر	خیاطی
10	پنجشیر	مستری موتر	برقی	آشپز	ترمیم موبایل	خیاطی
11	تخار	خیاطی	ماشین کار موزایک	مستری موتر	فلزکاری	نجاری
12	جوزجان	گیلیم باف	قالین باف	نچار	شست‌گر قالین	قیچی‌گر قالین
13	خوست	پروسس لبنیات	خیاطی	تولید پاپر	تولید یخ	
14	دایکندی	آشپزی	نان پزی	نجاری	شیرینی پزی	فلزکار
15	زابل	خیاطی	ترمیم موتر	رنگمالی	فلزکاری	خامک دوزی
16	سرپل	ترمیم موتر	خیاطی	فلزکاری	نجاری	آشپز
17	سمنگان	خیاطی	نجاری	آشپزی	حلبی ساز	فلز کار
18	غزنی	آشپز	مستری موتر	ماشین کار تولید گچ	نجاری	خیاطی

19	غور	فلزکار	نجاری	مدرغداری	برقی	رنگمال
20	فاریاب	نجاری	موبل و فرنیچر	ماشین کار تولید روغن	خیاطی	ترمیم وسایل برقی
21	فراه	0	0	0	0	0
22	کندهار	برقی	ماشین کار تولید کارتن	خیاطی	میخانیک	گدلوزی
23	کابل	ماهر بسته بندی تولیدی	ماهر ترکیب مواد غذایی	ماشین کار تولید پلاستیک	ماشین کار تولید سنگ مرمر	ریخته کاری
24	کاپیسا	ماشینکار نساجی	مستری موتر	ترمیم موبایل	ترمیم موترسکلیت	خرادی
25	کنز	نجاری	موبل وفرنیچر			
26	کنر	فرنیچر	رنگمال موتر	فلزکاری	نجاری	برقی
27	لغمان	نجاری	واسکت دوزی	فلزکاری	خیاطی مردانه	مستری موتر
28	لوگر	ترمیم موبایل	حلبی ساز	سولرسیستم کار	نلدوان	پرورش دهنده زنبورعسل
29	میدان وردک	نجاری	خیاطی	ترمیم ماشین الات	ترمیم موترسکلیت	ترمیم موتر
30	ننگرهار	تخنیکر مواد خوراکی	ترمیم ماشین	برقی	رنگمالی	نجاری
31	نورستان	مستری موتر	نجاری	فلزکاری	برقی	برمه کار
32	نیمروز	خیاطی	ترمیم وسایل برقی	ام دی اف کار	نجاری	فلز کاری
33	هرات	قالین بافی	مستری موتر	برقی	فلزکاری	خیاطی
34	هلمند	فلزکاری	ترمیم کار زرنج	ترمیم موترسکلیت	برقی	مستری موترهای برقی

جدول 1: حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات افغانستان

4.4. استخدام اتباع خارجی در تشبثات افغانستان

در راستای توسعه بخش‌های صنعتی، کشاورزی و خدماتی در افغانستان، کمبود نیروی متخصص داخلی همواره یکی از چالش‌های اصلی تشبثات ملی بوده است. به منظور جبران این کمبود و تأمین نیازهای فنی و مهارتی، استخدام اتباع خارجی در حوزه‌های مختلف صورت می‌گیرد. بررسی وضعیت استخدام اتباع خارجی در ولایت‌های مختلف کشور نشان می‌دهد که این اقدام عمدتاً بر اساس نبود تخصص فنی، نیاز به مهارت‌های ویژه یا دانش فنی پیشرفته انجام می‌شود. هدف این گزارش، ارائه تحلیلی جامع از مشاغل و دلایل استخدام اتباع خارجی در تشبثات ملی است تا روند برنامه‌ریزی نیروی انسانی و ارتقای ظرفیت داخلی بهتر درک شود.

یافته‌های بدست آمده نشان می‌دهد که استخدام اتباع خارجی در تشبثات ملی عمدتاً ناشی از نبود نیروی ماهر و مسلکی داخلی در بخش‌های مختلف فنی، صنعتی، کشاورزی و خدماتی است. در ولایت‌های صنعتی مانند بلخ و کابل بیشترین نیاز به ماهرین در حرفه‌های برق، ماشین‌آلات، انستالیشن و لابراتوار احساس می‌شود. ولایت‌های کشاورزی مانند ننگرهار و خوست به متخصصان زراعت، فرآورده‌های کشاورزی و پرورش طیور نیاز دارند. ولایت‌های کمتر توسعه‌یافته مانند دایکندی و میدان وردک نیز برای کارهای خاص تولیدی، و تولید پودر آبمیوه متکی به اتباع خارجی هستند. علاوه بر این، برخی مشاغل خاص مانند کنترل دستگاه‌های پیشرفته به دانش فنی خارجی نیازمند است. به طور کلی، الگوی استخدام اتباع خارجی نشان می‌دهد که هرگاه نیروی ماهر محلی وجود ندارد یا مهارت فنی مورد نیاز در داخل کشور تأمین نمی‌شود، اتباع خارجی برای پر کردن این خلا به کار گرفته می‌شوند.

5.4. راهکارها برای کاهش وابستگی به اتباع خارجی

1.5.4. آموزش و ظرفیت‌سازی داخلی

ایجاد دوره‌های فنی و مهارتی در دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی فنی و حرفه‌ای. برگزاری کارگاه‌ها و آموزش‌های عملی در بخش‌های صنعتی و تولیدی.

2.5.4. تقویت آموزش حرفه‌ای و مهارت‌محور

تمرکز بر آموزش عملی در بخش‌هایی که کمبود نیروی متخصص دارند، مانند ماشین‌آلات، برق، لابراتوار و صنایع غذایی. راه‌اندازی برنامه‌های کارورزی در تشبثات ملی برای جوانان.

3.5.4. جذب و نگهداشت نیروهای متخصص داخلی

ارائه مزایای انگیزشی و شرایط کاری مناسب برای متخصصان داخلی تا از مهاجرت یا خروج از صنعت جلوگیری شود.

4.5.4. انتقال دانش از اتباع خارجی به داخلی‌ها

استفاده از اتباع خارجی به عنوان مربی و مشاور برای آموزش کارکنان داخلی. تدوین دستورالعمل‌ها و استانداردهای کاری به کمک نیروهای خارجی تا مهارت‌ها به مرور داخلی شود.

5.5.4. توسعه همکاری‌های بین‌المللی آموزشی

استفاده از برنامه‌های آموزشی مشترک با کشورهای دیگر برای تربیت متخصصان فنی و صنعتی.

6.4. استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات افغانستان

بر بنیاد معلومات گراف(2)، میزان استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات به سطح ملی نسبتاً خوب به نظر می‌رسد، زیرا ۵۶ فیصد پاسخ‌دهندگان اظهار داشته‌اند که فارغان این مراکز استخدام شده‌اند، در حالی که ۴۴ فیصد استخدام آنان را تأیید نکرده‌اند. این ارقام نشان می‌دهد که با وجود موجودیت فرصت‌های کاری برای بیش از نیم از فارغان، هنوز هم بخش قابل ملاحظه‌ای از آنان با چالش بیکاری یا عدم جذب در تشبثات ملی روبه‌رو اند. از این‌رو، نیاز است تا پیوند میان مراکز فنی و حرفوی و بازار کار تقویت گردد و برنامه‌های آموزشی بیشتر مطابق نیازهای واقعی تشبثات عیار ساخته شود.

بررسی داده‌های تحقیق نشان می‌دهد که عدم استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات سطح ملی افغانستان ناشی از مجموعه‌ای از عوامل ساختاری، آموزشی و بازارمحور می‌باشد. یکی از چالش‌های اساسی، محدود بودن زمینه‌های کاری در تشبثات است که بیانگر ظرفیت پایین بازار کار برای جذب نیروی فنی می‌باشد. این موضوع نشان می‌دهد که حتی در صورت موجودیت مهارت‌های فنی، شرایط اقتصادی و ظرفیت تشبثات اجازه استخدام گسترده فارغان را نمی‌دهد. از سوی دیگر، ضعف در ارتباط و هماهنگی میان مراکز فنی و حرفوی و تشبثات، به‌ویژه عدم آگاهی کارفرمایان از برنامه‌ها و توانمندی‌های این مراکز، سبب گردیده است تا فارغان کمتر در روند استخدام مورد توجه قرار گیرند. همچنان یافته‌ها نشان می‌دهد که بسیاری از تشبثات، آموزش‌های ارائه‌شده در مراکز فنی و حرفوی را از نظر عملی بودن و کاربردی بودن کافی نمی‌دانند و باور دارند که این آموزش‌ها پاسخ‌گوی نیازهای واقعی محیط کار نیست.

علاوه بر آن، عدم تطابق حرفه‌ها و مهارت‌های آموزش‌داده‌شده با نیازهای بازار کار افغانستان، یکی از عوامل مهم عدم استخدام فارغان محسوب می‌شود. در شماری از بخش‌های تکنیکی و تولیدی، تشبثات گزارش داده‌اند که فارغان فنی متناسب با حرفه‌های مورد نیاز آنان وجود ندارد که این امر نشان‌دهنده ناهماهنگی جدی میان عرضه مهارت‌ها و تقاضای بازار کار است. کمبود تجربه عملی فارغان نیز از چالش‌های برجسته به شمار می‌رود که ضرورت تقویت آموزش‌های عملی، برنامه‌های کارآموزی و همکاری نزدیک‌تر میان مراکز فنی و حرفوی و تشبثات را برجسته می‌سازد. همچنان برخی تشبثات ترجیح می‌دهند نیروی کاری مورد نیاز خود را از طریق سیستم شاگردی و آموزش در محیط کار تأمین نمایند که این موضوع نقش مراکز فنی و حرفوی را در تأمین نیروی کار ماهر کاهش داده است.

در مجموع، نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که مشکل عدم استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در افغانستان صرفاً به ضعف مهارت‌های فردی فارغان محدود نمی‌شود، بلکه ریشه در چالش‌های کلان اقتصادی، ساختار بازار کار، کیفیت و محتوای آموزش‌های فنی و حرفوی، و نبود ارتباط مؤثر میان نهادهای آموزشی و سکتور خصوصی دارد. از این رو، بهبود وضعیت استخدام فارغان مستلزم بازنگری اساسی در نصاب آموزشی، مطابقت برنامه‌های فنی و حرفوی با نیازهای واقعی بازار کار افغانستان، گسترش آموزش‌های عملی و بلندمدت، و ایجاد میکانیزم‌های پایدار همکاری میان مراکز فنی و حرفوی و تشبثات سطح ملی می‌باشد.

گراف 2: استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات افغانستان

7.4. کمبود حرفه‌های خاص و نایاب در تشبثات افغانستان

جدول (2)، نشان می‌دهد که کمبود حرفه‌های خاص و نایاب در افغانستان را باید به‌عنوان یک «بحران ساختاری مهارت» در نظر گرفت که در آن، نه تنها تعداد نیروی کار ماهر کم است، بلکه توزیع، کیفیت، و تخصص‌گرایی آن نیز نامتوازن می‌باشد. این مشکل در هر سکتور شکل خاص خود را دارد:

در سکتور زیربنا و انرژی، علاوه بر کمبود تکنیکرهای ماهر، مشکل مهم‌تر نبود تخصص‌های میان‌رشته‌ای است. به‌طور مثال، نصب سیستم‌های سولاری تنها به برق کار نیاز ندارد، بلکه به افراد آشنا با دیزاین سیستم، محاسبه بار، و حفظ و مراقبت دوامدار نیز ضرورت است. نبود این مهارت‌های ترکیبی باعث می‌شود بسیاری از پروژه‌ها پس از مدت کوتاه از کار بیفتند یا با ظرفیت پایین فعالیت کنند.

در سکتور صنعت و تولید، یکی از چالش‌های اساسی، نبود فرهنگ حفظ و مراقبت پیشگیرانه است. اکثر فابریک‌ها زمانی به تخنیکر مراجعه می‌کنند که ماشین‌آلات از کار افتاده باشد، در حالی که کمبود تخنیکرهای متخصص در مراقبت منظم باعث کاهش عمر تجهیزات و افزایش هزینه‌ها شده است. همچنان، نبود مهارت در کار با ماشین‌آلات مدرن (نیمه‌اتومات و اتومات) باعث شده صنعت داخلی نتواند رقابت‌پذیر باشد.

در سکتور تکنالوژی معلوماتی، علاوه بر کمبود مهارت‌های پیشرفته مانند سایبرسیکیوریتی، کلود کمپیوتینگ و تحلیل دیتا، یک شکاف مهم دیگر نیز وجود دارد: نبود مهارت‌های نرم (Soft Skills) مانند مدیریت پروژه، کار تیمی، و ارتباط با مشتری. این موضوع باعث می‌شود حتی افراد تخنیکی نتوانند در بازارهای بین‌المللی کار مؤثر انجام دهند. همچنان، نبود اکوسیستم حمایتی (مانند شرکت‌های استارت‌آپی، سرمایه‌گذاری خطرپذیر، و منتورشیپ) رشد این سکتور را محدود ساخته است.

در سکتور طبی، کمبود حرفه‌های خاص بسیار جدی و چندلایه است. تمرکز صرف بر داکتران کافی نیست، بلکه کمبود در بخش‌های تخنیکی و حمایتی به‌شدت محسوس است. برای مثال:

تخنیکرهای ترمیم و کالیبرا سیون و سایل طبی (مانند دستگاه‌های اکسری، ال‌ترا سوند، و لابراتوار) بسیار نادر اند، که باعث می‌شود تجهیزات یا غیرقابل استفاده شوند یا با دقت پایین کار کنند.

کمبود تخنیکرهای لابراتواری ماهر باعث کاهش کیفیت تشخیص بیماری‌ها می‌شود.

در بخش مدیریت شفاخانه‌ها، کمبود افراد متخصص در سیستم‌های صحتی و مدیریت خدمات صحتی نیز محسوس است. همچنان، نبود مهارت در نصب و استفاده درست از تکنالوژی‌های جدید طبی (مانند تله‌مدیسن) باعث شده که خدمات صحتی در مناطق دورافتاده بهبود نیابد.

در سکتور خدمات تخنیک (آبرسانی، کانالیزاسیون و شهری)، مشکل تنها کمبود نیروی کار نیست، بلکه نبود سیستم‌های معیاری و نظارت تخنیک نیز مطرح است. بسیاری از پروژه‌ها بدون رعایت استانداردها اجرا می‌شوند که منجر به مشکلات صحتی (مانند آلودگی آب) و هزینه‌های اضافی در آینده می‌گردد.

در ولایات زراعتی، علاوه بر کمبود تخنیک‌های تخصصی، مشکل در انتقال دانش نیز وجود دارد. یعنی حتی اگر تکنالوژی موجود باشد، سیستم مؤثر برای آموزش دهقانان و تطبیق آن وجود ندارد. کمبود متخصصین در بخش «اگرو-بزنس» (ترکیب زراعت و تجارت) نیز باعث شده محصولات به صورت خام فروخته شوند و ارزش افزوده ایجاد نگردد.

در سکتور معادن، علاوه بر مشکلات تخنیک و ایمنی، کمبود متخصصین در بخش پروسس مواد معدنی (نه فقط استخراج) یک خلأ بزرگ است. به همین دلیل، اکثر مواد معدنی به صورت خام صادر می‌شوند که ارزش اقتصادی آن را کاهش می‌دهد.

در شهرهای بزرگ (ساختمان و خدمات شهری)، مشکل اصلی نبود تخصص در سیستم‌های مدرن ساختمانی است. برای مثال، نصب سیستم‌های HVAC، لفت‌های معیاری، و سیستم‌های هوشمند ساختمان نیاز به آموزش‌های خاص دارد که در داخل کشور به ندرت ارائه می‌شود. همچنان، نبود سیستم تصدیق مهارت‌ها (Certification) باعث شده کیفیت کار تخنیکران متفاوت و غیرقابل اعتماد باشد.

در ولایات کمتر توسعه‌یافته، مسأله فقط کمبود مهارت نیست، بلکه نبود مسیر یادگیری است. یعنی افراد نمی‌دانند چگونه از سطح مبتدی به سطح ماهر برسند. کمبود مراکز آموزش تخنیک، استادان مجرب، و تجهیزات آموزشی باعث شده این مناطق از نظر مهارتی عقب بمانند.

در نهایت، یک بعد مهم دیگر که باید اضافه شود، عدم هماهنگی میان دولت، سکتور خصوصی و نهادهای آموزشی است. نصاب‌های تعلیمی بدون مشوره با بازار کار طراحی می‌شوند، و کارفرمایان نیز نقش فعال در آموزش نیروی کار ندارند. این شکاف نهادی باعث تداوم کمبود حرفه‌های نایاب شده است.

کمبود حرفه‌های خاص در افغانستان نه تنها یک کمبود کمی (تعداد افراد) بلکه یک کمبود کیفی (سطح مهارت)، ساختاری (نظام آموزشی)، جغرافیایی (توزیع نامتوازن)، و نهادی (عدم هماهنگی) است. بدون اصلاح همزمان این ابعاد، هرگونه تلاش برای بهبود بازار کار محدود و کوتاه‌مدت خواهد بود.

کمبود حرفه‌های خاص و نایاب در افغانستان		
حرفه‌ها	سکتور	سطح
تخنیکر سیستم‌های سولری معیاری، برق کار صنعتی، لوله کشی صنعتی، ولدینگ پیشرفته، تخنیکر شبکه‌های برق	زیربنا و انرژی	به سطح ملی
ماشین کار ماشین‌آلات صنعتی، میخانیک ماشین‌آلات تولیدی، تخنیکر حفظ و مراقبت ماشین‌آلات	صنعت و تولید	
ویب دیزاینینگ، گرافیک دیزاینینگ، دیجیتال مارکتینگ، شبکه‌سازی، نصب کمره‌های امنیتی، ترمیم کمپیوتر، پرتر و ماشین‌های چاپ	تکنالوژی	
ترمیم وسایل طبی، نصب و تنظیم دستگاه‌های طبی	طبی	
تخنیکر سیستم‌های آبرسانی و کانالیزاسیون	خدمات تخنیک	
تخنیکر سردخانه، ماشین کار ماشین‌آلات زراعتی، تخنیکر آبیاری قطره‌ای، تخنیکر پروسس لبنیات و مواد غذایی، ماهر بسته‌بندی محصولات	زراعت و صنایع غذایی	ولایات زراعتی مانند هلمند، کندز، ننگرهار

ولایات معدنی مانند بامیان، بدخشان، لوگر	استخراج و معادن	ماشین کار ماشین آلات سنگین استخراج، تخنیکر ایمنی معادن، ولدینگ سنگین، میخانیک ماشین آلات معدنی
ولایات شهری مانند کابل، هرات، بلخ، قندهار	ساختمان و خدمات شهری	تخنیکر لفت، تخنیکر سیستم های امنیتی، برق کار ساختمانی پیشرفته، تخنیکر (HVAC گرمایشی و سردکننده)،
ولایات کمتر توسعه یافته مانند پکتیکا، نورستان، غور، زابل	خدمات تخنیکی عمومی	تخنیکر سولر، پایپ کار ماهر، نجاری ساختمانی، تخنیکر ماشین آلات ساختمانی

جدول 2: کمبود حرفه های خاص در افغانستان

8.4. حرفه های مورد نیاز بازار کار در ولایت کابل

این تحلیل با هدف شناخت واقع بینانه از وضعیت منابع بشری، ساختار مهارتی، ترکیب تحصیلی و نیازهای آینده تشبثات در ولایت کابل انجام شده است. کابل به عنوان پایتخت و مرکز اداری، اقتصادی و تکنولوژیک کشور، نقش محوری در تجارت، خدمات مالی، تکنالوژی، صنایع سبک و سنگین و بازارهای منطقه ای دارد؛ از همین رو مطالعه دقیق نیروی انسانی شاغل در تشبثات این ولایت می تواند تصویر روشنی از ظرفیت های موجود، چالش های ساختاری و مسیرهای بالقوه توسعه اقتصادی ارائه نماید. تحلیل به صورت مرحله وار، از سطح تحصیلات کارکنان آغاز شده، سپس ساختار حرفه ای و مهارتی کارگران، حرفه های دارای بیشترین استخدام، و وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفوی و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است.

1.8.4. حرفه های کارکنان موجود در تشبثات کابل

بر اساس معلومات جدول (3)، حرفه های مورد استفاده در تشبثات ولایت کابل عمدتاً بر سکتورهای تولیدی، صنعتی و خدماتی استوار است. حرفه های مرتبط با بسته بندی انواع محصولات تولیدی، ماشین کار تولید پلاستیک، مواد غذایی، کاغذ، بسکویت، آیسکریم، نوشابه های غیرالکلی، فوم و شامپوهای شوینده از جمله حرفه های اند که سهم بالایی را به خود اختصاص داده اند. این وضعیت نشان می دهد که کابل به عنوان مرکز مهم تولید صنعتی، پروسس و تأمین کالاهای مصرفی کشور عمل می کند و تشبثات در تلاش اند تا نیازهای روبه افزایش بازار شهری را پاسخ دهند.

کابل به عنوان مرکز سیاسی، اداری و اقتصادی کشور، با تمرکز بالای نفوس، وسعت بازار، شبکه های ترانسپورتی، تمرکز سرمایه گذاری و سطح بالای مصرف، به یک قطب بزرگ تجارتي و صنعتی مبدل شده است. از این رو، حرفه هایی که با تولید، بسته بندی، چاپ، فلزکاری، ذوب آهن، پروسس تولید موزاییک، پروسس تولید سنگ مرمر، پلاستیک و تولید مواد غذایی ارتباط دارند، با موقعیت جغرافیایی و ارزش اقتصادی کابل تا حد زیادی هم خوانی داشته و در بازار کار کنونی از تقاضای جدی برخوردار اند.

مطابق جدول حضور گسترده حرفه های مرتبط با راه اندازی و بهره برداری ماشین آلات در بخش های مختلف تولیدی، بیانگر ماهیت صنعتی ولایت کابل است؛ با این حال، این وضعیت نشان می دهد که بازار کار بیشتر متکی بر نیروی تخنیکی نیمه ماهر می باشد. هرچند این حرفه ها نیازهای اساسی بازار کار را تا حد زیادی تأمین می کنند، اما با توجه به افزایش نفوس، گسترش شهری و روند عصری سازی صنعت، این مهارت ها از لحاظ کمیت و کیفیت هنوز کافی نبوده، به ویژه در بخش هایی که به تکنالوژی پیشرفته و کنترل کیفیت نیاز دارند.

همچنین، در ساختار حرفه ای تشبثات کابل کمبود برخی حرفه های مهم و استراتژیک به وضوح مشاهده می شود. حرفه هایی چون کنترل کیفیت، لابراتوارهای صنعتی، سیستم های تولیدی اتومات، برق پیشرفته صنعتی، سیستم های سولر صنعتی، ترمیم و عیب یابی ماشین آلات، برنامه ریزی

تولید و مدیریت فابریکه‌ها از جمله بخش‌هایی اند که برای ارتقای ارزش صنعتی کابل و افزایش توان رقابت تولیدات اهمیت حیاتی دارند، اما حضور آن‌ها در جدول موجود محدود است.

برای بهبود وضعیت و پاسخ‌گویی بهتر به نیازهای بازار کار، پیشنهاد می‌شود حرفه‌های ذیل در تشبثات توسعه یابد: حرفه کنترل کیفیت و معیار سازی، حرفه تخنیک برق صنعتی و سیستم‌های اتومات، حرفه تخنیکران لابراتوار، حرفه مدیریت و برنامه‌ریزی تولید فابریکه، حرفه حفظ و مراقبت و ترمیم ماشین‌آلات صنعتی، تحرفه‌های عصری بسته‌بندی و حرفه تخنیک تکنالوژی معلوماتی (ICT) برای سیستم‌های تولیدی و تجارتي.

در مجموع می‌توان گفت که حرفه‌های موجود در ولایت کابل تا حد زیادی نیازهای اساسی بازار کار کنونی را تأمین نموده و با موقعیت جغرافیایی، اقتصادی و صنعتی کابل هم‌خوانی دارند؛ اما برای عصری‌سازی صنعت، ارتقای کیفیت تولید و افزایش توان رقابتی، توسعه حرفه‌های جدید، پیشرفته و بازارمحور یک ضرورت اساسی به‌شمار می‌رود. این امر نه تنها ظرفیت تولیدی تشبثات را افزایش می‌دهد، بلکه زمینه‌ساز رشد پایدار بازار کار و ثبات اقتصادی نیز خواهد شد.

هرچند حرفه‌های موجود در کابل بخش بزرگی از نیازهای بازار کار را پوشش می‌دهند، اما با توجه به موقعیت جغرافیایی و اقتصادی این ولایت، ایجاد حرفه‌های یادشده ضروری است. در صورتی که این حرفه‌ها ایجاد نگردد و دولت از طریق پالیسی‌گذاری، تنظیم و حمایت اقدام نکند، کیفیت تولیدات تشبثات کاهش یافته، توان رقابت بازار تضعیف می‌شود و فاصله میان مهارت‌ها و نیازهای واقعی بازار کار افزایش می‌یابد. نبود اقدام مؤثر دولتی منجر به افزایش بیکاری، ضایع شدن سرمایه انسانی، کاهش نوآوری در سکتور خصوصی و کندشدن رشد صنعتی خواهد شد. در نتیجه، نقش صنعتی و اقتصادی ولایت کابل تضعیف شده و این وضعیت تأثیرات منفی بر اقتصاد ملی کشور بر جای خواهد گذاشت.

حرفه های کارکنان موجود در تشبثات کابل					
شماره	حرفه	فیصدی	شماره	حرفه	فیصدی
1	بسته بندی تولیدات مختلف	23.2%	37	ماشین کار تولید بوتل	0.6%
2	ماشین کار تولید پلاستیک	7.1%	38	ماشین کار ذوب آهن	0.6%
3	ماشین کار تولید مواد غذایی	5.0%	39	ماشین کار تولید مزایک	0.5%
4	ماشین کار تولیدسنگ مرمر	4.6%	40	ماشین کار تولیدبسکیت	0.5%
5	ریخته کاری	4.4%	41	ماشین کار تولید فرش	0.5%
6	ماشین کار تولید ظروف یک بار مصرف	3.1%	42	ماشین کار تولید مواد شوینده	0.5%
7	ماشین کارتولید کاغذ	3.1%	43	ماشین کار تولید فوم	0.5%
8	ماشین کار پروسیس میوه	3.0%	44	ماشین کار تولید مواد غذایی	0.4%
9	ماشین کار ذوب آهن	2.7%	45	ماشین کار تولید ظروف بار مصرف	0.4%
10	تولیدآب	2.5%	46	موره دوزی	0.3%
11	تخنیک ماشین تولید پاپوش	2.1%	47	گلدوزی	0.3%
12	مزایک سازی	2.1%	48	ماشین کار ماشین تولید تیزاب	0.3%
13	ماشین کار تولید ادویه	2.1%	49	برق کاری ذوب آهن	0.2%
14	ماشین کار خیاطی	2.0%	50	ماشین کار تولید ماشین پاپر	0.2%
15	برق	1.9%	51	ماشین کار تولید ارد	0.2%
16	ماشین کار تصفیه آب معدنی	1.7%	52	ماشین کار تولید اکسجن	0.2%
17	قطه راکه دیگ	1.6%	53	ترمیم ماشین خردادی	0.2%
18	فلزکاری	1.5%	54	برش کاری صابون	0.2%
19	ماشین کار تولید پایپ	1.4%	55	رنگمالی موتر	0.2%
20	چاپ	1.3%	56	ماشین کار تولید صابون	0.2%
21	قصاب	1.3%	57	سکن	0.2%
22	مترکیب مواد غذایی	1.2%	58	دیزانینگ	0.1%

0.1%	کپی کشی	59	1.1%	آشپزی	23
0.1%	ماشین کار تولید پی وی سی	60	1.1%	دراپوری	24
0.1%	ماشین کار تولید ذخیره آب	61	1.1%	ماشین کار تولید نکل المونیم	25
0.1%	ذوب سنگ	62	1.1%	خرادی	26
0.1%	ترمیم ماشین تولید آب معدنی	63	1.0%	ماشین کار تولیدی فلزات	27
0.1%	خط تولید	64	0.9%	ماشین کار کارتن سازی	28
0.1%	ماشین کار پخت ساسج	65	0.9%	ماشین کار مواد بهداشتی	29
0.1%	ماشین کار تولید رنگ افغانی	66	0.9%	ماشین کار چاپ	30
0.1%	ماشین کار تولید سگرت	67	0.9%	سیلای کاری	31
0.1%	ماشین کار تولید کیبل	68	0.8%	ماشین کار تولید لبنیات	32
0.1%	ترمیم ماشین خردای	69	0.7%	پالش کاری ظروف	33
0.1%	ماشین کار پاکی کشمش	70	0.7%	ماشین کار تولید مشروبات غیر الکولی	34
0.1%	لابراتوار سنگ مرمر	71	0.6%	ماشین کار تولید ایسکریم	35
0.1%	ترمیم ماشین تولید فلزات	72	0.6%	ماشین کار کاغذ سازی	36

جدول 3: حرفه های کارکنان موجود در تشبثات کابل

2.8.4. حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات کابل

در جدول (4)، به صورت روشن ساختار تقاضای بازار کار تشبثات ولایت کابل را نشان می‌دهد و بیانگر آن است که استخدام نیروی کار به گونه‌ای غالب بر ماهرین فنی، عملی و تولیدمحور متمرکز است. در صدر جدول، «بسته‌بندی در بخش‌های مختلف تولیدی» با ۲۳,۴۰ درصد قرار دارد که فاصله‌ی بسیار زیاد آن با سایر حرفه‌ها نشان‌دهنده‌ی اهمیت استراتژیک بسته‌بندی در تمام مراحل تولید، نگهداری، انتقال و عرضه‌ی محصولات است؛ به گونه‌ای که تقریباً یک‌چهارم کل فرصت‌های شغلی را به خود اختصاص داده است. این موضوع بیان می‌کند که بدون نیروی بسته‌بندی، فعالیت سایر بخش‌های تولیدی نیز با چالش مواجه می‌شود. در رده‌های بعدی، حرفه‌های مرتبط با صنایع غذایی و تبدیلی مانند ترکیب مواد غذایی، پروسس میوه، تولید لبنیات، تولید آرد، ادویه، بسکویت، ایسکریم و نوشابه‌های غیرالکولی سهم قابل توجهی دارند که نشان می‌دهد تشبثات کابل بیشتر در جهت تولید مواد غذایی و کالاهای مصرفی روزمره فعال‌اند. همچنین حضور پررنگ حرفه‌های مربوط به صنایع ساختمانی و زیربنایی چون تولید پلاستیک، سنگ مرمر، مزایک، فوم، پایپ، فرش و کاغذسازی، بیانگر رشد ساخت‌وساز و نیاز بازار به مواد ساختمانی داخلی است.

از سوی دیگر، سهم قابل توجه حرفه‌های فلزکاری و صنایع سنگین مانند ذوب آهن، ریخته‌کاری، خردکاری، قطه‌راکه‌دیگ، تولید فلزات و ترمیم ماشین‌آلات صنعتی نشان می‌دهد که تشبثات به نیروی کار ماهر برای تولید، نگهداری و دوام ماشین‌آلات وابسته‌اند. حضور انجنیر برق، تخنیکرها و مستری‌های ماشین نیز بیانگر نیاز به مهارت‌های تخنیکی برای مدیریت و حفظ سیستم‌های تولیدی است. در مقابل، حرفه‌هایی که فیصدی بسیار پایین (کمتر از ۰,۵ درصد) دارند، بیشتر فنی، محدود به فابریکه‌های خاص یا وابسته به تکنالوژی‌های مشخص‌اند و به همین دلیل فرصت‌های استخدام آن‌ها کمتر است. در مجموع، این جدول نشان می‌دهد که بازار کار کابل نه تنها متنوع است، بلکه به‌طور واضح بر مهارت‌های عملی، تجربه‌ی کاری و آموزش‌های فنی و حرفه‌ای تکیه دارد و سرمایه‌گذاری در آموزش‌های تخنیکی می‌تواند پاسخ‌گوی نیاز واقعی تشبثات و کاهش بیکاری باشد.

حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات کابل					
شماره	حرفه	فیصدی	شماره	حرفه	فیصدی
1	بسته بندی در بخش های مختلف تولیدی	23.40%	40	ماشین کار تولید مواد شوینده	0.47%
2	ترکیب مواد غذایی	6.96%	41	ماشین کار دایکات	0.42%
3	ماشین کار تولید پلاستیک	6.45%	42	گلدوزی	0.34%

0.34%	موره دوزی	43	4.63%	ماشین کار تولید سنگ مرمر	4
0.30%	ماشین کار تولید تیزاب	44	4.33%	ریخته کاری	5
0.59%	ماشین کار تولید بوتل	45	3.99%	ماشین کار تولید کاغذ	6
0.25%	ماشین کار تولید چپلق	46	3.82%	ماشین کار تصفیه آب معدنی	7
0.21%	برقی ذوب آهن	47	3.48%	ماشین کار تولید ظروف بار مصرف	8
0.21%	ترمیم ماشین تولید پاپوش	48	2.97%	ماشین کار پروسیس میوه	9
0.21%	ماشین کار تولید اکسجن	49	2.63%	ماشین کار ذوب آهن	10
0.21%	ماشین کار تولید مواد بهداشتی	50	2.17%	چاپ مطبوعات	11
0.21%	ماشین کار تولید ارد	51	1.91%	انجنیر برق	12
0.21%	ماشین کار تولید پاپر	52	1.61%	ماشین کار تولید پاپوش	13
0.21%	مستری ماشین خردای	53	1.57%	قطه راکه دیگ	14
0.17%	برش کار صابون	54	1.53%	فلز کاری	15
0.17%	رنگمال موتر	55	1.44%	خیاطی	16
0.13%	کپی کشی موتر	56	1.36%	ماشین کار تولید پایپ	17
0.13%	ماشین کار پخت ساسچ	57	1.15%	خرادکاری	18
0.13%	ماشین کار تولید بی وی سی	58	1.10%	آشپزی	19
0.13%	ماشین کار تولید صابون	59	1.06%	دراپوری	20
0.13%	ماشین کار ذوب سنگ	60	1.06%	ماشین کار تولید ایسکریم	21
0.08%	ماشین کار تولید سگرت	61	1.06%	ماشین کار تولید نکل المونیم	22
0.08%	ماشین کار کشمش پاکی	62	1.06%	مستری ماشین تولید ادویه	23
0.08%	ماشین کار تولید رنگ تعمیراتی	63	1.02%	ماشین کار تولیدی فلزات	24
0.08%	ماشین کار تولید کیبل برق	64	0.98%	ماشین کار تولید ادویه	25
0.13%	مستری ماشین تولید آب معدنی	65	0.93%	ماشین کار کارتن سازی	26
0.08%	مستری ماشین تولید فلزات	66	0.85%	سیلای کاری	27
0.08%	ماشین کار تولید بسکویت	67	0.76%	تخنیکر ماشین تولید لبنیات	28
0.04%	ترمیم ماشین تولید تیزاب	68	0.68%	پالش کاری ظروف	29
0.04%	ماشین کار تولید صابون	69	0.68%	ماشین کار مواد بهداشتی	30
0.04%	ماشین کار تولید بوت	70	0.68%	ماشین کار تولید مشروبات غیر الکولی	31
0.04%	ماشین کار تولید دستمال کاغذی	71	0.64%	ماشین کار پلان کاغذ سازی	32
0.04%	ماشین کار تولید سولر	72	0.55%	ماشین کار تولید پلاستیک	33
0.04%	ماشین کار تولید مواد برقی	73	0.55%	ماشین کار ذوب آهن	34
0.04%	ماشین کار تولید بطری	74	0.51%	اوتوکار	35
0.04%	ماشین کار تولید خریطه پلاستیکی	75	0.51%	ماشین کار تولید فرش	36
0.04%	مستری ماشین تولید مواد شوینده	76	0.51%	ماشین کار تولید بسکیت	37
0.04%	نلدوانی	77	2.68%	ماشین کار تولید مزایک	38
			0.47%	ماشین کار تولید فوم	39

جدول 4: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات کابل

3.8.4. استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات کابل

جدول (5)، نشان می‌دهد که بیشترین مانع در استخدام فارغان، نداشتن مهارت کافی (30٪) می‌باشد. این مورد شامل نداشتن مهارت ماشین، کمبود مهارت‌های لازم و عدم مهارت کافی است که نشان‌دهنده عدم تطابق مهارت‌های عرضه‌شده در مراکز آموزشی با نیازمندی‌های واقعی بازار کار می‌باشد. در کنار آن، عدم مراجعه فارغان به تشبثات (29٪) در جایگاه دوم قرار دارد که بیانگر ضعف در پیوند میان فارغان و بازار کار است. همچنان 11٪ تشبثات استخدام را وابسته به ضرورت کاری خود دانسته‌اند که نشان می‌دهد جذب فارغان به صورت منظم و برنامه‌ریزی شده انجام نمی‌شود، بلکه بیشتر وابسته به نیاز مقطعی است. عدم آگاهی از موجودیت فارغان یا مراکز آموزشی (9٪) و نداشتن تجربه کاری کافی (8٪) نیز از عوامل مهم کاهش میزان جذب محسوب می‌شوند.

از سوی دیگر، 7٪ پاسخ‌دهندگان به عدم موجودیت یا عدم تدریس برخی حرفه‌های مورد نیاز بازارکار در مراکز فنی اشاره کرده‌اند که (مانند تخنیک ماشین‌آلات: تولید ساسج، ادویه‌جات، پلاستیک، پاپر، فرش و ترمیم ماشین‌آلات) بیانگر فاصله میان آموزش‌های فنی و نیازمندی‌های بازارکار است. همچنین 6٪ نیز استخدام را به شکل شاگردی و آموزش عملی در محیط کار انجام می‌دهند که نشان‌دهنده تمایل برخی تشبثات به آموزش درون‌سازمانی است. در مقابل، 3٪ به عدم ضرورت به استخدام اشاره کرده‌اند.

به طور کلی، یافته‌ها نشان می‌دهد که چالش اصلی در جذب فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات کابل، بیشتر ناشی از کمبود مهارت‌های عملی و حرفه‌ای، ضعف ارتباط میان عرضه و تقاضای نیروی کار، و نبود برخی حرفه‌های مورد نیاز بازار است. این وضعیت ضرورت بازنگری در برنامه‌های آموزشی، تقویت مهارت‌های عملی و ایجاد سیستم‌های مؤثر ارتباط با بازار کار را برجسته می‌سازد.

استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات کابل		
شماره	دلایل عدم استخدام	فیصدی
1	نداشتن مهارت کافی	30%
2	عدم مراجعه فارغان به تشبثات	29%
3	استخدام نظر به ضرورت تشبث	11%
4	عدم آگاهی از موجودیت فارغان یا مراکز آموزشی	9%
5	نداشتن تجربه کاری کافی	8%
6	عدم موجودیت یا عدم تدریس برخی رشته‌های مورد نیاز در مراکز فنی (مانند تخنیک ماشین‌آلات، تولید ساسج، ادویه‌جات، پلاستیک، پاپر، انجینری ترمیم ماشین‌آلات تولید فرش)	7%
7	استخدام به شکل شاگردی و آموزش عملی در محیط کار	6%
8	عدم ضرورت به استخدام	3%

جدول 5: استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات کابل

4.8.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات کابل

جدول (6)، نشان می‌دهد که پلان توسعه تشبثات ولایت کابل عمدتاً بر نیروی کار تولیدمحور و ماشین‌کار متمرکز است و سهم سایر مهارت‌ها و حرفه‌های فنی بسیار محدود است. تمرکز اصلی روی «ماشین‌کار تولید» با 54٪، بیانگر این است که بخش بزرگی از صنایع و تشبثات کابل هنوز بر تولیدات فیزیکی، خط تولید و صنایع تبدیلی سبک و متوسط وابسته‌اند و اقتصاد شهر هنوز از نظر صنعتی به مرحله پیشرفته یا تکنولوژیک نرسیده است. تخنیک کار ماشین تولید (17٪) نیز دومین نیاز اصلی است که اهمیت مهارت‌های تخنیکی، نگهداری و بهره‌برداری از ماشین‌آلات را نشان می‌دهد و گواهی بر وابستگی صنایع به مهارت عملی و تجربه فنی است.

مهارت‌های مرتبط با خیاطی (23٪)، تخنیک تولید پلاستیک (19٪)، مستری موتر (18٪)، میخاینیک ماشین تولید (18٪)، گلدوزی (17٪) و ماشین‌کار ظروف (15٪) سهم قابل توجهی دارند، که نشان‌دهنده ترکیب صنایع سبک، تولیدی و خدماتی در تشبثات کابل است، اما در مقایسه با ماشین‌کار تولید و تخنیک کار ماشین تولید، این سهم‌ها بسیار پایین هستند. این موضوع نشان می‌دهد که بخش‌های خدماتی و خلاق مانند طراحی، خیاطی و آشپزی در تشبثات کابل وجود دارند اما هنوز اولویت اصلی با صنایع تولیدی و عملی است.

سهم مهارت‌های فنی و پیشرفته مانند لابراتوار، میخانیک ماشین‌آلات چاپ، CNC، ماشین‌کار تولید ادویه، تولید پایپ و برش سنگ بسیار اندک (۰,۱٪ تا ۰,۶٪) است، که بیانگر کمبود متخصصان فنی و حرفه‌ای در حوزه‌های پیشرفته و عدم توانایی مراکز آموزشی فعلی در تأمین نیازهای تکنولوژیک بازار است. این شکاف میان نیازهای واقعی صنایع و ظرفیت آموزش‌های فنی و حرفه‌ای می‌تواند مانع رشد صنایع پیچیده و نوآورانه در کابل شود.

در مجموع، جدول نشان می‌دهد که توسعه تشبثات کابل به شدت به نیروی کار ماهر در تولید، ماشین‌آلات و صنایع تبدیلی وابسته است و در حالی که صنایع سبک و خدماتی و بخش‌های فنی نیز وجود دارند، اولویت اصلی با مهارت‌های عملی و تئوریک است. این وضعیت ضرورت دارد تا با تقویت آموزش‌های فنی-حرفه‌ای، توسعه مراکز فنی و حرفه‌ای، ارتقای مهارت‌های عملی و ایجاد هماهنگی میان بازار کار و آموزش، ظرفیت تشبثات کابل برای رشد پایدار و رقابت‌پذیری در سطح ملی و منطقه‌ای افزایش یابد.

شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات ولایت کابل					
شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره	فن و حرفه	فیصدی
1	ماشین کار تولید	54.5%	18	لابراتوار	0.6%
2	تخنیک کار ماشین تولید	17.5%	19	تخنیک تولید پایپ	0.5%
3	خیاطی	2.3%	20	رنگمالی	0.5%
4	تخنیک تولید پلاستیک	1.9%	21	ماشین کار پلاستیک	0.5%
5	مستری موتر	1.8%	22	میخانیک ماشین آلات چاپ	0.5%
6	میخانیک ماشین تولید	1.8%	23	نجاری	0.5%
7	گلدوزی	1.7%	24	تخنیک برش سنگ	0.4%
8	ماشین کار ظروف	1.5%	25	ماهرین تولید کاغذ	0.4%
9	موره دوزی	1.4%	26	ذوب سنگ	0.3%
10	آشپزی	1.1%	27	تخنیک تولید رنگ	0.2%
11	پالش نکل	0.9%	28	خمیر گر	0.2%
12	ذوب آهن	0.9%	29	دریوری	0.1%
13	ماشین کار نکل	0.9%	30	فلزکاری	0.1%
14	ماشین کار چاپ	0.7%	31	ماشین کار سی ان سی	0.1%
15	برقی	0.6%	32	ماشین کار تولید ادویه	0.1%
16	بوت دوزی	0.6%	33	ماشین کار اکسیجن	0.1%
17	دیزاینر	0.6%			

جدول 6: مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه تشبثات ولایت کابل

9.4. حرفه‌های مورد نیاز بازارکار در ولایت ننگرهار

این تحلیل با هدف شناخت واقع‌بینانه از وضعیت منابع بشری، ساختار مهارتی، ترکیب تحصیلی و نیازهای آینده تشبثات در ولایت ننگرهار انجام شده است. ننگرهار به دلیل موقعیت جغرافیایی استراتژیک، نقش محوری در تجارت، ترانزیت، زراعت، صنایع کوچک و بازارهای منطقه‌ای دارد؛ از همین رو مطالعه دقیق نیروی انسانی شاغل در تشبثات این ولایت می‌تواند تصویر روشنی از ظرفیت‌های موجود، چالش‌های ساختاری و مسیرهای بالقوه توسعه اقتصادی ارائه نماید. روند تحلیل به صورت مرحله‌وار، از سطح تحصیلات کارکنان آغاز شده، سپس ساختار حرفه‌ای و مهارتی کارگران، حرفه‌های دارای بیشترین استخدام، وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفه‌ای و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان‌های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است.

1.9.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات نگرهار

جدول (7)، ساختار حرفه‌ای کارگران در تشبثات ولایت نگرهار را به‌گونه‌ای روشن نشان می‌دهد و بیانگر آن است که نیروی کار این ولایت عمدتاً بر پایه مهارت‌های عملی، تخیلی سنتی و صنایع کوچک شکل گرفته است. بیشترین سهم به حرفه‌های برقی (۱۳,۱٪)، نجاری (۹,۵٪) و ماشین‌کاری (۸,۵٪) اختصاص دارد که این موضوع با واقعیت‌های اقتصادی نگرهار—به‌ویژه رشد ساختمان‌سازی، توسعه بازارهای تجاری، و افزایش صنایع کوچک—همخوانی کامل دارد. این سه بخش هسته اصلی مهارت‌های مورد نیاز تشبثات را تشکیل می‌دهند و نشان می‌دهند که فعالیت‌های اقتصادی ولایت بیشتر حول محور ساختمان‌سازی، ترمیماتی و خدمات تخیلی عمومی متمرکز است.

حرفه‌هایی چون رنگمالی، موبل‌سازی، خردی، درپوری، فلزکاری و سفیدکاری نیز با درصدهای بین ۵ تا ۷ درصد، لایه دوم نیروی کار فعال را می‌سازند. این مشاغل معمولاً در بخش‌های ساختمانی، تولیدات کوچک، ترانسپورتی و صنایع دستی مورد نیاز اند و نقش مهمی در تداوم فعالیت تشبثات متوسط و کوچک دارند. وجود مهارت‌های مرتبط با تولید رنگ، تولید فرش و تولید پاپر نیز با درصدهای متوسط (۲ تا ۴,۵٪) نشان می‌دهد که نگرهار دارای برخی ظرفیت‌های تولیدی بومی است، اما این ظرفیت‌ها هنوز محدود، محلی و غیرصنعتی باقی مانده‌اند.

در مقابل، حرفه‌هایی مانند تخیلی مواد خوراکی، تولید کاتر، ترمیم موتر، لابراتوار، ویرینگ‌کاری و پلیت‌کاری با سهم بسیار پایین (۰,۵٪ تا ۱٪) بیانگر ضعف صنایع پیشرفته، خطوط تولید مکانیزه، و خدمات حرفه‌ای‌اند. همچنان حضور کم مهارت‌ها در بخش‌هایی چون تخیلی ماشین‌بسکیت، پروسس نمک، تولید اکسیجن و تخیلی مواد آیسکریم نشان می‌دهد که صنایع غذایی و تولیدی مدرن در نگرهار هنوز در مراحل اولیه است و توسعه کافی نیافته است.

از ترکیب این درصدها چنین برمی‌آید که تشبثات نگرهار هنوز بیشتر به کارگران فنی سنتی و مهارت‌های ابتدایی متکی‌اند و تنوع مهارت‌های تخیلی پیشرفته، صنایع تبدیلی، تولیدات صنعتی و خدمات حرفه‌ای بسیار محدود است. این امر بیانگر چند واقعیت مهم است.

اقتصاد نگرهار بیشتر سنتی و ساختمانی محور است، نه بر تولیدات صنعتی یا کارخانه‌ای پیشرفته.

کمبود کارگران با مهارت‌های تکنالوژیک و صنعتی پیشرفته مانع رشد تشبثات متوسط و بزرگ می‌شود.

سرمایه‌گذاری در آموزش‌های تخیلی و حرفه‌ای مدرن می‌تواند ظرفیت بزرگی برای تحول اقتصادی این ولایت ایجاد کند.

به‌طور کلی، این جدول بازتاب‌دهنده نیاز فوری نگرهار به توسعه مهارت‌های نوین، ایجاد کورس‌های تخیلی حرفه‌ای، و ارتقای ظرفیت‌های کارگری است تا این ولایت بتواند از موقعیت استراتژیک خود بهره اقتصادی بیشتر ببرد و از وابستگی به مهارت‌های سنتی عبور کند.

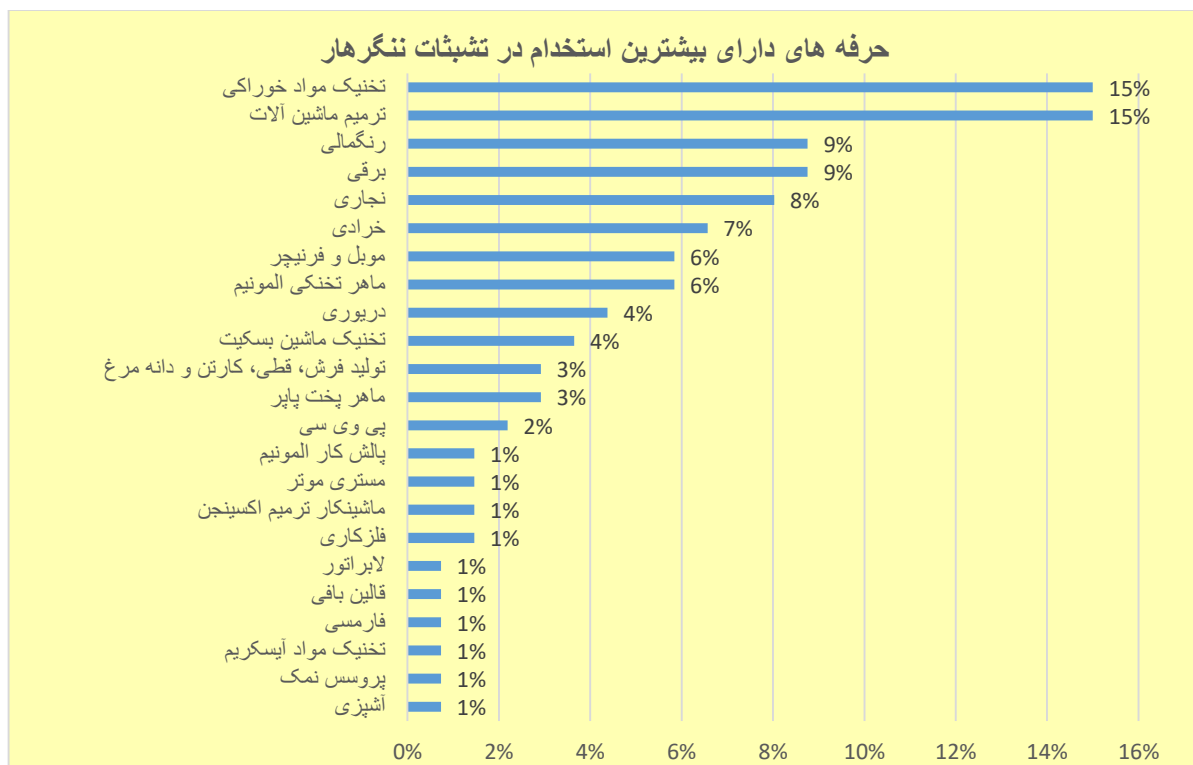
حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات نگرهار						
شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره
1	برقی	13.1%	17	پی وی سی	1.5%	
2	نجاری	9.5%	18	زوب آهن	1.5%	
3	ماشین کار	8.5%	19	پروسس نمک	1.0%	
4	رنگمالی	7.0%	20	تخیلی ماشین بسکیت	1.0%	
5	موبل و فنیچر	6.5%	21	تخیلی مواد آیسکریم	1.0%	
6	خردی	5.5%	22	ترمیم وسایل برقی	1.0%	
7	درپور	5.5%	23	قالین باف	1.0%	
8	فلزکاری	5.0%	24	ماشینکار تولید اکسیجن	1.0%	
9	ماشینکار سفید کاری	5.0%	25	پلیت کار	0.5%	
10	مستری ماشین	5.0%	26	تخیلی مواد خوراکی	0.5%	
11	ماهر تولید پاپر	4.5%	27	ترمیم موتر	0.5%	
12	تخیلی تولید دانه مرغ	3.5%	28	تولید قطی	0.5%	
13	تولید فرش	3.5%	29	لابراتوار	0.5%	
14	ماهر تولید رنگ	2.0%	30	ماهرتولید کاتر	0.5%	

0.5%	ویرگ کاری	31	1.5%	آشپزی	15
			1.5%	پالش	16

جدول 7: حرفه های کارگران موجود در تشبثات نگرهار

2.9.4. حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات نگرهار

گراف (3) نشان می‌دهد که ساختار استخدام ماهرین در تشبثات ولایت نگرهار به شدت مهارت‌محور، عملی و وابسته به صنایع کوچک و متوسط است، به گونه‌ای که بیشترین سهم را تخنیک مواد خوراکی (۱۵٪) و ترمیم ماشین‌آلات (۱۲٪) تشکیل می‌دهد؛ این دو رشته نه تنها بیانگر نقش مرکزی سکتور تولید و پروسس مواد غذایی در اقتصاد محلی‌اند، بلکه نشان می‌دهند که تشبثات برای دوام فعالیت‌های خود به مهارت‌های ترمیمی و تخنیکی مداوم نیاز دارند. پس از آن، مهارت‌های برقی، رنگمالی، نجاری و خردادی با درصدهای بلند (۷ تا ۹٪) قرار دارند که وابستگی بالای تشبثات به خدمات ساختمانی، ترمیماتی و تولیدات سنتی را برجسته می‌سازد. حرفه‌هایی مانند موبل و فرنیچر، تخنیک المونیم، دریوری و ماشین بسکیت‌سازی با سهم متوسط (۴ تا ۶٪) نشان‌دهنده حضور صنایع کوچک و نیاز به مهارت‌های مکمل در زنجیره تولید و عرضه‌اند. اما در مقابل، سهم بسیار پایین حرفه‌هایی چون قالبین بافی، لابراتوار، پروسس نمک، پالش کاری المونیم و مستری موتر (هرکدام ۱٪) آشکار می‌سازد که نگرهار هنوز فاقد توسعه جدی در صنایع تحرفه‌ای، تولیدات پیشرفته، خدمات صنعتی و بخش‌های تکنالوژیک است. این توزیع کلی بیانگر آن است که اقتصاد نگرهار عمدتاً بر صنایع ابتدایی، فعالیت‌های ساختمانی، خدمات تخنیکی سنتی و تولیدات خوراکی‌های کوچک متکی است، و برای گذار به یک اقتصاد رقابتی‌تر و پایدار، نیاز به سرمایه‌گذاری جدی در آموزش‌های تخنیکی نوین، ایجاد صنایع تبدیلی، و تقویت مهارت‌های تحرفه‌ای و تکنالوژیک دارد.

گراف 3: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات نگرهار

3.9.4. استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات نگرهار

یافته‌ها نشان می‌دهد که در تشبثات ولایت نگرهار نارضایتی بسیار بالا از کیفیت و تناسب مهارت‌های فارغان مراکز فنی و حرفوی وجود دارد؛ چنان‌که ۸۳٪ مسئولین تشبثات گفته‌اند که مراکز فنی و حرفوی مطابق نیاز بازار برایشان فارغ عرضه نمی‌کنند، و تنها ۱۷٪ مشکل را کمبود کار می‌دانند نه مهارت. این یافته‌ها بیانگر شکاف عمیق میان برنامه‌های آموزشی مراکز فنی و نیاز واقعی تشبثات است؛ به این معنا که مهارت‌های

تدریس شده یا قدیمی اند، یا کاربرد عملی ندارند، یا با تکنولوژی و نیازهای بازار همخوانی ندارند. تأیید مسئولین تشبثات نیز نشان می‌دهد که این نگرانی گسترده و جدی است و بازار کار نگرهار برای رشد و پویایی اقتصادی خود نیازمند اصلاحات اساسی در نصاب مراکز فنی، تربیه مهارت‌های عملی‌تر، و ایجاد ارتباط مستقیم میان مراکز آموزشی و تشبثات است.

4.9.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات نگرهار

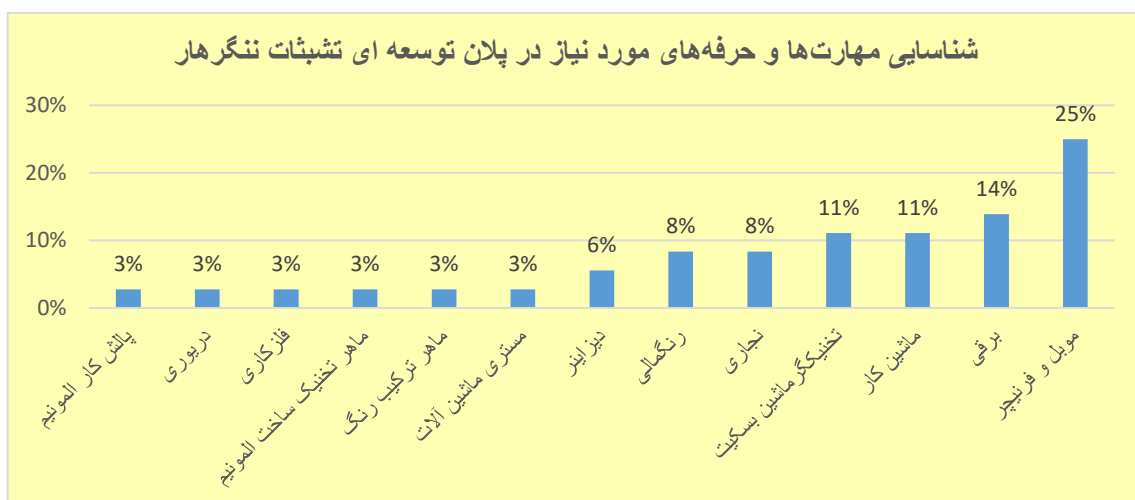
درگراف (4)، مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه تشبثات ولایت نگرهار تصویری روشن از جهت‌گیری آینده بازار کار این ولایت ارائه می‌دهد. نخست این که موبل‌سازی و فرنیچر با ۲۵٪ بالاترین نیاز را تشکیل می‌دهد، که نشان‌دهنده رشد جدی صنایع چوب، تقاضای روبه‌افزایش برای تولیدات داخلی، و گسترش سکتور ساختمانی در نگرهار است. این درصد بلند نشان می‌دهد که تشبثات نه تنها با کمبود این مهارت مواجه‌اند، بلکه این سکتور ظرفیت بالقوه توسعه اقتصادی و ایجاد اشتغال گسترده را دارد. در جایگاه دوم، برقی صنعتی با ۱۴٪ قرار دارد؛ این رقم بیانگر آن است که روند برق‌رسانی، نصب و ترمیم تأسیسات برقی در تشبثات، منازل و کارگاه‌ها رو به افزایش است و بازار کار به ماهرین بیشتر در این بخش نیاز خواهد داشت.

مهارت‌های تخنیک ماشین بسکیت و ماشین کار هرکدام با ۱۱٪ نشان می‌دهد که صنایع خوراکی و تولیدات وابسته به ماشین‌آلات سبک در حال رشد است. این امر نشانگر حرکت آهسته اما پایدار نگرهار از اقتصاد سنتی به سمت اقتصاد تولیدی نیمه‌صنعتی است. مهارت‌های رنگامالی و نجاری (۸٪) نیز تقاضای ثابت در سکتور ساختمان‌سازی و دکوراسیون داخلی را تأیید می‌کند، که همراه با موبل‌سازی یک زنجیره مهم در صنایع ساختمانی و ترمیماتی را شکل می‌دهند.

در مراتب پایین‌تر، نیاز به دیزاینر (۶٪) به‌وضوح نشان‌دهنده تغییر ذوق مصرف‌کنندگان و توجه روزافزون به کیفیت، زیبایی‌شناسی و طراحی در تولیدات محلی است. در حالی که مهارت‌هایی چون فلزکاری، تخنیک ساخت المونیم، پالش کاری المونیم، ترکیب رنگ و مستری ماشین‌آلات هرکدام با ۳٪ بیانگر نیازهای تحرفه‌ای‌تر، اما پراکنده، در تشبثات است؛ این بخش‌ها هنوز کوچک‌اند اما ظرفیت توسعه دارند و در آینده می‌توانند بخشی از صنایع پیشرفته‌تر را تشکیل دهند.

نکته مهم این است که تنها ۱۶٪ مسئولین تشبثات گفته‌اند که برنامه توسعه آینده دارند، که نشان‌دهنده یک چالش مهم در اقتصاد نگرهار است. تشبثات با وجود نیاز زیاد به مهارت‌های جدید، آمادگی یا توانایی کافی برای گسترش فعالیت‌ها ندارند. این موضوع می‌تواند ناشی از محدودیت مالی، نبود کارگران ماهر، کمبود حمایت دولتی یا نبود سیاست‌های تشویقی برای رشد صنعتی باشد.

در مجموع، تحلیل شکل نشان می‌دهد که آینده بازار کار نگرهار در محور صنایع کوچک، مهارت‌های عملی، تولیدات خوراکی، خدمات تخنیکی و صنایع ساختمانی قرار خواهد داشت؛ اما برای تحقق رشد پایدار، لازم است ظرفیت‌سازی در بخش‌های تحرفه‌ای، انکشاف کورس‌های تخنیکی، و تقویت همکاری میان مراکز فنی و تشبثات به‌صورت جدی دنبال شود.

گراف 4: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات نگرهار

10.4. حرفه های مورد نیاز بازار کار در ولایت هرات

این تحلیل با هدف شناخت واقع بینانه از وضعیت منابع بشری، ساختار مهارتی، ترکیب تحصیلی و نیازهای آینده تشبثات در ولایت هرات انجام شده است. هرات به عنوان یکی از زون های مهم اقتصادی و فرهنگی افغانستان، با توجه به موقعیت استراتژیک و نقش کلیدی در صنایع دستی، تولیدات کوچک، تجارت و بازارهای منطقه ای، نیازمند بررسی دقیق نیروی انسانی شاغل در تشبثات است. چنین تحلیلی می تواند تصویر روشن و واقع بینانه ای از ظرفیت های موجود، چالش های ساختاری و مسیرهای بالقوه توسعه اقتصادی ارائه دهد.

روند تحلیل به صورت مرحله وار، از ساختار حرفه ای و مهارتی کارگران، حرفه های دارای بیشترین استخدام، وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفه ای و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است. تا مبنای سیاست گذاری آموزشی و برنامه ریزی توسعه اقتصادی در هرات فراهم آید.

1.10.4. حرفه های کارکنان موجود در تشبثات هرات

ولایت هرات به عنوان یکی از زون های مهم اقتصادی و فرهنگی افغانستان، نقش برجسته ای در بازار کار و تشبثات کشور دارد و جدول (8)، تصویر روشنی از وضعیت حرفه های کارگران و کارکنان در این ولایت ارائه می دهد. قالبین بافی با ۴۲,۳٪ سهم از استخدام ها، همچنان مهم ترین حرفه است که نشان دهنده اهمیت صنایع دستی سنتی هرات در اقتصاد محلی و حتی صادرات است. این حرفه نه تنها درآمد پایدار برای خانواده ها ایجاد می کند، بلکه بخشی از هویت فرهنگی و میراث تاریخی هرات محسوب می شود. پس از آن، خیاطی با ۱۴,۹٪ و فلزکاری با ۷,۲٪ به ترتیب بیشترین سهم را دارند که بیانگر وجود صنایع تولیدی و مهارت های فنی صنعتی در هرات است. این ترکیب نشان می دهد که هرات علاوه بر صنایع دستی، به تولیدات صنعتی کوچک و متوسط نیز توجه دارد و نیاز به نیروی ماهر در این زمینه ها وجود دارد.

سایر حرفه های فنی مانند میخانیک، ماشین کار، تخنیک کار و مونتاژ کار نیز سهم قابل توجهی دارند و نشان دهنده فعالیت گسترده در زمینه تعمیرات خودرو، ماشین آلات و خدمات فنی است. حرفه هایی مانند رنگمالی، لابراتوار، ترمیم موتر و برقی بین ۱ تا ۲,۶٪ استخدام ها را شامل می شوند که بیانگر نقش خدمات فنی در حمایت از تولید و فعالیت های صنعتی است. در مقابل، مشاغل کوچک و تحرفه ای مانند کوبی کشی، نلدوانی، پرورش حشره، گل سازی، ترمیم کولر و ترمیم موبایل سهمی کمتر از ۰,۵٪ دارند، که نشان می دهد تکنولوژی های نوین و حرفه های جدید هنوز جایگاه کمی در بازار کار هرات یافته اند.

به طور کلی، تحلیل جدول نشان می دهد که ولایت هرات یک مرکز اقتصادی و صنعتی با ترکیب منحصر به فرد صنایع دستی سنتی و مهارت های فنی متوسط است. تمرکز اصلی بازار کار بر حرفه هایی با سابقه فرهنگی و تولیدی سنتی است، اما حضور مهارت های فنی و صنعتی، ظرفیت بالقوه برای توسعه صنایع کوچک، خدمات فنی و فناوری های نوین را نیز نشان می دهد. این وضعیت هرات را به یکی از زون های کلیدی کشور از نظر تولید، صادرات و اشتغال تبدیل کرده و اهمیت استراتژیک آن در اقتصاد ملی را برجسته می کند.

حرفه های کارکنان موجود در تشبثات ولایت هرات							
شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره	فن و حرفه
1	قالبین بافی	42.3%	23	کوبی کشی	0.4%	24	ماشین کار ابریشم
2	خیاطی	14.9%	25	نلدوانی	0.3%	26	پرورش حشره
3	فلزکاری	7.2%	27	پی وی سی کار	0.2%	28	گل سازی
4	میخانیک	5.3%	29	متخصص تغذیه پيله	0.2%	30	بتونه کار
5	ماشین کار	4.5%					
6	تخنیک کار	3.3%					
7	مونتاژ کار	3.1%					
8	رنگمالی	2.6%					

0.2%	نگین کار	31	1.9%	لابراتوار	9
0.2%	ویرینگ کار	32	1.5%	ترمیم موتر	10
0.1%	ترمیم کولر	33	1.4%	برقی	11
0.1%	چرم دوزی	34	1.3%	آشپزی	12
0.1%	خطاطی	35	1.2%	دریور	13
0.1%	دست دوزی	36	0.9%	معماری	14
0.1%	راسل کار	37	0.8%	آلینیوم کار	15
0.1%	شیشه سازی	38	0.7%	پرده دوزی	16
0.1%	نانوایی	39	0.7%	نجاری	17
0.1%	ترمیم تلویزیون	40	0.6%	آهنگری	18
0.1%	ترمیم کامپیوتر	41	0.6%	سنگ تراشی	19
0.1%	ترمیم موبایل	42	0.6%	گلدوزی	20
0.1%	طراح	43	0.4%	ترمیم وسایل برقی	21
0.1%	کلید سازی	44	0.4%	ترمیم موترسکلیت	22

جدول 8: حرفه‌های کارگران موجود در تشبثات ولایت هرات

2.10.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات هرات

جدول (9)، از زون ولایت هرات، می‌توان دریافت که بازار کار تشبثات این ولایت به شدت تحت سلطه مهارت‌های سنتی و صنایع دستی قرار دارد. بیشترین استخدام‌ها در میان ماهرین مربوط به قالین‌بافی با ۶۱٫۵٪ است که نشان‌دهنده اهمیت اقتصادی و فرهنگی این حرفه در هرات است. پس از آن، مشاغل فنی مانند ماشین‌کار تولیدی (۶٫۱٪) و برقی (۶٫۰٪) بیشترین سهم را دارند، در حالی که دیگر حرفه‌های صنعتی و فنی مانند فلزکاری، خیاطی، رنگمالی و سنگ‌تراشی درصدهای پایین‌تر (بین ۱ تا ۳٫۵٪) را به خود اختصاص داده‌اند. باقی مهارت‌ها از جمله ترمیم ماشین، موبایل، موترسکلیت، گلدوزی و نجاری سهمی کمتر از ۲٪ دارند و مشاغل حرفه‌ای‌تر یا خدماتی مانند لابراتوار، ترمیم کامپیوتر، دیزاین، شیشه‌سازی و کلیدسازی کمتر از ۰٫۵٪ استخدام را به خود اختصاص داده‌اند. این توزیع نشان می‌دهد که اقتصاد هرات ترکیبی از صنایع سنتی و مشاغل فنی کوچک است و تمرکز اصلی بازار کار روی حرفه‌های با سابقه فرهنگی و تولیدات دستی است، در حالی که تکنولوژی‌های نوین و حرفه‌های فنی کمتر جایگاه یافته‌اند.

ماهرین دارای فن و حرفه بیشترین استخدام در تشبثات ولایت هرات					
شماره	حرفه	فیصدی	شماره	حرفه	فیصدی
1	قالین بافی	61.5%	21	لابراتوار	0.5%
2	ماشین کار تولیدی	6.1%	22	تخنیک کار ماشین تولید	0.4%
3	برقی	6.0%	23	پی وی سی کار	0.3%
4	فلزکاری	3.5%	24	ترمیم کامپیوتر	0.3%
5	خیاطی	2.8%	25	ترمیم موتر	0.3%
6	رنگمالی	2.0%	26	دیزاینتر	0.3%
7	سنگ تراشی	1.7%	27	سراجی	0.3%
8	ترمیم ماشین	1.5%	28	شیشه سازی	0.3%
9	ترمیم موبایل	1.5%	29	صنایع دستی	0.3%
10	گلدوزی	1.3%	30	کوبی کشی	0.3%

0.3%	میخانیک دستگاه	31	1.0%	ترمیم موترسکلیت	11
0.3%	نلدوانی	32	1.0%	ریخته گری	12
0.2%	آهنگری	33	0.9%	مونتاز کار	13
0.2%	خطاطی	34	0.9%	نجاری	14
0.2%	طراحی لباس	35	0.8%	آشپزی	15
0.2%	عطار طب سنتی	36	0.7%	پرده دوزی	16
0.2%	وایرنگ کار	37	0.5%	آلومینم کار	17
0.1%	کلید سازی	38	0.5%	برش کار چرم	18
0.1%	نانوایی	39	0.5%	بوت دوزی	19
			0.5%	ترمیم وسایل برق	20

جدول 9: فن و حرفه داری بیشترین استخدام در تشبثات ولایت هرات

3.10.4. استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات هرات

جدول (10)، استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات هرات نشان می‌دهد که مانع اصلی جذب فارغان، نه کمبود فرصت کاری، بلکه عدم تطابق رشته‌های آموزشی با نیاز واقعی بازار است؛ به‌گونه‌ای که ۹۳٪ پاسخ‌دهندگان اظهار داشته‌اند مراکز فنی و حرفوی برخی حرفه‌های مورد نیاز تشبثات را آموزش نمی‌دهند. این رقم بسیار بالا بیانگر شکاف جدی میان نصاب آموزشی و تقاضای مهارتی بخش خصوصی است. در مقابل، عواملی مانند عدم هماهنگی میان مراکز آموزشی و تشبثات (۲٪)، فاصله جغرافیایی و سکونت کارگران در مناطق دورافتاده (۲٪)، و حتی عدم نیاز تشبثات به فارغان این مراکز (۲٪) سهم ناچیزی را تشکیل می‌دهد. بنابراین، مشکل اساسی بیشتر ساختاری و برنامه‌ای است تا تقاضامحور؛ به این معنا که اگر حرفه‌ها و مهارت‌های آموزشی بر اساس نیاز واقعی بازار طراحی و به‌روزرسانی شوند، زمینه استخدام فارغان به‌مراتب افزایش خواهد یافت.

استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات هرات		
شماره	علت عدم استخدام	فیصدی
1	مراکز فنی و حرفوی برخی حرفه‌های مورد نیاز تشبث را آموزش نمی‌دهند	93%
2	عدم هماهنگی میان مراکز آموزشهای فنی و حرفوی با تشبثات	2%
3	کارگران از مناطق دور افتاده هستند (فاصله جغرافیایی و سکونت در مناطق دورافتاده)	2%
4	تشبثات به فارغان مراکز آموزش فنی و حرفوی نیاز ندارد	2%

جدول 10: میزان استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات هرات

4.10.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات هرات

بر اساس جدول (11)، می‌توان دریافت که ساختار تقاضای مهارت در این ولایت ترکیبی از حرفه‌های سنتی، فنی و تولیدی است؛ اما تمرکز اصلی آن به‌وضوح بر صنایع دستی و مهارت‌های بومی قرار دارد.

در گام نخست، قالین‌بافی با سهم چشمگیر ۴۲٫۶٪، نه تنها در صدر فهرست قرار گرفته بلکه فاصله بسیار زیادی با سایر مهارت‌ها دارد. این رقم نشان می‌دهد که قالین‌بافی همچنان ستون اصلی اقتصاد خانوادگی و اشتغال روستایی در هرات است. چنین سطح بالای نیاز، بیانگر آن است که بازار داخلی و صادراتی قالین هنوز فعال بوده و ظرفیت قابل توجهی برای سرمایه‌گذاری در زمینه تولید، آموزش و بازاریابی این محصول وجود دارد. در رده دوم و سوم، فلزکاری (۱۰٫۶٪) و برقی‌کاری (۷٫۹٪) قرار دارند. این دو حرفه، برخلاف قالین‌بافی که ماهیت سنتی دارد، از مهارت‌های فنی-صنعتی محسوب می‌شوند. افزایش تقاضا برای این حرفه‌ها احتمالاً ناشی از رشد ساخت‌وساز، توسعه صنایع کوچک، و نیاز به خدمات فنی شهری

در هرات است. این امر نشان می‌دهد که ساختار اقتصادی ولایت به تدریج از فعالیت‌های صرفاً سنتی به سمت فعالیت‌های صنعتی و خدماتی در حال حرکت است.

مهارت‌هایی مانند خیاطی (۴،۱٪)، رنگمالی (۳،۹٪)، ترمیم وسایل برقی (۳،۵٪) و ماشین کار تولید (۳٪) نیز نشان‌دهنده‌ی حضور یک بازار رو به رشد در بخش تولید و خدمات فنی است. این رشته‌ها هم برای مردان و هم برای زنان قابل آموزش‌اند و می‌توانند پایه‌ی گسترش تشبثات کوچک خانوادگی باشند.

در سطح پایین‌تر، مجموعه‌ای از مشاغل با سهم کمتر از ۲٪ دیده می‌شود؛ از جمله ترمیم موتورسایکل، نجاری، آشپزی، پی‌وی‌سی‌کاری و سنگ‌تراشی. این حرفه‌ها گرچه در مقیاس کوچک‌تر تقاضا دارند، اما هر کدام در بخش خاصی از بازار محلی دارای اهمیت است؛ مثلاً رشد جمعیت شهری باعث افزایش نیاز به نجاری، سنگ‌تراشی و ترمیم وسایل می‌شود.

در بخش پایانی جدول، بیش از ۲۰ حرفه با سهمی کمتر از ۱٪ دیده می‌شوند؛ از جمله نلدوانی، طراحی لباس، ترمیم موبایل، لابراتوار و ترمیم کامپیوتر. این ارقام نشان می‌دهد که هرچند چنین مهارت‌هایی در اقتصاد مدرن ضروری‌اند، اما در هرات هنوز به سطح عمومی و گسترده نرسیده‌اند. علت این موضوع می‌تواند محدودیت در دسترسی به آموزش‌های فنی مدرن، پایین بودن سطح دیجیتالی‌شدن بازار، و کمبود سرمایه‌گذاری در حوزه فناوری و خدمات نوین باشد.

به‌طور کلی، تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد که بازار کار هرات بیشتر بر صنایع سنتی و فنی متمرکز است، اما نشانه‌هایی از تغییر به سوی مهارت‌های صنعتی و خدماتی نیز دیده می‌شود. برای آینده، پیشنهاد می‌شود که برنامه‌های توسعه تشبثات در سه محور متمرکز شوند: حفظ و ارتقای صنایع سنتی با ارزش صادراتی مانند قالین‌بافی و صنایع دستی؛ گسترش آموزش‌های فنی و حرفه‌ای مدرن در زمینه‌های برقی، فلزکاری و میخانیک؛ سرمایه‌گذاری بر مهارت‌های نوین دیجیتالی و خدمات شهری مانند طراحی لباس، ترمیم موبایل و کار با دستگاه‌های الکترونیکی. چنین رویکردی می‌تواند تعادل میان حفظ میراث اقتصادی بومی و انطباق با نیازهای بازار کار معاصر را برقرار سازد و زمینه را برای رشد پایدار اشتغال در ولایت هرات فراهم کند.

شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات هرات						
شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره
1	قالین باف	42.6%	21	دریور	0.6%	
2	فلز کاری	10.6%	22	طراح لباس	0.6%	
3	برقی	7.9%	23	کوپی کشی	0.6%	
4	خیاطی	4.1%	24	میخانیک کار دستگاه	0.6%	
5	رنگمالی	3.9%	25	نلدوانی	0.6%	
6	ترمیم وسایل برقی	3.5%	26	پرده دوز	0.5%	
7	ماشین کار تولید	3.0%	27	گلسازی	0.5%	
8	ترمیم موتورسکلیت	2.1%	28	واینرگ کار	0.5%	
9	پی وی سی کار	1.9%	29	آلینیوم کار	0.3%	
10	سنگ تراش	1.9%	30	ترمیم موبایل	0.3%	
11	آشپزی	1.7%	31	ترمیم موتر	0.3%	
12	نجاری	1.4%	32	خطاطی	0.3%	
13	انجینیر دستگاه	1.3%	33	شیشه گر	0.3%	
14	چرم دوزی	1.3%	34	کیف دوزی	0.3%	
15	بوت دوزی	1.1%	35	لابراتوار	0.3%	
16	مونتاز کار	0.9%	36	موبل و فرنیچر	0.3%	
17	پیله ور	0.8%	37	ترمیم کامپیوتر	0.2%	

0.2%	کولر ساز	38	0.8%	صنایع دستی	18
0.2%	نانوایی	39	0.8%	گلدوزی	19
0.2%	هنگرساز	40	0.8%	نخ ریس	20

جدول 11: مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات ولایت هرات

11.4. حرفه های مورد نیاز بازار کار در ولایت بلخ

این تحلیل با هدف شناخت واقع‌بینانه از وضعیت منابع بشری، ساختار مهارتی، ترکیب تحصیلی و نیازهای فعلی و آینده تشبثات در ولایت بلخ انجام شده است. ولایت بلخ به‌عنوان یکی از مهم‌ترین زون‌های اقتصادی شمال افغانستان و با برخورداری از موقعیت جغرافیایی استراتژیک، نقش محوری در تجارت داخلی و منطقه‌ای، صنایع تولیدی، خدمات ترانسپورتی، انرژی و فعالیت‌های صنعتی ایفا می‌کند؛ از همین رو بررسی نیروی انسانی شاغل در تشبثات این ولایت می‌تواند تصویر روشنی از ظرفیت‌های موجود، چالش‌های مهارتی و مسیرهای بالقوه توسعه اقتصادی ارائه نماید. روند تحلیل به‌صورت مرحله‌وار، از ساختار حرفه‌ای و مهارتی کارگران، حرفه‌های دارای بیشترین استخدام، وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفوی و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان‌های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است. تا زمینه تصمیم‌گیری آگاهانه برای توسعه آموزش‌های تکنیکی، کاهش وابستگی به نیروی کار خارجی و تقویت جایگاه ولایت بلخ به‌عنوان قطب صنعتی و اقتصادی شمال کشور فراهم گردد.

1.11.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات بلخ

بر اساس جدول (12)، دیده می‌شود که بیشترین تمرکز نیروی کاری ماهر در این ولایت در حرفه‌های عملی و تکنیکی متوسط قرار دارد. در صدر فهرست، حرفه‌ی دریوری (۱۹۵ نفر) بیشترین سهم را دارد که بیانگر نیاز گسترده سکتورهای خصوصی و تجاری به خدمات ترانسپورتی برای انتقال مواد و افراد است. پس از آن، خیاطی (۱۰۵ نفر) و برقی‌کاری (۶۹ نفر) در جایگاه‌های دوم و سوم قرار دارند که نشان‌دهنده رونق نسبی فعالیت‌های ساختمانی، صنعتی و خدماتی در ولایت بلخ می‌باشد.

حرفه‌های تکنیکر ماشین (۴۴ نفر)، برش کار شیشه (۴۱ نفر) و آشپز (۳۵ نفر) نیز از جمله مهارت‌هایی‌اند که در محیط‌های صنعتی، رستوران‌ها و شرکت‌های خدماتی مورد استفاده گسترده قرار دارند. در عین حال، مهارت‌های فنی مانند فلزکاری، لابر اتوار، تانکر سازی، پی‌وی‌سی‌کاری، و خردادی در رده‌های میانی جدول دیده می‌شوند، که هرچند تعدادشان کمتر است، اما برای رشد صنایع کوچک و متوسط اهمیت حیاتی دارند. از سوی دیگر، حرفه‌هایی چون ترمیم موتر، آهنگری، اوتوکاری، معماری، و سلمانی با شمار اندک ماهرین (۱ تا ۴ نفر) روبه‌رو هستند، که این امر نشان می‌دهد در بازار کار بلخ برای برخی رشته‌های تکنیکی و خدماتی هنوز ظرفیت خالی وجود دارد و تقاضا از عرضه بیشتر است.

به‌طور کلی، نتایج جدول بیانگر آن است که بازار کار ولایت بلخ به‌شدت متکی بر حرفه‌های فنی و مهارت‌های عملی است و کمبود نیروهای فنی در رشته‌های پیشرفته‌تر تکنیکی (مانند ماشین‌آلات صنعتی، تصفیه، یا خشک‌کن) محسوس می‌باشد. بنابراین، برای پاسخ‌گویی به نیاز آینده بازار، ایجاد کورس‌های فنی و حرفه‌ای هدفمند در بخش‌های انرژی، ترانسپورت، صنعت و خدمات می‌تواند زمینه اشتغال‌زایی و افزایش مهارت نیروی کار محلی را فراهم سازد.

حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات بلخ					
شماره	فن و حرفه	تعداد	شماره	فن و حرفه	تعداد
1	دریوری	195	13	پی وی سی کاری	7
2	خیاطی	105	14	کپی کشی	5
3	برقی	69	15	ترمیم جنراتور	4
4	تخنیکر ماشین	44	16	ترمیم موتر	4
5	برش کاری شیشه	41	17	ویرنگ کاری	3

2	آهنگری موتر	18	35	آشپزی	6
2	اوتوکاری	19	17	فلز کاری	7
2	تخنیکر ماشین تصفیه	20	12	لابراتوار	8
2	معماری	21	10	تانکر سازی	9
1	تخنیکر ماشین خشک کن	22	9	انجنیر تخنیک ماشین	10
1	سلمانی	23	9	رنگ مالی	11
587	مجموعه حرفه		8	خرادی	12

جدول 12: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات بلخ

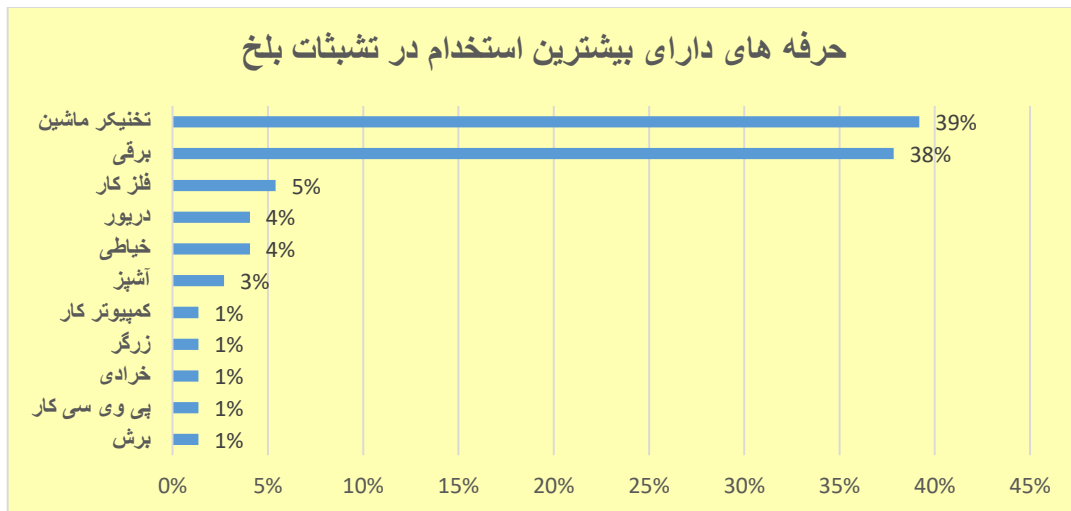
2.11.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات بلخ

بر اساس گراف (5)، نشان می‌دهد که بازار کار این ولایت به‌طور چشمگیر به سمت مهارت‌های فنی و صنعتی در حال حرکت است. بیشترین تقاضا برای تخنیکران ماشین (۳۹٪) و کارگران بخش برق (۳۸٪) ثبت شده است؛ این دو حرفه در مجموع ۷۷ درصد کل نیاز بازار کار بلخ را تشکیل می‌دهند، که نشان‌دهنده تمرکز بالای تشبثات بر تولید، صنعت، و خدمات انرژی و برق‌رسانی است. این روند بازتاب‌دهنده رشد صنایع کوچک و متوسط، کارخانه‌های تولیدی، تعمیرگاه‌های صنعتی، و پروژه‌های ساختمانی در ولایت بلخ است که بدون وجود نیروهای فنی در بخش برق و ماشین‌آلات قادر به فعالیت مؤثر نیستند.

در رده‌های بعدی، حرفه‌های فلزکاری (۵٪)، خیاطی (۴٪)، و درپوری (۴٪) قرار دارند که هرچند سهم شان نسبتاً کمتر است، اما نقش مکمل در چرخه تولید و عرضه خدمات دارند؛ به‌ویژه فلزکاران در صنایع ساختمانی و خیاطان در سکتور پوشاک و تجارت محلی. از سوی دیگر، حرفه‌هایی مانند آشپزی (۳٪)، برش کاری، پی‌وی سی کاری، خردی، زرگری و کمپیوترکاری (هر یک ۱٪) در رده‌های پایین‌تر قرار گرفته‌اند، که نشان‌دهنده محدودیت تقاضا در این عرصه‌ها و تمرکز پایین بازار بر خدمات عمومی و صنایع کوچک‌تر است.

این توزیع نشان می‌دهد که بازار کار ولایت بلخ در مرحله گذار از یک اقتصاد خدماتی ساده به یک اقتصاد فنی و صنعتی قرار دارد. نیاز گسترده به کارگران تخنیکی بیانگر کمبود آموزش‌های فنی و حرفه‌ای با کیفیت است، زیرا بسیاری از کارفرمایان برای جذب نیروی ماهر با کمبود افراد فنی روبه‌رو هستند. در چنین شرایطی، تقویت و گسترش مراکز آموزش‌های تخنیکی در رشته‌هایی چون برق، ماشین‌آلات، فلزکاری، و اتوماسیون صنعتی از اهمیت حیاتی برخوردار است.

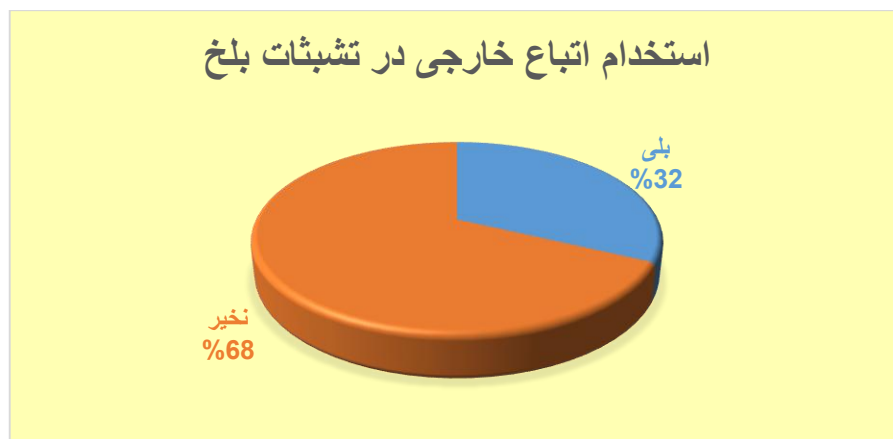
به‌طور کلی، تحلیل گراف نشان می‌دهد که ولایت بلخ از لحاظ ظرفیت بازار کار، در حال تبدیل شدن به یکی از قطب‌های صنعتی شمال کشور است، اما این تحول نیازمند برنامه‌ریزی منظم در بخش آموزش‌های فنی، سرمایه‌گذاری در زیربنای آموزشی و تشویق جوانان به فراگیری مهارت‌های عملی می‌باشد. در غیر این صورت، شکاف میان تقاضای بازار و عرضه نیروی ماهر بیشتر شده و مانع رشد پایدار اقتصادی در این ولایت خواهد شد.

گراف 5: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات بلخ

3.11.4. استخدام اتباع خارجی در تشبثات بلخ

گراف (6)، نشان می‌دهد که ۳۲٪ از تشبثات در ولایت بلخ کارکنان اتباع خارجی را استخدام می‌کرده‌اند، در حالی که ۶۸٪ آنها کارکنان اتباع خارجی را استخدام نمی‌کردند. این آمار بیانگر آن است که هنوز بخش عمده‌ای از تشبثات به نیروی کار داخلی اتکا دارند، اما سهم قابل توجه ۳۲ درصدی استخدام خارجی‌ها نشان می‌دهد که در برخی بخش‌ها احتمالاً کمبود مهارت‌های فنی در سطح داخلی وجود دارد یا نیاز به دانش فنی وارداتی احساس می‌شود. این موضوع می‌تواند برای نهادهای آموزشی و حرفه‌ای زنگ خطری باشد تا در جهت تربیه نیروهای فنی داخلی گام‌های جدی‌تری برداشته شود و وابستگی به نیروی کار خارجی کاهش یابد.

گراف 6: استخدام اتباع خارجی در تشبثات بلخ

4.11.4. حرفه‌های مورد استخدام اتباع خارجی در تشبثات بلخ

گراف (7)، نشان می‌دهد که بیشترین سهم استخدام اتباع خارجی در بخش‌های مهندسی و تکنالوژی صنعتی متمرکز است. در صدر جدول، انجنیر مواد نفتی و فنی با ۲۹٪ قرار دارد که این رقم نشان‌دهنده وابستگی چشمگیر تشبثات بلخ به نیروی خارجی در بخش انرژی، استخراج و پروسس مواد نفتی است. این امر می‌تواند ناشی از کمبود نیروی فنی داخلی در حوزه‌های پیچیده و تخنیکی مرتبط با مواد سوختی باشد، زیرا چنین مهارت‌هایی نیازمند آموزش‌های پیشرفته و تجربه عملی در سطوح صنعتی است.

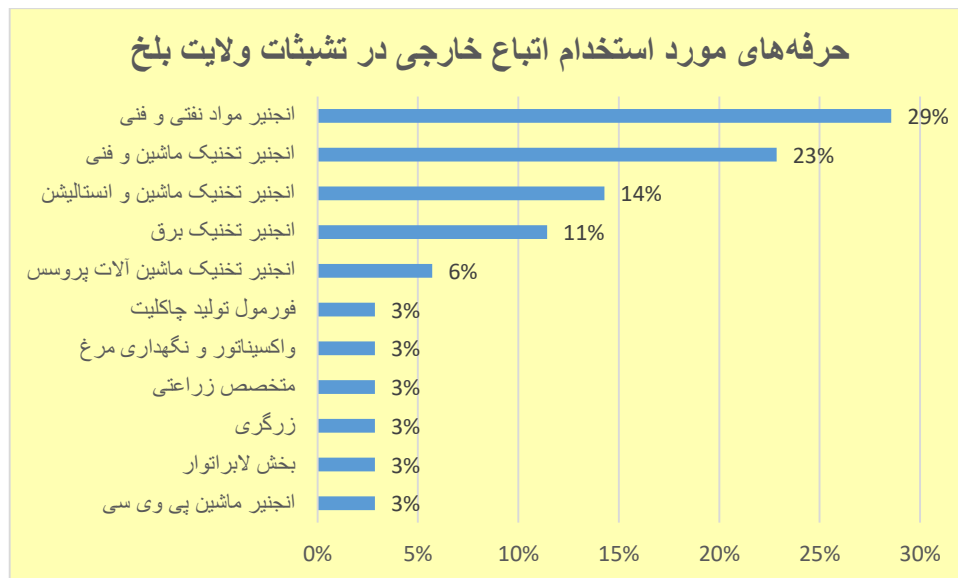
در جایگاه دوم و سوم، انجنیر تخنیک ماشین و فنی (۲۳٪) و انجنیر تخنیک ماشین و انستالیشن (۱۴٪) قرار دارند که مجموعاً نزدیک به ۴۰٪ از کل سهم استخدام اتباع خارجی را تشکیل می‌دهند. این ارقام نشان می‌دهد که کارخانه‌ها و پروژه‌های صنعتی بلخ در زمینه‌های طراحی، نصب، و نگهداری ماشین‌آلات به شدت به نیروی ماهر خارجی متکی‌اند. این وابستگی می‌تواند پیامد فقدان سیستم آموزشی فنی پیشرفته و ضعف در انتقال تکنولوژی در بخش‌های صنعتی افغانستان باشد.

به‌علاوه، انجنیر تخنیک برق (۱۱٪) و انجنیر ماشین‌آلات پروسس (۶٪) نیز بیانگر نقش حیاتی مهارت‌های مرتبط با برق و تکنولوژی تولید در صنایع بلخ هستند. نیاز به انجنیران برق نشان می‌دهد که فعالیت‌های صنعتی ولایت بلخ، به‌ویژه در کارخانه‌های تولیدی و تأسیسات انرژی، به خدمات فنی در زمینه نصب، عیارسازی و نگهداری سیستم‌های برقی وابسته است.

در بخش‌های پایین‌تر جدول، حرفه‌هایی چون ماشین‌کار پی‌وی‌سی، لابراتوار کار، زرگری، متخصص زراعتی، واکسیناتور و نگهداری مرغ، و فرمول‌سازی چاکلیت هر یک با ۳٪ سهم نشان می‌دهد که اتباع خارجی در حوزه‌های کوچک‌تر اما فنی نیز نقش دارند. این تنوع مهارتی حاکی از آن است که تشبثات بلخ برای بهبود کیفیت تولید و نوآوری در زمینه‌هایی مانند زراعت، صنایع غذایی و صنایع سبک نیز از دانش فنی خارجی بهره می‌برند.

از دید تحلیلی، این داده‌ها نشان می‌دهد که ولایت بلخ در حال تجربه‌ی یک مرحله گذار صنعتی است؛ مرحله‌ای که در آن زیرساخت‌های تولیدی رشد یافته، اما ظرفیت منابع انسانی بومی هنوز به سطح مورد نیاز نرسیده است. وابستگی به مهارت‌های خارجی در بخش‌های کلیدی (مانند نفت، ماشین‌آلات و برق) از یک سو ضعف نظام آموزشی و فنی کشور را آشکار می‌سازد، و از سوی دیگر فرصتی را برای سرمایه‌گذاری هدفمند در آموزش‌های تخنیکی و انتقال دانش فراهم می‌کند.

به‌طور نمادین می‌توان گفت که ساختار این گراف تصویری از دوگانگی اقتصاد بلخ را نشان می‌دهد: از یک سو رشد و صنعتی‌شدن تشبثات، و از سوی دیگر، کمبود مهارت‌های بومی برای پشتیبانی از این روند. بنابراین، برای کاهش این وابستگی، ضروری است که دولت و نهادهای آموزشی بر پرورش انجنیران داخلی، آموزش عملی در کارخانه‌ها، و همکاری با ماهرین خارجی برای انتقال تجربه و تکنولوژی تمرکز کنند. در غیر آن، خطر آن وجود دارد که رشد صنعتی ولایت بلخ در بلندمدت به‌صورت وابسته و ناپایدار باقی بماند.

گراف 7: حرفه‌های مورد استخدام اتباع خارجی در تشبثات ولایت بلخ

5.11.4. استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در بلخ

بر اساس جدول (13)، نتایج نشان می‌دهد که ارتباط ضعیف میان تشبثات و مراکز فنی و حرفوی یکی از چالش‌های اساسی در استخدام فارغان این مراکز است. بیشترین درصد پاسخ‌دهندگان (۴۰٪) گفته‌اند که با این مراکز هیچ‌گونه هماهنگی ندارند، که نشان‌دهنده نبود پل ارتباطی مؤثر میان آموزش فنی و بازار کار است. پس از آن، ۱۷٪ تشبثات اظهار داشته‌اند که فارغان مراکز فنی و حرفوی اصلاً به آنان مراجعه نکرده‌اند، و ۹٪

دیگر از موجودیت این مراکز آگاهی نداشته‌اند. این وضعیت نشان می‌دهد که هم در سمت عرضه (فارغان) و هم در سمت تقاضا (تشبثات) کمبود آگاهی و هماهنگی نهادی وجود دارد.

سایر پاسخ‌ها مانند «از انستیتوت تخنیک است» (۶٪)، «در بخش‌های مشخص مانند برق، فلزکاری، برش یا خیاطی فارغ نداریم» (۳٪) در هر مورد، و پاسخ‌هایی نظیر، یا «معلومات نداریم» نیز بیانگر پراکندگی دلایل و نبود نظام منظم برای معرفی فارغان به بازار کار است. به طور کلی، این نتایج نشان می‌دهد که میزان استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی بسیار پایین است، نه به دلیل ضعف مهارت آنان بلکه به دلیل نبود هماهنگی، آگاهی و ساختار ارتباطی مؤثر میان نهادهای آموزشی و سکتور خصوصی. این امر ضرورت ایجاد سیستم همکاری و اطلاع‌رسانی منظم میان مراکز آموزشی، تشبثات و نهادهای کارایی را برجسته می‌سازد تا فارغان بتوانند بر اساس مهارت‌های عملی‌شان جذب بازار کار شوند و شکاف میان آموزش و اشتغال کاهش یابد.

استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات بلخ		
شماره	علت عدم استخدام	فیصدی
1	ارتباط نداریم / هیچ‌گونه هماهنگی ندارند	40%
2	فارغان مراکز فنی و حرفوی اصلاً به آنان مراجعه نکرده‌اند	17%
3	از موجودیت این مراکز آگاهی نداشته‌اند	9%
4	از انستیتوت تخنیک است	6%
5	از بخش برق فلز کار برش فارغ ندارند	3%
6	پیش نمی‌آید	3%
7	در بخش پی وی سی فارغ ندارند	3%
8	در بخش خیاطی ندارند	3%
9	در بخش ماشین تولید باشد یعنی فارغ ندارند	3%
10	عدم آگاهی از مراکز	3%
12	معلومات نداریم	3%
13	هماهنگی نداریم نمی‌دانیم	3%

جدول 13: استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات بلخ

6.11.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه تشبثات ولایت بلخ

یافته‌ها جدول (14) نشان می‌دهد که در حدود ۴ درصد از تشبثات پاسخ مثبت داده و قصد توسعه فعالیت‌های خود را دارند، اما تمرکز اصلی آنان به‌وضوح بر حرفه‌های تخنیک و صنعتی است. در میان مهارت‌های مورد نیاز، تخنیکر ماشین با ۷۷٫۳٪ در صدر فهرست قرار دارد که نشان‌دهنده اهمیت حیاتی مهارت‌های مرتبط با ماشین‌آلات، تولید و نگهداری تجهیزات صنعتی در روند توسعه تشبثات است. پس از آن، حرفه خردای با ۹٫۱٪ قرار دارد که آن نیز به بخش ماشین‌آلات و صنعت وابسته است.

در عین حال، مشاغلی مانند: باغبانی، خیاطی و لابرات (هر کدام ۴٫۵٪) در رده‌های بعدی قرار گرفته‌اند که بیشتر جنبه کمکی یا مکمل فعالیت‌های صنعتی و تولیدی را دارند. این توزیع نشان می‌دهد که جهت‌گیری توسعه اقتصادی در ولایت بلخ به سوی صنعتی‌سازی و خودکفایی فنی پیش می‌رود، در حالی که بخش‌های خدماتی و کشاورزی در درجه دوم اهمیت قرار دارند.

به طور کلی، تحلیل جدول بیانگر آن است که بازار کار بلخ در آینده نزدیک به شدت به نیروهای ماهر در رشته‌های فنی، مخصوصاً تخنیک ماشین و صنعت، نیاز خواهد داشت. بنابراین، تمرکز نهادهای آموزشی و مراکز فنی و حرفوی باید بر آموزش عملی در بخش‌های ماشین‌آلات، مکانیک و صنایع تولیدی باشد تا بتوانند پاسخگوی نیاز روزافزون تشبثات در مسیر توسعه باشند و وابستگی به نیروی کار خارجی یا غیرماهر کاهش یابد.

شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه تشبثات ولایت بلخ

شماره	فن و حرفه‌های مورد نیاز	فیصدی
1	تخنیکر ماشین	77.3%
2	خرادی	9.1%
3	باغبانی	4.5%
4	خیاطی	4.5%
5	لابرانت	4.5%

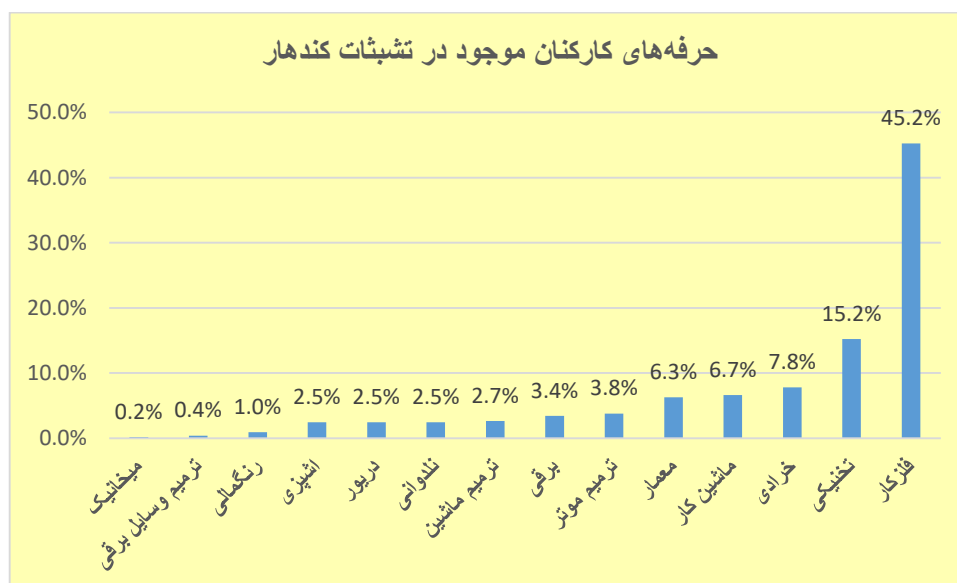
جدول 14: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه تشبثات ولایت بلخ

12.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت کندهار

ولایت کندهار، به‌عنوان یکی از زون‌های کلیدی جنوب افغانستان که نقش مهمی در اقتصاد، امنیت و سیاست منطقه ایفا می‌کند، تمرکز تشبثات و فعالیت‌های اقتصادی، ضرورت بررسی دقیق نیروی انسانی و مهارت‌های موجود و مورد نیاز را برجسته می‌سازد. روند تحلیل به صورت مرحله‌وار، از ساختار حرفه‌ای و مهارتی کارگران، حرفه‌های دارای بیشترین استخدام، وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفوی و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان‌های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است.

1.12.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات کندهار

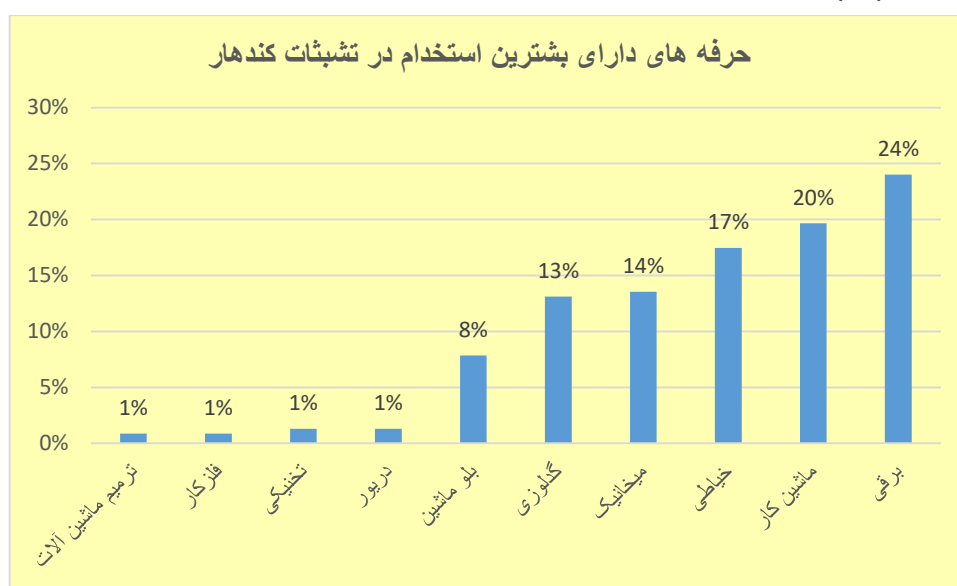
گراف (8)، نشان می‌دهد که نیروی کار ماهر در ولایت کندهار به‌طور نامتوازن توزیع شده است. بیشترین سهم با ۴۵٫۲٪ به فلزکاری اختصاص دارد، که نشان می‌دهد بخش عمده تشبثات بر تولید و ترمیمات فلزی متمرکز است و بازار کار به شدت به این مهارت وابسته است. پس از آن، مهارت‌های تخنیکی (۱۵٫۲٪) و خردی (۷٫۸٪) به‌عنوان مهارت‌های مکمل بخش فنی اهمیت دارند و نقش کلیدی در بخش کارگاهی و تعمیراتی ایفا می‌کنند. سهم حرفه‌های دیگری مانند ماشین کاری، معماری، ترمیم موتور و برقی بین ۲ تا ۶ درصد است، که نشان‌دهنده وجود ظرفیت محدود در حوزه‌های فنی و خدمات زیرساختی است. مهارت‌های آشپزی، دریوری، نلدوانی، رنگمالی و ترمیم وسایل برقی با درصد پایین‌تر نمایانگر کمبود نیروی انسانی در خدمات تکمیلی و پشتیبانی تشبثات است. همچنین، سهم بسیار کم میخانیک (۰٫۲٪) یک هشدار برای کمبود مهارت‌های میخانیکی پیشرفته است که می‌تواند محدودیت در توسعه صنایع پیچیده و نگهداری تجهیزات صنعتی ایجاد کند. در مجموع، این گراف نشان‌دهنده تمرکز تشبثات بر مهارت‌های سنتی و عمومی فنی و کمبود نیروی ماهر در حوزه‌های متنوع و پیشرفته است. برای ارتقای کیفیت تولید، افزایش بهره‌وری و پاسخگویی به نیازهای بازار کار، ضروری است که برنامه‌های آموزشی و مراکز فنی و حرفوی توسعه یابند، همچنین سرمایه‌گذاری در مهارت‌های نوین افزایش یابد تا نیروی کار بتواند با تغییرات تکنولوژیک و نیازهای متنوع اقتصادی هماهنگ شود.

گراف 8: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات کندهار

2.12.4. حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات کندهار

گراف (9)، نشان می‌دهد که تشبثات ولایت کندهار به شدت بر مهارت‌های عملی و فنی کاربردی متکی هستند و این موضوع بیانگر ساختار بازار کار محلی است. بیشترین استخدام در حرفه های برقی (۲۴٪) و ماشین‌کارتولیدی (۲۰٪) اختصاص دارد که نشان می‌دهد بخش عمده فعالیت‌ها به تعمیرات، نصب تجهیزات و نگهداری فنی مربوط می‌شود و نیاز روزمره به این مهارت‌ها بسیار بالاست. خیاطی (۱۷٪) و گلدوزی (۱۳٪) بیانگر اهمیت صنایع دستی و نساجی در اقتصاد محلی است و نقش قابل توجهی در ایجاد اشتغال برای کارگران کم‌تجربه یا زنانه دارد. مهارت‌های متوسط مانند میخانیک (۱۴٪) و بلو ماشین (۸٪) نیز سهم مهمی دارند، اما مهارت‌های پیشرفته مانند فلزکاری، ترمیم ماشین‌آلات، تخنیک و درپور تنها ۱٪ سهم دارند، که نشان می‌دهد بازار به نیروی ماهر توسعه یافته و محدود است. این وضعیت، ضرورت سرمایه‌گذاری هدفمند در آموزش فنی پیشرفته، ارتقای مهارت‌های فنی و تقویت آموزش‌های حرفه‌ای را برجسته می‌سازد. همچنین، تنوع نسبی مهارت‌ها بیانگر نیاز تشبثات به ترکیبی از توانایی‌های فنی و دستی است، ولی تمرکز اصلی همچنان بر مهارت‌های عملی و کاربردی است و بدون توسعه مهارت‌های تحرفه‌ای، ظرفیت رشد و بهره‌وری بلندمدت محدود خواهد ماند.

گراف 9: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات کندهار

3.12.4. استخدام اتباع خارجی در تشبثات قندهار

تشبثات ولایت کندهار با کمبود جدی نیروی کار فنی مواجه هستند و برای تأمین نیازهای عملیاتی خود به کارکنان خارجی متکی‌اند. بیشترین نیاز در بخش ماشینری است (۳۳٪)، و ۲۵٪ از تشبثات برای جایگزینی نیروی کار فنی داخلی، اتباع خارجی استخدام می‌کنند. سایر بخش‌ها شامل تولید کاغذ، برق، غذا و لبنیات و لابراتوار هرکدام ۸٪ سهم دارند. همچنین، ۳۷٪ از مسئولین تشبثات صراحتاً اذعان کرده‌اند که اتباع خارجی استخدام می‌شوند. این وضعیت نشان‌دهنده ضعف ظرفیت نیروی کار داخلی و ضرورت توسعه مهارت‌های فنی و حرفه‌ای، آموزش حرفه‌ای و برنامه‌ریزی استراتژیک برای پرورش نیروی کار محلی است تا از وابستگی به مهارت‌های خارجی کاسته و بهره‌وری تشبثات افزایش یابد.

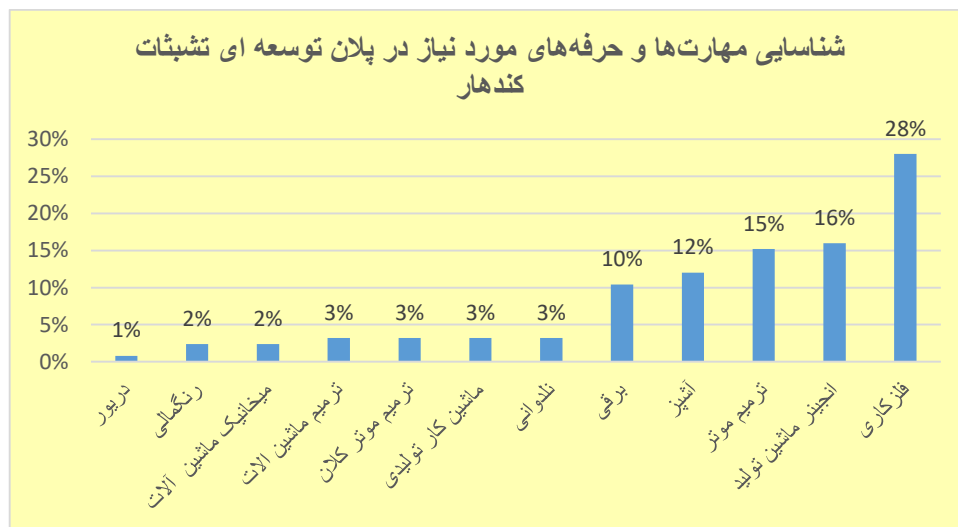
4.12.4. استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات کندهار

میزان استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات ولایت کندهار نشان می‌دهد که ۷۰٪ مسئولین تشبثات وانمود داده‌اند که این فارغان مراکز آموزش‌های فنی و حرفوی به دلایل مختلف در تشبثات استخدام نمی‌شوند. مهم‌ترین عامل آن، نبود تجربه کافی در فارغان است که ۴۰٪ از پاسخ‌دهندگان به آن اشاره کرده‌اند؛ این مسئله بیانگر ضعف در کیفیت آموزش‌های ارائه شده در مراکز فنی و حرفوی است که باعث می‌شود فارغان

توانند نیازهای واقعی بازار کار و تشبثات را تأمین کنند. علاوه بر این، ۲۰٪ مسئولین بیان کرده‌اند که تا کنون هیچ فارغی از این مراکز به تشبثات مراجعه نکرده است که این موضوع نشان‌دهنده کمبود ارتباط مؤثر میان مراکز آموزشی و بازار کار است. همچنین، در بخش‌های حرفه‌ای‌تر مانند تخنیک تولید پایپ برقی و تخنیک ماشین‌آلات نیز ۲۰٪ از مسئولین اعلام کرده‌اند که فارغ ماهر در این زمینه‌ها وجود ندارد؛ این کمبود نیروی ماهر، رشد و توسعه صنایع مرتبط را محدود کرده و نیاز به تقویت آموزش‌های حرفه‌ای را بیش از پیش نمایان می‌کند. در مجموع، این وضعیت تأکید می‌کند که بدون بهبود کیفیت آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، ایجاد پل ارتباطی قوی میان فارغان و بازار کار، و برنامه‌ریزی برای پاسخگویی به نیازهای فنی تشبثات، بهره‌وری و توسعه اقتصادی در کندهار با مشکلات جدی مواجه خواهد بود.

5.12.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات کندهار

بر اساس گراف (10)، ۷۶٪ از مسئولین تشبثات در ولایت کندهار اظهار داشته‌اند که پلان توسعه کسب‌وکار خود را دارند. در همین راستا، شکل ذیل تصویر روشنی از مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز برای تحقق این توسعه ارائه می‌دهد. در صدر این نیازها، حرفه‌ی فلزکاری با ۲۸٪ قرار دارد که بیانگر اهمیت حیاتی آن در بخش‌های صنعتی و ساختمانی است؛ کمبود نیروی ماهر در این حوزه می‌تواند روند توسعه را به تأخیر اندازد. پس از آن، نیاز به انجینران ماشین تولید با ۱۶٪ نشان می‌دهد که مهارت در نگهداری و بهره‌برداری مؤثر از ماشین‌آلات تولیدی نقش اساسی در ارتقای ظرفیت تولید دارد. همچنین، حرفه ترمیم موتور با ۱۵٪ نمایانگر نیاز مبرم به مهارت‌های فنی در بخش ترانسپورت است که تأثیر مستقیم بر روند توزیع کالا و ارائه خدمات دارد. نیاز به آشپزی (۱۲٪) و برقی (۱۰٪) نیز بیانگر تقاضای بالا برای مهارت‌های فنی و خدماتی در توسعه زیرساخت‌ها و رفاه عمومی است. سایر مهارت‌ها مانند ترمیم ماشین‌آلات، نلدوانی و رنگمالی هرچند درصد پایین تری دارند، اما در تکمیل زنجیره تولید و خدمات، نقش مهمی ایفا می‌کنند. این آمارها نیاز فوری به سرمایه‌گذاری در آموزش‌های فنی و حرفه‌ای را برجسته می‌سازد؛ امری که می‌تواند زمینه اشتغال‌زایی، کاهش بیکاری، و کاهش وابستگی به نیروی کار خارجی را فراهم سازد و توسعه پایدار را در ولایت کندهار تضمین نماید.

گراف 10: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات کندهار

13.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار در ولایت پکتیا

این تحلیل با هدف شناخت واقع‌بینانه از وضعیت منابع بشری، ساختار مهارتی، ترکیب تحصیلی و نیازهای فعلی و آینده تشبثات در ولایت پکتیا انجام شده است. ولایت پکتیا با اتکا بر فعالیت‌های تولیدی محلی، صنایع کوچک و متوسط، تولیدات خوراکی، خدمات فنی و استفاده از ظرفیت‌های طبیعی و انسانی، از جمله ولایاتی است که بازار کار آن در حال گذار از فعالیت‌های سنتی به سمت تولیدات ساخت‌یافته‌تر می‌باشد؛ از همین‌رو بررسی دقیق نیروی انسانی شاغل در تشبثات این ولایت می‌تواند تصویر روشنی از ظرفیت‌های موجود، چالش‌های مهارتی و فرصت‌های توسعه اقتصادی ارائه نماید. روند تحلیل به صورت مرحله‌وار، از ساختار حرفه‌ای و مهارتی کارگران، حرفه‌های دارای بیشترین استخدام، وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفه‌ای و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان‌های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است.

1.13.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات پکتیا

بر اساس جدول (15)، در تشبثات ولایت پکتیا تنوع قابل ملاحظه‌ای از مهارت‌های فنی و حرفوی مشاهده می‌شود که نشان‌دهنده رشد نسبی فعالیت‌های تولیدی و خدماتی در این ولایت است. بیشترین شمار کارکنان فنی مربوط به حرفه ماشین‌کاران تولیدی صابون با ۲۷ تن می‌باشد که بیانگر نقش محوری بخش تولیدات در ساختار اقتصادی پکتیا است. پس از آن، شیرینی‌پزان با ۲۱ تن در جایگاه دوم قرار دارند که نشان‌دهنده رونق نسبی فعالیت‌های غذایی و خدماتی است. حرفه‌های پی‌وی‌سی، برقی، تولید روغنیات و دریوری هر کدام با ۶ تا ۸ تن سهم نسبتاً متعادلی دارند. در رده‌های بعدی، ترمیم‌کاران ماشین، نجاران، فلزکاران و برش‌کاران هر یک با ۴ تن حضور دارند که نشان‌دهنده نیاز به مهارت‌های صنعتی و ترمیمی در تشبثات می‌باشد. سایر حرفه‌ها مانند لابراتوار آبودین، ترمیم موتو، پروسس نمک، کاشی‌کاری و آشپزی شمار محدودتری از کارکنان‌اند. این آمار بیانگر آن است که تشبثات پکتیا بیشتر بر مهارت‌های تولیدی و صنعتی متمرکز بوده و برای توسعه بیشتر، نیاز به آموزش‌های تکنیکی پیشرفته و حمایت از صنایع کوچک و متوسط در این ولایت وجود دارد.

حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات پکتیا		
شماره	حرفه‌ها	تعداد
1	ماشین کار تولیدی صابون	27
2	شیرینی پزی	21
3	پی وی سی	8
4	برقی	6
5	تولید کننده روغنیات	6
6	دریوری	6
7	ترمیم کار ماشین تولیدی	4
8	نجاری	4
9	فلز کاری	4
10	لابراتوار آبودین	3
11	ترمیم موتو	3
12	پروسس نمک	3
13	برش کاری	4
14	کاشی کاری	2
15	آشپزی	2

جدول 15: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات پکتیا

2.13.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات پکتیا

جدول (16)، نشان می‌دهد که ساختار بازار کار این ولایت عمدتاً بر محور حرفه‌های تولیدی، خدمات فنی و خوراکی‌جات استوار است. ماشین‌کار تولید صابون با ۲۶٪ در صدر قرار دارد، که نشان‌دهنده رشد صنایع کوچک تولیدی در سطح محلی می‌باشد؛ این بخش می‌تواند منبع مهم اشتغال و ارزش‌افزایی اقتصادی باشد. در ردیف دوم، شیرینی‌پزی با ۲۰٪ قرار دارد که بیانگر افزایش تقاضا برای تولیدات غذایی محلی و نقش مهم خوراکی‌جات در اقتصاد خانوادگی و شهری است.

حرفه‌هایی چون پی‌وی‌سی، برق‌کاری، تولید روغنیات و دریوری نیز از جمله مشاغل نسبتاً تقاضامند هستند (۶ تا ۸ درصد)، که نیاز به آموزش‌های فنی و تجهیز امکانات دارد. این مشاغل معمولاً به مهارت عملی نیاز دارند و ایجاد مراکز آموزش فنی در این زمینه‌ها می‌تواند به پاسخ‌گویی نیاز بازار کمک کند.

حرفه‌های مانند ترمیم ماشین، نجاری، فلزکاری، ترمیم موتور و پروسس نمک هرکدام با ۳ تا ۴ درصد، سهم کمتری دارند، اما اهمیت‌شان در نگاه‌داشت و ترمیم تجهیزات، وسایط و زیرساخت‌ها قابل انکار نیست. حرفه‌های با درصد پایین‌تر مانند کاشی‌کاری، آشپزی ممکن است به‌دلیل محدود بودن بازار یا نبود مهارت کافی در میان متقاضیان کمتر برجسته شده باشند.

نتیجه‌گیری کلی این است که بازار کار پکتیا نیازمند تقویت برنامه‌های آموزش فنی و حرفه‌ای، به‌ویژه در بخش‌های تولیدی، غذایی و خدمات فنی است. همچنان، حمایت از تشبثات کوچک و متوسط، سرمایه‌گذاری در تجهیزات و فراهم‌سازی زمینه‌های کاربردی، می‌تواند به کاهش بیکاری و رشد اقتصادی محلی کمک نماید.

حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات پکتیا		
شماره	حرفه‌ها	فیصدی
1	ماشین کار تولید صابون	26%
2	شیرینی پزی	20%
3	پی وی سی	8%
4	برقی	6%
5	تولید کننده روغنیا	6%
6	دریوری	6%
7	ترمیم کار ماشین	4%
8	نجاری	4%
9	فلز کاری	4%
10	لابراتوار آبودین	3%
11	ترمیم موتور	3%
12	پروسس نمک	3%
13	برش کاری	4%
14	کاشی کاری	2%
15	آشپزی	2%

جدول 16: حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات پکتیا

3.13.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات پکتیا

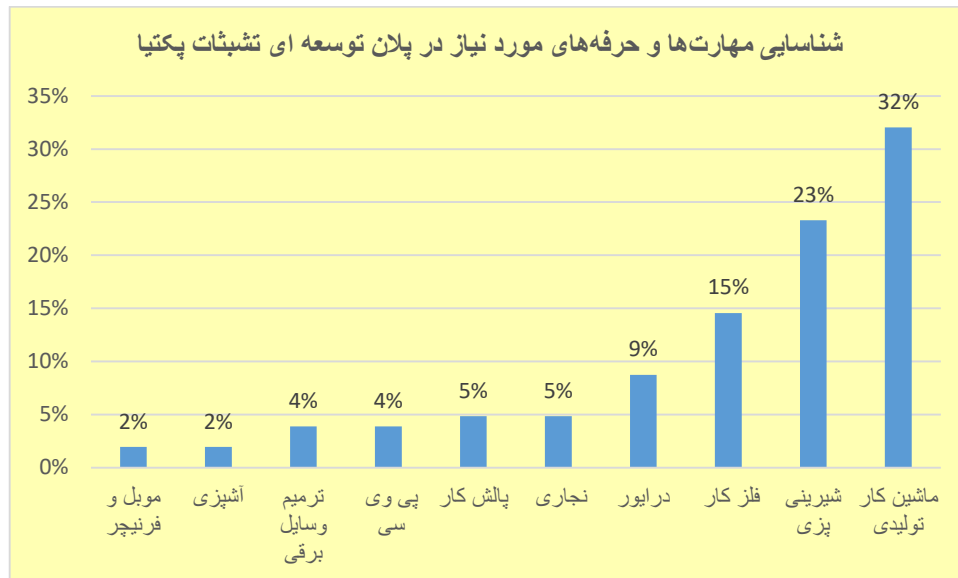
گراف (11)، نشان می‌دهد که بازار کار در ولایت پکتیا به‌طور واضح به سمت توسعه صنایع کوچک و متوسط، به‌ویژه تولیدات خوراکی، صنایع دستی، و خدمات فنی متمایل است. با در نظر گرفتن اینکه ماشین کار تولیدی صابون (۳۲٪) و شیرینی‌پزی (۲۳٪) بیشترین درصد نیاز را تشکیل می‌دهند، می‌توان گفت که محور اصلی توسعه تشبثات بر پایه‌ی تولیدات داخلی، خودکفایی غذایی، و رشد فعالیت‌های کوچک خانگی بنا شده است. این گرایش می‌تواند باعث کاهش وابستگی به واردات، افزایش اشتغال محلی و حمایت از زنجیره تأمین داخلی شود.

حرفه‌هایی مانند فلزکاری (۱۵٪)، دریوری (۹٪)، نجاری (۵٪) و پالش کاری (۵٪) نیز بخش عمده‌ای از نیازها را دربر می‌گیرند که نشان‌دهنده‌ی تمرکز بر خدمات پشتیبانی و ساختمانی است. این موارد معمولاً در مناطقی رونق می‌گیرند که زیرساخت‌های شهری و ساختمانی در حال رشد باشند. همچنان، ترمیم وسایل برقی و پی‌وی‌سی هرکدام با ۴٪، نیاز به مهارت‌های نیمه‌پیشرفته را نشان می‌دهد که می‌تواند نقش مهمی در ارتقای کیفیت زندگی و رفاه اجتماعی داشته باشد.

در سطح پایین‌تر، آشپزی و موبل/فرنیچر (هرکدام ۲٪) گرچه درصد کمی را تشکیل می‌دهند، اما حضورشان نشان می‌دهد که بخش خدمات خانگی و تزئینی نیز در حال شکل‌گیری است و در صورت حمایت بیشتر، می‌تواند رشد نماید.

نکته کلیدی در این تحلیل، آمادگی ۷۹٪ از مسئولین تشبثات برای توسعه فعالیت‌های‌شان است. این میزان بالای علاقه‌مندی به توسعه، اگر با برنامه‌ریزی دقیق، حمایت از مهارت‌آموزی فنی و سرمایه‌گذاری خرد همراه شود، می‌تواند تأثیر مستقیمی بر کاهش بیکاری، افزایش درآمد خانوارها و ثبات اقتصادی در سطح محلی داشته باشد.

در نهایت، این گراف بیانگر آن است که برای انطباق آموزش‌ها با نیاز بازار، باید تمرکز مراکز فنی و حرفه‌ای بر رشته‌هایی صورت گیرد که بیشترین تقاضا را دارند، و همچنین نهادهای پشتیبان باید مسیرهای دسترسی به ابزار، بازار فروش و منابع مالی را برای کارآفرینان هموار سازند.

گراف 11: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات پکتیا

14.3. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت لغمان

ولایت لغمان با توجه به جایگاه اقتصادی و فعالیت‌های تولیدی و خدماتی محلی، نقش مهمی در اشتغال و عرضه نیروی کار منطقه‌ای دارد. تحلیل وضعیت روند تحلیل به صورت مرحله‌وار، از ساختار حرفه‌ای و مهارتی کارگران، حرفه‌های دارای بیشترین استخدام، وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفه‌ای و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان‌های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است.

1.14.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات لغمان

جدول (17)، نشان می‌دهد که در تشبثات ولایت لغمان بیشترین تمرکز کارگران و کارکنان روی حرفه‌های خیاطی (۱۳۳ نفر)، فلزکاری (۱۲۷ نفر) و نجاری (۸۱ نفر) است که بیانگر نیاز و تقاضای بالای بازار برای این مهارت‌ها می‌باشد. در رده‌های بعدی ترمیم موتورسایکل، ترمیم موتور، واسکت‌دوزی و دروازه‌سازی نیز سهم قابل ملاحظه‌ای دارند. اما برخی از حرفه‌ها مانند توشک‌دوزی، حصه‌کاری، کرتی‌دوزی، گیس‌کاری، ماشین‌کاری و مستری‌های مختلف (پایپ پرس، پایه موتور، ماشین کالاشویی) تنها یک یا دو نفر مصروف آن‌اند که نشان‌دهنده کمیاب بودن این مهارت‌ها و یا کم‌بودن تقاضای بازار برای آن‌ها است. همچنان وجود حرفه‌های نوین مانند سافتویر و ایرکندیشن سازی با درصد پایین، حاکی از آغاز گرایش محدود به رشته‌های تکنیکی جدید است. در مجموع این آمار نشان می‌دهد که ساختار بازار کار لغمان بیشتر سنتی و مبتنی بر حرفه‌های دستی و تولیدی بوده و نیازمند گسترش مهارت‌های مدرن تکنیکی و خدماتی می‌باشد.

تشخیص حرفه‌های کارگران/کارکنان موجود در تشبثات ولایت لغمان						
شماره	حرفه‌ها	تعداد	شماره	حرفه‌ها	تعداد	شماره
1	خیاطی	133	20	مستری جنراتور	4	4
2	فلزکار	127	21	ترمیم ماشین خیاطی	4	4
3	نجاری	81	22	رنگ مالی	3	3

3	پرده دوزی	23	4	ترمیم موترسکلیت	70
2	ایرکندیشن ساز	24	5	ترمیم موتر	65
2	پرس دورازه	25	6	واسکت دوزی	54
2	مستری ماشین گلدوزی	26	7	دروازه ساز	52
1	توشک دوز	27	8	موبایل ساز	43
1	حصه کار	28	9	ویرنگ کار	33
1	کرتی دوزی	29	10	کپی کشی	18
1	گیس کار	30	11	رنگمال موتر	16
1	ماشین کار	31	12	خرادی	13
1	مستری پایپ پرس	32	13	مویل و فرنیچر ساز	12
1	مستری پایه موتر	33	14	فریم ساز	10
1	مستری ماشین کالاشویی	34	15	خیاطی زنانه	8
1	مستری پایه موتر	35	16	گلدوزی	6
1	مستری ماشین کالاشویی	36	17	سافتویر	5
1	مویل و فرنیچر ساز	37	18	سیت ساز	4
181	جمله شد		19		

جدول 17: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات ولایت لغمان

2.14.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات لغمان

جدول (18)، نشان می‌دهد که در تشبثات ولایت لغمان بیشترین اولویت برای استخدام به حرفه‌های فلزکاری (۱۷,۹٪)، خیاطی مردانه (۱۶,۸٪)، ترمیم موتر (۱۳,۵٪)، نجاری (۱۱,۳٪) و ترمیم موبایل (۱۰٪) داده می‌شود که این امر حاکی از تقاضای گسترده بازار برای مهارت‌های مرتبط با تولید، خدمات ترمیمی و پوشاک است. پس از آن واسکت‌دوزی، رنگمالی موتر، کپی کشی و ترمیم موتر سکلیت نیز سهم قابل توجهی را به خود اختصاص داده‌اند. در مقابل، حرفه‌هایی چون پرده‌دوزی، خیاطی زنانه، سیت‌سازی، کرتی‌دوزی، گلدوزی، ترمیم ماشین خیاطی و ترمیم یخچال هرکدام کمتر از یک درصد سهم دارند که نشان می‌دهد یا تقاضای محدودی در بازار برای این مشاغل وجود دارد و یا عرضه آن‌ها کمتر است. حضور حرفه‌های مدرن‌تر مانند ترمیم ایرکندیشن، ترمیم یخچال و لیت‌سازی نیز هرچند با درصد پایین، بیانگر نیاز نوظهور بازار به خدمات تکنیکی جدید است. به‌طور کلی، بازار کار لغمان همچنان وابسته به مشاغل سنتی می‌باشد اما نیاز به مهارت‌های تکنیکی معاصر نیز رو به افزایش است.

حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات لغمان					
شماره	حرفه‌ها	فیصدی	شماره	حرفه‌ها	فیصدی
1	فلزکاری	17.9%	13	مویل و فرنیچر	1.3%
2	خیاطی مردانه	16.8%	14	آهنگر موتر	1.2%
3	ترمیم موتر	13.5%	15	ترمیم ایرکندیشن	1.2%
4	نجاری	11.3%	16	گیس کاری	0.9%
5	ترمیم موبایل	10.0%	17	پرده دوزی	0.6%
6	واسکت دوزی	5.2%	18	خیاطی زنانه	0.6%
7	رنگمال موتر	4.2%	19	سیت ساز	0.6%
8	کپی کشی	3.3%	20	کرتی دوزی	0.6%
9	ترمیم موترسکلیت	3.0%	21	گلدوزی	0.6%
10	ویرنگ کار	2.6%	22	ترمیم ماشین خیاطی	0.6%
11	خرادی	1.7%	23	ترمیم یخچال	0.6%

0.4%	للیترساز	24	1.4%	پرس دروازه	12
------	----------	----	------	------------	----

جدول 18: حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات لغمان

3.14.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه تشبثات لغمان

جدول (19)، شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه تشبثات ولایت لغمان نشان می‌دهد که بیشترین تمرکز بر حرفه‌های فلزکاری (۲۲,۳٪)، ترمیم موتر (۱۵,۹٪)، نجاری (۱۱,۱٪) و خیاطی مردانه (۱۰,۲٪) است که این موضوع بیانگر جایگاه اساسی این رشته‌ها در رشد و توسعه بازار کار می‌باشد. واسکت‌دوزی، ترمیم موبایل و دوخت کتی نیز با سهم متوسط جایگاه قابل توجهی دارند. در مقابل، حرفه‌هایی چون پرده‌دوزی، ترمیم یخچال، چرمه‌دوزی و خردادی هرکدام تنها ۰,۳٪ نیازمندی را تشکیل می‌دهند که نشان‌دهنده تقاضای محدود در این عرصه‌ها است. همچنان، وجود رشته‌هایی مانند ترمیم ایرکندیشن، ماشین‌کاری، سیت‌سازی و مستری جنراتور با سهم اندک، نمایانگر آغاز نیاز به مهارت‌های تخیکی جدید در بازار می‌باشد. به‌طور کلی، یافته‌ها نشان می‌دهد که توسعه تشبثات در لغمان نیازمند تمرکز بر مهارت‌های سنتی با تقاضای بالا همراه با گسترش تدریجی مهارت‌های نوین تخیکی است تا بتواند پاسخگوی نیازهای آینده بازار گردد.

شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه تشبثات لغمان					
شماره	حرفه‌ها	فیصدی	شماره	حرفه‌ها	فیصدی
۱	فلزکاری	22.3%	۱۴	رنگمالی	1.2%
۲	ترمیم موتر	15.9%	۱۵	رنگمالی موتر	1.2%
۳	نجاری	11.1%	۱۶	دریشی دوز	0.9%
۴	خیاطی مردانه	10.2%	۱۷	ترمیم ایر کندیشن	0.7%
۵	واسکت دوزی	9.2%	۱۸	ماشین کار	0.7%
۶	ترمیم موبایل	6.7%	۱۹	سیت ساز	0.6%
۷	کرتی دوزی	3.2%	۲۰	مستری جنراتور	0.6%
۸	مویل و فنیچر	3.1%	۲۱	نیکل ساز	0.6%
۹	کپی کشی	2.6%	۲۲	پالش کار	0.4%
۱۰	ترمیم موترسکلیت	2.5%	۲۳	پرده دوزی	0.3%
۱۱	گلدوزی	1.8%	۲۴	ترمیم یخچال	0.3%
۱۲	ویرنگ کار	1.8%	۲۵	چرمه دوزی	0.3%
۱۳	خیاطی زنانه	1.6%	۲۶	خردادی	0.3%

جدول 19: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه تشبثات لغمان

15.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت پنجشیر

این تحلیل با هدف شناخت واقع‌بینانه از وضعیت منابع بشری، ساختار مهارتی، ترکیب تحصیلی و نیازهای آینده تشبثات در ولایت پنجشیر انجام شده است. پنجشیر با وجود ظرفیت‌های محلی در بخش خدمات، تجارت محدود، صنایع کوچک و مشاغل فنی سنتی، هنوز از نظر توسعه صنعتی و تکنولوژیک در مرحله ابتدایی قرار دارد؛ از همین رو بررسی دقیق نیروی انسانی شاغل در تشبثات این ولایت می‌تواند تصویر روشنی از توانمندی‌های موجود، چالش‌های ساختاری و فرصت‌های بالقوه توسعه اقتصادی ارائه نماید روند تحلیل به صورت مرحله‌وار، از ساختار حرفه‌ای و مهارتی کارگران، حرفه‌های دارای بیشترین استخدام، وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفوی و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان‌های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است. تا زمینه برنامه‌ریزی مؤثر برای توسعه مهارت‌ها، ایجاد اشتغال پایدار و رشد اقتصادی ولایت پنجشیر فراهم گردد.

1.15.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات پنجشیر

جدول (20)، نشان می‌دهد که ساختار مهارت‌های شغلی در ولایت پنجشیر بیشتر بر محور حرفه‌های سنتی، خدماتی و فنی ابتدایی استوار است. از مجموع ۱۸۲ فرد دارای مهارت، بخش عمده‌ای در حرفه‌های ترمیم موتور (۳۳ نفر) و برقی (۲۹ نفر) فعالیت دارند که بیانگر نیاز گسترده به خدمات ترمیم وسایط نقلیه و تأسیسات برقی در سطح ولایت است. پس از آن، حرفه‌هایی چون خبازی (۱۷ نفر)، خیاطی (۱۵ نفر)، ترمیم موبایل (۱۴ نفر)، آشپزی و نلدوانی (هر کدام ۱۳ نفر) نیز جایگاه قابل توجهی دارند. این مشاغل به‌طور عمده در زمره حرفه‌های خدماتی قرار دارند و نشان می‌دهند که بازار کار پنجشیر بیشتر بر تقاضای داخلی و مصرفی تکیه دارد تا بر تولید یا صنایع پیشرفته.

در عین حال، تعداد اندک افراد در حرفه‌های مورد نیاز بازار کارتر چون انجینری تهویه (۳ نفر)، حلبی‌سازی، رنگ‌مالی، فلزکاری، نجاری (هر کدام ۲ تا ۶ نفر) و حتی حرفه‌های نادر مانند پروسس لبنیات، ترمیم کامپیوتر، ترمیم وسایل برقی و عکاسی (هر کدام ۱ نفر) نشان‌دهنده ضعف جدی در تنوع مهارت‌ها و کمبود آموزش‌های نوین است. نبود نیروی متخصص در بخش‌های صنعتی، تکنولوژیکی و تولیدی سبب شده که اقتصاد محلی بیشتر جنبه سنتی و خدماتی داشته باشد و ظرفیت رشد و نوآوری محدود بماند.

از دید توسعه‌ای، این توزیع بیانگر آن است که برنامه‌ریزی منسجم برای آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در ولایت پنجشیر به‌شکل هدفمند صورت نگرفته است. مهارت‌های شایع بیشتر از طریق تجربه شخصی و کار در محیط‌های غیررسمی به‌دست آمده‌اند، نه از طریق آموزش نظام‌مند و معیاری. برای بهبود این وضعیت، لازم است دولت، سکتور خصوصی و مراکز آموزشی باهم همکاری کرده، برنامه‌هایی را برای آموزش مهارت‌های جدید و فنی در عرصه‌های تکنالوژی معلوماتی، میکانیک پیشرفته، انرژی‌های تجدیدپذیر، صنایع دستی و تولیدی راه‌اندازی کنند.

به‌طور خلاصه، ساختار مهارتی فعلی پنجشیر ظرفیت تأمین نیازهای ابتدایی جامعه را دارد، اما برای ورود به بازار رقابتی و ایجاد اشتغال پایدار نیاز به بازنگری عمیق، ارتقای مهارت‌ها، و انکشاف رشته‌های فنی و نوین وجود دارد. این اقدام نه‌تنها سطح اشتغال را بالا می‌برد بلکه می‌تواند زمینه رشد اقتصادی و خودکفایی ولایت را نیز فراهم سازد.

حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات پنجشیر					
شماره	حرفه‌ها	تعداد	شماره	حرفه‌ها	تعداد
1	مستری موتور	33	13	انجینر تهویه	3
2	برقی	29	14	حلبی سازی	2
3	خبازی	17	15	رنگ مالی	2
4	خیاطی	15	16	آهنگری	1
5	ترمیم موبایل	14	17	بایسکیل سازی	1
6	آشپزی	13	18	پروسس لبنیات	1
7	نلدوانی	13	19	ترمیم کامپیوتر	1
8	کپی کشی	8	20	ترمیم وسایل برقی	1
9	ویرنگ کار	7	21	دریور	1
10	پنچرمینی	6	22	عکاسی	1
11	فلز کاری	6	23	مستری موترسکلیت	1
12	نجاری	6	182	جمله شد	

جدول 20: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات پنجشیر

2.15.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات پنجشیر

جدول (21)، شناسایی حرفه‌های اولویت‌دار برای استخدام در تشبثات ولایت پنجشیر نشان می‌دهد که ساختار بازار کار این ولایت به‌طور عمده بر مهارت‌های عملی، فنی و خدماتی سنتی استوار است. حرفه ترمیم موتور با ۲۰ درصد بیشترین تقاضا را دارد که نشان‌دهنده نقش کلیدی سکتور

ترانسپورت در اقتصاد محلی و وابستگی مردم به وسایط نقلیه در رفت‌وآمد و فعالیت‌های اقتصادی است. در رده دوم، برقی با ۱۰ درصد قرار دارد که نیاز روزافزون به خدمات تأسیسات برق منازل و دفاتر را بازتاب می‌دهد. پس از آن، حرفه‌های آشپزی و ترمیم موبایل (هر کدام ۸ درصد) و خیاطی (۷ درصد) بیشترین میزان استخدام را دارند که بیانگر تمرکز اشتغال بر فعالیت‌های خدماتی مرتبط با زندگی روزمره است.

در سطح میانی جدول، حرفه‌هایی چون ویرنگ‌کاری، خیازی، فلزکاری و نلدوانی با سهم ۵ تا ۷ درصد، به‌عنوان مهارت‌های میان‌رده در بازار کار شناخته می‌شوند. این حرفه‌ها به‌طور مستقیم در تأمین نیازهای جامعه، مانند ساخت‌وساز، خدمات خانگی و عرضه مواد غذایی، نقش دارند. اما در سوی دیگر، حرفه‌های تمورد نیاز بازار کار مانند پروسس لینیات، ترمیم کامپیوتر، فارمسی، انجینری تهویه، سافت‌ویر، خردادی و ترمیم وسایل برقی هر یک تنها ۱ درصد از تقاضای بازار را تشکیل می‌دهند. این امر نشان‌دهنده ضعف عمیق در توسعه بخش‌های صنعتی، تولیدی و تکنولوژیک در ولایت پنجشیر است.

چنین توزیعی بیانگر آن است که ساختار اشتغال در پنجشیر هنوز سنتی، محدود و وابسته به خدمات ابتدایی است و فرصت‌های اندکی برای مشاغل تحرفه‌ای و مدرن وجود دارد. نبود مراکز آموزشی مجهز، کمبود سرمایه‌گذاری در سکتورهای صنعتی، و محدودیت دسترسی به تکنالوژی، از جمله عوامل اصلی این ناهماهنگی میان عرضه و تقاضای مهارت به‌شمار می‌رود.

برای رفع این چالش، لازم است که دولت، نهادهای آموزشی و سکتور خصوصی به‌صورت هماهنگ عمل کنند. ایجاد و گسترش مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای در ولسوالی‌ها، طراحی برنامه‌های آموزشی مبتنی بر نیاز واقعی بازار کار، و فراهم‌سازی زمینه سرمایه‌گذاری در صنایع کوچک و متوسط می‌تواند زمینه ارتقای مهارت‌های تحرفه‌ای و افزایش فرصت‌های استخدامی را فراهم سازد.

در مجموع، این جدول تصویری روشن از وضعیت بازار کار ولایت پنجشیر ارائه می‌دهد: بازاری که بیشتر به مهارت‌های خدماتی نیاز دارد و از نظر صنعتی و تکنالوژیکی در مراحل ابتدایی رشد قرار دارد. تغییر این وضعیت مستلزم سرمایه‌گذاری هدفمند در آموزش‌های فنی، ترویج کارآفرینی و توسعه سکتورهای نوین اقتصادی است تا مهارت‌های جوانان با نیازهای آینده بازار هم‌سو گردد و اشتغال پایدار در ولایت تضمین شود.

حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات پنجشیر						
شماره	حرفه‌ها	فیصدی	شماره	حرفه‌ها	فیصدی	شماره
1	ترمیم موتر	20%	14	پروسس لینیات	1%	
2	برقی	10%	15	ترمیم کامپیوتر	1%	
3	آشپزی	8%	16	دریوری	1%	
4	ترمیم موبایل	8%	17	عکاسی	1%	
5	خیاطی	7%	18	فارمسی	1%	
6	ویرنگ کاری	7%	19	کامپیوتر کار	1%	
7	خیازی	6%	20	انجینر دستگاه تهویه	1%	
8	فلز کاری	5%	21	بایسکیل سازی	1%	
9	نلدوان	5%	22	ترمیم وسایل برقی	1%	
10	پنچرمینی	3%	23	حلبی سازی	1%	
11	رنگ مال موتر	3%	24	خردادی	1%	
12	کپی کش	2%	25	سافت ویر	1%	
13	نجاری	2%				

جدول 21: حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات پنجشیر

3.15.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات پنجشیر

جدول (22)، شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه تشبثات ولایت پنجشیر نشان می‌دهد که ساختار اقتصادی این ولایت هنوز در مرحله ابتدایی رشد قرار دارد و ظرفیت توسعه تشبثات به صورت محدود وجود دارد. مطابق آمار، تنها ۲۴ درصد از مسئولین تشبثات اظهار داشته‌اند که برنامه مشخصی برای توسعه فعالیت‌های خود دارند، در حالی که ۷۶ درصد فاقد هرگونه پلان توسعه‌اند. این تفاوت بزرگ نشان می‌دهد که بیشتر تشبثات در پنجشیر کوچک، خانوادگی و با منابع محدود اداره می‌شوند و فاقد دیدگاه راهبردی، حمایت مالی، و دسترسی به فرصت‌های بازار گسترده‌تر هستند. نبود آموزش‌های تجارتي، ضعف در مدیریت منابع، و کمبود حمایت از سوی نهادهای دولتی و سکتور خصوصی نیز از عوامل اصلی این وضعیت به‌شمار می‌روند.

از نگاه نوع مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز، بیشترین تقاضا مربوط به ترمیم موتور (۲۰٪)، کپی‌کش (۱۲٪)، ترمیم موبایل (۱۱٪) و ویرنگ کار (۱۰٪) است. این آمار نشان می‌دهد که نیازهای اصلی بازار کار پنجشیر بیشتر در بخش خدمات فنی و تعمیراتی متمرکز است، نه در عرصه‌های تولیدی یا صنعتی. در ادامه، مهارت‌هایی مانند خیاطی (۹٪)، برقی (۸٪)، رنگ‌مال موتور (۸٪) و فلزکاری (۵٪) نیز اهمیت دارند که بیانگر نیاز به کارگران ماهر در بخش‌های شهری و خدماتی است. اما سهم اندک حرفه‌هایی چون ترمیم کامپیوتر، نلدوانی، آشپزی، انجینری تهویه، خردای، نجاری، و پنچرمینی (۱ تا ۳٪) بیانگر ضعف در گسترش مهارت‌های مسلکی است که می‌توانند زمینه‌ساز اشتغال پایدار و توسعه صنعتی باشند. این ترکیب مهارتی نشان می‌دهد که ساختار اشتغال در پنجشیر عمدتاً بر محور نیازهای فوری و روزمره مردم متمرکز است و ظرفیت نوآوری، تولید و توسعه صنایع کوچک هنوز به‌طور کامل شکل نگرفته است. در واقع، بخش اعظم نیروی کار در حرفه‌هایی فعالیت می‌کند که وابسته به مصرف داخلی‌اند و ارزش افزوده بلندمدتی ایجاد نمی‌کنند. این وضعیت می‌تواند ناشی از ضعف در سیاست‌گذاری آموزشی و اقتصادی، نبود برنامه‌ریزی منظم برای رشد مهارت‌های مورد نیاز بازار و کمبود ارتباط میان مراکز آموزشی فنی و تشبثات باشد.

برای تغییر این وضعیت، لازم است که دولت و نهادهای توسعه‌ای، از طریق ایجاد برنامه‌های هدفمند آموزش فنی و حرفه‌ای، تشویق سرمایه‌گذاری در صنایع کوچک و متوسط، و تأمین قرض‌های آسان برای تشبثات نوپا، زمینه رشد اقتصادی را در پنجشیر فراهم کنند. همچنان، توسعه مهارت‌های نوین مانند تکنالوژی‌های اطلاعاتی، برق صنعتی، مدیریت تولید، و خدمات دیجیتال می‌تواند جهت‌گیری بازار کار را از مشاغل سنتی به سمت اشتغال‌های مدرن و پایدار تغییر دهد.

در نتیجه، این جدول نه‌تنها وضعیت فعلی نیازمندی‌های مهارتی را نشان می‌دهد، بلکه ضعف‌های ساختاری اقتصاد محلی را نیز آشکار می‌سازد. اگر برنامه‌ریزی استراتژیک و سرمایه‌گذاری در توسعه مهارت‌ها به صورت هماهنگ انجام شود، ولایت پنجشیر می‌تواند از یک بازار کار محدود و سنتی به یک اقتصاد پویا، مهارت‌محور و رقابت‌پذیر تبدیل گردد.

شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات پنجشیر					
شماره	حرفه‌های مورد نیاز	فیصدی	شماره	حرفه‌های مورد نیاز	فیصدی
1	ترمیم موتور	20%	11	نلدوان	3%
2	کپی کش	12%	12	ترمیم وسایل برقی	2%
3	ترمیم موبایل	11%	13	خبازی	2%
4	ویرنگ کار	10%	14	ترمیم بایسکیل	1%
5	خیاطی	9%	15	عکاس	1%
6	برقی	8%	16	انجینیر تهویه	1%
7	رنگ مال موتور	8%	17	پنچرمین	1%
8	فلز کار	5%	18	خردای	1%
9	آشپز	3%	19	نچار	1%

			3%	ترمیم کمپیوتر	10
--	--	--	----	---------------	----

جدول 22: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات پنجشیر

16.4. حرفه های مورد نیاز بازار کار در ولایت بادغیس

این تحلیل با هدف شناخت واقع‌بینانه از وضعیت منابع بشری، ساختار مهارتی، ترکیب تحصیلی و نیازهای فعلی و آینده تشبثات در ولایت بادغیس انجام شده است. ولایت بادغیس با اقتصاد متکی بر فعالیت‌های ساختمانی، کارهای یدی، صنایع کوچک محلی و خدمات سنتی، از جمله ولایاتی است که بازار کار آن بیش از هر چیز بر مهارت‌های عملی و فنی ابتدایی استوار می‌باشد؛ از همین رو بررسی نیروی انسانی شاغل در تشبثات این ولایت می‌تواند تصویر روشنی از ظرفیت‌های موجود، محدودیت‌های ساختاری و فرصت‌های بالقوه توسعه اقتصادی ارائه نماید. روند تحلیل به صورت مرحله‌وار، از ساختار حرفه‌ای و مهارتی کارگران، حرفه های دارای بیشترین استخدام، وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفوی و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان‌های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است.

1.16.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات بادغیس

بر اساس جدول (23)، در تشبثات ولایت بادغیس در مجموع 319 تن از کارکنان دارای مهارت‌های فنی و حرفوی فعالیت دارند. بیشترین این افراد، یعنی 216 تن، در حرفه خشت‌مالی مشغول‌اند که نشان می‌دهد بخش ساختمان و کارهای سنتی ساختمانی در این ولایت بیشترین نیاز بازار کار را تشکیل می‌دهد. پس از آن، شمار محدودی از افراد در حرفه‌های دیگر مانند آشپزی (19 تن)، کوره‌چینی (18 تن)، آتش‌گری و برمه‌کاری (هر کدام 14 تن)، تخنیک‌کاری ماشین (13 تن) و دربوری (12 تن) مصروف کار اند. کمترین تعداد نیز در حرفه شاول‌کاری با تنها 2 تن دیده می‌شود. این ارقام نشان می‌دهد که ساخت‌وساز و کارهای یدی بیشترین فرصت‌های کاری را در بازار کار بادغیس تشکیل داده و نیاز به توسعه مهارت‌های تخنیکی مدرن و آموزش‌های فنی در رشته‌های نوین به صورت محسوس احساس می‌گردد تا با نیازهای در حال تغییر بازار کار هم‌خوانی بیشتر پیدا شود.

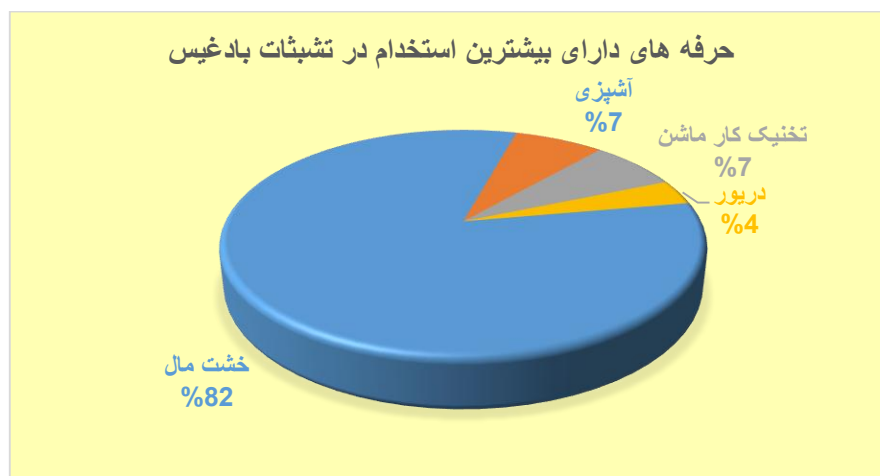
حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات بادغیس		
شماره	حرفه‌ها	تعداد
1	خشت مالی	216
2	آشپزی	19
3	کوره چین	18
4	آتش گری	14
5	برمه کاری	14
6	تخنیک کار ماشین	13
7	دربوری	12
8	ماشین کاری	11
9	شاول کاری	2
	مجموعه کار مندان دارای فن و حرفه	319

جدول 23: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات بادغیس

2.16.4. حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات بادغیس

گراف (12)، نشان می‌دهد که در تشبثات ولایت بادغیس، بیشترین نیاز استخدامی به حرفه خشت‌مالی اختصاص دارد که با 82 درصد کل سهم، بخش اعظم بازار کار را تشکیل می‌دهد. پس از آن، حرفه‌های آتش‌گری و تخنیک کار ماشین هر کدام با 7 درصد و دربوری با 4 درصد در اولویت‌های بعدی قرار دارند. این توزیع نشان می‌دهد که بازار کار بادغیس بیشتر بر فعالیت‌های ساختمانی و کارهای فنی سنتی متمرکز دارد، در

حالی که تقاضا برای مهارت‌های فنی مدرن بسیار پایین است. بنابراین، برای انکشاف اقتصادی و ایجاد فرصت‌های شغلی پایدار، سرمایه‌گذاری در آموزش‌های تخریکی و ارتقای مهارت‌های جدید از اهمیت ویژه برخوردار می‌باشد.

گراف 12: حرفه‌های دارای بیشترین استفاده در تشبثات بادغیس

3.16.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات بادغیس

بر بنیاد نتایج به‌دست‌آمده (جدول 24)، حدود 67 درصد از مسئولان تشبثات ولایت بادغیس تأیید کرده‌اند که نیاز جدی به مهارت‌ها و حرفه‌های مشخص در پلان توسعه تشبثات وجود دارد. این پاسخ نشان‌دهنده آگاهی و درک روزافزون مدیران از اهمیت سرمایه‌گذاری بر نیروی انسانی ماهر است. بیشترین تقاضا مربوط به حرفه خشت‌مالی با 57 درصد می‌باشد که نشان می‌دهد بخش ساختمان و پروژه‌های زیربنایی همچنان موتور اصلی اشتغال و فعالیت اقتصادی در این ولایت است.

در جایگاه دوم، حرفه دریوری با 11 درصد قرار دارد که نیاز روزافزون به حمل‌ونقل مواد ساختمانی و خدماتی را بازتاب می‌دهد. پس از آن، آشپزی و تخریک‌کاری ماشین هر کدام با 8 درصد بیانگر رشد نسبی در بخش خدمات و صنایع کوچک است. همچنین، برمه‌کاری (6 درصد)، شاول‌کاری و کوره‌چینی (هر یک 4 درصد)، و آتش‌گری (3 درصد) به‌عنوان مهارت‌های مکمل در روند ساخت‌وساز و فعالیت‌های صنعتی اهمیت دارند. در مجموع، یافته‌ها نشان می‌دهند که بازار کار بادغیس بیشتر بر پایه مهارت‌های فنی و ساختمانی استوار است و هنوز تحول گسترده‌ای به سوی مهارت‌های مدرن، مانند تکنالوژی، برق، یا میکانیک پیشرفته، رخ نداده است. این وضعیت بیانگر یک فرصت مهم برای نهادهای آموزشی و برنامه‌های توسعه‌ای است تا از طریق فراهم‌سازی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای هدفمند، ظرفیت کاری نیروی جوان را مطابق نیاز بازار ارتقا دهند و زمینه را برای رشد پایدار تشبثات محلی و کاهش بیکاری فراهم سازند.

شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه تشبثات بادغیس		
شماره	حرفه‌ها	فیصدی
1	خشت مالی	57%
2	دریوری	11%
3	آشپزی	8%
4	تخریک کار ماشین	8%
5	برمه کاری	6%
6	شاول کاری	4%
7	کوره چینی	4%
8	آتش گری	3%

جدول 24: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه تشبثات بادغیس

17.4. حرفه های مورد نیاز بازار کار در ولایت غور

این تحلیل با هدف شناخت واقع‌بینانه از وضعیت منابع بشری، ساختار مهارتی، ترکیب تحصیلی و نیازهای فعلی و آینده تشبثات در ولایت غور انجام شده است. ولایت غور با ساختار اقتصادی متکی بر فعالیت‌های ساختمانی، صنایع کوچک محلی، خدمات شهری ابتدایی و بخش زراعت و مالداري، از جمله ولایاتی است که بازار کار آن بیشتر بر مهارت‌های فنی سنتی و نیروی کار نیمه‌ماهر استوار می‌باشد. از همین رو، بررسی دقیق نیروی انسانی شاغل در تشبثات این ولایت می‌تواند تصویر روشنی از ظرفیت‌های موجود، کمبودهای آموزشی، چالش‌های ساختاری و مسیرهای بالقوه توسعه اقتصادی ارائه نماید. روند تحلیل به صورت مرحله‌وار، از ساختار حرفه‌ای و مهارتی کارگران، حرفه‌های دارای بیشترین استخدام، وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفوی و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان‌های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است.

1.17.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات غور

جدول (25)، تصویری واضح از وضعیت استخدام کارکنان فنی و حرفوی در تشبثات ولایت غور ارائه می‌دهد. فلزکاری، کابینت‌سازی و قصابی با استخدام هرکدام ۱۰ نفر، در صدر نیازمندی‌ها قرار دارند. این تمرکز بالا نشان می‌دهد که تشبثات غور به صورت محسوس در بخش‌های ساختمانی، تولیدی و خدمات شهری فعال‌اند؛ زیرا این حرفه‌ها مستقیماً با تولید، ساخت‌وساز و خدمات شهری مرتبط‌اند.

کپی‌کشی، طراحی و ترمیم مبایل نیز در رده دوم نیاز بازار غور قرار دارند. حضور ۷ الی ۸ نفر در این حرفه‌ها نمایانگر این است که تقاضا برای خدمات چاپ، طراحی و ارتباطات نیز در حال رشد است. همچنین بیانگر آغاز حرکت بازار کار غور به سمت حرفه‌های نیمه‌تکنولوژیک است که می‌تواند زمینه را برای گسترش مهارت‌های نرم و دیجیتال فراهم سازد.

در عین حال، حرفه‌هایی مانند برق‌کاری، جوش کاری، زیربندکاری، نلدوانی، فارم‌های مرغداری و زوب با پایین‌ترین سطح استخدام (۱ الی ۳ نفر) مواجه‌اند. این ممکن است به دلیل کمبود نیروی فنی، نبود مراکز آموزشی مرتبط یا تقاضای پایین در بازار محلی باشد. با این حال، این حرفه‌ها در دیگر ولایات معمولاً اهمیت بالایی دارند، پس این خلأ می‌تواند یک فرصت برای سرمایه‌گذاری در آموزش حرفه‌ای در غور در نظر گرفته شود. به‌طور کلی، تحلیل این جدول نشان می‌دهد که تشبثات غور بیشتر بر حرفه‌های ابتدایی، خدماتی و نیمه‌ماهر متمرکزند. کم‌رنگ بودن حضور حرفه‌های تکنولوژیک و صنعتی بیانگر نیاز مبرم به توسعه ظرفیت‌های آموزشی در این ولایت است تا توازن میان عرضه و تقاضای نیروی انسانی فنی در بازارکار ایجاد گردد. همچنین، برنامه‌ریزی جهت ارتقای مهارت‌های موجود و ایجاد انگیزه برای یادگیری حرفه‌های جدید از طریق مراکز فنی و حرفوی، می‌تواند اشتغال‌زایی را افزایش داده و توسعه اقتصادی غور را تسریع بخشد.

حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات غور						
شماره	فن و حرفه	تعداد	شماره	فن و حرفه	تعداد	شماره
1	فلزکاری	۱۰	9	رنگمالی	۴	
2	کابینت‌سازی	۱۰	10	ترمیم موتورسایکل	۴	
3	قصابی	۱۰	11	زوب آهن	۳	
4	کپی‌کشی	۸	12	برقی	۲	
5	طراحی	۷	13	جوش کاری	۲	
6	ترمیم مبایل	۷	14	زیربند کاری	۲	
7	وایرنگ کش	۵	15	نلدوانی	۲	
8	باطری‌سازی	۴	16	کارگرفارم‌های مرغداری	۱	

جدول 25: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات غور

2.17.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات غور

بر اساس گراف (13)، تشبثات ولایت غور از نظر استخدام ماهرین فنی و حرفوی دارای ساختار جالب و متنوعی‌اند که بازتاب‌دهنده نیازهای اقتصادی و اجتماعی این ولایت است. در صدر فهرست، فلزکاران با ۲۴ درصد بیشترین سهم را دارند؛ این امر نشان می‌دهد که صنایع فلزی، فلزکاری، و

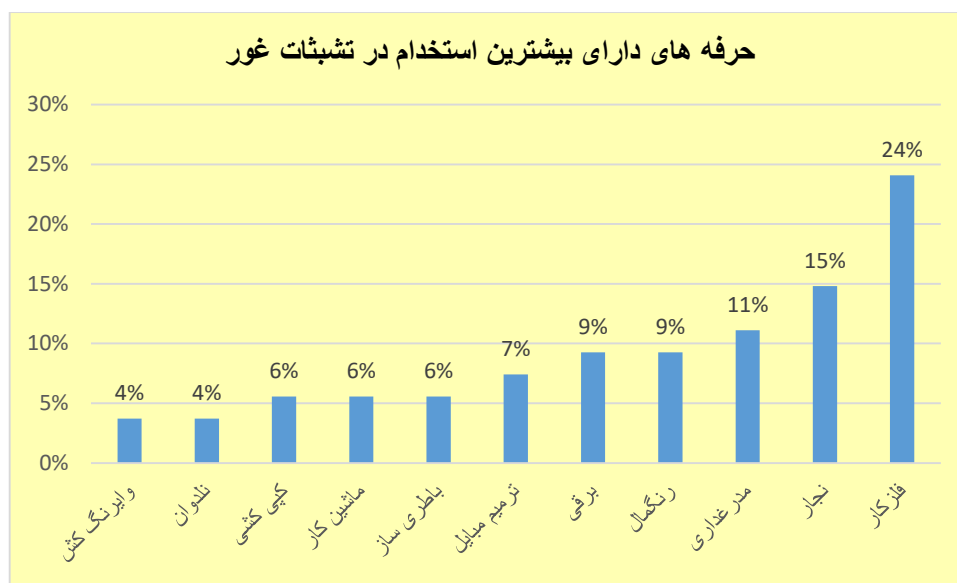
کارهای ساختمانی در غور از رونق قابل ملاحظه‌ای برخوردار است. چنین تقاضایی معمولاً با رشد پروژه‌های ساختمانی، افزایش فعالیت‌های تولیدی محلی و نیاز به زیرساخت‌های جدید ارتباط مستقیم دارد.

در جایگاه دوم، نجاران با ۱۵ درصد قرار دارند که اهمیت کارهای چوبی، مبلمان‌سازی و تولیدات دستی را در بازار کار محلی نشان می‌دهد. پس از آن، مرغداری (۱۱ درصد) بیانگر جایگاه قابل توجه بخش زراعت و دام‌پروری در اقتصاد غور است؛ زیرا این ولایت یکی از ولایات زراعت‌محور کشور به شمار می‌رود و بخش بزرگی از مردم از طریق پرورش حیوانات امرار معیشت می‌کنند.

حرفه‌های برقی و رنگ‌مالی (هرکدام ۹ درصد) نشان‌دهنده افزایش نیاز به خدمات شهری و ساختمانی است که با گسترش شهرنشینی و رشد تأسیسات جدید مرتبط می‌باشد. همچنان، حضور ترمیم موبایل با ۷ درصد بیانگر نفوذ فناوری و رشد استفاده از وسایل دیجیتالی در میان مردم است که بازار خدمات تکنیکی مدرن را در حال گسترش نشان می‌دهد.

در مراتب بعدی، حرفه‌های ماشین‌کاری، باتری‌سازی و کپی‌کشی (هرکدام ۶ درصد) قرار دارند که نقش مهمی در پشتیبانی از فعالیت‌های صنعتی، حمل‌ونقل و خدمات فنی دارند. در پایین‌ترین سطح، نلدوانی و وایرنگ‌کشی (هرکدام ۴ درصد) قرار گرفته‌اند که با وجود سهم اندک، در تأمین نیازهای اساسی فنی تشبثات نقش حیاتی ایفا می‌کنند.

در مجموع، این گراف نشان می‌دهد که ساختار بازار کار غور بیشتر متکی بر مهارت‌های فنی سنتی (مانند فلزکاری، نجاری و رنگ‌مالی) است، اما در عین حال نشانه‌هایی از تحول به سمت مهارت‌های مدرن‌تر (مانند ترمیم موبایل و ماشین‌کاری) نیز دیده می‌شود. برای پایداری رشد اقتصادی در این ولایت، ضروری است برنامه‌های آموزشی و تکنیکی متناسب با این نیازها تدوین گردد تا از یک‌سو کیفیت نیروی کار ارتقا یابد و از سوی دیگر، پیوند میان آموزش‌های فنی و تقاضای واقعی بازار کار تقویت شود.

گراف 13: حرفه های دارای بیشترین استفاده در تشبثات غور

3.17.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات غور

جدول (26)، در پلان توسعه تشبثات ولایت غور، الگوی نیازمندی به مهارت‌ها و حرفه‌های مختلف نشان‌دهنده تمرکز بالای بازار کار بر رشته‌های فنی، ساختمانی و تولیدی است. در صدر فهرست، برقی با ۱۷ درصد بیشترین تقاضا را دارد که بیانگر رشد پروژه‌های ساختمانی، افزایش استفاده از انرژی برق، و گسترش نیاز به تأسیسات برقی در کارخانه‌ها، دفاتر و منازل مسکونی است. این رقم نشان می‌دهد که برق‌کاران نقش محوری در توسعه اقتصادی و زیربنایی غور دارند.

در رده دوم، ماشین‌کار تولیدی و نلدوانی هرکدام با ۱۵٫۹ درصد قرار گرفته‌اند که بازتاب‌دهنده نیاز روزافزون به مهارت‌های صنعتی و خدمات تأسیساتی می‌باشند. ماشین‌کاران تولیدی در بخش‌های کوچک صنعتی و کارگاه‌های محلی سهم چشمگیری در رشد تولیدات داخلی دارند، در حالی

که نلدوانان در ساخت‌وسازهای شهری و روستایی نقشی حیاتی ایفا می‌کنند. این دو رشته در حقیقت ستون فقرات فعالیت‌های فنی و ساختمانی تشبثات غور را تشکیل می‌دهند.

در مرحله بعد، سیستم گازی‌ساز موتورها (۸ درصد) اهمیت روزافزون استفاده از گاز به‌جای تیل را در این ولایت نشان می‌دهد که می‌تواند به کاهش هزینه‌های انرژی و حفاظت محیط زیست کمک کند. همچنین، صنایع وابسته به ساختمان مانند ساخت کلکین‌های PVC، میل و فرنیچرسازی (هرکدام ۵,۷ درصد)، و کابینت‌سازی و خط‌اندازی (هرکدام ۴,۵ درصد) گواهی از رونق تدریجی صنایع داخلی و افزایش تقاضا برای خدمات ساختمانی با کیفیت بهتر است.

از سوی دیگر، ترمیم موبایل، باتری‌سازی، ترمیم موتور و رنگ‌مالی با درصدهای ۳,۴ تا ۴,۵ بیانگر ظهور و گسترش نیاز به مهارت‌های فنی مدرن در عرصه خدمات شهری‌اند. این روند نشان می‌دهد که بازار کار غور به تدریج در حال فاصله گرفتن از مشاغل سنتی و حرکت به سمت مهارت‌های جدید متناسب با زندگی شهری و فناوری معاصر است.

در رده‌های پایانی، حرفه‌هایی مانند دریوری، نجاری، وایرنگ‌کشی و آشپزی (۱,۱ تا ۲,۳ درصد) قرار دارند که با وجود سهم اندک، نقش حمایتی و خدماتی مهمی در فعالیت‌های عمومی تشبثات دارند. این گروه معمولاً جزو بخش خدمات روزمره محسوب می‌شوند و ثبات نسبی در بازار کار دارند. به‌طور کلی، تحلیل این جدول نشان می‌دهد که تشبثات ولایت غور در مسیر توسعه اقتصادی و صنعتی قرار دارند، اما هنوز به سرمایه‌گذاری هدفمند در آموزش‌های فنی و حرفه‌ای نیاز دارند. نبود نیروی انسانی متخصص در برخی از این رشته‌ها می‌تواند مانع رشد پروژه‌های تولیدی و ساختمانی گردد. از این‌رو، پیشنهاد می‌شود که نهادهای آموزشی و انکشافی، برنامه‌های مهارت‌آموزی کوتاه‌مدت و میان‌مدت را در رشته‌های پرتقاضا مانند برق، ماشین‌کاری و سیستم گازی‌ساز موتورها راه‌اندازی نمایند. چنین رویکردی نه تنها باعث کاهش بیکاری می‌شود، بلکه زمینه را برای خودکفایی اقتصادی و رشد پایدار تشبثات در ولایت غور فراهم می‌سازد.

شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات غور					
شماره	حرفه‌های مورد نیاز	تعداد	شماره	حرفه‌های مورد نیاز	تعداد
1	برقی	17.0%	9	ترمیم موبایل	4.5%
2	ماشین کار تولیدی	15.9%	10	باطر سازی	3.4%
3	نلدوانی	15.9%	11	ترمیم موتور	3.4%
4	سیستم گازی سازی موتورها	8.0%	12	رنگمال	3.4%
5	ساخت کلکین های پی وی سی	5.7%	13	دریوری	2.3%
6	میل و فرنیچر سازی	5.7%	14	نجاری	2.3%
7	خط انداز	4.5%	15	وایرنگ کشی	2.3%
8	کابینت سازی	4.5%	16	آشپزی	1.1%

جدول 26: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات غور

18.4. حرفه های مورد نیاز بازار کار در ولایت بامیان

این بخش به تحلیل جامع و وضعیت منابع بشری، ساختار تحصیلی، ترکیب مهارتی و نیازهای فنی و حرفه‌ای تشبثات در ولایت بامیان اختصاص یافته است. ولایت بامیان با اقتصادی متکی بر صنایع کوچک محلی، حرفه‌های دستی، خدمات ساختمانی، زراعت، مالداري و در سال‌های اخیر خدمات شهری و دیجیتال نو ظهور، از جمله ولایاتی است که بازار کار آن در مرحله گذار از ساختار سنتی به نیمه‌مدرن قرار دارد. بررسی وضعیت نیروی انسانی شاغل در تشبثات این ولایت، می‌تواند میزان آمادگی بازار کار برای توسعه اقتصادی، ظرفیت جذب نوآوری، و چالش‌های موجود در تطبیق مهارت‌ها با نیازهای واقعی تشبثات را به صورت روشن نمایان سازد. یافته‌ها نشان می‌دهد که هرچند شمار کارکنان دارای تحصیلات عالی در بامیان نسبتاً قابل ملاحظه است، اما تمرکز غالب بر تحصیلات عمومی (بکلوریا) و کمبود فارغان حرفه‌های مورد نیاز بازار کار و کاربردی، یکی از چالش‌های اساسی توسعه تشبثات در این ولایت به‌شمار می‌رود.

روند تحلیل به صورت مرحله‌وار، از ساختار حرفه‌ای و مهارتی کارگران، حرفه‌های دارای بیشترین استخدام، وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفوی و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان‌های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است.

1.18.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات بامیان

جدول (27)، نشان می‌دهد که از مجموع 163 نفر کارکن فنی و حرفوی در تشبثات ولایت بامیان، تمرکز عمده روی چهار حرفه اصلی است:

- موبل و فرنیچر (37 نفر - حدود 23%)
- فلزکاری (34 نفر - حدود 21%)
- خیاطی (32 نفر - حدود 20%)
- ترمیم موبایل (27 نفر - حدود 17%)

این چهار حرفه بیش از 80 درصد کل نیروی ماهر را در تشبثات به خود اختصاص داده‌اند که بیانگر وابستگی شدید بازار کار بامیان به مشاغل نیمه‌سستی با مهارت‌های مشخص و قابل دسترس است.

حرفه‌هایی چون حلبی‌سازی، مستری موتر، رنگمالی، کمپیوترکاری و برقی با حضور کمتر (بین 4 تا 9 نفر) نشان‌دهنده سطح متوسط یا رو به کاهش تقاضا یا کمبود منابع آموزشی در این بخش‌ها می‌باشد.

از سوی دیگر، مهارت‌هایی مانند کپی‌کشی، پنچرمینی، خردی و ورینک‌کاری با کمتر از 2 درصد سهم، یا نشان‌دهنده نبود بازار کافی برای این مشاغل در بامیان است، یا نتیجه عدم دسترسی به آموزش و تجهیزات فنی مربوطه.

این الگو نشان می‌دهد که تشبثات بامیان بیشتر روی حرفه‌هایی تمرکز دارند که یا ابزار و مواد اولیه آن‌ها در دسترس است یا نیاز به سرمایه‌گذاری بالا ندارند. در عین حال، کم‌نمایی مهارت‌های تکنولوژیک مدرن مانند کمپیوترکاری، ترمیم کمپیوتر یا خدمات دیجیتال، نشانه‌ای از شکاف مهارتی است که در برنامه‌ریزی آینده باید مورد توجه قرار گیرد.

حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات بامیان						
شماره	فن و حرفه	تعداد	شماره	فن و حرفه	تعداد	شماره
1	موبل و فرنیچر	37	8	رنگمالی	4	
2	فلزکار	34	9	کمپیوترکار	4	
3	خیاطی	32	10	کپی‌کشی	2	
4	ترمیم موبایل	27	11	پنچرمین	1	
5	حلبی‌ساز	9	12	خردی	1	
6	مستری موتر	7	13	ورینک‌کار	1	
7	برقی	4		مجموعه فن و حرفه	163	

جدول 27: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات بامیان

2.18.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات بامیان

جدول (28)، حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات ولایت بامیان تصویری روشن از ترجیحات بازار کار محلی ارائه می‌دهد که بر اساس آن، تمرکز عمده بر مهارت‌های فنی کاربردی و فوری دیده می‌شود. فلزکاری با 34٪ بیشترین تقاضا را داشته، که نشان می‌دهد صنایع ساختمانی، آهنگری و تولید ابزار در بامیان از جایگاه برجسته‌ای برخوردار است. این رقم نشان‌دهنده نبود ماشین‌آلات پیشرفته و تکیه بر نیروی انسانی ماهر در این بخش است.

ترمیم موبایل با 23٪ دومین نیاز اساسی بازار است که بیانگر گسترش سریع استفاده از وسایل دیجیتال، به ویژه موبایل‌ها در جامعه بامیان می‌باشد. رشد سریع تکنالوژی و نبود مراکز ترمیم رسمی، سبب افزایش تقاضا به این حرفه گردیده است.

موبل و فرنیچر (13٪)، خیاطی و ترمیم موتر (هرکدام 6٪)، برقی (5٪) نیز از حرفه‌هایی هستند که با مرتبط به زندگی روزمره مردم اند یا به صورت مستقیم در تشبثات کوچک نقش دارند. این حرفه‌ها معمولاً نیاز به سرمایه کم، آموزش کوتاه مدت و بازار مصرف دایمی دارند.

از سوی دیگر، حرفه‌هایی مانند کمپیوترکار (3٪)، رنگمالی، ترمیم کمپیوتر، کپی کشی، نلدوانی، ویرنگ کاری، و پنچرمینی (هرکدام 1-2٪) در پایین ترین سطح تقاضا قرار دارند. این نشان می‌دهد که یا در سطح عمومی هنوز نیاز گسترده به این مهارت‌ها احساس نمی‌شود، یا اینکه در تشبثات کوچک فرصت‌های کاری برای این رشته‌ها محدود است.

در کل، داده‌ها بیانگر آن است که بازار کار بامیان هنوز در مرحله ابتدایی تحول صنعتی قرار داشته و بیشتر بر مهارت‌های سنتی، خدمات محلی و مشاغل فوری تمرکز دارد. توجه جدی به ارتقای ظرفیت در رشته‌های تکنالوژیکی نوین، دیجیتال، انرژی تجدیدپذیر و مدیریت فنی می‌تواند آینده کاری بهتری برای جوانان این ولایت رقم زند و ساختار بازار کار را به سمت توسعه پایدار سوق دهد.

حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات بامیان					
شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره	فن و حرفه	فیصدی
1	فلزکاری	34%	8	رنکمالی	2%
2	ترمیم موبایل	23%	9	ترمیم کمپیوتر	2%
3	موبل و فرنیچر	13%	10	کپی کشی	2%
4	خیاطی	6%	11	نلدوانی	2%
5	ترمیم موتر	6%	12	ویرنگ کار	2%
6	برقی	5%	13	پنچرمینی	1%
7	کمپیوترکاری	3%			

جدول 28: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات بامیان

3.18.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات بامیان

جدول (29)، مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه تشبثات ولایت بامیان نشان می‌دهد که اقتصاد محلی این ولایت به گونه‌ای فزاینده به حرفه‌های عملی، تولیدی و خدمات فنی وابسته است. قرار گرفتن فلزکاری (32٪) و خیاطی (29٪) در رأس این لیست نشان‌دهنده آن است که تولید وسایل فلزی و همچنان پوشاک از جمله اساسی ترین نیازهای مردم و تشبثات بامیان به شمار می‌رود. این دو حرفه روی هم رفته بیش از 60٪ نیازمندی بازار را تشکیل می‌دهد که نشان‌دهنده کمبود نیروی ماهر در این زمینه‌ها است.

ترمیم موبایل با 17٪ نیز از نیازهای مهم و در حال رشد جامعه محسوب می‌شود. این رقم بازتابی از افزایش استفاده از تکنالوژی و وسایل ارتباطی در سطح بامیان است و نیاز به نیروی تخصصی حرفه‌ای برای پاسخ به این نیاز را نشان می‌دهد. پس از آن، نجاری (8٪) و برقی و رنگمالی (هرکدام 4٪) عمدتاً به خدمات ساختمانی و بازسازی مرتبط می‌شوند که می‌تواند نشان‌دهنده تحرک در سکتور ساختمان سازی و نیاز به توسعه زیربناها باشد.

حرفه‌هایی مانند موبل و فرنیچر، کمپیوترکار، مستری موتر، ترمیم کمپیوتر، الکووانی، خردادی، نماکاری، پنچرمینی، و کپی کشی همگی در سطح پایین تر (1 تا 2٪) قرار دارند. این فیصدی‌های پایین تر به این معنا نیست که این مهارت‌ها اهمیت ندارند، بلکه بیانگر آن است که حجم تقاضا برای این مهارت‌ها در مقایسه با فلزکاری و خیاطی محدودتر است. با این حال، این مهارت‌ها عمدتاً فنی و با ارزش افزوده بالا هستند و اگر حمایت مناسب از آن‌ها صورت گیرد، می‌توانند منبع درآمد پایدار برای جوانان باشند.

نکته بسیار مهم این است که تقریباً همه تشبثات تمایل خود را برای توسعه فعالیت‌های شان اعلام کرده‌اند. این موضوع نشان‌دهنده فضای مثبت و ظرفیت رشد اقتصادی در ولایت بامیان است. اما تحقق این توسعه نیازمند سرمایه‌گذاری هدفمند در آموزش مهارت‌ها، تجهیز مراکز فنی و حرفه‌ای، و هماهنگی میان نهادهای دولتی و خصوصی است.

شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه تشبثات ولایت بامیان					
شماره	حرفه‌های مورد نیاز	فیصدی	شماره	حرفه‌های مورد نیاز	فیصدی
1	فلزکاری	32%	10	نکل کاری	2%
2	خیاطی	29%	11	الکویان	1%
3	ترمیم موبایل	17%	12	خرادی	1%
4	نجاری	8%	13	نما کاری	1%
5	برقی	4%	14	ویرنگ کاری	1%
6	رنگمالی	4%	15	پنچرمین	1%
7	موبل و فرنیچر	2%	16	ترمیم کامپیوتر	1%
8	کامپیوترکاری	2%	17	حلبی سازی	1%
9	ترمیم موتر	2%	18	کپی کشی	1%

جدول 29: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه تشبثات ولایت بامیان

19.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت غزنی

این بخش به تحلیل همه‌جانبه وضعیت منابع بشری، ساختار تحصیلی، ترکیب مهارتی و نیازهای فنی و حرفه‌ای تشبثات در ولایت غزنی اختصاص یافته است. ولایت غزنی با پیشینه تاریخی، موقعیت جغرافیایی مهم و اقتصادی متکی بر صنایع دستی، تولید پوشاک، صنایع کوچک، خدمات ساختمانی و فعالیت‌های محلی تولیدی، از جمله ولایاتی است که بازار کار آن به شدت بر مهارت‌های سنتی و نیروی کار نیمه‌ماهر استوار می‌باشد. روند تحلیل به صورت مرحله‌وار، از ساختار حرفه‌ای و مهارتی کارگران، حرفه‌های دارای بیشترین استخدام، وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفه‌ای و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان‌های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است.

1.19.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات غزنی

جدول (30)، ذیل به خوبی ساختار نیروی کار ماهر در تشبثات ولایت غزنی را نشان می‌دهد و تمرکز زیادی بر حرفه‌های سنتی و صنایع دستی دارد. سهم بالای خیاطی با بیش از نیمی از کل نیروهای ماهر (53.1%) حاکی از رونق صنعت پوشاک و نساجی در این منطقه است که ممکن است به دلیل تقاضای بازار داخلی و صادرات محدود باشد. ماشین‌کاری و نجاری نیز به ترتیب با 20.4% و 14.2% نشان‌دهنده اهمیت صنایع تولیدی و ساخت‌وساز در اقتصاد محلی است؛ این حرفه‌ها نقش کلیدی در توسعه زیرساخت‌ها و تولید کالاهای مورد نیاز جامعه دارند. حضور کم‌رنگ حرفه‌هایی مانند لگندی، کارگاه چرخ کار و آشپزی نشان می‌دهد که این مهارت‌ها در تشبثات محدودتر بوده و شاید بازار کار یا تقاضای کمتری برای آنها وجود دارد. همچنین، تعداد بسیار پایین ماهرین فنی مانند انجنیرفنی (0.2%) ضعف در مهارت‌های فنی و تکنولوژیکی را نشان می‌دهد که می‌تواند مانع رشد و به‌روزرسانی تکنولوژی در کسب‌وکارها باشد. این ترکیب نیروی کار نشان می‌دهد که تشبثات غزنی بیشتر بر مهارت‌های سنتی و کارهای دستی متمرکز هستند، در حالی که نیاز به تنوع‌بخشی و توسعه مهارت‌های فنی مدرن احساس می‌شود. تقویت آموزش‌های فنی، ارتقای مهارت‌ها و ایجاد فرصت‌های شغلی در حوزه‌های مهندسی و فناوری می‌تواند به بهبود کیفیت تولید و افزایش رقابت‌پذیری تشبثات کمک کند. همچنین، سرمایه‌گذاری در این بخش‌ها می‌تواند باعث افزایش اشتغال و بهبود معیشت مردم منطقه شود و توسعه اقتصادی پایدار را به همراه آورد.

حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات غزنی			
شماره	فن و حرفه	تعداد	فیصدی
1	خیاطی	247	53.1%
2	ماشین کار	95	20.4%
3	نجاری	66	14.2%

5.4%	25	لگندی	4
4.3%	20	کارگاه چرخ کار	5
1.9%	9	آشپزی	6
0.4%	2	خبازی	7
0.2%	1	انجیرفنی	8
100.0%	465	مجموعه فن و حرفه	

جدول 30: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات غزنی

2.19.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات غزنی

جدول (31)، نشان می‌دهد که بازار کار تشبثات ولایت غزنی عمدتاً به حرفه‌های سنتی و مهارت‌های دستی مانند خیاطی و نجاری وابسته است. سهم بالای ۷۳ درصدی خیاطی بیانگر این است که صنایع نساجی و تولید پوشاک نقش کلیدی در اقتصاد محلی دارند و احتمالاً بخش قابل توجهی از تقاضای نیروی کار در این حوزه متمرکز است. نجاری با ۱۳ درصد نشان‌دهنده اهمیت فعالیت‌های مرتبط با ساخت و ساز و تولید محصولات چوبی در تشبثات است، که می‌تواند به دلیل نیازهای مسکن و بازار محلی باشد.

سهم کمتر ماشین‌کاری (۵ درصد) و ترمیم موتور (۳ درصد) به این معناست که صنایع مرتبط با فلزکاری و تعمیرات نیز حضور دارند اما به اندازه دو حرفه اول پررنگ نیستند. حضور مهارت‌هایی مثل تخنیک با ۳ درصد نشان می‌دهد که نیاز به مهارت‌های فنی در تشبثات هست ولی هنوز محدود است، که می‌تواند ناشی از کمبود نیروی فنی یا نبود زیرساخت‌های فنی قوی‌تر باشد.

استخدام پایین در بخش‌های آشپزی و برقی (هر کدام ۱ درصد) حاکی از تقاضای کم یا محدودیت‌های بازار کار در این حوزه‌ها است. در مجموع، این داده‌ها نشان می‌دهند که تشبثات ولایت غزنی عمدتاً به مهارت‌های سنتی و صنایع کوچک تکیه دارد و برای توسعه پایدار و پاسخ به نیازهای نوین بازار، سرمایه‌گذاری و توجه بیشتر به مهارت‌های فنی و تکنولوژیک لازم است. این موضوع می‌تواند فرصت‌های شغلی جدید و بهبود کیفیت تولید و خدمات را در آینده فراهم کند.

حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات غزنی			
شماره	فن و حرفه	تعداد	فیصدی
1	خیاطی	215	73%
2	نجاری	38	13%
3	ماشین کار	16	5%
4	ترمیم موتور	10	3%
5	تخنیک کار	8	3%
6	آشپزی	4	1%
7	برقی	2	1%
	مجموع	293	100%

جدول 31: حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات غزنی

3.19.4. استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات غزنی

جدول (32)، به خوبی چالش‌های اساسی در زمینه استخدام فارغان مراکز فنی و حرفه‌ای در تشبثات ولایت غزنی را نشان می‌دهد. ابتدا باید توجه داشت که 31 درصد از پاسخ‌دهندگان اعلام کرده‌اند که اصلاً فارغانی از مراکز فنی در این بخش وجود ندارد؛ این امر بیانگر کمبود نیروی مسلکی و فارغین فنی در بازار کار محلی است که می‌تواند ناشی از نبود آموزش‌های کافی، عدم دسترسی به مراکز آموزشی یا عدم تمایل افراد به این حرفه‌ها باشد. در کنار این موضوع، 29 درصد مشکل اصلی را نبود بازار کار برای فارغان فنی می‌دانند، که نشان‌دهنده این است که حتی اگر

فارغان وجود داشته باشند، فرصت‌های شغلی مناسب و کافی برای آنان فراهم نیست، مسئله‌ای که می‌تواند به فرار مغزها و کاهش انگیزه آموزش در حرفه‌های فنی منجر شود.

علاوه بر این، 17 درصد اشاره کرده‌اند که هیچ مراجعه‌کننده‌ای برای استخدام فارغان فنی وجود نداشته، که احتمالاً منعکس‌کننده عدم آگاهی یا عدم ارتباط موثر بین فارغان و کارفرمایان است. همین میزان یعنی 17 درصد، نبود مراکز فنی در حرفه قنادی سازی را به‌عنوان یکی دیگر از موانع بر شمرده‌اند که نشان می‌دهد برخی مهارت‌های فنی خاص هنوز در سیستم آموزشی و بازار کار غزنی جا نیفتاده‌اند و نیاز به توسعه و توجه بیشتر دارند.

از سوی دیگر، 3 درصد کمبود مراکز تعلیم رسمی خیاطی فنی و حرفه‌ای را مشکل دانسته و همین درصد ضعف اقتصادی مردم را به‌عنوان مانعی دیگر برای استخدام فارغان فنی مطرح کرده‌اند؛ این موضوع نشان می‌دهد که مشکلات مالی خانواده‌ها و پایین بودن سطح درآمدها نیز باعث کاهش توان تقاضا برای خدمات و استخدام فارغان شده است.

در مجموع، این داده‌ها بیانگر آن است که برای بهبود وضعیت استخدام فارغان فنی و حرفه‌ای در غزنی، باید به صورت همزمان روی افزایش کیفیت و تعداد مراکز آموزشی، ایجاد فرصت‌های کاری و ارتقاء ظرفیت اقتصادی جامعه سرمایه‌گذاری شود. همچنین لازم است تعامل میان مراکز آموزش فنی، کارفرمایان و نهادهای حمایتی بهبود یابد تا ارتباط بین عرضه و تقاضای نیروی کار ماهر بهتر برقرار شود.

استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات غزنی		
شماره	دلایل عدم استخدام	فیصدی
1	مراکز فنی در این بخش فارغ ندارد	31%
2	نبود بازار کار	29%
3	مراجعه کننده نداشتیم	17%
4	مراکز فنی برای قنادی سازی موجود نیست	17%
5	به علت نبود مراکز تعلیمی رسمی خیاط فنی و حرفوی	3%
6	ضعف اقتصادی مردم	3%

جدول 32: استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات غزنی

4.19.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات غزنی

جدول (33)، به روش اولویت‌های مهارتی و حرفه‌ای تشبثات ولایت غزنی را نشان می‌دهد که تمرکز اصلی بر توسعه خیاطی با سهم 78 درصد است. این میزان بالای نیاز به خیاطی، بیانگر اهمیت گسترده این حرفه در اقتصاد محلی است و احتمالاً به دلیل فراوانی فعالیت‌های تولید پوشاک و صنعت نساجی در منطقه می‌باشد. تقاضای قابل توجه برای مهارت‌های ماشین‌کاری، مستری تکنیکی و نجاری (هرکدام 7 درصد) نشان می‌دهد که بخش‌های فنی و ساخت و ساز نیز نقش کلیدی در اشتغال و تولید محلی دارند. این سه حرفه می‌توانند زمینه ساز ایجاد ارزش افزوده و توسعه صنایع دستی و تولیدی در ولایت باشند. از سوی دیگر، سهم پایین حرفه‌هایی مانند دریوری، برقی، رنگمالی و گلدوزی نشان می‌دهد که یا بازار کار برای این مهارت‌ها محدود است یا این حرفه‌ها هنوز به اندازه کافی توسعه نیافته‌اند و فرصت‌های کاری کمتری دارند. با این حال، وجود این حرفه‌ها حتی با درصد پایین، نشان‌دهنده تنوع نیازهای فنی تشبثات است که در صورت حمایت و آموزش مناسب، می‌توانند به رشد پایدار تشبثات کمک کنند. در نهایت، این جدول تأکید می‌کند که برای توسعه بازار کار غزنی، باید سرمایه‌گذاری گسترده‌ای روی آموزش مهارت‌های فنی و حرفه‌ای به ویژه خیاطی و صنایع مرتبط صورت گیرد تا بتوان از ظرفیت‌های بومی به بهترین شکل بهره برد و بیکاری را کاهش داد.

شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات غزنی			
شماره	حرفه‌ها	تعداد	فیصدی
1	خیاطی	207	78%

7%	19	ماشین کار	2
7%	18	مستری تخیکی	3
7%	18	نجاری	4
1%	2	دریوری	5
0%	1	برقی	6
0%	1	زنگمالی	7
0%	1	گلدوزی	8

جدول 33: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات غزنی

20.4. حرفه های مورد نیاز بازار کار در ولایت کاپیسا

این تحلیل با هدف شناخت واقع‌بینانه از وضعیت منابع بشری، ساختار مهارتی، ترکیب تحصیلی و نیازهای آینده تشبثات در ولایت کاپیسا انجام شده است. ولایت کاپیسا به‌عنوان یکی از ولایات دارای ظرفیت‌های زراعتی، صنایع کوچک، تولیدات نساجی و فعالیت‌های خدماتی محلی، از ساختار اقتصادی نسبتاً نیمه صنعتی و متکی بر تشبثات کوچک و متوسط برخوردار می‌باشد. بررسی وضعیت نیروی انسانی شاغل در تشبثات این ولایت می‌تواند تصویر روشنی از میزان تنوع مهارتی، سطح تخصص، تمرکز شغلی و چالش‌های موجود در بازار کار محلی ارائه نماید و زمینه را برای برنامه‌ریزی دقیق‌تر در راستای توسعه متوازن اقتصادی فراهم سازد. روند تحلیل به صورت مرحله‌وار، از ساختار حرفه‌ای و مهارتی کارگران، حرفه‌های دارای بیشترین استخدام، وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفوی و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان‌های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است.

1.20.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات کاپیسا

جدول (34)، نشان می‌دهد که تمرکز مهارت‌های فنی و حرفه‌ای در ولایت کاپیسا به‌طور قابل توجهی بر چند حرفه خاص مانند خیاطی (36.6%)، ترمیم موتر (14.6%)، ترمیم موتر سکلیت (12.3%)، ترمیم موبایل (10.1%) و فلزکاری (9.7%) متمرکز است که در مجموع بیش از 80 درصد کل کارکنان ماهر را شامل می‌شود. این تمرکز نشان می‌دهد که اکثریت تشبثات کوچک در کاپیسا متکی بر مهارت‌هایی‌اند که یا نیاز به سرمایه‌گذاری کم دارند یا در جامعه تقاضای بالایی برای آن‌ها وجود دارد.

از سوی دیگر، برخی از مهارت‌ها مانند ترمیم وسایل برقی (0.3%)، ترمیم جنراتور (0.2%)، پی‌وی‌سی‌سازی (0.1%)، کپی‌کشی (0.4%) و ویرنگ‌کاری (1.1%) حضور بسیار ضعیفی دارند، که می‌تواند نشان‌دهنده کمبود ماهر در این بخش‌ها، نبود آموزش حرفه‌ای، یا بی‌توجهی به نیازهای بالقوه بازار باشد. این وضعیت نشان می‌دهد که بازار کار ولایت کاپیسا از نگاه مهارتی با عدم تعادل مواجه است: در برخی بخش‌ها عرضه بیش از نیاز وجود دارد، در حالی که در بخش‌های دیگر کمبود شدید نیروی متخصص احساس می‌شود.

برای توسعه متوازن تشبثات در کاپیسا، برنامه‌ریزی برای تنوع‌بخشی به آموزش‌های فنی، تقویت مراکز آموزشی در رشته‌های با حضور کم‌رنگ، و ایجاد انگیزه برای سرمایه‌گذاری در حرفه‌های جدید می‌تواند سبب ایجاد اشتغال بیشتر و بویایی بازار گردد. همچنین، نقش حکومت و نهادهای همکار در شناسایی فرصت‌های شغلی پنهان و ظرفیت‌سازی در مهارت‌های نوین بسیار کلیدی خواهد بود.

حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات کاپیسا					
شماره	فن و حرفه	تعداد	شماره	فن و حرفه	تعداد
1	خیاطی	36.6%	9	برقی	1.5%
2	مستری موتر	14.6%	10	دریوری	1.1%
3	ترمیم موتر سکلیت	12.3%	11	ویرنگ کاری	1.1%
4	ترمیم موبایل	10.1%	12	کپی کشی	0.4%
5	فلزکاری	9.7%	13	ترمیم وسایل برقی	0.3%
6	نجاری	8.9%	14	ترمیم جنراتور	0.2%

0.1%	پی وی سی	15	1.7%	اهنگری	7
			1.6%	خرادی	8

جدول 34: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات کاپیسا

2.20.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات کاپیسا

جدول (35)، نشان می‌دهد که تشبثات ولایت کاپیسا به شدت وابسته به حرفه ماشین کار نساجی هستند، طوری که بیش از 84 درصد استخدام‌ها تنها در این بخش صورت گرفته است. این تمرکز بی سابقه نشان‌دهنده یک بازار کار بسیار محدود و تک‌محور بوده که هرگونه نوسان در صنعت نساجی می‌تواند آثار منفی گسترده‌ای بر اشتغال و اقتصاد محلی داشته باشد. برخلاف این تمرکز، دیگر حرفه‌ها با اختلاف فاحش در جایگاه‌های بعدی قرار دارند: ترمیم موتر (4.17٪)، ترمیم موبایل (2.06٪)، و ترمیم موترسکلیت (1.12٪)، که در مجموع کمتر از 10 درصد استخدام‌ها را شامل می‌شوند.

حرفه‌هایی مانند برقی، نجاری، آهنگری، خیاطی، کمپیوترکار، ترمیم کمپیوتر و گلدوزی، که در سایر ولایات از مشاغل کلیدی محسوب می‌شوند، در کاپیسا سهم بسیار اندک دارند (کمتر از 1٪). حتی حرفه‌هایی مانند قالین بافی، لابراتوار، دیزاینر، ترمیم وسایل برقی، و لودرکاری که می‌توانند در رشد پایدار اقتصادی نقش داشته باشند، حضور نمادین و حداقلی دارند.

این وضعیت بیانگر فقدان تنوع شغلی و عدم بهره‌برداری از ظرفیت‌های بالقوه کارگری در این ولایت است. نبود توسعه در حرفه‌های تکنولوژیک مانند ICT، انرژی، زراعت مدرن و خدمات شهری، نشان می‌دهد که تشبثات به بازنگری در سیاست‌های استخدامی، تنوع‌بخشی به مهارت‌ها و همکاری با نهادهای آموزشی فنی و حرفه‌ای نیاز مبرم دارند. همچنین، ظرفیت‌سازی در حرفه‌های با تقاضای جهانی (مانند کمپیوتر، برق، صنایع غذایی و لجستیک) می‌تواند کاپیسا را از وابستگی بیش از حد به یک بخش خاص خارج سازد و آن را به سمت توسعه متوازن سوق دهد.

حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات کاپیسا					
شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره	فن و حرفه	فیصدی
1	ماشین کار نساجی	84.16%	19	واسکت دوزی	0.21%
2	ترمیم موتر	4.17%	20	پی وی سی	0.15%
3	ترمیم موبایل	2.06%	21	لیافدوزی	0.13%
4	ترمیم موترسکلیت	1.12%	22	مویل و فرنیچر	0.13%
5	خرادی	1.03%	23	برقی	0.11%
6	نجاری	0.80%	24	لابراتوار	0.08%
7	تولید پرزه جات	0.76%	25	قالین بافی	0.06%
8	ویرنگ کار	0.69%	26	موره دوزی	0.06%
9	گلدوزی	0.65%	27	ترمیم ماشین خیاطی	0.04%
10	اهنگری	0.61%	28	جاکت بافی	0.04%
11	تولید پرزه جات برقی	0.53%	29	دوخت کرتی	0.04%
12	کمپیوتر کار	0.42%	30	شمله دوزی	0.04%
13	خیاطی	0.32%	31	کپی کشی	0.04%
14	فلزکاری	0.40%	32	مولد	0.04%
15	ترمیم کمپیوتر	0.34%	33	دیزاینر	0.02%
16	دریوری	0.29%	34	کاشی کاری	0.02%
17	پرده دوزی	0.25%	35	لودرکار	0.02%
18	ترمیم وسایل برقی	0.17%			

جدول 35: حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات کاپیسا

3.20.4. استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات کاپیسا

با توجه به پاسخ تشبثات در ولایت کاپیسا، دلیل عمده عدم استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی، نبود تجربه کاری کافی و فقدان مهارت‌های عملی لازم عنوان شده است. این وضعیت نشان می‌دهد که فاصله‌ای میان آموزش‌های ارائه‌شده در مراکز فنی و نیازهای واقعی بازار کار وجود دارد. تشبثات ترجیح می‌دهند افرادی را استخدام کنند که آماده به کار بوده و بدون نیاز به آموزش مجدد، بتوانند فوراً وارد جریان تولید یا خدمات شوند. از سوی دیگر، نبود برنامه‌های انترنشیپ (کارآموزی)، پروژه‌های عملی و یا همکاری موثر بین مراکز آموزشی و سکتور خصوصی، باعث شده تا فارغان نتوانند مهارت‌های لازم را در محیط واقعی کار کسب کنند. همچنین ممکن است خود تشبثات نیز به دلیل ضعف در ظرفیت جذب و آموزش داخلی، تمایلی به سرمایه‌گذاری روی نیروهای جوان و تازه‌فارغ نداشته باشند. در مجموع، این یافته بر نیاز شدید به همسوسازی نصاب تعلیمی مراکز فنی با نیاز بازار کار، ایجاد برنامه‌های آموزشی مبتنی بر مهارت، و توسعه فرصت‌های تجربه عملی برای دانش‌آموزان تأکید می‌نماید.

4.20.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات کاپیسا

بر اساس جدول (36)، شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه تشبثات ولایت کاپیسا، حرفه ماشین کار نساجی با اختصاص 67.29٪، به‌وضوح بیشترین نیاز را در میان تمام حرفه‌ها دارد. این رقم بسیار بلند بیانگر آن است که بخش تولیدات صنعتی و کارخانه‌جات نساجی یا ماشین‌سازی در این ولایت رشد قابل توجهی داشته و برای توسعه بیشتر به نیروی ماهر نیازمند است. نبود نیروی کافی در این زمینه می‌تواند سد بزرگی در برابر گسترش فعالیت‌های صنعتی گردد. پس از آن، حرفه‌های ترمیم موتورسکلیت (3.97٪)، ترمیم موبایل (3.84٪)، نجاری (3.77٪) و خردای (2.76٪) نیز جزو اولویت‌های مهم هستند که به نیاز روز افزون مردم به خدمات فنی در زندگی روزمره اشاره دارد. جایگاه قابل توجه حرفه‌هایی چون ترمیم موتر، گلدوزی، ویرنگ کاری و کمپیوترکار با درصد‌های بین 1.35٪ تا 2.76٪ نشان‌دهنده نیاز متوازن به خدمات در بخش‌های حمل‌ونقل، زیباسازی و تکنالوژی است. همچنین وجود ده‌ها حرفه با درصد پایین (کمتر از 1٪) مثل قالین بافی، موبل‌سازی، ترمیم وسایل برقی، دیزاین، کاشی کاری، واسکت‌دوزی، و غیره بیانگر تنوع زیاد در فرصت‌های کاری بوده که نشان می‌دهد اقتصاد ولایت کاپیسا تنها به یک یا دو بخش خاص محدود نیست.

این تنوع، از یک‌سو نیاز به طراحی دقیق کورس‌های آموزشی فنی و حرفه‌ای متناسب با تقاضای بازار کار را برجسته می‌سازد و از سوی دیگر، ضرورت انکشاف سکتورهای مختلف شغلی از جمله صنایع کوچک، صنایع دستی، و خدمات فنی را نمایان می‌کند. همچنین، توجه ویژه به تجهیز و ارتقاء مراکز آموزشی فنی با تمرکز بر رشته‌های دارای تقاضای بالا مانند ماشینکاری، ترمیمات فنی، و تکنالوژی، می‌تواند نقش مهمی در کاهش بیکاری و رشد اقتصادی ولایت داشته باشد.

شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات کاپیسا					
شماره	فن و حرفه‌های مورد نیاز	فیصدی	شماره	فن و حرفه‌های مورد نیاز	فیصدی
1	ماشین کارنساجی	67.29%	20	حلبی سازی	0.34%
2	ترمیم موتورسکلیت	3.97%	21	اهنگری	0.27%
3	ترمیم موبایل	3.84%	22	ترمیم کمپیوتر	0.27%
4	نجاری	3.77%	23	نمای ساختمان	0.27%
5	خردای	2.76%	24	ترمیم وسایل برقی	0.20%
6	ترمیم موتر	2.76%	25	قالین بافی	0.20%
7	گلدوزی	2.15%	26	لاپراتوار	0.20%
8	ویرنگ کاری	1.68%	27	ترمیم ایرکندیشن	0.13%
9	خیاطی	1.68%	28	ترمیم جنراتور	0.13%
10	کمپیوتر کار	1.35%	29	تولید پی وی سی	0.13%

0.13%	جاکت بافی	30	0.94%	پرده دوزی	11
0.13%	دیزاینر	31	0.87%	فلز کاری	12
0.13%	شمه دوزی	32	0.81%	تولید پرزه جات	13
0.13%	کاچ دوزی	33	0.74%	موبل و فرنیچر	14
0.13%	کپی کشی	34	0.67%	ترمیم ماشین پی وی سی	15
0.07%	کاشی کاری	35	0.47%	واسکت دوزی	16
0.07%	کلا دوزی	36	0.40%	لحاف دوزی	17
0.07%	لیف بافی	37	0.40%	مهره دوزی	18
0.07%	مهره دوزی	38	0.34%	ترمیم پمپ های تیل	19

جدول 36: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات کاپیسا

21.4. حرفه های مورد نیاز بازار کار در ولایت زابل

این تحلیل با هدف شناخت واقع‌بینانه از وضعیت منابع بشری، ساختار مهارتی، ترکیب تحصیلی و نیازهای آینده تشبثات در ولایت زابل انجام شده است. ولایت زابل به‌عنوان یکی از ولایات کمتر صنعتی شده کشور، دارای ساختار اقتصادی مبتنی بر تشبثات کوچک، فعالیت‌های خدماتی محلی، صنایع دستی، و مشاغل نیمه‌فنی می‌باشد. ویژگی‌های جغرافیایی، محدودیت‌های زیربنایی، سطح پایین سرمایه‌گذاری‌های کلان و دسترسی محدود به آموزش‌های تفن و حرفه، تأثیر مستقیم بر نوع فعالیت‌های اقتصادی و ترکیب مهارتی نیروی کار این ولایت گذاشته است. از همین‌رو، بررسی دقیق وضعیت نیروی انسانی شاغل در تشبثات زابل می‌تواند تصویر روشنی از ظرفیت‌های موجود، کمبودهای مهارتی و فرصت‌های بالقوه برای توسعه اقتصادی ارائه نماید.

روند تحلیل به‌صورت مرحله‌وار، از ساختار حرفه‌ای و مهارتی کارگران، حرفه‌های دارای بیشترین استخدام، وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفوی و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان‌های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است.

1.21.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات زابل

جدول (37)، نمایانگر ساختار حرفه‌ای و سطح مهارت‌های کاری در تشبثات کوچک و متوسط ولایت زابل است و تصویری روشن از نوع فعالیت‌های اقتصادی و ظرفیت‌های نیروی انسانی در این ولایت ارائه می‌دهد. بر اساس آمار، خیاطی با ۲۲,۹٪ در صدر فهرست قرار دارد، که نشان‌دهنده جایگاه ویژه‌ی این حرفه در میان مردم زابل است. این امر می‌تواند ناشی از چند عامل باشد: نیاز مداوم بازار به پوشاک محلی، دسترسی آسان به ابزار و مواد اولیه، و مهارت سنتی زنان و مردان در این حوزه. حضور پررنگ خیاطی همچنین بازتابی از غلبه فعالیت‌های کوچک خانوادگی و کارگاه‌های خانگی در زابل است.

در رده دوم، کپی کشی (۱۳,۳٪) و سپس رنگمالی (۱۰,۸٪) قرار دارند. این دو حرفه عمدتاً به بخش ساختمانی و خدمات شهری تعلق دارند، که نشان می‌دهد بخشی از بازار کار زابل به فعالیت‌های ساختمانی، بازسازی و تزئینات داخلی وابسته است. ترمیم ماشین‌آلات برقی و فلزکاری (هر دو ۹,۶٪) نیز بیانگر توجه به مهارت‌های تخیکی پایه است که در رشد و پایداری تشبثات نقش مهمی دارند. این حرفه‌ها نشان می‌دهند که بخشی از نیروی کار در زابل دارای مهارت‌های فنی قابل استفاده در بخش‌های تولیدی و صنعتی است، هرچند هنوز به‌صورت محدود.

در میان حرفه‌های متوسط سهم، ترمیم سیستم سولری (۲۰٪) (جایگاه چشمگیری دارد و اهمیت ویژه‌ای دارد؛ زیرا استفاده از انرژی آفتابی در مناطق کم‌برق افغانستان از جمله زابل، به‌عنوان یک منبع بدیل و پایدار، رو به گسترش است. افزایش مهارت در این بخش می‌تواند گام مؤثری در توسعه اقتصادی و خودکفایی انرژی منطقه باشد. همچنین، مشاغل چون ترمیم موتور، ترمیم بطری و شیرینی‌سازی (هر یک ۱۵٪) نشان‌دهنده رونق بخش خدماتی و مصرفی در شهر و بازارهای محلی‌اند.

از سوی دیگر، حرفه‌هایی مانند پیکو، خامک‌دوزی، یک‌وکلچه‌پزی، کتینگ و ترمیم مبایل) ۶٪ (بیشتر بیانگر فعالیت‌های خانگی و کوچک‌اند که اغلب توسط زنان یا کارگران جوان انجام می‌شوند و نقش مهمی در تأمین معیشت خانواده‌ها دارند.

در پایین‌ترین رده‌ها، مشاغل مانند برقی، آشپزی، خیازی، دیکوریشن و فرنیچرسازی) ۵٪ (قرار دارند. هرچند سهم این مشاغل پایین است، اما اهمیت اقتصادی و خدماتی آن‌ها در سطح محلی غیرقابل انکار است.

در مجموع، تحلیل جدول نشان می‌دهد که ساختار مهارتی تشبثات زابل بر پایه مهارت‌های سنتی و نیمه‌فنی استوار است و سهم مهارت‌های صنعتی، مدیریتی و تکنولوژیک هنوز پایین می‌باشد. این الگو تا حد زیادی ناشی از شرایط اجتماعی-اقتصادی زابل، کمبود مؤسسات آموزش تکنیکی-حرفوی، و محدودیت در سرمایه‌گذاری‌های بزرگ است. اگر در آینده برنامه‌های حمایتی دولت یا نهادهای توسعه‌ای بر گسترش مهارت‌های فنی مدرن (مانند برق‌کشی، سیستم‌های سولری، و کارهای تکنیکی سبک) متمرکز گردد، می‌توان انتظار داشت که بهره‌وری، اشتغال و سطح درآمد در این ولایت به شکل محسوسی بهبود یابد.

حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات زابل					
شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره	فن و حرفه	فیصدی
1	خیاطی	22.9%	11	ترمیم سیستم سولری	20%
2	کپی‌کشی	13.3%	12	ترمیم بطری	15%
3	رنگمالی	10.8%	13	ترمیم موتر	15%
4	ترمیم ماشین آلات برقی	9.6%	14	شرینی‌سازی	15%
5	فلزکاری	9.6%	15	برش‌کاری	10%
6	خامک‌دوزی	8.4%	16	برقی	5%
7	پیکو	7.2%	17	آشپزی	5%
8	ترمیم مبایل	6.0%	18	خیازی	5%
9	کتینگ	6.0%	19	دیکوریشن	5%
10	یک‌وکلچه‌پزی	6.0%	20	فرنیچر‌سازی	5%

جدول 37: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات زابل

2.21.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات زابل

جدول (38)، به خوبی ترکیب مهارتی و نوع مشاغل غالب در تشبثات کوچک و متوسط ولایت زابل را بازتاب می‌دهد و از نظر اجتماعی و اقتصادی حاوی نکات عمیقی است. بر بنیاد داده‌ها، بیشترین میزان استخدام مربوط به حرفه‌های آشپزی، بسته‌بندی تولیدات و نلدوانی (هر یک ۱۳٫۸٪) می‌باشد. این امر نشان می‌دهد که بخش اعظم فعالیت‌های اقتصادی در زابل حول محور خدمات روزمره، صنایع سبک خانگی، و کارهای ساختمانی متمرکز است. افزایش تقاضا برای آشپزی و پیکو بیانگر نقش پررنگ زنان در تشبثات خانوادگی و صنایع کوچک است، در حالی که نلدوانی نشان می‌دهد که با رشد نسبی شهرنشینی و توسعه ساخت‌وساز، نیاز به مهارت‌های ساختمانی نیز در حال افزایش است.

حرفه‌های خیاطی (۱۳٫۴٪) و ترمیم موتر (۱۲٫۷٪) در رده‌های بعدی قرار دارند. این دو حرفه نشان می‌دهند که بازار کار زابل بیشتر به سمت فعالیت‌هایی رفته که هم در محیط‌های شهری و هم روستایی تقاضای ثابت دارند. خیاطی به‌عنوان یک شغل باثبات و کم‌هزینه، یکی از منابع اصلی اشتغال زنان و جوانان در زابل است. در مقابل، ترمیم موتر عمده‌تاً توسط مردان انجام می‌شود و پاسخ‌گوی نیاز حمل‌ونقل و ترانسپورت محلی است. حرفه‌هایی چون رنگمالی، فلزکاری، و خامک‌دوزی (بین ۹ تا ۹٫۷٪) نیز سهم چشمگیری دارند که بیانگر ترکیب میان مشاغل تکنیکی و هنری در ساختار بازار کار زابل است. این مشاغل، هرچند سنتی‌اند، اما نقش مهمی در تأمین درآمد خانواده‌ها دارند و اکثراً به‌صورت انفرادی یا خانوادگی پیش برده می‌شوند. در همین حال، حرفه‌های مرتبط با فناوری‌های نوین مانند ترمیم کمپیوتر (۱۰٫۳٪) و نصب سیستم سولر (۳٫۴٪) نشان می‌دهد که هرچند آگاهی نسبت به مهارت‌های نو در حال شکل‌گیری است، اما هنوز در مرحله ابتدایی قرار دارد.

از سوی دیگر، پایین بودن سهم حرفه‌هایی چون برقی، ترمیم مبایل، فرنیچر سازی و نجاری (۶-۷٪) می‌تواند ناشی از چند عامل باشد: نبود آموزش تکنیکی مؤثر، هزینه‌های بالای تجهیزات، و محدودیت در بازار مصرف. همچنین حرفه‌هایی مانند دیکوریشن، زیک‌زاگ و کیک و کلچه‌پزی (۳-۵٪) نشان‌دهنده مشاغل کوچک خانگی اند که عمدتاً توسط زنان اداره می‌شوند و اگر حمایت شوند، می‌توانند به صنایع کوچک تولیدی تبدیل گردند. در جمع‌بندی می‌توان گفت که ساختار مهارتی تشبثات ولایت زابل نیمه‌سنتی و در حال گذار به سمت فنی‌سازی و تحرفه‌ای شدن است. بخش اعظم نیروی کار در فعالیت‌های دستی و خدماتی مشغول است، در حالی که مشاغل مدرن‌تر هنوز ظرفیت محدودی دارند. این وضعیت نشان‌دهنده نیاز فوری به برنامه‌های آموزش تکنیکی-حرفوی هدفمند، سرمایه‌گذاری در تجهیزات فنی، و ترویج مهارت‌های جدید است تا زمینه برای ارتقای کیفیت نیروی انسانی، افزایش بهره‌وری، و رشد اقتصادی پایدار در ولایت زابل فراهم گردد.

حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات زابل					
شماره	فن و حرفه	تعداد	شماره	فن و حرفه	تعداد
1	خیاطی	13.4%	14	آشپزی	13.8%
2	ترمیم موتر	12.7%	15	بسته بندی تولیدات	13.8%
3	رنگمالی	9.7%	16	نلدوانی	13.8%
4	فلزکاری	9.7%	17	برش کاری	10.3%
5	خامک دوزی	9.0%	18	ترمیم کمپیوتر	10.3%
6	ترمیم آب بازک	7.5%	19	ترمیم بطری	6.9%
7	کپ کشی	7.5%	20	ترمیم مبایل	6.9%
8	شرینی سازی	6.0%	21	فرنیچر سازی	6.9%
9	برقی	5.2%	22	نجاری	6.9%
10	کتیبینگ	5.2%	23	زیک زاگ	3.4%
11	کیک و کلچه پزی	5.2%	24	دیکوریشن	3.4%
12	ویرینگ کاری	5.2%	25	نصب سیستم سولر	3.4%
13	ترمیم ماشین آلات برقی	3.7%			

جدول 38: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات زابل

3.21.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات زابل

جدول (39)، نشان می‌دهد که چه نوع مهارت‌هایی در آینده برای رشد و تقویت فعالیت‌های اقتصادی این ولایت بیشترین اهمیت را دارند. بر بنیاد داده‌ها، خیاطی با ۲۲،۱٪ در صدر فهرست قرار دارد که نشان‌دهنده تداوم تقاضای بالا برای این حرفه در بازار کار محلی است. این رقم حاکی از آن است که خیاطی، به‌عنوان یک فعالیت اقتصادی کم‌هزینه و قابل اجرا در محیط‌های خانوادگی، همچنان یکی از اصلی‌ترین منابع اشتغال در زابل به‌شمار می‌رود. پس از آن، حرفه‌های رنگمالی (۱۰،۷٪)، ترمیم وسایل برقی (۷،۴٪)، خامک‌دوزی (۷٪) و کپی کشی و ویرینگ‌کاری (هر یک ۶،۱٪) قرار دارند؛ که بیانگر نیاز روزافزون به کارگران ماهر در بخش‌های ساختمانی، تزئینی و فنی است. حضور حرفه‌هایی مانند ترمیم کمپیوتر (۵،۳٪) و فلزکاری (۵،۳٪) نشان می‌دهد که در کنار مشاغل سنتی، مهارت‌های تکنیکی جدید نیز در حال یافتن جایگاه خود در بازار کار زابل اند، هرچند هنوز به‌صورت محدود. در مقابل، حرفه‌هایی چون ترمیم موتر، شرینی‌سازی و ترمیم بطری (هرکدام حدود ۳،۳٪) در سطح میانی قرار دارند که بازتاب‌دهنده نقش پایدار این مشاغل در تأمین خدمات روزمره است. در پایین‌ترین رده، حرفه‌هایی مانند برقی (۲،۹٪)، بسته بندی تولیدات (۲،۵٪)، فرنیچر‌سازی (۲٪)، نلدوانی (۱،۶٪) و نصب سیستم سولری (۱،۲٪) قرار دارند؛ این موضوع نشان می‌دهد که هنوز ظرفیت آموزش در بخش‌های فنی و تکنولوژیک پایین است و به حمایت بیشتر نیاز دارد. همچنین، حرفه‌های دیکوریشن، نجاری، آشپزی و ترمیم مبایل که هر یک زیر یک درصد سهم دارند، بیانگر کمبود توجه به مشاغل خدماتی و صنایع سبک نوپا هستند.

به طور کلی، تحلیل این جدول نشان می‌دهد که ساختار نیازمندی‌های مهارتی در زابل ترکیبی از مهارت‌های سنتی و فنی نوظهور است، اما تمرکز عمده هنوز بر مشاغل سنتی و دستی قرار دارد. برای پیشرفت اقتصادی و تقویت تشبثات محلی، توجه به آموزش‌های تکنیکی-حرفوی مدرن، تجهیز کارگاه‌ها، و ارتقای ظرفیت در رشته‌های برقی، کمپیوتر، و انرژی‌های تجدیدپذیر (مانند سیستم سولاری) ضروری است. این اقدامات می‌تواند سبب تنوع‌بخشی به بازار کار، افزایش اشتغال جوانان، و رشد پایدار اقتصادی در ولایت زابل گردد.

حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات زابل					
شماره	حرفه‌های مورد نیاز	تعداد	شماره	حرفه‌های مورد نیاز	تعداد
1	خیاطی	22.1%	12	ترمیم موتر	3.3%
2	رنکمالی	10.7%	13	شرینی سازی	3.3%
3	ترمیم وسایل برقی	7.4%	14	برقی	2.9%
4	خامک دوزی	7.0%	15	بسته بندی تولیدات	2.5%
5	کپی کشی	6.1%	16	فرنیچر سازی	2.0%
6	ویرینکاری	6.1%	17	نلدوانی	1.6%
7	ترمیم کمپیوتر	5.3%	18	نصب سیستم سولاری	1.2%
8	فلزکاری	5.3%	19	دیکوریشن	0.8%
9	برش کاری	3.7%	20	نجاری	0.8%
10	کیک و کلچه سازی	3.7%	21	اشپزی	0.4%
11	ترمیم بطری	3.3%	22	ترمیم موبایل	0.4%

جدول 39: حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات زابل

22.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت تخار

این تحلیل با هدف شناخت واقع‌بینانه از وضعیت منابع بشری، ساختار مهارتی، ترکیب تحصیلی و نیازهای آینده تشبثات در ولایت تخار انجام شده است. ولایت تخار با توجه به موقعیت زراعتی، فعالیت‌های تولیدی کوچک و متوسط، صنایع دستی و خدمات فنی، دارای ساختار اقتصادی نیمه سنتی و در حال گذار می‌باشد. بررسی وضعیت نیروی انسانی در این ولایت می‌تواند تصویر روشنی از ظرفیت‌های موجود، عدم توازن‌های مهارتی و چالش‌های اساسی در مسیر توسعه اقتصادی ارائه نماید. روند تحلیل به صورت مرحله‌وار، از ساختار حرفه‌ای و مهارتی کارگران، حرفه‌های دارای بیشترین استخدام، وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفوی و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان‌های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است.

1.22.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات تخار

جدول (40)، حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات کوچک و متوسط ولایت تخار، می‌توان به یک تصویر جامع از ترکیب نیروی کار و وضعیت ظرفیت مهارتی این بخش رسید. بیشترین تمرکز مهارت‌ها در سه حرفه اصلی دیده می‌شود: خیاطی (۲۰٫۷٪)، فلزکاری (۱۱٫۱٪) و ماشین‌کاری (۱۱٫۱٪). این تمرکز نشان می‌دهد که اقتصاد تشبثات کوچک و متوسط تخار بیشتر بر صنایع سنتی، نساجی و تولیدات فلزی و فنی متمرکز است و بخش اعظم اشتغال ماهر را همین حرفه‌ها تشکیل می‌دهند. این امر حاکی از وجود بازار نسبتاً قوی برای تولید پوشاک و خدمات فلزی در سطح محلی است، اما هم‌زمان ریسک تمرکز بیش از حد بر چند حرفه محدود را نیز دارد، زیرا تنوع کم حرفه‌ای می‌تواند مانع انعطاف‌پذیری اقتصادی و رشد صنایع دیگر شود.

در رده متوسط، حرفه‌هایی مانند تکنیک ماشین تصفیه آب (۶٫۶٪)، دیزاینر (۶٫۱٪)، نجاری (۶٫۱٪) و مستری موتر (۵٫۱٪) قرار دارند که نشان می‌دهد بخش فنی و خدماتی هم حضور قابل توجهی دارد و می‌تواند به توسعه صنایع خدماتی و فنی کمک کند. این دسته از حرفه‌ها نشان‌دهنده مهارت‌های مسلکی هستند که اگر تقویت شوند، می‌توانند زمینه‌ساز نوآوری، تولید تجهیزات و ارتقای کیفیت خدمات تشبثات کوچک باشند.

با این حال، تحلیل درصدهای پایین دیگر حرفه‌ها، از جمله رنگ‌مالی، موبل و فنیچر، پرده‌دوزی، ترمیم وسایل الکترونیکی و کمپیوتر (۰.۵٪) تا (۴٪) و حرفه‌های پراکنده مانند تخنیک ماشین‌های مختلف، برق، درپور و رگزه‌بافی، نشان می‌دهد که بخش بزرگی از مهارت‌های فنی در تشبثات تخار محدود، پراکنده و کم توسعه است. این پراکندگی، علاوه بر محدود کردن ظرفیت تولید و خدمات حرفه‌ای، به معنای کمبود کارگران ماهر در صناعی است که می‌توانند ارزش افزوده بالایی ایجاد کنند، مانند صنایع تکنولوژیک، برق و ماشین‌آلات صنعتی.

در مجموع، این تحلیل نشان می‌دهد که نیروی کار ماهر در تشبثات کوچک و متوسط تخار ساختاری نامتوازن و متمرکز بر حرفه‌های سنتی دارد، با تعداد محدودی حرفه‌های فنی و پراکنده که سهم کمی در اقتصاد محلی دارند. این وضعیت نیاز به برنامه‌ریزی جدی برای آموزش و توسعه مهارت‌های متنوع و حرفه‌ای دارد تا علاوه بر حفظ حرفه‌های پرتقاضا، ظرفیت توسعه صنعتی و خدماتی در تشبثات کوچک و متوسط تخار نیز افزایش یابد و اقتصاد محلی انعطاف‌پذیرتر و رقابتی‌تر شود.

حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات تخار						
شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره
1	خیاطی	20.7%	18	لابراتوار آب	1.5%	
2	فلز کاری	11.1%	19	نلدوانی	1.5%	
3	ماشین کار	11.1%	20	برقی	1.0%	
4	تخنیک ماشین تصفیه آب	6.6%	21	تخنیک ماشین آرد	1.0%	
5	دیزاینر	6.1%	22	تخنیک ماشین یخ	1.0%	
6	نجاری	6.1%	23	ترمیم زرنج	1.0%	
7	مستری موتو	5.1%	24	ترمیم ماشین خیاطی	1.0%	
8	رنگ مالی	4.0%	25	نکل کار	1.0%	
9	موبل و فنیچر	4.0%	26	برق	0.5%	
10	پرده دوزی	2.0%	27	تخنیک ماشین پخته کشی	0.5%	
11	ترمیم وسایل الکترونیکی	2.0%	28	تخنیک ماشین تولید گچ	0.5%	
12	لابراتوار	2.0%	29	تخنیک ماشین تولید وسایل	0.5%	
13	ترمیم کمپیوتر	1.5%	30	تخنیک ماشین روغن	0.5%	
14	ترمیم موبایل	1.5%	31	درپور	0.5%	
15	حلبی ساز	1.5%	32	رگزه بافی	0.5%	
16	کپی کشی	1.5%	33	شال دوزی	0.5%	

جدول 40: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات تخار

2.22.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات تخار

به اساس جدول (41)، وضعیت ترکیب نیروی کار ماهر و ساختار مهارتی این بخش را به طور کامل تشریح کرد. مشاهده می‌شود که بیشترین سهم استخدام به خیاطی با ۱۴٪ اختصاص دارد، که این امر بیانگر تمرکز بازار کار بر تولید لباس و صنایع نساجی سنتی است. تمرکز زیاد بر یک حرفه نشان می‌دهد که تشبثات کوچک و متوسط هنوز در مسیر تنوع تولید و حرفه‌ای شدن فعالیت‌ها محدودیت دارند و وابستگی به چند حرفه پرتقاضا می‌تواند ریسک اقتصادی ایجاد کند. پس از خیاطی، حرفه‌های ماشین‌کار تولیدی (۱۱٪) و مستری موتو (۱۰٪) سهم قابل توجهی دارند و نشان می‌دهند که تولید و خدمات فنی نقش کلیدی در اقتصاد محلی ایفا می‌کنند. همچنین، حرفه‌های فلزکاری و نجاری (هرکدام ۸٪) و دیزاینر (۷٪) بیانگر وجود مهارت‌های فنی و هنری است که می‌توانند در تولید محصولات با ارزش افزوده بالا و ارائه خدمات حرفه‌ای نقش مهمی داشته باشند.

با این حال، بیشتر حرفه‌های دیگر سهم بسیار محدودی دارند. حرفه‌هایی مانند ترمیم موبایل، لابراتوار آب، پرده‌دوزی، خردای و پی‌وی‌سی بین ۲٪ تا ۴٪ سهم دارند و حرفه‌های مسلکی‌تر مانند تخنیک ماشین‌های مختلف، ترمیم کامپیوتر و ماشین خیاطی، حلبی‌سازی، درپور و نلدوانی تنها ۱٪ تا ۲٪ را تشکیل می‌دهند. این پراکندگی پایین نشان می‌دهد که بخش بزرگی از مهارت‌های فنی و حرفوی در تشبثات کوچک و متوسط تخار محدود، کم‌رنگ و پراکنده است و تمرکز بر حرفه‌های سنتی مانع توسعه حرفه‌های نوین و تکنولوژیک می‌شود.

از نگاه راهبردی، این ترکیب مهارتی نشان می‌دهد که تشبثات تخار نامتوازن و وابسته به چند حرفه محدود هستند؛ در حالی که بسیاری از حرفه‌های مسلکی و فنی که می‌توانند ارزش افزوده بالاتری ایجاد کنند، سهم اندکی دارند. این وضعیت نیازمند برنامه‌ریزی آموزشی و مهارتی هدفمند برای توسعه حرفه‌های متنوع، افزایش مهارت‌های فنی و تکنولوژیک و ایجاد نیروی کار ماهر متوازن است تا ظرفیت تشبثات در تولید، خدمات و توسعه صنعتی تقویت شود.

حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات تخار						
شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره
1	خیاطی	14%	17	تخنیک ماشین پخته	1%	
2	ماشین کار تولیدی	11%	18	تخنیک ماشین روغن	1%	
3	مستری موتر	10%	19	تخنیک ماشین نمک	1%	
4	فلزکاری	8%	20	ترمیم پرنتر	1%	
5	نجاری	8%	21	ترمیم زرنج	1%	
6	دیزاینر	7%	22	ترمیم کامپیوتر	1%	
7	ترمیم موبایل	4%	23	ترمیم ماشین خیاطی	1%	
8	لابراتوار آب	4%	24	ترمیم موترسکلیت	1%	
9	پرده دوزی	3%	25	حلبی سازی	1%	
10	خردای	3%	26	درپوری	1%	
11	پی وی سی	2%	27	قیچی کار یا برش	1%	
12	تخنیک ماشین یخ	2%	28	کوبی کشی	1%	
13	فلز کاری	2%	29	لابراتوار	1%	
14	نکل کاری	2%	30	موبل و فرنیچر	1%	
15	تخنیک ماشین آب	1%	31	نلدوانی	1%	
16	تخنیک ماشین آرد	1%				

جدول 41: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات تخار

3.22.4. استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات تخار

بر اساس جدول (42)، وضعیت استخدام فارغان مراکز فنی و حرفه‌ای در تشبثات ولایت تخار نشان‌دهنده یک مشکل جدی در جذب نیروی فنی است. بیشترین سهم (۹۴٪) مربوط به فارغانی است که هنوز به تشبثات مراجعه نکرده‌اند، که این امر نشان می‌دهد بخش عمده فارغان فنی و حرفه‌ای هنوز وارد بازار کار نشده‌اند و بین عرضه نیروی ماهر و تقاضای تشبثات فاصله زیادی وجود دارد. این موضوع می‌تواند ناشی از نبود اطلاع‌رسانی مناسب، ضعف شبکه‌های ارتباطی میان مراکز آموزشی و تشبثات، یا کمبود فرصت‌های شغلی متناسب با مهارت‌ها باشد.

در کنار آن، ۳٪ از استخدام‌نشده‌ها علت کمبود آموزشی و تجهیزات را بیان کرده‌اند، که بیانگر این است که کیفیت آموزش در برخی مراکز فنی و حرفه‌ای هنوز کافی نیست و فارغان به مهارت‌ها و دانش عملی لازم برای ورود به تشبثات دسترسی کامل ندارند. همچنین، ۳٪ دیگر دلیل استخدام‌نشدن خود را عدم تطابق مهارت با نیازهای تشبثات ذکر کرده‌اند، که نشان می‌دهد برخی آموزش‌ها با نیاز واقعی بازار کار هماهنگ نیست و برنامه‌های آموزشی باید بر اساس تقاضای تشبثات تنظیم شود.

به طور کلی، این داده‌ها نشان می‌دهد که فارغان مراکز فنی و حرفه‌ای در ولایت تخار بیشتر موجود هستند اما کمتر وارد بازار کار شده‌اند و مشکلات اصلی شامل کمبود مهارت‌های عملی، تجهیزات ناکافی و عدم تطابق آموزش با نیازهای تشبثات است. این وضعیت نیازمند بهبود کیفیت آموزش، افزایش امکانات عملی و تقویت ارتباط بین مراکز آموزشی و تشبثات برای تضمین اشتغال فارغان و توسعه نیروی کار ماهر در این ولایت می‌باشد.

4.22.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات تخار

جدول شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه تشبثات ولایت تخار، می‌توان تصویر روشن‌تری از وضعیت نیازهای نیروی کار ماهر و اولویت‌های توسعه‌ای در این ولایت ارائه داد. بیشترین تمرکز نیاز به مهارت‌ها مربوط به خیاطی با ۲۴٪ است، که نشان می‌دهد صنایع نساجی و تولید لباس هنوز ستون فقرات تشبثات کوچک و متوسط تخار را تشکیل می‌دهند و توسعه این حرفه می‌تواند تأثیر مستقیم و سریع بر اشتغال و اقتصاد محلی داشته باشد. پس از آن، حرفه‌های ماشین‌کار تولیدی (۱۵٪) و فلزکاری (۸٪) اهمیت بالایی دارند و نشان‌دهنده نیاز به مهارت‌های فنی و تولیدی برای ارتقای ظرفیت تولیدی و صنعتی تشبثات است. سهم حرفه‌های برقی (۷٪) و درپور (۷٪) نیز بیانگر ضرورت توسعه خدمات زیرساختی و حمل و نقل در تشبثات و افزایش بهره‌وری عملیاتی است.

حرفه‌های دیزاینر (۵٪) و بوت‌سازی (۴٪) نشان می‌دهند که علاوه بر تولیدات سنتی، نیاز به مهارت‌های طراحی و صنایع دستی با ارزش افزوده بالا نیز احساس می‌شود، که می‌تواند در ارتقای کیفیت محصولات و تنوع بازار نقش مؤثر داشته باشد. همچنین حرفه‌هایی مانند آشپز، تخنیک ماشین تولید، ترمیم موتورسکلیت و کلاف‌ساز (هرکدام ۳٪) نیاز به مهارت‌های متوسط و عملی را منعکس می‌کنند که می‌توانند خدمات تکمیلی و حرفه‌ای برای تشبثات فراهم کنند.

با این حال، برخی حرفه‌ها مانند پرده‌دوزی، تخنیک ماشین آرد و نمک، ترمیم موبایل، لابراتوار، نجاری و نکل کار (۱٪ تا ۲٪) سهم بسیار پایینی دارند و این نشان‌دهنده کمبود توجه به حرفه‌های فنی پراکنده است. اگرچه این حرفه‌ها در حال حاضر تقاضای کمتری دارند، اما توسعه هدفمند آن‌ها می‌تواند ظرفیت تشبثات را متنوع‌تر و انعطاف‌پذیرتر کند و در بلندمدت به کاهش وابستگی به چند حرفه اصلی کمک نماید.

در مجموع، تحلیل نشان می‌دهد که برنامه توسعه تشبثات ولایت تخار نیازمند تمرکز بر چند حرفه کلیدی با تقاضای بالا و در عین حال توسعه رشته‌های فنی پراکنده است. تقویت آموزش‌های مهارتی و فنی مرتبط با نیازهای واقعی بازار، افزایش دسترسی به تجهیزات و امکانات عملی، و هماهنگی میان تشبثات و مراکز آموزشی می‌تواند موجب بهبود بهره‌وری، ارتقای کیفیت محصولات و خدمات و توسعه اقتصادی پایدار در ولایت تخار شود.

شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات تخار					
شماره	فن و حرفه‌ها	فیصدی	شماره	فن و حرفه‌ها	فیصدی
1	خیاطی	24%	12	لابراتوار	3%
2	ماشین کار تولیدی	15%	13	تخنیک ماشین آب	2%
3	فلز کاری	8%	14	تخنیک ماشین روغن	2%
4	برقی	7%	15	سنگ تراشی سنگ مرمر	2%
5	درپوری	7%	16	پرده دوزی	1%
6	دیزاینر	5%	17	تخنیک ماشین آرد	1%
7	بوت سازی	4%	18	تخنیک ماشین نمک	1%
8	آشپزی	3%	19	ترمیم موبایل	1%
9	تخنیک ماشین تولید	3%	20	لابراتوار	1%
10	ترمیم موتورسکلیت	3%	21	نجاری	1%
11	کلاف سازی	3%	22	نکل کاری	1%

جدول 42: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات تخار

23.4. حرفه های مورد نیاز بازار کار در ولایت لوگر

این تحلیل با هدف بررسی وضعیت منابع بشری، ساختار مهارتی و نیازهای توسعه ای تشبثات در ولایت لوگر انجام شده است. ولایت لوگر با داشتن اقتصاد نیمه زراعتی و در حال گذار به فعالیت های ساختمانی، خدماتی و تخریکی، در مرحله ای قرار دارد که نوع و کیفیت مهارت های نیروی کار می تواند نقش تعیین کننده در رشد اقتصادی آن ایفا نماید. از این رو، ارزیابی ترکیب تحصیلی و مهارتی کارکنان تشبثات، تصویر روشنی از ظرفیت ها، عدم توازن ها و نیازهای واقعی بازار کار این ولایت ارائه می کند. روند تحلیل به صورت مرحله وار، ساختار حرفه ای و مهارتی کارگران، حرفه های دارای بیشترین استخدام، وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفوی و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است.

1.23.4. حرفه های کارکنان موجود در تشبثات لوگر

جدول (43)، نشان می دهد که بیشترین تمرکز روی مهارت های سنتی مانند فلزکاری (۱۴,۶٪)، نجاری (۱۱,۷٪) و ترمیم موتر (۹,۵٪) است، که بیانگر وابستگی بازار کار لوگر به مشاغل سنتی و ساختمانی می باشد. در مقابل، مهارت های نوین و مرتبط با تکنالوژی مانند ترمیم کامپیوتر (۲,۲٪)، ترمیم موبایل (۳,۶٪) و جنراتورسازی (۲,۲٪) سهم اندکی دارند، که بیانگر فاصله قابل توجه این ولایت از نیازهای جدید بازار کار است. همچنان سهم پایین حرفه های زیربنایی مانند نلدوانی، ترمیم وسایل برقی و برق کاری نیز نگرانی هایی را در مورد آمادگی نیروی کار برای توسعه زیرساخت ها ایجاد می کند. نبود مهارت ها در بخش های پیشرفته مانند انرژی های تجدیدپذیر یا ماشین آلات صنعتی نیز نمایانگر خلا مهارتی در مسیر توسعه پایدار است. این وضعیت نیازمند برنامه ریزی برای آموزش مهارت های نو، ایجاد توازن میان حرفه های سنتی و مدرن، و حمایت از مراکز آموزش های فنی و حرفه ای در ولایت لوگر می باشد.

حرفه های کارکنان موجود در تشبثات لوگر					
شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره	فن و حرفه	فیصدی
1	فلزکاری	14.6%	12	بلوک زنی	3.6%
2	نجاری	11.7%	13	اهنگری	2.9%
3	ترمیم موتر	9.5%	14	PVC	2.9%
4	رنکمالی	7.3%	15	ترمیم کامپیوتر	2.2%
5	عکاسی	7.3%	16	ترمیم موترسایکل	2.2%
6	موبل و فرنیچر	6.6%	17	ترمیم جنراتور	2.2%
7	خیاطی	5.1%	18	حلبی سازی	1.5%
8	کپی کشی	4.4%	19	پالش کارتخته های چوبی	1.5%
9	واپرینگ کار موتر	4.4%	20	ترمیم وسایل برقی	1.5%
10	برقی	3.6%	21	نلدوانی	1.5%
11	ترمیم موبایل	3.6%			

جدول 43: حرفه های کارکنان موجود در تشبثات لوگر

2.23.4. حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات لوگر

با دقت بیشتر در جدول (44)، می توان چند نکته مهم اقتصادی و اجتماعی را استنباط کرد. در قدم نخست، پیشتازی حرفه ای ترمیم موبایل (۱۴,۵۸٪) نشان می دهد که استفاده از وسایل مخابراتی و تکنولوژی در زندگی روزمره مردم لوگر افزایش یافته و در نتیجه نیاز به خدمات ترمیم و نگهداری آن بیشتر شده است. این امر بازتابی از تحول دیجیتال و رشد سریع استفاده از تلفن های هوشمند در جامعه است.

در جایگاه دوم، حلی سازی و سیستم های سولر (هرکدام ۱۰,۴۲٪) نشان می دهند که تقاضا برای انرژی های بدیل و کارهای ساختمانی در حال افزایش است. به ویژه رشد استفاده از انرژی خورشیدی در مناطق روستایی لوگر بیانگر کمبود دسترسی به برق دولتی و تمایل مردم به استفاده از منابع تجدیدپذیر است.

حرفه هایی مانند نلدوانی، بطری سازی، پرورش زنبور عسل و عکاسی (هرکدام ۶,۲۵٪) در سطح متوسط قرار دارند که نشان دهنده تنوع نیازهای اقتصادی و خدماتی مردم است. نلدوانی با توسعه ساخت وساز در ارتباط است، بطری سازی به تولیدات محلی و صنایع سبک وابسته است، و زنبورداری نشانه ای از توجه به زراعت و تولیدات طبیعی است. عکاسی نیز گسترش فعالیت های اجتماعی، مراسم و تجارت را بازتاب می دهد. در بخش پایین جدول، مشاغل چون خیاطی، گلدوزی، نجاری و رنگامالی (۲,۰۸٪) نشان می دهد که با وجود اهمیت سنتی این حرفه ها، بازار کار فعلی لوگر کمتر به آن ها توجه دارد. این می تواند به دلیل رقابت با محصولات آماده و وارداتی و یا کمبود فرصت های بازاریابی برای تولیدات محلی باشد.

به صورت کلی، تحلیل جدول نشان می دهد که بازار کار ولایت لوگر به سمت مهارت های فنی، تکنیکی و مرتبط با تکنولوژی و انرژی در حال حرکت است، در حالی که حرفه های سنتی و دستی در حال کاهش اهمیت می باشند. این روند بیانگر یک تغییر ساختاری در اقتصاد محلی از مشاغل سنتی به مشاغل مدرن تر و خدماتی تر است، که در برنامه ریزی های آموزشی و حرفه ای آینده باید مورد توجه قرار گیرد.

حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات لوگر					
شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره	فن و حرفه	فیصدی
1	ترمیم مبایل	14.58%	11	بلوک زنی	4.17%
2	حلی سازی	10.42%	12	اهنگری	4.17%
3	سولر سیستم	10.42%	13	ترمیم موترهای برقی	4.17%
4	نلدوانی	6.25%	14	ترمیم موترسایکل	4.17%
5	پرورش دهنده زنبور عسل	6.25%	15	خیاط	2.08%
6	بطری سازی	6.25%	16	گلدوزی	2.08%
7	عکاسی	6.25%	17	ترمیم وسایل برقی	2.08%
8	موبل و فرنیچر	4.17%	18	نچار	2.08%
9	برقی	4.17%	19	رنگ مالی	2.08%
10	کپی کشی	4.17%			

جدول 44: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات لوگر

3.23.4. استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات لوگر

بر اساس جدول (45)، وضعیت استخدام فارغان مراکز فنی و حرفه ای در تشبثات ولایت لوگر نشان دهنده چالش جدی در جذب نیروهای ماهر است. حدود ۷۸,۹۵٪ از مسئولان تشبثات پاسخ داده اند که نبود فرصت های کاری کافی در بازار کار دلیل اصلی عدم استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در ولایت لوگر می باشد. همچنان، در بخش هایی چون ترمیم وسایل برقی، عکاسی و واپرینگ موتر (هرکدام ۵,۲۶٪) هیچ فارغی از مراکز فنی و حرفه ای استخدام نشده است، که نشان دهنده کمبود نیروی ماهر در این حرفه ها یا نبود تقاضای کافی از سوی تشبثات است. در عین حال، هرچند ۵۷٪ از تشبثات اظهار داشته اند که فارغان مراکز فنی و حرفوی را استخدام می کنند، اما آمار کلی نشان می دهد که سطح اشتغال این فارغان همچنان پایین است. این امر بیانگر آن است که میان عرضه و تقاضای مهارت در بازار کار لوگر ناهماهنگی وجود دارد و نیاز است تا حرفه های آموزشی مراکز فنی و حرفوی با نیازهای واقعی بازار و بخش خصوصی هم سو شوند تا فرصت های کاری بیشتری برای فارغان ایجاد گردد.

استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات لوگر	
78.95%	نبود فرصت های کاری کافی در بازار کار
5.26%	در بخش ترمیم وسایل برقی فارغین نیست
5.26%	در بخش عکاسی فارغین فن و حرفه نیست

5.26%	در بخش وایرینگ موتر فارغین نیست
5.26%	مراجعه نکردن

جدول 45: استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات لوگر

4.23.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات ولایت لوگر

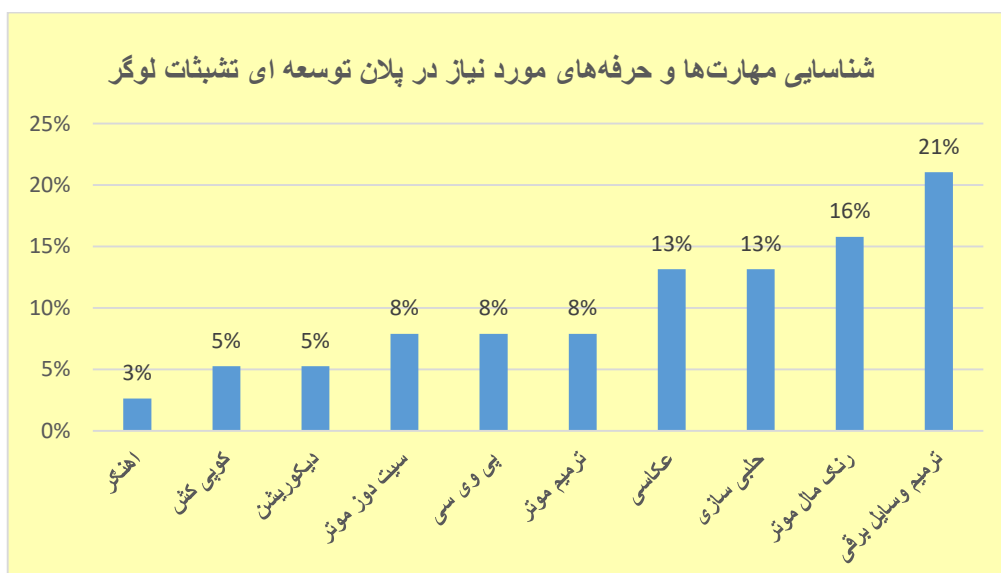
گراف (14)، بازتاب‌دهنده‌ی ساختار و نیازهای واقعی بازار کار در این ولایت است و نشان می‌دهد که بخش قابل توجهی از تشبثات (۵۵٪) در نظر دارند فعالیت‌های خویش را توسعه دهند، که این امر نشان‌دهنده‌ی رشد تدریجی اقتصاد محلی و تمایل به گسترش سرمایه‌گذاری در سکتورهای مختلف است. در این میان، تمرکز اصلی توسعه اقتصادی لوگر بر مهارت‌های فنی و ساختمانی قرار دارد. در صدر فهرست، ترمیم وسایل برقی با ۲۱٪ بیشترین تقاضا را دارد که حاکی از رشد استفاده از تجهیزات برقی، سیستم‌های انرژی و وسایل تخریبی در خانه‌ها و ادارات است. این موضوع بیانگر آن است که تشبثات برای نگهداری و ترمیم تجهیزات برقی به نیروی ماهر نیاز شدید دارند.

در رده دوم، رنگ‌مالی موتر با ۱۶٪ و سپس حلبی‌سازی با ۱۳٪ قرار دارند که ارتباط مستقیم با افزایش فعالیت‌های ساختمانی و بازسازی شهری و روستایی در لوگر دارد. این دو مهارت نه تنها در بخش مسکن، بلکه در پروژه‌های زیربنایی نیز کاربرد دارند و نشان می‌دهند که رشد عمرانی در ولایت لوگر همچنان در حال گسترش است.

همچنین، عکاسی و سیستم‌های سولر هرکدام با ۱۳٪ در جایگاه میانه قرار دارند. عکاسی نمایانگر توسعه خدمات اجتماعی، فرهنگی و تجارتي است، در حالی که سیستم سولر نشانه‌ی افزایش تمایل به استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر در مناطق فاقد برق پایدار است.

در مقابل، حرفه مانند کی‌گری (۳٪)، کمترین میزان نیاز را دارند، که نشان‌دهنده‌ی کاهش اهمیت مشاغل سنتی و خانوادگی در اقتصاد کنونی ولایت لوگر است. این کاهش می‌تواند ناشی از تغییر سبک زندگی، کاهش بازار فروش محصولات سنتی و گرایش جوانان به مهارت‌های مدرن و درآمدزا باشد.

در جمع‌بندی، شکل نشان می‌دهد که بازار کار ولایت لوگر در مسیر صنعتی شدن تدریجی و فنی‌تر شدن قرار دارد. تشبثات به مهارت‌های فنی، برقی و ساختمانی بیش از سایر رشته‌ها نیاز دارند. بنابراین، برای افزایش اشتغال و رشد اقتصادی، لازم است مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای با این نیازها هماهنگ شوند، برنامه‌های آموزشی خود را بر مهارت‌های کاربردی و تقاضامحور متمرکز سازند و از طریق همکاری با بخش خصوصی، زمینه جذب فارغان را در همین رشته‌ها فراهم کنند.

گراف 14: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات لوگر

24.4. حرفه های مورد نیاز بازار کار در ولایت پکتیکا

این تحلیل با هدف ارزیابی وضعیت منابع بشری، ساختار مهارتی و نیازهای توسعه‌ای تشبثات در ولایت پکتیکا انجام شده است. پکتیکا به‌عنوان یکی از ولایات دارای فعالیت‌های خدماتی، مکانیکی و صنایع کوچک، در مرحله‌ای قرار دارد که جهت‌گیری مهارت‌های نیروی کار آن نقش مهمی در شکل‌دهی آینده اقتصادی ولایت ایفا می‌کند. بررسی ترکیب تحصیلی و مهارتی کارکنان تشبثات این ولایت می‌تواند تصویر روشنی از میزان تخصص‌گرایی، تمرکز حرفه‌ای و ظرفیت‌های قابل توسعه ارائه نماید. روند تحلیل به‌صورت مرحله‌وار، از ساختار حرفه‌ای و مهارتی کارگران، حرفه‌های دارای بیشترین استخدام، وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفه‌ای و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان‌های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است.

1.24.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات پکتیکا

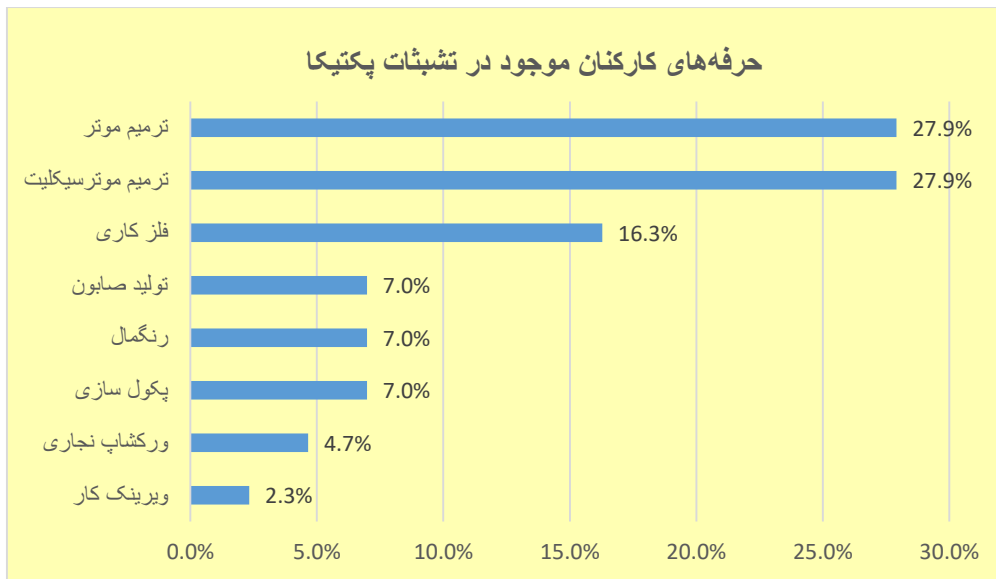
بر اساس گراف (15)، می‌توان تحلیلی از وضعیت مهارت‌های کارگران و کارکنان در تشبثات ولایت پکتیکا ارائه کرد. واضح است که بیشترین تمرکز مهارت‌ها در حوزه ترمیم وسایل نقلیه است، به طوری که ترمیم موتر و ترمیم موتوسیکل هر کدام ۲۷٪ از کل کارگران ماهر را تشکیل می‌دهند. این امر نشان‌دهنده نیاز بالای بازار محلی به خدمات ترمیم موتر و موتوسیکل است و ممکن است منعکس‌کننده افزایش مالکیت وسایل نقلیه و کمبود تعمیرگاه‌های مجهز در منطقه باشد. همچنین، این موضوع می‌تواند بیانگر فرصت‌های اقتصادی بزرگ در بخش خدمات فنی و مکانیکی باشد، چرا که بیش از نصف کارگران ماهر در این دو حرفه متمرکز شده‌اند.

فلز کاری با ۱۶,۳٪ در رتبه بعدی قرار دارد و اهمیت صنایع فلزی و فعالیت‌های مرتبط با آهنگری و ساخت ابزار را در اقتصاد محلی نشان می‌دهد. صنایع فلزی ممکن است هم به تامین نیازهای ساختمانی و هم به تولید ابزارهای مورد استفاده در سایر حرفه‌ها کمک کنند، بنابراین نقش مهمی در حمایت از دیگر مشاغل و فعالیت‌های اقتصادی منطقه دارد.

مشاغل تولیدی و سنتی مانند پکول سازی، رنگمالی و تولید صابون هر کدام ۷٪ از سهم کارگران ماهر را به خود اختصاص داده‌اند. این درصدها نشان می‌دهد که اگرچه این صنایع سبک و سنتی سهم قابل توجهی ندارند، اما همچنان بخشی از اقتصاد محلی و فعالیت‌های درآمدزای خانگی یا کوچک را شکل می‌دهند. به ویژه پکول سازی و تولید صابون می‌توانند فرصت‌های شغلی برای زنان و کارگران خانگی فراهم کنند و به توسعه صنایع کوچک و محلی کمک کنند.

در مقابل، حرفه‌هایی مانند ویرینک کار (۲,۳٪) و ورکشاپ نجاری (۴,۷٪) دارای سهم بسیار کمتری هستند، که نشان‌دهنده محدود بودن فعالیت‌های ساختمانی و نجاری یا کمبود تقاضا و مهارت‌های مرتبط در این حوزه‌ها است. این موضوع می‌تواند فرصتی برای توسعه و آموزش نیروی کار در این بخش‌ها ایجاد کند، زیرا بازار هنوز ظرفیت جذب نیروی ماهر بیشتر را دارد.

به طور کلی، تحلیل نشان می‌دهد که نیروی کار ماهر در ولایت پکتیکا به شدت به ترمیم وسایل نقلیه و فلز کاری متمرکز است، در حالی که صنایع سبک و سنتی سهم کمتری دارند و برخی حرفه‌های فنی مانند نجاری و ویرینک کار هنوز توسعه نیافته‌اند. این داده‌ها می‌تواند به برنامه‌ریزی آموزشی و توسعه اقتصادی کمک کند تا ظرفیت‌های محلی بهتر شناسایی و تقویت شوند و تعادل بیشتری بین حرفه‌های مختلف ایجاد گردد.

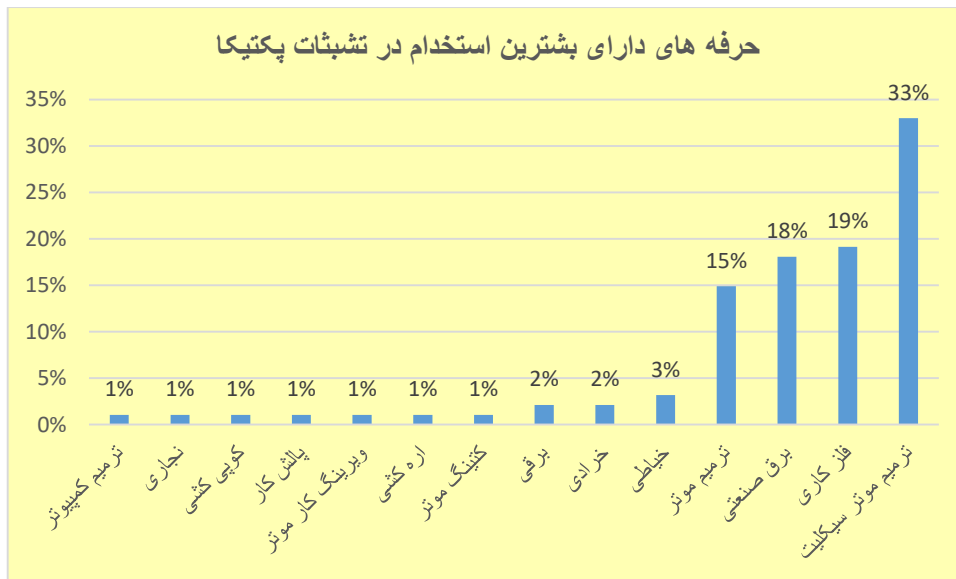

گراف 15: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات پکتیکا

2.24.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات پکتیکا

گراف (16)، نشان می‌دهد که ساختار مهارتی کارگران در تشبثات ولایت پکتیکا به گونه قابل ملاحظه‌ای در چند حرفه مشخص متمرکز است. بیشترین سهم مربوط به ترمیم موتورسیکل با ۳۳٪ است که پس از آن فلزکاری با ۱۹٪، برق صنعتی با ۱۸٪ و ترمیم موتور با ۱۵٪ قرار دارند. این چهار حرفه در مجموع حدود ۸۵٪ کل نیروی کار ماهر را تشکیل می‌دهند که بیانگر تمرکز شدید مهارتی در بخش‌های محدود و وابستگی بالا به فعالیت‌های فنی مرتبط با وسایط نقلیه و ساختمان می‌باشد. به‌ویژه اگر ترمیم موتورسیکلیت و ترمیم موتور با هم در نظر گرفته شوند، حدود ۴۸٪ نیروی ماهر مستقیماً در بخش ترانسپورت فعالیت دارند که نشان‌دهنده نقش محوری وسایط نقلیه در اقتصاد محلی و تقاضای گسترده برای خدمات تخنیکی در این حوزه است.

در کنار آن، فلزکاری و برق صنعتی نیز سهم قابل توجهی دارند که بیانگر رونق نسبی فعالیت‌های ساختمانی و بازسازی در ولایت است. با این حال، برخی حرفه‌ها مانند خیاطی با ۳٪ و نجاری با ۲٪ سهم اندکی دارند و سایر مهارت‌ها از جمله ترمیم کامپیوتر، کوبی کشی، پالش کاری و حرفه‌های مشابه هر کدام تنها حدود ۱٪ را تشکیل می‌دهند. این وضعیت نشان می‌دهد که تنوع مهارتی پایین بوده و مهارت‌های نوین، دیجیتال و صنایع تولیدی سبک هنوز به گونه گسترده توسعه نیافته‌اند. به طور کلی، داده‌ها نشان می‌دهد که نیروی کار ماهر در ولایت پکتیکا بیشترین تمرکز را در حرفه‌های فنی و مکانیکی مانند ترمیم وسایط نقلیه و فلز کاری دارد، در حالی که مشاغل سنتی و صنایع سبک سهم کمتری دارند و برخی حرفه‌ها مانند نجاری و ویرینک کار هنوز ظرفیت توسعه بیشتری دارند. این تحلیل می‌تواند به برنامه‌ریزی آموزشی و توسعه اقتصادی کمک کند تا مهارت‌های کمتر مورد توجه تقویت شده و تنوع مشاغل در منطقه افزایش یابد.

گراف 16: حرفه های دارای بیشترین استفاده در تشبثات پکتیکا

3.24.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات پکتیکا

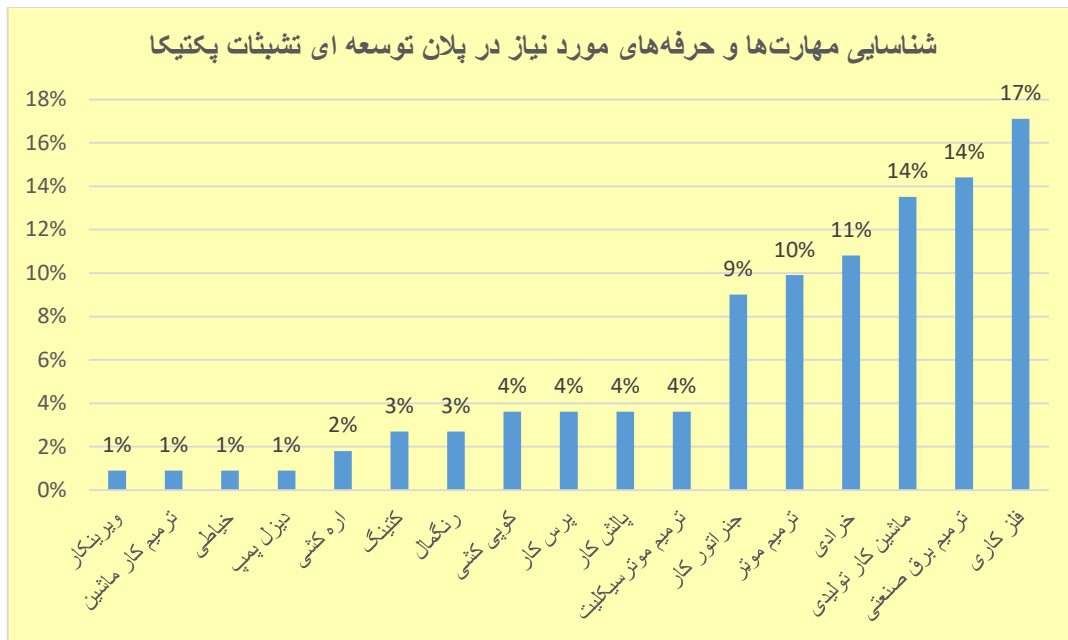
بر اساس گراف (17)، شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه تشبثات ولایت پکتیکا نشان‌دهنده یک الگوی مشخص در اولویت‌بندی نیروی کار و مهارت‌های فنی است. بیشترین تمرکز بر فلز کاری با ۱۷٪ قرار دارد که نشان می‌دهد صنایع فلزی به عنوان ستون اصلی توسعه اقتصادی و تولیدی در نظر گرفته شده‌اند و انتظار می‌رود در بخش تولید ابزار، قطعات و ساخت و ساز نقش حیاتی ایفا کنند. پس از آن، ماشین کاری تولیدی و ترمیم برق صنعتی هر کدام با ۱۴٪ سهم، اهمیت بالایی مهارت‌های فنی و حرفوی برای توسعه کارخانه‌ها و تجهیزات صنعتی را برجسته می‌کنند و بیانگر تلاش برنامه توسعه برای تقویت زیرساخت‌های صنعتی و تکنیکی در ولایت است.

سهم خردادی (۱۱٪) و ترمیم موتر (۱۰٪) نیز قابل توجه است و نشان می‌دهد که نگهداری و ترمیم وسایل نقلیه و ابزارهای فلزی یکی از نیازهای اساسی بازار و جامعه محلی به شمار می‌رود و توانایی جذب نیروی کار ماهر در این حرفه‌ها می‌تواند به پایداری اقتصادی کمک کند. جنراتور کار با ۹٪ سهم، اهمیت مهارت‌های مرتبط با تجهیزات برقی و تأمین انرژی را نشان می‌دهد که در مناطق با دسترسی محدود به برق، نقش اساسی در توسعه تشبثات و صنایع کوچک دارد.

در بخش مشاغل سبک و سنتی، حرفه‌هایی مانند ترمیم موترسیکلیت، پرس کار، پالاش کار، کوبی کشی و رنگمال هر کدام بین ۳ تا ۴٪ سهم دارند که نشان‌دهنده وجود تنوع حرفه‌ای و مهارت‌های مکمل برای صنایع کوچک و خدمات محلی است، اما سهم آن‌ها نسبت به مشاغل فنی و صنعتی کمتر است. در مقابل، حرفه‌های با کمترین سهم مانند ویرینکار، ترمیم کار ماشین آلات، خیاطی و دیزل پمپ با ۱٪ سهم، به نظر می‌رسد که یا ظرفیت بازار محدود دارند یا در اولویت برنامه توسعه قرار نگرفته‌اند، ولی می‌توانند به عنوان حوزه‌های حرفه‌ای با پتانسیل رشد در آینده شناسایی شوند.

نکته بسیار مهم این است که ۸۹٪ مسئولین اظهار کرده‌اند که در تشبثات خود توسعه می‌دهند، که نشان‌دهنده نگرش مثبت و آماده بودن اکثریت صاحبان تشبثات برای گسترش فعالیت‌ها و بهبود مهارت‌هاست. این میزان بالای تعهد به توسعه، می‌تواند موجب بهره‌گیری بهتر از ظرفیت‌های موجود، ارتقای مهارت‌های فنی و صنعتی و افزایش سهم حرفه‌های کم‌سهم در آینده شود.

به طور کلی، تحلیل این جدول نشان می‌دهد که پلان توسعه تشبثات ولایت پکتیکا به وضوح بر توسعه مهارت‌های فنی و صنعتی متمرکز است تا زیرساخت‌های تولیدی و خدمات فنی تقویت شود، در حالی که صنایع سبک و حرفه‌های سنتی سهم کمتری دارند اما به منظور حفظ تنوع اقتصادی و پاسخ به نیازهای محلی نیز مورد توجه قرار گرفته‌اند. این الگوی اولویت‌بندی می‌تواند مبنای برنامه‌ریزی آموزشی، توانمندسازی نیروی کار و تخصیص منابع برای ارتقای ظرفیت‌های محلی باشد و فرصت‌هایی برای توسعه حرفه‌های کم‌سهم در آینده ایجاد کند.

گراف 17: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات پکتیکا

25.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت بدخشان

این تحلیل با هدف ارزیابی وضعیت منابع بشری، ساختار تحصیلی و مهارتی، میزان هماهنگی نظام آموزشی با بازار کار و نیازهای توسعه‌ای تشبثات در ولایت بدخشان انجام شده است. بدخشان به‌عنوان یکی از ولایات دارای ظرفیت‌های طبیعی، تولیدات محلی و صنایع نوظهور (به‌ویژه در بخش تولید آب معدنی)، در مرحله‌ای قرار دارد که نوع و کیفیت مهارت‌های نیروی انسانی آن نقش تعیین‌کننده در رشد اقتصادی و پایداری تشبثات ایفا می‌کند. بررسی ترکیب تحصیلی کارکنان، ساختار حرفه‌ای کارگران ماهر و نیازهای آینده بازار کار، می‌تواند تصویر روشنی از ظرفیت‌های موجود، عدم توازن‌های مهارتی و فرصت‌های قابل توسعه در این ولایت ارائه نماید. روند تحلیل به‌صورت مرحله‌وار، از ساختار حرفه‌ای و مهارتی کارگران، حرفه‌های دارای بیشترین استخدام، وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفوی و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان‌های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است.

1.25.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات بدخشان

گراف (18)، ترکیب مهارت‌های فنی و حرفه‌ای کارگران و کارکنان دارای مهارت در تشکیلات ولایت بدخشان را نشان می‌دهد و تصویری گویا از وضعیت ظرفیت‌های فنی در این ولایت ارائه می‌کند. بر اساس داده‌ها، خیاطی با ۵۳ درصد بیشترین سهم را در میان حرفه‌ها دارد، که بیش از نیمی از کل افراد ماهر را تشکیل می‌دهد. این تمرکز بالا بیانگر وابستگی شدید بازار کار محلی به مشاغل سنتی و کوچک‌مقیاس است. خیاطی معمولاً حرفه‌ای است که با امکانات محدود و سرمایه‌ی اندک قابل انجام است و از آن‌جا که در بدخشان فرصت‌های صنعتی و زیربنایی گسترده وجود ندارد، گرایش مردم به چنین مهارت‌های کم‌هزینه و سریع‌العاید طبیعی به نظر می‌رسد. در رده‌های بعدی، نلدوانی (۱۳٪) و مستری موتور (۱۳٪) قرار دارند که نشان‌دهنده‌ی حضور قابل‌توجه مهارت‌های خدماتی و فنی متوسط است. تندوانی معمولاً نیازمند تجربه و مهارت عملی است و نقش مهمی در چرخه‌ی اقتصادی محلی دارد، در حالی که مستری موتور نشانه‌ای از توسعه‌ی تدریجی مهارت‌های تخریکی در میان قشر کارگر است. در مقابل، مهارت‌های فنی‌تر مانند آهنگری (۷٪)، برقی (۷٪) و فلزکار (۷٪) سهم اندکی دارند. این امر نشان می‌دهد که زمینه‌ی آموزش‌های فنی و حرفوی و صنعتی در بدخشان هنوز محدود است و کارگران کمتر به مهارت‌های پیچیده و نیازمند تجهیزات خاص روی آورده‌اند. کمبود کارگاه‌های فنی، ضعف آموزش‌های حرفه‌ای و محدودیت بازار برای صنایع کوچک می‌تواند از دلایل این ناهماهنگی باشد.

در مجموع، نمودار بیانگر ساختار مهارتی نابرابر است که در آن مهارت‌های سنتی و کم‌سرمایه غالب‌اند، در حالی که مهارت‌های صنعتی، برقی و فلزی که نقش کلیدی در توسعه‌ی زیربنای محلی دارند، به شدت کم‌رنگ هستند. این وضعیت نیاز به سرمایه‌گذاری در آموزش‌های تکنیکی و حرفه‌ای، ایجاد مراکز آموزش فنی، و تقویت همکاری میان نهادهای دولتی و سکتور خصوصی را برجسته می‌سازد تا بدخشان بتواند نیروی کاری متوازن‌تر و متناسب با نیازهای توسعه‌ای آینده پرورش دهد.

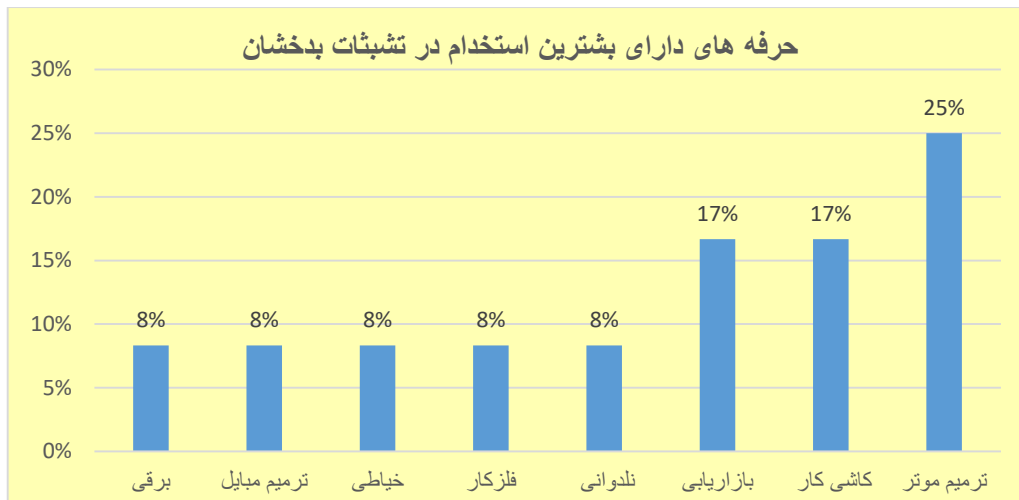
گراف 18: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات بدخشان

2.25.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات بدخشان

براساس گراف (19)، مشاهده می‌شود که ترمیم موتر با ۲۵٪ بیشترین سهم استخدام را در تشبثات ولایت بدخشان دارد. این امر نشان می‌دهد که بخش ترانسپورت و وسایط نقلیه در این ولایت نقش مهمی در اقتصاد محلی دارد و نیاز به ترمیم و نگهداری وسایط سبب شده تا تقاضا برای تکنیکران و مستریان این حرفه بیشتر باشد. از سوی دیگر، بازاریابی و کاشی‌کاری هرکدام با ۱۷٪ در رده دوم قرار دارند که بیانگر رونق فعالیت‌های ساختمانی و تجارتي است. افزایش ساخت‌وساز در شهرها و ولسوالی‌های بدخشان و نیاز به نیروی انسانی ماهر برای فروش و عرضه محصولات، این دو حرفه را به یکی از زمینه‌های مهم کاری مبدل کرده است.

در کنار این‌ها، حرفه‌های برقی، ترمیم میایل، خیاطی، فلزکاری و نلدوانی هرکدام ۸٪ را تشکیل می‌دهند. این ارقام نشان می‌دهد که با وجود اهمیت این حرفه‌ها در زندگی روزمره، بازار کار برای آنان در مقایسه با بخش‌های بزرگ‌تر محدودتر است؛ اما همچنان ثبات نسبی دارند، زیرا نیاز به خدمات فنی مانند برق‌کشی، دوخت لباس، ترمیم وسایل فلزی و وسایل مخابراتی همواره وجود دارد.

در نتیجه، می‌توان گفت که بازار کار در ولایت بدخشان بیشتر بر محور حرفه‌های فنی و خدماتی می‌چرخد. ترمیم موتر، بازاریابی و کاشی‌کاری سه بخش کلیدی و پرتقاضا محسوب می‌شوند، در حالی که سایر حرفه‌ها با وجود سهم کمتر، برای پایداری اقتصاد محلی و تأمین خدمات روزمره اهمیت اساسی دارند. این تحلیل نشان می‌دهد که تمرکز بر آموزش‌های تکنیکی در حرفه‌ها ترمیم موتر، بازاریابی و کاشی‌کاری می‌تواند فرصت‌های شغلی بیشتری را برای جوانان این ولایت فراهم سازد.

گراف 19: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات بدخشان

3.25.4. استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات بدخشان

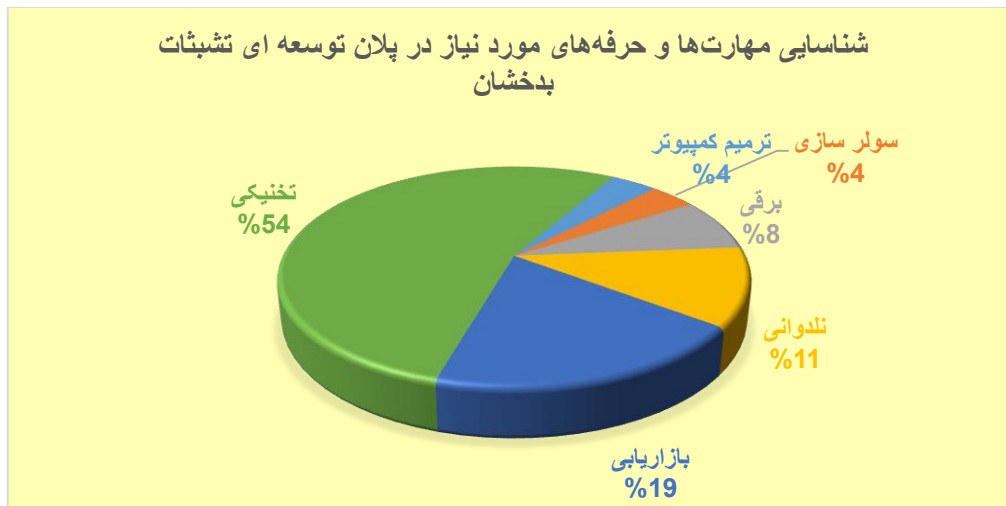
بر اساس نتایج به دست آمده، اکثریت پاسخ دهندگان در ولایت بدخشان گزینه «بلی» را در مورد استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات انتخاب کرده اند، که نشان دهنده نقش مؤثر این مراکز در تأمین نیروی کار ماهر برای بازار کار محلی است. این امر بیانگر آن است که آموزش های فنی و حرفوی با نیازهای واقعی بازار مطابقت داشته و فارغان توانسته اند مهارت های عملی لازم را برای جذب در بخش های مختلف به دست آورند. در نتیجه، مراکز فنی و حرفوی نه تنها در کاهش بیکاری میان جوانان نقش مهمی ایفا کرده اند، بلکه سبب رشد ظرفیت های تولیدی و خدماتی در بدخشان نیز گردیده اند. این وضعیت نشان می دهد که ادامه و تقویت برنامه های آموزشی تخنیکی می تواند زمینه ساز افزایش اشتغال پایدار و توسعه اقتصادی در این ولایت شود.

4.25.4. شناسایی مهارت ها و حرفه های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات بدخشان

بر اساس گراف (20)، نتایج نشان می دهد که بازاریابی 54% بیشترین سهم را در میان مهارت ها و حرفه های مورد نیاز در پلان توسعه تشبثات ولایت بدخشان دارد. این رقم بلند به روشی بیانگر آن است که رشد و پایداری تشبثات در بدخشان به صورت مستقیم وابسته به نیروی انسانی دارای مهارت های تخنیکی است. این مهارت ها می تواند شامل حرفه های چون برق، فلزکاری، ترمیم وسایط، و استفاده از تجهیزات مدرن در تولید و خدمات باشد. چنین تمرکزی بر مهارت های تخنیکی نشان می دهد که اقتصاد بدخشان در حال گذار از فعالیت های سنتی به سمت فعالیت های حرفه ای تر و تخنیکی تر است، که برای انکشاف پایدار و افزایش ظرفیت تولیدی اهمیت حیاتی دارد.

در مرحله بعد، بازاریابی با 19% قرار دارد که نشان دهنده نیاز شدید تشبثات به افرادی است که بتوانند محصولات و خدمات محلی را به گونه مؤثر به بازار عرضه نمایند. این امر مخصوصاً در ولایتی مانند بدخشان که دارای ظرفیت های طبیعی و تولیدات محلی فراوان است، نقش کلیدی در گسترش بازارها و افزایش درآمدها دارد. همچنین، نلدوانی با 12% بیانگر افزایش فعالیت های ساختمانی و نیاز به بهبود زیربنای شهری و روستایی است. در کنار این موارد، حرفه های برقی (8%)، سولرسازی (4%) و ترمیم کمپیوتر (4%) نیز جایگاه مهمی دارند. رشد استفاده از انرژی برق و منابع تجدیدپذیر، به ویژه انرژی آفتابی، سبب شده تا مهارت های مرتبط با برق و سولرسازی اهمیت روزافزون پیدا کند. از سوی دیگر، نیاز به ترمیم کمپیوتر نشان دهنده گسترش استفاده از تکنالوژی و دیجیتال سازی در فعالیت های اقتصادی و اداری است.

در مجموع، تحلیل این داده ها نشان می دهد که بازار کار و پلان توسعه تشبثات بدخشان در مسیر تخصص گرایی تخنیکی، دیجیتالی شدن و توسعه پایدار انرژی قرار دارد. بنابراین، تمرکز نهادهای آموزشی و مراکز فنی و حرفوی بر آموزش مهارت های تخنیکی، بازاریابی و تکنالوژی های نوین می تواند زمینه ساز رشد اقتصادی، کاهش بیکاری و افزایش ظرفیت رقابتی تشبثات محلی در این ولایت گردد.

گراف 20: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات بدخشان

26.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت بغلان

این تحلیل با هدف بررسی وضعیت منابع بشری، سطح تحصیلات، ساختار مهارتی و نیازهای توسعه‌ای تشبثات در ولایت بغلان انجام شده است. بغلان به‌عنوان یکی از ولایات دارای فعالیت‌های تولیدی، صنایع دستی و خدمات تخنیکي کوچک، از ساختار اقتصادی متکی بر حرفه‌های سنتی و کارگاه‌های محلی برخوردار است. ارزیابی ترکیب تحصیلی کارکنان و توزیع مهارت‌های فنی در این ولایت می‌تواند تصویر روشنی از ظرفیت‌های موجود، محدودیت‌های حرفه‌ای و میزان آمادگی تشبثات برای توسعه و رقابت‌پذیری ارائه نماید. روند تحلیل به‌صورت مرحله‌وار، از ساختار حرفه‌ای و مهارتی کارگران، حرفه‌های دارای بیشترین استخدام، وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفوی و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان‌های توسعه تشبثات مورد

1.26.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات بغلان

جدول (46)، حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات بغلان، می‌توان نکات مهمی را در سطح ساختاری و توسعه‌ای استخراج کرد. ابتدا، مشخص است که نجاری با ۳۲٪ و خیاطی با ۲۵٪ سهم غالب را دارند و تقریباً نیمی از نیروی کاری ماهر را تشکیل می‌دهند. این نشان می‌دهد که تشبثات ولایت بغلان بیشتر به صنایع دستی و حرفه‌های سنتی متکی هستند و توانمندی‌های تولیدی و صنعتی محدود به چند حرفه رایج می‌شود. در مرحله بعد، مهارت‌هایی مانند ترمیم تلویزیون ۹٪، ماشین کار تولیدی ۷٪، درپور و عیار دیش هر کدام ۳٪، نشان می‌دهند که برخی فعالیت‌های نیمه‌صنعتی و خدمات فنی نیز وجود دارند، اما سهم آنها نسبت به حرفه‌های سنتی بسیار کمتر است. سایر مهارت‌ها از جمله دیزل پمپ کار، آهنگری، رنگمالي، کمره امنیتی، مستری موتر، واسکت دوز، آشپزی، برقی، ترمیم موبایل، دیک سازی، فلزکاری و کپی کشی هر کدام تنها ۱ تا ۳٪ سهم دارند، که نشان می‌دهد توانایی‌های فنی و صنعتی در تشبثات بسیار محدود است. در مجموع، تحلیل نشان می‌دهد که تشبثات ولایت بغلان دارای نیروی کار ماهر در حرفه‌های سنتی هستند اما در زمینه‌های فنی، مهندسی و صنعتی پیشرفته کمبود جدی دارند و تقویت آموزش‌های فنی و حرفه‌ای می‌تواند به رشد و توسعه اقتصادی آنها کمک کند.

حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات بغلان						
شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره
1	نجاری	32%	10	کمره امنیتی	2%	
2	خیاطی	25%	11	مستری موتر	3%	
3	ترمیم تلویزیون	9%	12	واسکت دوز	2%	
4	ماشین کار تولیدی	7%	13	آشپزی	1%	

1%	برقی	14		3%	دریور	5
1%	ترمیم موبایل	15		3%	عیار دیش	6
1%	دیک سازی	16		2%	دیزل پمپ کار	7
1%	فلزکاری	17		2%	آهنگری	8
1%	کپی کشی	18		2%	رنگمالی	9

جدول 46: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات بغلان

2.26.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات بغلان

جدول (47)، نشان می‌دهد که در تشبثات ولایت بغلان، توزیع استخدام‌های ماهرین نشانگر تمرکز شدید بر حرفه‌های سنتی و دستی است. بیشترین سهم استخدام مربوط به نجاری با ۴۴٪ است که تقریباً نیمی از کل نیروی کاری ماهر را تشکیل می‌دهد و اهمیت صنایع چوب و تولیدات دستی در این ولایت را برجسته می‌سازد. پس از آن، خیاطی با ۱۰٪، ترمیم تلویزیون ۹٪، خیاطی زنانه ۶٪ و ماشین کار ۵٪ قرار دارند که نشان می‌دهد بخش قابل توجهی از نیروی کاری ماهر به حرفه‌های مرتبط با تولیدات پوشاک و خدمات فنی عمومی اختصاص یافته است. همچنین، حرفه‌هایی مانند واسکت دوزی ۴٪، کمره امنیتی ۳٪، موبل و فرنیچر ۳٪ سهم کمتری دارند اما باز هم نقش مهمی در پشتیبانی صنایع کوچک و خدمات محلی ایفا می‌کنند.

سایر حرفه‌ها مانند آهنگری، کپی کشی، مستری موتر، ترمیم موبایل، فلزکاری، برقی، رنگمالی، عیار دیش، ماهر و مسلکی تولید لبنیات، سولرسازی و یخچال‌سازی هر کدام تنها ۱ تا ۲٪ از استخدام‌ها را شامل می‌شوند که نشان‌دهنده کمبود نیروی متخصص در رشته‌های فنی و صنعتی پیشرفته است. این توزیع نامتوازن می‌تواند پیامدهای مهمی برای تشبثات داشته باشد: از جمله محدودیت در توسعه تکنولوژیک، کاهش توانایی تولید محصولات متنوع و نوآورانه، و نیاز مبرم به برنامه‌های آموزش فنی و حرفه‌ای برای تقویت مهارت‌های فنی و حرفه‌ای و افزایش بهره‌وری. به‌طور کلی، تحلیل نشان می‌دهد که تشبثات ولایت بغلان به حرفه‌های سنتی وابسته‌اند و بدون سرمایه‌گذاری در آموزش مهارت‌های پیشرفته، توان رقابتی و ظرفیت توسعه آنها محدود خواهد ماند.

حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات بغلان						
شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره
1	نجاری	44%	11	مستری موتر	2%	11
2	خیاطی	10%	12	ترمیم موبایل	2%	12
3	ترمیم تلویزیون	9%	13	فلزکاری	2%	13
4	خیاطی زنانه	6%	14	برقی	1%	14
5	ماشین کار تولید	5%	15	رنگمالی	1%	15
6	واسکت دوزی	4%	16	عیار دیش	1%	16
7	کمره امنیتی	3%	17	ماهر و حرفه‌ای تولید لبنیات	1%	17
8	موبل و فرنیچر	3%	18	سولرسازی	1%	18
9	آهنگری	2%	19	یخچال‌سازی	1%	19
10	کپی کشی	2%				

جدول 47: حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات بغلان

3.26.4. استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات بغلان

بر اساس جدول ذیل، میزان استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات بغلان با چالش‌های قابل توجهی مواجه است. از کل پاسخ‌دهندگان، 97٪ اظهار کرده‌اند که فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات استخدام نمی‌شوند. مهم‌ترین علت این وضعیت، «عدم روابط» با پاسخ (56٪) است که نشان‌دهنده اهمیت شبکه‌سازی و ارتباطات شخصی در فرآیند استخدام است. علاوه بر این، 24٪ از پاسخ‌دهندگان بیان کرده‌اند که «مراکز فنی و حرفوی در بخش مربوطه فارغ ندارد»، یعنی فارغان کافی برای استخدام در دسترس نیستند. همچنین، 18٪ علت عدم استخدام را «نبود مرکز فنی و حرفوی» عنوان کرده‌اند که به کمبود زیرساخت‌های آموزشی و فنی در منطقه اشاره دارد. در نهایت، 2٪ پاسخ داده‌اند که «از مراکز فنی و حرفوی مراجعه نکرده‌اند»، که کمترین سهم را دارد. به طور کلی، ترکیب این عوامل نشان می‌دهد که مشکل استخدام فارغان نه تنها به کمبود مهارت و منابع آموزشی مرتبط است، بلکه مسائل اجتماعی و ارتباطی نیز نقش پررنگی در این وضعیت دارند.

4.26.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات بغلان

جدول (48)، نشان می‌دهد که نیاز بازار کار در تشبثات ولایت بغلان عمدتاً بر حرفه‌های عملی و فنی متمرکز است و بخش‌های خدماتی و تولیدی نقش کلیدی دارند. بالاترین درصد نیاز مربوط به «خیاطی» با 23٪ است، که بیانگر اهمیت صنعت پوشاک و تولید لباس در بازار محلی است و نشان می‌دهد که افراد دارای مهارت‌های خیاطی می‌توانند سهم قابل توجهی در اشتغال و کارآفرینی داشته باشند. در رتبه دوم، «نجاری» با 20٪ قرار دارد که نیاز به ساخت، ترمیم و تولید مبلمان و سازه‌های چوبی را برجسته می‌کند و نشان‌دهنده جایگاه صنایع دستی و کارگاه‌های تولیدی کوچک است. «ترمیم تلویزیون» با 14٪ و «واسکت دوز» با 8٪، به ترتیب سومین و چهارمین نیاز بازار هستند، که نشان‌دهنده اهمیت مهارت‌های تعمیراتی و فنی در زندگی روزمره و فعالیت‌های اقتصادی است. این نکته حاکی از آن است که آموزش در حوزه‌های الکترونیک، ترمیمات و دوخت مسلکی می‌تواند به بهبود اشتغال فارغان مراکز فنی و حرفوی کمک کند.

حرفه‌های میانه مانند «آهنگر» و «دریور» هر کدام با 4٪، و «مستری موتر» و «ویرینگ کار» هر کدام با 3٪، بیانگر وجود فرصت‌های شغلی محدودتر در حوزه‌های صنعتی و خدمات حمل و نقل است. نیازهای جزئی‌تر (1-2٪) شامل «ترمیم موبایل»، «سولرساز»، «عیاردهش»، «کمره امنیتی»، «برقی» و «پی وی سی کار» هستند، که نشان می‌دهد برخی مهارت‌های فنی حرفه‌ای، اگرچه بازار کم نیاز دارند، اما می‌توانند در صنایع خاص و کارگاه‌های تخصصی مورد توجه قرار گیرند.

نکته قابل توجه این است که حرفه‌هایی مانند «آشپز»، «سیت دوز»، «کولرساز» و «گلدوزی» عملاً درصد نیاز صفر دارند، که نشان می‌دهد بازار محلی برای این مهارت‌ها اشباع یا کم تقاضا است. در نتیجه، پلان توسعه تشبثات باید بر حرفه‌های دارای تقاضای بالاتر تمرکز کند و سیاست‌های آموزشی و فنی را به سمت توسعه مهارت‌های کاربردی و عملی سوق دهد تا هماهنگی میان عرضه نیروی کار و نیاز واقعی بازار ایجاد شود.

شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات بغلان					
شماره	فن و حرفه‌های مورد نیاز	فیصدی	شماره	فن و حرفه‌های مورد نیاز	فیصدی
1	خیاطی	23%	14	سولرساز	1%
2	نجاری	20%	15	عیاردهش	1%
3	ترمیم تلوزیون	14%	16	کمره امنیتی	1%
4	واسکت دوز	8%	17	برقی	1%
5	آهنگر	4%	18	پی وی سی کار	1%
6	دریور	4%	19	خرادی	1%

1%	دیزاینر	20	3%	مستری موتر	7
1%	ماشین کار	21	3%	ویرینگ کار	8
0%	آشپز	22	3%	رنگمالی	9
0%	سیت دوز	23	2%	فلز کار	10
0%	کولرساز	24	2%	کپی کشی	11
0%	گلدوزی	25	2%	ترمیم وسایل الکترونیکی	12
			1%	ترمیم موبایل	13

جدول 48: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات بغلان

27.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت فاریاب

این تحلیل با هدف بررسی وضعیت منابع بشری، ترکیب تحصیلی، ساختار مهارتی و نیازهای توسعه‌ای تشبثات در ولایت فاریاب انجام شده است. فاریاب به‌عنوان یکی از ولایات دارای فعالیت‌های تولیدی، صنایع دستی، خدمات تعمیراتی و کارگاه‌های کوچک، از ساختار اقتصادی متکی بر مهارت‌های عملی و فنی برخوردار است. ارزیابی سطح تحصیلات کارکنان، نوع مهارت‌های موجود و میزان هماهنگی آموزش‌های فنی با نیاز بازار کار، می‌تواند تصویر روشنی از ظرفیت‌های بالفعل، چالش‌های ساختاری و فرصت‌های توسعه‌ای این ولایت ارائه نماید. روند تحلیل به‌صورت مرحله‌وار، از ساختار حرفه‌ای و مهارتی کارگران، حرفه‌های دارای بیشترین استخدام، وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفوی و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان‌های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است.

2.27.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات فاریاب

جدول (49)، نشان می‌دهد که نیروی انسانی موجود در تشبثات ولایت فاریاب عمدتاً دارای مهارت‌های عملی و فنی هستند و تمرکز اصلی فعالیت‌ها بر حوزه‌های تعمیرات، تولید و خدمات عملی قرار دارد. بیشترین سهم مهارتی به «ترمیم وسایل برقی» با 26.7٪ تعلق دارد، که بیانگر نیاز بالای تشبثات به متخصصان الکترونیک و تعمیرات فنی است و نشان می‌دهد که عملکرد بسیاری از تشبثات به توانایی ترمیم و نگهداری تجهیزات الکتریکی وابسته است. «نجاری» با 16.1٪ و «خیاطی» با 11.8٪ نیز از مهارت‌های پرتقاضا هستند که نشان‌دهنده اهمیت صنایع دستی و تولیدی در اقتصاد محلی است و نقش آن‌ها در اشتغال و تامین نیازهای روزمره بازار برجسته است.

«ماشین کار تولید» با 8.2٪ و «حلبی سازی» با 5.9٪ نشان می‌دهند که بخش قابل توجهی از نیروی کار به‌تولیدات فلزی اختصاص دارد. سایر مهارت‌ها مانند «رنگمالی»، «دریور»، «فلزکاری» و «کوبی کشی» هر کدام بین 2.7٪ تا 5.1٪ سهم دارند که حاکی از وجود تنوع مهارتی متوسط در مشاغل فنی و خدماتی است و نشان می‌دهد تشبثات برای اجرای فعالیت‌های روزمره به مجموعه‌ای از مهارت‌های عملی وابسته هستند. مهارت‌های حرفه‌ای یا کم‌تر رایج مانند «ترمیم کمپیوتر»، «شرینی پزی»، «نانوایی»، «بوت دوزی» و «تخنیک ماشین» سهمی کمتر از 1٪ دارند، که بیانگر این است که یا بازار به این مهارت‌ها کمتر نیاز دارد یا تعداد نیروهای متخصص در این حوزه‌ها محدود است. این امر می‌تواند محدودیت‌هایی در توسعه برخی خدمات حرفه‌ای و نوآوری در تشبثات ایجاد کند.

به طور کلی، تحلیل نشان می‌دهد که نیروی انسانی موجود در تشبثات فاریاب به شدت عملی و فنی است و تمرکز آن بر فعالیت‌های تعمیراتی، تولیدی و خدماتی است، در حالی که مهارت‌های فنی و نوین کم‌تر توسعه یافته‌اند. این وضعیت بر ضرورت طراحی و تقویت برنامه‌های آموزشی فنی و حرفه‌ای متناسب با نیازهای بازار تأکید دارد تا هم بهره‌وری تشبثات افزایش یابد و هم فرصت‌های اشتغال برای فارغان حرفه‌های فنی توسعه پیدا کند.

حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات فاریاب						
شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره
1	ترمیم وسایل برقی	26.7%	12	پنچرمینی	1.6%	

1.6%	موبل و فنیچر	13	16.1%	نجاری	2
1.2%	برقی	14	11.8%	خیاطی	3
1.2%	ترمیم بایسکل	15	8.2%	ماشین کار تولید	4
1.2%	لاپرتوار	16	5.9%	حلبی سازی	5
1.2%	واپرینگ کار	17	5.1%	رنگمالی	6
0.8%	بوت دوزی	18	4.3%	دریوری	7
0.8%	تخنیک ماشین	19	4.3%	فلزکاری	8
0.8%	نانوایی	20	2.7%	کوبی کشی	9
0.4%	ترمیم کمپیوتر	21	2.0%	آشپزی	10
0.4%	شرینی پزی	22	2.0%	آهنگری	11

جدول 49: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات فاریاب

3.17.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات فاریاب

جدول (50)، نشان می‌دهد که تشبثات ولایت فاریاب عمدتاً به نیروی کار ماهر در حرفه‌های عملی و فنی وابسته هستند و بیشترین تمرکز استخدام بر مشاغل مرتبط با تولید و تعمیرات است. «نجاری» با 17٪ بیشترین سهم را دارد که اهمیت صنایع چوبی و ساخت مبلمان و سازه‌های چوبی را در بازار محلی برجسته می‌کند و نشان می‌دهد که این بخش یکی از ستون‌های اصلی فعالیت‌های تولیدی در تشبثات است. پس از آن، «موبل و فرنیچر» با 14٪ و «ماشین کارتولید» با 12٪ سهم قابل توجهی دارند، که نیاز تشبثات به مهارت‌های فنی و مکانیکی برای تولید، ترمیم و نگهداری تجهیزات و کالاها را نشان می‌دهد. «خیاطی» با 10٪ و «ترمیم وسایل برقی» با 9٪، نیاز به مهارت‌های خدماتی و فنی در زندگی روزمره و فعالیت‌های تجاری را آشکار می‌سازد و اهمیت نقش مهارت‌های تعمیراتی و تولید پوشاک در بازار محلی را نشان می‌دهد.

سایر حرفه‌های فنی مانند «حلبی سازی» و «فلزکاری» هر کدام 6 تا 7٪ سهم دارند و مشاغل مرتبط با مهارت‌های حرفه‌ای تر مانند «ویرنگ کاری»، «برقی» و «رنگمالی» بین 3 تا 4٪، که بیانگر وجود نیروی کار ماهر در حوزه‌های جنبی و تکمیلی است و نشان می‌دهد که تشبثات به مجموعه‌ای از مهارت‌های متنوع برای عملکرد روزمره خود نیاز دارند.

حرفه‌های کم‌تر رایج با سهم‌های 1 تا 2٪ شامل «آشپز»، «آهنگری»، «بوت دوزی»، «پنچر مینی»، «ترمیم موتر و موترسکلیت»، «شرینی پزی»، «ترمیم بایسکل»، «دریور» و «وترنری» هستند، که نشان‌دهنده حضور محدود نیروی ماهر در این حوزه‌هاست و می‌تواند به عنوان فرصت برای توسعه و جذب مهارت‌های جدید و فنی در بازار کار دیده شود.

تحلیل کلی نشان می‌دهد که نیروی انسانی تشبثات فاریاب بیشتر بر مهارت‌های عملی و فنی متکی است و بخش قابل توجهی از فعالیت‌ها حول تولید، تعمیرات و خدمات عملی می‌چرخد. کمبود نیروی ماهر در حرفه‌های خدماتی و فنی می‌تواند محدودیت‌هایی در توسعه ظرفیت تشبثات و افزایش کیفیت خدمات ایجاد کند. این موضوع بر ضرورت ایجاد برنامه‌های آموزشی فنی و حرفه‌ای هدفمند تأکید دارد تا توانمندسازی نیروی انسانی و هماهنگی میان مهارت‌های موجود و نیاز واقعی بازار صورت گیرد و تشبثات بتوانند به شکل پایدار رشد کنند و ظرفیت اشتغال‌زایی بیشتری ایجاد نمایند.

حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات فاریاب						
شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره
1	نجاری	17%	11	آشپز	2%	
2	موبل و فرنیچر	14%	12	آهنگری	2%	
3	ماشین کار تولید	12%	13	بوت دوزی	2%	
4	خیاطی	10%	14	پنچر مینی	2%	
5	ترمیم وسایل برقی	9%	15	ترمیم موتر	2%	
6	حلبی سازی	7%	16	ترمیم موترسکلیت	2%	

2%	شیرینی پزی	17	6%	فلزکاری	7
1%	ترمیم بایسکل	18	4%	ویرنگ کاری	8
1%	دریوری	19	3%	برقی	9
1%	وترنری	20	3%	رنگمالی	10

جدول 50: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات فاریاب

4.27.4. استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات فاریاب

یافته‌ها جدول (51)، نشان می‌دهد که استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات ولایت فاریاب با محدودیت‌های مهمی مواجه است، گرچه 67٪ پاسخ‌دهندگان اظهار کرده‌اند که فارغان را استخدام می‌کنند. چالش اصلی ناشی از عدم تطابق مهارت‌های ارائه شده در مراکز فنی و حرفوی با نیاز واقعی بازار کار است. بیشترین مانع، مربوط به «فن و حرفه تولیدی» است که 45٪ پاسخ‌دهندگان آن را دلیل عدم استخدام کافی عنوان کرده‌اند. این امر نشان می‌دهد که مهارت‌های عمومی و عملی مورد نیاز برای فعالیت‌های تولیدی در تشبثات به اندازه کافی در مراکز آموزشی ارائه نمی‌شوند.

همچنین «حلی سازی» با 25٪ سهم، به عنوان دومین مهارت مورد نیاز که در مراکز فنی تدریس نمی‌شود، نشان‌دهنده کمبود آموزش‌های حرفه‌ای برای صنایع فلزی و تولیدی است. مهارت‌های «آشپزی»، «بوت دوزی» و «پرزه موتور» هر کدام با 10٪ سهم نیز از دیگر حوزه‌های آموزشی ناقص هستند که نشان می‌دهد نیاز تشبثات به مهارت‌های فنی و خدماتی متنوع در بازار محلی تأمین نمی‌شود. به طور کلی، این داده‌ها نشان می‌دهند که مشکل اصلی استخدام فارغان، نه کمبود علاقه تشبثات به جذب نیروی ماهر، بلکه عدم تطابق برنامه‌های آموزشی با نیازهای واقعی بازار کار است. این شکاف آموزشی می‌تواند باعث کاهش بهره‌وری و محدودیت در توسعه تشبثات شود و ضرورت بازنگری در محتوای مراکز فنی و حرفوی و ایجاد دوره‌های آموزشی متناسب با نیازهای عملی و حرفه‌ای تشبثات را برجسته می‌کند.

استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات فاریاب		
شماره	دلایل عدم استخدام	فیصدی
1	فن و حرفه تولیدی در مرکز فنی و حرفوی تدریس نمی‌گردد	45%
2	فن و حرفه حلی سازی در مرکز فنی و حرفوی تدریس نمی‌گردد	25%
3	فن و حرفه آشپزی در مرکز فنی و حرفوی تدریس نمی‌گردد	10%
4	فن و حرفه بوت دوزی در مرکز فنی و حرفوی تدریس نمی‌گردد	10%
5	فن و حرفه پرزه موتور در مرکز فنی و حرفوی تدریس نمی‌گردد	10%
	بلی پاسخ گفتند	67%

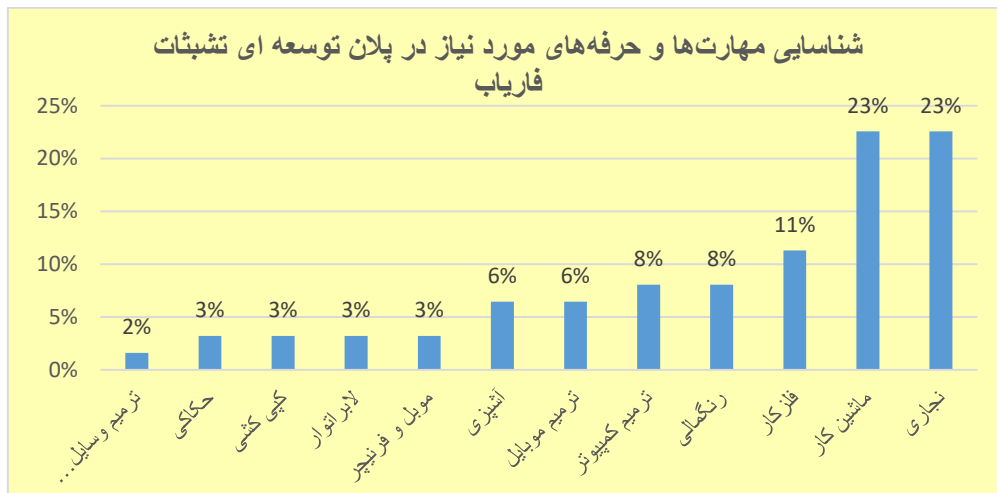
جدول 51: استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات فاریاب

5.27.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات فاریاب

گراف (21)، نشان می‌دهد که پلان توسعه تشبثات ولایت فاریاب عمدتاً بر مهارت‌های عملی و فنی تمرکز دارد و نیاز بازار به نیروی کار ماهر در حرفه‌های تولیدی و تعمیراتی برجسته است. بالاترین سهم با 23٪ به هر یک از مهارت‌های «ماشین کار» و «نجاری» اختصاص دارد، که نشان‌دهنده اهمیت صنعت میخانیکی و کارگاه‌های چوبی در اقتصاد محلی است و نقش کلیدی آن‌ها در تولید، ترمیم و تامین نیازهای روزمره بازار را مشخص می‌کند. این تمرکز بر دو حرفه اصلی بیانگر اولویت‌بندی تشبثات در حوزه‌های فنی و عملیاتی است که توانایی بالایی در ایجاد اشتغال و درآمدزایی دارند.

«فلزکاری» با 11٪ و «ترمیم کامپیوتر» و «رنگمالی» هر کدام با 8٪ سهم، نیاز به مهارت‌های فنی خدماتی را نشان می‌دهند. این حرفه‌ها نه تنها به تولید و ترمیم تجهیزات کمک می‌کنند، بلکه توانایی ارتقای کیفیت خدمات و افزایش کارایی تشبثات را نیز دارند. «آشپزی» و «ترمیم موبایل» با 6٪ سهم، به مهارت‌های خدماتی و روزمره مرتبط هستند و نشان می‌دهند که بخشی از بازار به خدمات مستقیم و مهارت‌های فردی نیاز دارد، اگرچه اهمیت آن‌ها کمتر از مشاغل تولیدی و میخانیکی است.

مهارت‌های فنی و کمتر رایج مانند «حکاکی»، «کپی کشی»، «ماهرلابراتوار تولیدی» و «مویل و فرنیچر» هر کدام 3٪ سهم دارند، که نشان می‌دهد این حرفه‌ها نقش تکمیلی و محدود در فعالیت‌های تشبثات دارند و به صورت جانبی در توسعه بازار ایفای نقش می‌کنند. کمترین سهم مربوط به «ترمیم وسایل برقی» با 2٪ است، که با وجود اهمیت فنی این حرفه، تقاضای بازار محدود است یا تعداد افراد متاثر کم است. به طور کلی، این داده‌ها نشان می‌دهد که توسعه تشبثات فاریاب نیازمند تمرکز بر آموزش و تقویت مهارت‌های عملی و فنی در حوزه‌های تولیدی، مکانیکی و تعمیراتی است و حرفه‌های مسلکی و خدماتی، هرچند کم‌تقاضا هستند، می‌توانند به عنوان مکمل برای ارتقای کیفیت و تنوع خدمات مورد توجه قرار گیرند. برنامه‌های آموزشی و فنی-حرفوی باید با نیاز واقعی بازار هماهنگ شوند تا شکاف بین مهارت‌های موجود و مورد نیاز رفع شود و ظرفیت اشتغال‌زایی تشبثات افزایش یابد.

گراف 21: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات فاریاب

28.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت سرپل

این تحلیل به منظور بررسی وضعیت نیروی انسانی، مهارت‌ها و نیازهای توسعه‌ای تشبثات در ولایت سرپل انجام شده است. سرپل با تمرکز عمده بر صنایع کوچک، تعمیرات و وسایط نقلیه و مهارت‌های عملی، یک ساختار اقتصادی محلی متکی بر مشاغل سنتی و فنی دارد. بررسی ترکیب تحصیلی، مهارت‌های موجود و نیازهای بازار کار، تصویری روشن از ظرفیت‌های بالفعل و پتانسیل‌های توسعه‌ای ارائه می‌دهد. روند تحلیل به صورت مرحله‌وار، از ساختار حرفه‌ای و مهارتی کارگران، حرفه‌های دارای بیشترین استخدام، وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفوی و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان‌های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است.

1.28.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات سرپل

جدول (52)، نشان‌دهنده ساختار استخدام ماهرین دارای فن و حرفه در تشبثات ولایت سرپل است و به روشنی وضعیت تمرکز، تنوع و ضعف توازن مهارتی در این ولایت را آشکار می‌سازد. داده‌ها نشان می‌دهند که حرفه‌ی ترمیم موتر با ۱۸٪ بیشترین میزان اشتغال را دارد. این امر حاکی از وابستگی بالای بازار کار به خدمات ترمیم وسایط نقلیه است که با افزایش استفاده از وسایط نقلیه در بخش‌های دولتی و خصوصی، طبیعی به نظر می‌رسد. با این حال، چنین تمرکزی ممکن است در بلندمدت نشانگر نبود تنوع در فرصت‌های شغلی نیز باشد. پس از آن، خیاطی (۱۴٪)، فلزکاری (۱۳٪) و نجاری (۱۱٪) در رده‌های بعدی قرار دارند. این سه حرفه بیانگر غلبه‌ی مهارت‌های سنتی و نیمه‌صنعتی در ساختار اشتغال هستند. خیاطی بیشتر در بخش‌های خدماتی شهری رواج دارد، در حالی که فلزکاری و نجاری در مشاغل کارگاهی و ساختمانی مورد استفاده‌اند. این امر نشان می‌دهد که بازار کار سرپل هنوز در مرحله‌ی رشد صنایع کوچک و خانگی قرار دارد و به صورت گسترده وارد مرحله‌ی صنعتی شدن نشده است.

حرفه‌های آشنیزی (۱۰٪) و موبل و فرنیچرسازی (۹٪) نیز سهم چشمگیری دارند که اهمیت صنایع دستی و خدمات رفاهی را در اقتصاد محلی برجسته می‌سازد. با توجه به شرایط اجتماعی و اقتصادی ولایت، این مهارت‌ها می‌توانند منبع مهمی برای اشتغال پایدار به‌ویژه برای جوانان و زنان باشند.

از سوی دیگر، حرفه‌هایی چون ویرینگ کاری (۴٪)، سلمانی و کپی کشی (۳٪)، رنگمالی و ماشین کاری (۲٪)، و نیز حکاکی، سنگ‌بری و کرین کاری (۱٪) سهم بسیار اندکی دارند. این وضعیت نشان‌دهنده کمبود نیروی متخصص در رشته‌های صنعتی، ساختمانی و فناوری‌محور است که برای توسعه‌ی زیربنایی و اقتصادی ولایت حیاتی‌اند. ضعف در آموزش فنی-حرفوی و کمبود فرصت‌های کاری در این حوزه‌ها، احتمالاً علت اصلی این ناهماهنگی است.

به‌طور کلی، ساختار مهارتی استخدام‌شدگان در تشبثات سرپل، بیانگر یک الگوی خدمات‌محور با پایه‌ی سنتی است که هنوز به سمت تنوع، تخصص‌گرایی و صنعتی شدن حرکت نکرده است. برای بهبود این وضعیت، نیاز است که برنامه‌های آموزشی و مهارتی هدفمند در زمینه‌های جدید مانند برق کاری صنعتی، مکانیک پیشرفته، جوشکاری مدرن و فناوری اطلاعات راه‌اندازی شوند. این اقدامات می‌تواند باعث افزایش اشتغال پایدار، رشد صنایع محلی و تقویت ظرفیت اقتصادی ولایت سرپل گردد.

حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات سرپل						
شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره
1	ترمیم موتر	18%	9	سلمانی	3%	
2	خیاطی	14%	10	کپی کشی	3%	
3	فلزکاری	13%	11	رنگمال	2%	
4	نجاری	11%	12	ماشین کار	2%	
5	آشنیزی	10%	13	حکاکی	1%	
6	موبل و فرنیچر	9%	14	سنگ بر	1%	
7	ترمیم موترسکلیت	8%	15	کرین کار	1%	
8	ویرینگ کار	4%				

جدول 52: حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات سرپل

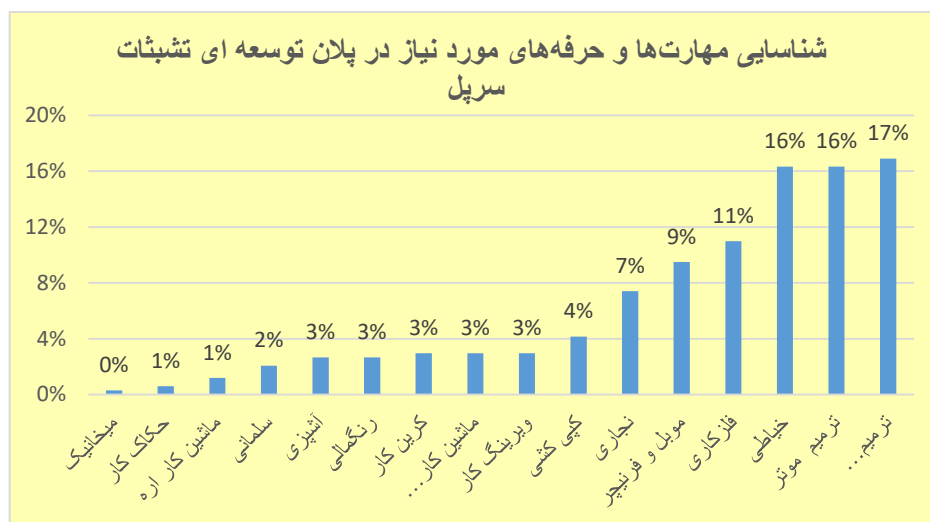
2.28.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات سرپل

گراف (22)، نشان می‌دهد که شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه تشبثات ولایت سرپل، ابعاد اجتماعی، اقتصادی و آموزشی مهمی را برجسته می‌سازد: نخست، تمرکز بالا بر مهارت‌های فنی و ترمیماتی مانند ترمیم موترسایکل (۱۷٪)، ترمیم موتر (۱۶٪) و فلزکاری (۱۱٪) نشان‌دهنده وابستگی گسترده مردم سرپل به وسایط نقلیه شخصی، به‌ویژه موترسایکل، به‌عنوان ابزار اساسی حمل‌ونقل در محیط‌های روستایی و شهری است. این نیاز، بازتابی از توسعه‌نیافتگی زیرساخت‌های ترانسپورته عمومی نیز می‌باشد، که مردم را مجبور به استفاده از وسایط شخصی ساخته است.

از سوی دیگر، سهم چشمگیر خیاطی (۱۶٪) و موبل‌سازی و فرنیچر (۹٪) بیانگر دو نکته مهم است: نخست، رشد تقاضا برای تولیدات داخلی و بومی در بخش پوشاک و لوازم منزل؛ و دوم، ظرفیت بالقوه تشبثات کوچک خانگی و تولیدات سنتی، به‌ویژه برای زنان یا خانواده‌های دارای سرمایه اندک. این مهارت‌ها می‌توانند در صورت حمایت دولتی یا نهادی، به شکل قابل توجهی به کاهش بیکاری و افزایش درآمد کمک نمایند. مهارت‌هایی مانند نجاری، رنگمالی، ماشین کاری و ویرینگ کاری (بین ۳ تا ۷ درصد) نیازهای مرتبط با بخش ساختمان و صنایع سبک را نشان می‌دهند که معمولاً در مناطق در حال رشد شهری و نیمه‌شهری بیشتر به آن توجه می‌شود.

در پایین‌ترین سطح نیاز، مهارت‌هایی مانند میخانیکی (۰٪)، حکاک‌کاری، ماشین‌کار اره، سلمانی و کرین‌کار (۱٪ تا ۲٪) قرار دارند. این امر می‌تواند چند دلیل داشته باشد: یا بازار اشباع است، یا سطح آگاهی و علاقه به این حرفه‌ها پایین می‌باشد، و یا ظرفیت تشبثاتی منطقه فعلاً چنین نیازهایی را ایجاد نکرده است.

از نظر برنامه‌ریزی توسعه‌ای، این جدول تأکید دارد که تمرکز باید بر آموزش‌های تخنیکی در رشته‌هایی باشد که هم‌اکنون نیاز بالاتری دارند، اما در کنار آن، رشته‌هایی با درصد پایین نیز نباید نادیده گرفته شوند، چون توسعه متوازن، نیازمند تنوع مهارت‌ها است. همچنین، نبود یا کمبود برخی مهارت‌های کلیدی می‌تواند در درازمدت مانع توسعه صنایع سبک، خدمات شهری یا رشد گردشگری در منطقه گردد. در نهایت، این تحلیل بازتاب می‌دهد که ولایت سرپل ظرفیت رشد در عرصه مشاغل فنی و مهارت‌محور را دارد، به شرطی که سرمایه‌گذاری هدفمند در آموزش‌های حرفه‌ای، تجهیزات کاری و بازاریابی برای این حرفه‌ها صورت گیرد.

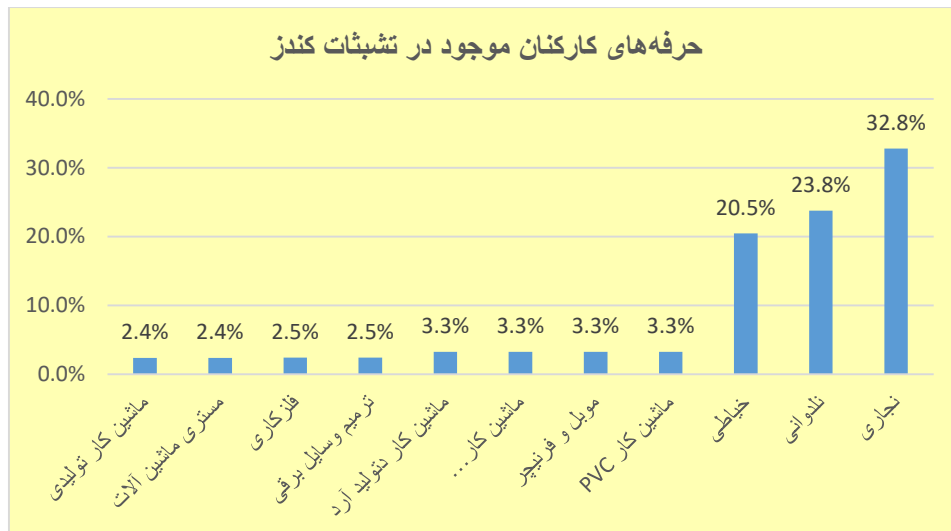
گراف 22: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات سرپل

29.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت کندز

در ولایت کندز، واقع در شمال افغانستان و به‌عنوان یکی از زون‌های مهم اقتصادی و استراتژیک کشور، تمرکز تشبثات بر کشاورزی، صنایع محلی و ترانزیت کالا ضرورت بررسی دقیق نیروی انسانی و مهارت‌های موجود و مورد نیاز را برجسته می‌سازد. روند تحلیل به صورت مرحله‌وار، از ساختار حرفه‌ای و مهارتی کارگران، حرفه‌های دارای بیشترین استخدام، و وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفوی و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان‌های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است.

1.29.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات کندز

ولایت کندز یکی از ولایت‌های مهم در شمال افغانستان است که به دلیل موقعیت جغرافیایی و منابع طبیعی خود، نقش کلیدی در اقتصاد منطقه ایفا می‌کند. این ولایت دارای زمینه‌های گسترده کشاورزی، صنعت دستی و خدماتی است که تشبثات محلی در آن جایگاه ویژه‌ای دارند. گراف (23)، نشان می‌دهد که در تشبثات کندز، بیشتر کارکنان دارای حرفه‌های نجاری (۳۲٫۸٪)، نلدوانی (۲۳٫۸٪) و خیاطی (۲۰٫۵٪) فعالیت می‌کنند، که بیانگر تمرکز بالای بازار کار بر مهارت‌های فنی و حرفه‌ای سنتی است. رشته‌های دیگر مانند ماشین‌کاری تولید آرد، تولید صابون، تولید PVC و ترمیم وسایل برقی سهم کمتری دارند که نشان می‌دهد تنوع مهارتی در بخش تشبثات هنوز محدود است. این وضعیت می‌تواند فرصتی برای توسعه و ارتقاء مهارت‌های در ولایت کندز باشد تا پاسخگوی نیازهای متنوع بازار کار شده و به رشد پایدار اقتصادی منطقه کمک نماید. بنابراین، تقویت آموزش‌های فنی و حرفه‌ای متناسب با نیازهای بازار، می‌تواند نقش مهمی در بهبود ظرفیت تشبثات و اشتغال‌زایی در کندز ایفا کند.

گراف 23: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات کندز

2.29.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات کندز

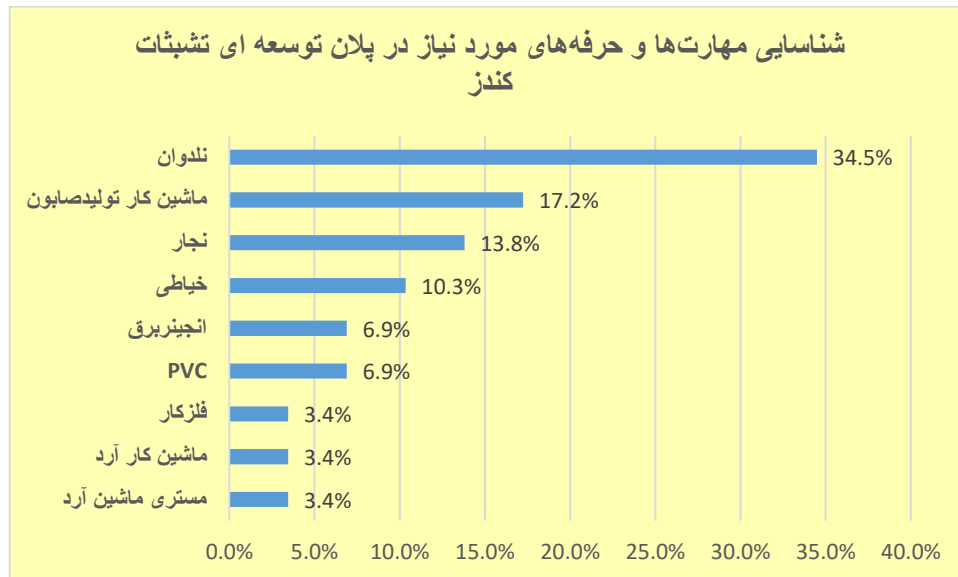
یافته‌ها نشان می‌دهد که تنها دو حرفه، یعنی نجاری و مبلمان و فرنیچر، به عنوان مشاغل که بیشترین استخدام را در تشبثات ولایت کندز داشته‌اند ذکر شده است. این واقعیت چند نکته مهم را نشان می‌دهد: نخست، بازار کار در ولایت کندز هنوز به صورت محدود بر مهارت‌های فنی و حرفه‌ای متمرکز است و تنوع مشاغل ماهر در تشبثات بسیار پایین است. دوم، تأکید بر نجاری و مبلمان و فرنیچر بیانگر اهمیت صنایع دستی و تولیدات چوبی و مبلمان در اقتصاد محلی و تقاضای بیشتر بازار برای این مهارت‌هاست. سوم، عدم اشاره به سایر حرفه‌ها می‌تواند نشان‌دهنده کمبود نیروی ماهر در سایر رشته‌های فنی و تولیدی باشد، که این خود مانع توسعه پایدار تشبثات در ولایت می‌گردد. بنابراین، این داده‌ها بر نیاز فوری به توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و گسترش فرصت‌های شغلی در حوزه‌های متنوع اقتصادی تأکید می‌کند تا وابستگی به تعداد محدودی حرفه کاهش یابد و ظرفیت اشتغال افزایش پیدا کند.

3.29.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات کندز

گراف (24)، شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات ولایت کندز می‌توان در یافت که ساختار نیازمندی‌های بازار کار این ولایت، ترکیبی از مشاغل خدماتی، صنعتی و فنی است که به توسعه زیربناها و صنایع کوچک وابسته می‌باشند. در صدر فهرست، حرفه نلدوانی با ۳۴،۵٪ قرار دارد که نشان‌دهنده کمبود جدی در نیروی کار ماهر در بخش تأسیسات آب‌رسانی، سیستم‌های فاضلاب و تأمین خدمات شهری است. این رقم بالا بیانگر افزایش تقاضا در بخش ساختمانی و عمرانی کندز می‌باشد، زیرا رشد ساخت‌وسازها، بازسازی منازل و توسعه پروژه‌های زیربنایی مستقیماً به مهارت نلدوانان نیاز دارد. در جایگاه دوم، ماشین کار تولید صابون (۱۷،۲٪) اهمیت صنایع کوچک و به‌ویژه تولیدات بهداشتی را برجسته می‌سازد. این نیاز می‌تواند نشانه‌ای از توجه روزافزون به ایجاد مشاغل خانگی و کارگاه‌های تولیدی باشد که علاوه بر اشتغال‌زایی، ظرفیت صادراتی نیز دارند. نجاری (۱۳،۸٪) و خیاطی (۱۰،۳٪) نیز دو حرفه سنتی ولی حیاتی در اقتصاد محلی محسوب می‌شوند. نیاز به این دو مهارت، ارتباط مستقیم با تقاضای داخلی برای وسایل منزل و پوشاک دارد و بیانگر آن است که در کندز صنایع سبک و بازار مصرفی در حال رشد است. از سوی دیگر، آموزش و تجهیز نیروهای محلی در این بخش‌ها می‌تواند سهم مهمی در اشتغال‌زایی پایدار و کاهش وابستگی اقتصادی داشته باشد. در سطح متوسط، انجینر برق و کار با PVC هرکدام با ۶،۹٪ بیانگر گسترش تدریجی نیاز به مهارت‌های فنی مدرن است. این مشاغل با توسعه زیرساخت‌های انرژی، برق‌رسانی و ساختمان‌سازی مرتبط‌اند و نشان می‌دهند که بازار کار کندز به سمت تکنولوژی‌های جدید در حرکت است.

در نهایت، حرفه‌های فلزکاری، ماشین‌کاری آرد و مستری ماشین آرد (هرکدام ۳,۴٪) کمترین تقاضا را دارند. هرچند سهم آن‌ها پایین است، اما این مهارت‌ها برای پشتیبانی از صنایع تولیدی، آسیاب‌ها و کارگاه‌های صنعتی حیاتی‌اند. پایین بودن درصد نیاز ممکن است ناشی از وجود کافی نیروی ماهر در این زمینه‌ها یا محدود بودن ظرفیت فعلی صنایع فلزی و غذایی در ولایت باشد.

به طور کلی، این جدول نشان می‌دهد که بازار کار کندز به شدت به مهارت‌های فنی-حرفه‌ای قابل اجرا در محل نیاز دارد، به‌ویژه آن‌هایی که در بخش‌های ساختمانی، تأسیساتی و تولیدات کوچک به کار می‌روند. بنابراین، برنامه‌های آموزشی و توسعه مهارت‌ها باید با تمرکز بر آموزش عملی نلدوانی، خیاطی، نجاری و تولید صابون طراحی شوند تا پاسخگوی نیازهای واقعی بازار کار محلی و رشد اقتصادی ولایت باشند.

گراف 24: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات کندز

30.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت نیمروز

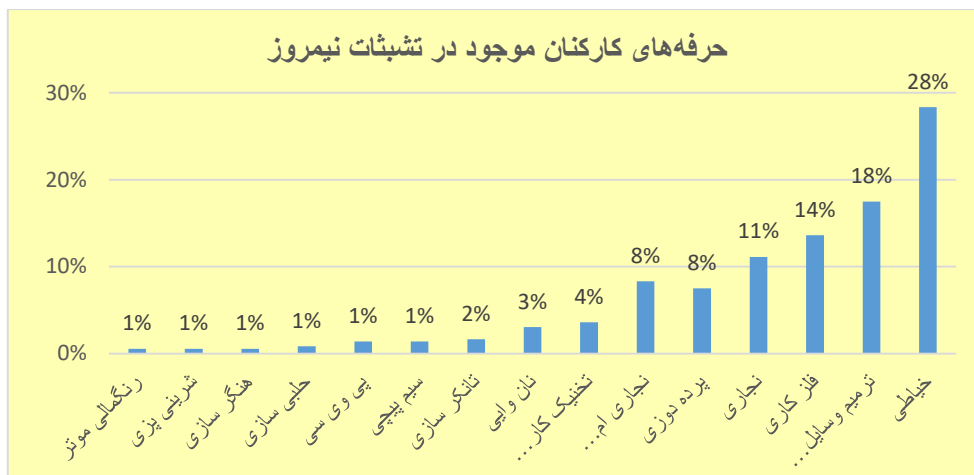
ولایت نیمروز با موقعیت استراتژیک در جنوب غرب افغانستان، نقش مهمی در اقتصاد محلی، صنایع سبک و فعالیت‌های خدماتی دارد و تمرکز تشبثات در این ولایت، ضرورت بررسی دقیق نیروی انسانی و مهارت‌های موجود و مورد نیاز را برجسته می‌سازد. روند تحلیل به صورت مرحله‌وار، از ساختار حرفه‌ای و مهارتی کارگران، حرفه‌های دارای بیشترین استخدام، و وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفوی و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان‌های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است.

1.30.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات نیمروز

بر بنیاد گراف (25)، ساختار مهارتی کارکنان در تشبثات ولایت نیمروز نشان‌دهنده تمرکز بالا بر مشاغل سنتی و کم‌مهارتی است. بیشترین سهم مربوط به حرفه خیاطی (۲۸٪) می‌باشد که این امر بیانگر تقاضای گسترده برای لباس‌دوزی و پوشاک محلی، به‌ویژه در بازارهای شهری و خانوادگی است. پس از آن، ترمیم وسایل برقی (۱۸٪) جایگاه دوم را دارد که نشان می‌دهد با گسترش استفاده از وسایل برقی در زندگی روزمره، نیاز به تخنیک‌کاران ماهر در این عرصه افزایش یافته است. فلزکاری (۱۴٪) و نجاری (۱۱٪) نیز از جمله حرفه‌هایی‌اند که نقش مهمی در ساخت‌وساز و تولیدات فنی ایفا می‌کنند، و بیانگر رشد تدریجی صنایع کوچک و ساختمانی در نیمروز است.

از سوی دیگر، حرفه‌هایی مانند نجاری و پرده‌دوزی (هر کدام ۸٪) نشان‌دهنده ورود مهارت‌های جدید و نیمه‌مدرن به بازار کار این ولایت‌اند. در مقابل، رشته‌هایی چون نان‌وایی (۳٪)، تانکرسازی (۲٪)، و سایر فنون مانند رنگمالی موتو، شربنی‌پزی، هَنگرسازی، حلبی‌سازی، پی‌وی‌سی و سیم‌پیچی (هرکدام ۱٪) سهم بسیار اندکی دارند. این امر حاکی از آن است که بازار کار نیمروز هنوز ظرفیت لازم برای رشد متوازن مهارت‌ها را ندارد و اکثریت کارگران در مشاغل محدود متمرکز شده‌اند.

به‌طور کلی، این توزیع نشان می‌دهد که هرچند در نیمروز سطحی از مهارت‌های فنی وجود دارد، اما تنوع مهارتی پایین است و بیشتر مشاغل در بخش‌های سنتی و خدماتی متمرکزند. چنین وضعیتی می‌تواند مانع رشد صنایع متوسط و بزرگ در این ولایت شود. برای بهبود وضعیت، نیاز است تا برنامه‌های آموزشی فنی و حرفه‌ای گسترش یابد و فرصت‌های کارآموزی در رشته‌های نوین مانند تکنالوژی، صنایع ساختمانی پیشرفته و تولیدات صنعتی فراهم گردد تا توازن میان نیاز بازار و مهارت نیروی کار ایجاد شود.

گراف 25: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات نیمروز

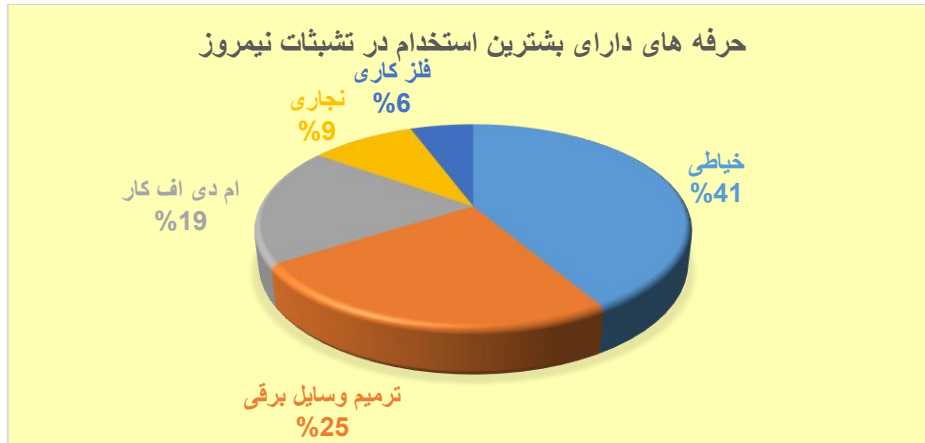
2.30.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات نیمروز

بر اساس گراف (26)، ساختار استخدام ماهرین در تشبثات ولایت نیمروز نشان‌دهنده تمرکز شدید بر چند حرفه محدود است که نیازهای فوری و روزمره مردم را پاسخ می‌دهد، اما در عین حال از تنوع و توسعه صنعتی کافی برخوردار نیست. در صدر گراف، حرفه خیاطی با ۴۲٪ بیشترین میزان استخدام را دارد. این رقم بالا بیانگر نقش کلیدی خیاطی در تأمین پوشاک محلی، به‌ویژه در بازارهای شهری و روستایی نیمروز است. چنین تمرکزی نشان می‌دهد که خیاطی نه تنها یک منبع مهم درآمد برای نیروی کار محلی است، بلکه بازتابی از اقتصاد مبتنی بر خدمات کوچک و خانوادگی در این ولایت می‌باشد.

در جایگاه دوم، ترمیم وسایل برقی با ۲۵٪ قرار دارد که اهمیت فزاینده این حرفه را در عصر استفاده گسترده از وسایل الکترونیکی و خانگی آشکار می‌سازد. افزایش استخدام در این رشته حاکی از آن است که تشبثات نیمروز در حال انطباق با نیازهای جدید جامعه و تغییرات تکنولوژیکی هستند. حرفه ام‌دی‌اف‌کاری (۱۹٪) و نجاری (۹٪) نیز بیانگر رشد صنایع ساختمانی و دکوراسیونی در ولایت نیمروز است، که احتمالاً به‌واسطه توسعه ساخت‌وسازهای شهری، مغازه‌ها، و دفاتر کوچک صورت گرفته است. این دو حرفه از جمله مشاغلی هستند که مهارت فنی، دقت کاری و تجربه عملی بالایی نیاز دارند و نقش مهمی در بهبود کیفیت خدمات ساختمانی دارند.

در پایین‌ترین سطح، فلزکاری با ۶٪ قرار دارد که می‌تواند ناشی از کم‌بود تشبثات صنعتی بزرگ، محدودیت در سرمایه‌گذاری در این بخش، یا دسترسی اندک به تجهیزات و مواد خام باشد. این وضعیت نشان می‌دهد که ولایت نیمروز هنوز در مرحله ابتدایی رشد صنعتی قرار دارد و مشاغل تولیدی و فنی سنگین سهم اندکی در بازار کار دارند.

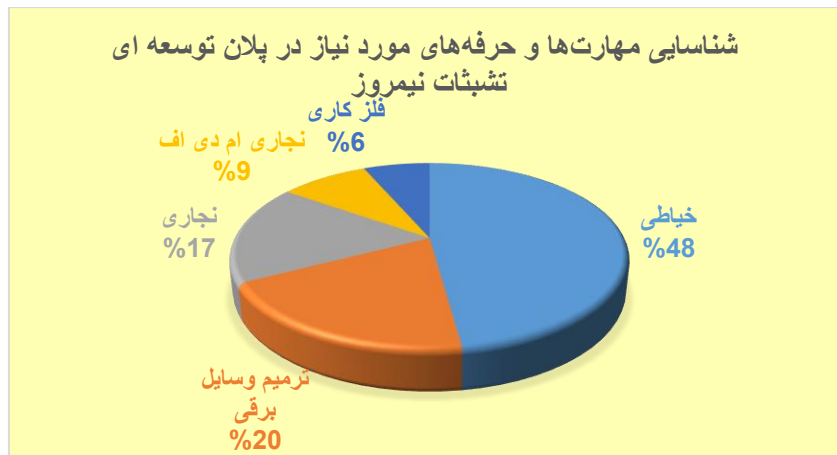
به‌طور کلی، این توزیع بیانگر آن است که اقتصاد نیمروز بیشتر بر حرفه‌های کوچک، خدماتی و سنتی استوار است، در حالی که ظرفیت رشد در رشته‌های صنعتی، تکنیکی و تولیدی هنوز به‌صورت بالقوه باقی مانده است. برای توسعه پایدار، نیاز است که برنامه‌های آموزشی فنی و حرفه‌ای تقویت گردند، تشبثات متوسط و بزرگ حمایت شوند، و فرصت‌های سرمایه‌گذاری در بخش‌های صنعتی، ساختمانی و تکنالوژیکی افزایش یابد تا تنوع و پایداری در بازار کار ولایت فراهم گردد.

گراف 26: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات نیمروز

3.30.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات نیمروز

گراف (27)، شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات ولایت نیمروز نشان می‌دهد که کمبود ماهر فنی و حرفوی یکی از موانع اصلی توسعه اقتصادی و اشتغال در این ولایت است. بیشترین مرکز نیازها در بخش خیاطی با 41٪ است که بیانگر تقاضای بالای بازار داخلی برای تولید پوشاک و محصولات مرتبط می‌باشد و نبود مهارت کافی می‌تواند منجر به کاهش کیفیت تولید و ناتوانی در پاسخ به تقاضای بازار شود. پس از آن، ترمیم وسایل برقی با 20٪ سهم نشان‌دهنده اهمیت مهارت‌های فنی برای خدمات ترمیمات خانگی و صنعتی است؛ کمبود این مهارت می‌تواند باعث وابستگی به نیروهای خارجی و کاهش بهره‌وری شود. نجاری با 17٪ و نجاری ام‌دی‌اف با 9٪ سهم نشان‌دهنده نیاز به نیروی فنی در ساخت مبلمان و سازه‌های چوبی است، که نقش مهمی در صنعت ساختمان و اقتصاد محلی دارد. فلزکاری با 9٪ نیز اهمیت صنایع فلزی و ترمیمات ابزارآلات را بازتاب می‌دهد. تحلیل کلی نشان می‌دهد که بدون سرمایه‌گذاری هدفمند در آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و توانمندسازی نیروی کار، توسعه تشبثات نیمروز محدود خواهد ماند و فرصت‌های شغلی متنوع ایجاد نمی‌شود. همچنین، تقویت این مهارت‌ها می‌تواند به رشد صنایع کوچک و متوسط، کاهش بیکاری و ارتقای کیفیت محصولات و خدمات در سطح محلی کمک کند و وابستگی به نیروی خارجی را کاهش دهد.

گراف 27: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات نیمروز

31.4. حرفه های مورد نیاز بازار کار در ولایت جوزجان

ولایت جوزجان با موقعیت استراتژیک در شمال افغانستان، با توجه به ظرفیت‌های محلی در صنایع دستی، خدمات و مشاغل سنتی، نقش مهمی در اقتصاد منطقه ایفا می‌کند روند تحلیل به صورت مرحله‌وار، ساختار حرفه‌ای و مهارتی کارگران، حرفه‌های دارای بیشترین استخدام، و وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفوی و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان‌های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است.

1.31.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات جوزجان

جدول (53)، تفکیک کارکنان فنی موجود در تشبثات ولایت جوزجان نشان می‌دهد که بیشترین تمرکز نیروهای کار در حرفه‌های سنتی و صنایع دستی است؛ به‌ویژه قالبین بافی که با ۲۹۲۰ نفر بیشترین سهم را به خود اختصاص داده و بیانگر نقش مهم این صنعت در اقتصاد محلی می‌باشد. پس از آن، حرفه‌های ماشین‌کار تولیدی، نجاری، دریوری و خیاطی با شمار قابل توجهی از کارگران جایگاه مهمی در بازار کار دارند. در مقابل، رشته‌های فنی جدید مانند کامپیوترکار، دیزاینر و نقشه‌کش حضور بسیار محدود داشته که ضعف در توسعه مهارت‌های معاصر و کمبود ماهرین در عرصه‌های تکنالوژیک را آشکار می‌سازد. همچنین برخی حرفه‌ها چون رنگمالی موتر، سیت‌دوزی، کلچه‌پزی، گراف‌کشی و نقشه‌کشی تنها با یک تا دو نفر نمایان است که نشان می‌دهد ظرفیت‌سازی و آموزش‌های فنی در این بخش‌ها بسیار ضعیف بوده است. در کل، بازار کار فنی جوزجان بیشتر بر صنایع دستی و مشاغل سنتی متمرکز است و برای پاسخ‌گویی به نیازهای امروزی، انکشاف مهارت‌های نوین و گسترش آموزش‌های تکنیکی یک ضرورت جدی محسوب می‌گردد.

حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات جوزجان					
شماره	رشته تحصیلی	تعداد	شماره	رشته تحصیلی	تعداد
1	قالبین باف	2920	20	رنگمال	13
2	ماشین کار تولیدی	85	21	آهنگر	12
3	نجار	76	22	دیک ساز	12
4	دریور	74	23	ذوغاله گر	12
5	خیاط	59	24	شیرینی پز	12
6	فلزکار	34	25	سندوزی	9
7	آشپز	32	26	دیزاینر	7
8	نانوای	31	27	مستری	7
9	حلبی سازی	27	28	تنور ساز	6
10	شست گر	26	29	کپی کش	5
11	کیک کلچه پز	23	30	ویرینک کار	5
12	عکاس	22	31	داش کار	3
13	رفوگر	21	32	رنگمالی موتر	2
14	قیچی گر	21	33	سیت دوز	2
15	کامپیوترکار	21	34	کلچه پز	2
16	کباب پز	20	35	حصه سازی	1
17	پرچال نشین	14	36	رنگمال قالبین	1
18	خمیرگر	14	37	گراف کش	1
19	نان فروش	14	38	نقشه کش	1

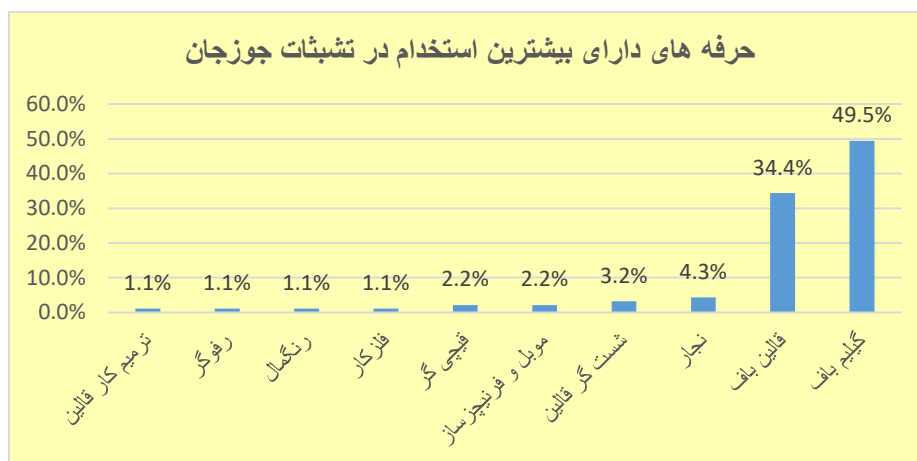
جدول 53: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات جوزجان

2.31.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات جوزجان

بر اساس گراف (28)، همان‌گونه که دیده می‌شود، حرفه‌ی گلیم باف با ۴۹.۵٪ و قالبین باف با ۴۴.۴٪ روی هم‌رفته بیش از ۸۳٪ از کل نیازهای استخدامی را تشکیل می‌دهند. این امر بیانگر آن است که سیستم آموزشی و خدمات صحتی در جوزجان با کمبود نیروی متخصص مواجه است و توجه نهادهای دولتی یا خصوصی باید عمدتاً به جذب و آموزش افراد در این دو حوزه متمرکز شود.

از سوی دیگر، سهم ناچیز سایر حرفه‌ها مانند نجار (۴,۳٪)، شست‌گر قالین (۳,۲٪)، موبل و فرنیچر ساز (۲,۲٪)، قیچی‌گر (۲,۲٪)، و حرفه‌های خدماتی چون فلزکار، رنگ‌کار، رفوگر و ترمیم‌کار قالین (هرکدام ۱,۱٪) نشان می‌دهد که تقاضا برای مشاغل فنی و خدماتی در سطح پایین‌تری قرار دارد. این وضعیت می‌تواند ناشی از چند عامل باشد:

۱. تمرکز اقتصادی ولایت بر بخش‌های دولتی (آموزش و صحت) به‌جای صنایع تولیدی یا خدماتی.
 ۲. کمبود پروژه‌های عمرانی و صنعتی که معمولاً تقاضا برای مشاغل فنی را افزایش می‌دهند.
 ۳. ضعف در بخش آموزش‌های فنی و حرفه‌ای که باعث کم‌رنگ شدن جایگاه این مهارت‌ها در بازار کار شده است.
- به‌طور کلی، این نمودار بازتاب‌دهنده‌ی یک ساختار استخدامی نامتوازن است که در آن مشاغل آموزشی و صحتی بر سایر حرفه‌ها غلبه دارند. بهبود وضعیت اشتغال در ولایت جوزجان، لازم است سیاست‌گذاران ضمن حفظ تمرکز بر آموزش و صحت، برنامه‌هایی را برای توسعه مهارت‌های فنی و تشویق سرمایه‌گذاری در بخش‌های صنعتی و خدماتی تدوین کنند تا بازار کار متنوع‌تر و پایدارتر شود.

گراف 28: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات جوزجان

3.31.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات جوزجان

بر بنیاد جدول (54)، شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات ولایت جوزجان، بیشترین تقاضا به مهارت قالین‌بافی تعلق دارد که با ۶۴,۴ درصد سهم عمده را تشکیل می‌دهد و بیانگر نقش اساسی این صنعت در اقتصاد محلی است. پس از آن، نجاری با ۶,۲ درصد و فلزکاری با ۳,۲ درصد در رده‌های دوم و سوم قرار دارند که نشان می‌دهد این بخش‌ها نیز برای رشد اقتصادی و فراهم‌سازی فرصت‌های کاری مهم اند. در کنار آن، مشاغل چون دریوری، گارسونی، ماشین‌کارتولید و خیاطی در رده‌های میانی قرار گرفته‌اند که هر کدام میان ۲ تا ۳ درصد تقاضا دارند. سایر حرفه‌ها از جمله گلییم‌بافی، آشپزی، سندوزی و کارهای مرتبط با تکنالوژی معلوماتی سهم اندکی را تشکیل می‌دهند (کمتر از یک درصد)، که نمایانگر تمرکز محدود بر مهارت‌های مدرن و بیشتر بودن توجه به صنایع دستی و سنتی است. این ارقام نشان می‌دهد که اقتصاد محلی جوزجان به شکل گسترده وابسته به صنایع دستی و مشاغل سنتی بوده و برای توازن توسعه، نیاز به تقویت مهارت‌های نوین و حرفه‌ای در کنار حمایت از بخش‌های بومی وجود دارد.

مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات ولایت جوزجان					
شماره	حرفه	فیصدی	شماره	حرفه	فیصدی
۱	قالین بافی	64.4%	۲۳	تنور ساز	0.4%
۲	نجاری	6.2%	۲۴	رفوگر	0.3%
۳	فلز کاری	3.2%	۲۵	شیرینی پز	0.3%
۴	دریوری	2.9%	۲۶	کیک کلچه پز	0.3%
۵	گارسونی	2.7%	۲۷	ترمیم موتر	0.3%
۶	ماشین کارتولید	2.3%	۲۸	دیزاینر	0.3%

0.3%	قیچی گر	۲۹	2.0%	خیاطی	۷
0.3%	کلچه پز	۳۰	1.5%	گیلیم بافی	۸
0.2%	دیزاینر	۳۱	1.2%	لابراتوار	۹
0.2%	فروشنده	۳۲	1.1%	آشپزی	۱۰
0.1%	تکنالوژی معلوماتی	۳۳	1.1%	بسته بندی تولید	۱۱
0.1%	توزیع کننده	۳۴	1.0%	سندوزی	۱۲
0.1%	حصه ساز	۳۵	0.8%	کامپیوترکار	۱۳
0.1%	سندوز	۳۶	0.8%	کباب پزی	۱۴
0.1%	عکاسی	۳۷	0.8%	دیگ سازی	۱۵
0.1%	کوچ ساز	۳۸	0.7%	بازاریابی	۱۶
0.1%	گلدوزی	۳۹	0.7%	حلبی سازی	۱۷
0.1%	آهنگری	۴۱	0.6%	شست گر قالبین	۱۹
0.1%	ترمیم کار قالبین	۴۲	0.6%	حلبی پزی	۲۰
		۴۳	0.5%	رنگمالی	۲۱

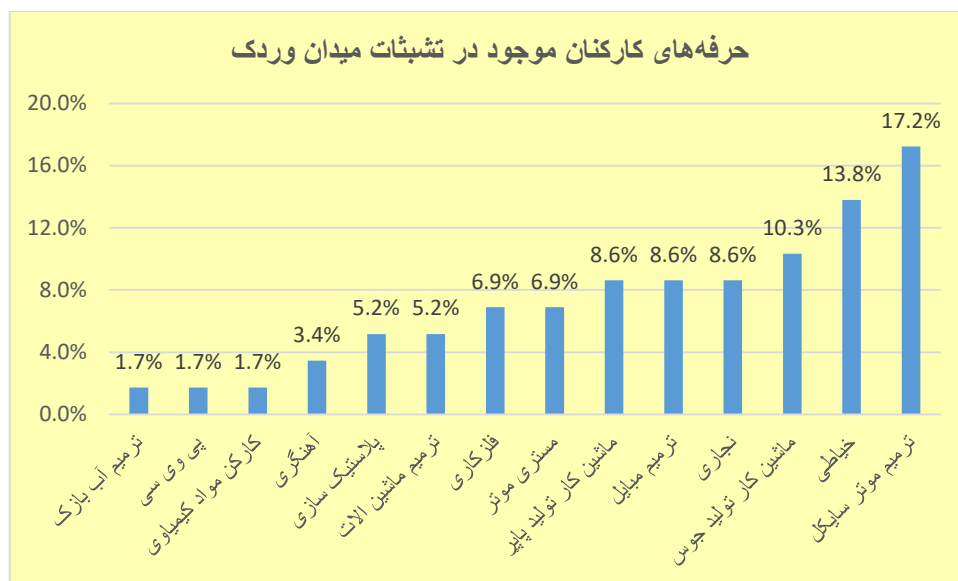
جدول 54: مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات ولایت جوزجان

32.4. حرفه های مورد نیاز بازار کار در ولایت میدان وردک

ولایت میدان وردک با موقعیت استراتژیک در مرکز افغانستان، نقش مهمی در اقتصاد محلی، صنایع کوچک و فعالیت‌های خدماتی دارد و تمرکز تشبثات در این ولایت ضرورت بررسی دقیق نیروی انسانی و مهارت‌های موجود و مورد نیاز را برجسته می‌سازد. روند تحلیل به صورت مرحله‌وار، از ساختار حرفه‌ای و مهارتی کارگران، حرفه‌های دارای بیشترین استخدام، و وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفوی و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان‌های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است.

1.32.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات میدان وردک

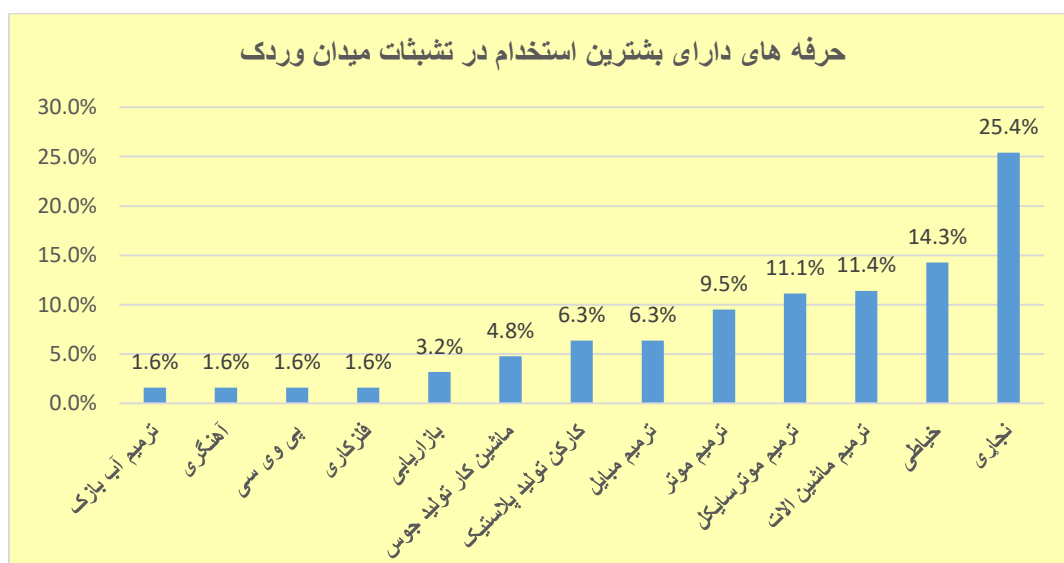
گراف (29)، تشخیص حرفه‌های کارکنان دارای مهارت فنی و حرفوی در تشبثات ولایت میدان وردک نشان می‌دهد که تمرکز اصلی بر حرفه‌های مرتبط با حمل‌ونقل، تولید و خدمات فنی است. بیشترین سهم به «ترمیم موترسایکل» با ۱۷,۲٪ اختصاص دارد که اهمیت حمل‌ونقل موتوری را در فعالیت‌های اقتصادی محلی و نقل و انتقال کالاها و خدمات برجسته می‌کند. «خیاطی» با ۱۳,۸٪ و «ماشین کار تولید جوس» با ۱۰,۳٪ نشان‌دهنده جایگاه پررنگ بخش خدماتی و غذایی در اشتغال است و بیانگر تقاضای بازار برای محصولات مصرفی محلی است. سهم مشاغل مانند نجاری، ترمیم موبایل و ماشین کار تولید پاپر هر کدام ۸,۶٪ است، که نشان می‌دهد صنایع دستی و خدمات فنی کوچک نیز نقش مهمی در اقتصاد محلی دارند. فلزکاری و مستری موتر با ۶,۹٪، پلاستیک‌سازی و ترمیم ماشین‌آلات با ۵,۲٪ و حرفه‌های کم‌تر رایج مانند آهنگری، کارکن مواد کیمیاوی، پی‌وی‌سی و ترمیم آب‌بازک زیر ۳,۵٪ سهم دارند، که بیانگر محدود بودن نیروی متخصص در برخی حرفه‌ها و نیاز به سرمایه‌گذاری بیشتر در آموزش فنی است. مجموع این داده‌ها نشان می‌دهد که بازار کار در میدان وردک نیازمند تنوع مهارت‌های فنی، خدماتی و تولیدی است و توسعه آموزش‌های حرفه‌ای و فنی می‌تواند به افزایش اشتغال پایدار، ارتقای کیفیت خدمات و تقویت اقتصاد محلی کمک کند. توجه به حرفه‌های کم سهم نیز اهمیت دارد، زیرا تکمیل زنجیره تولید و خدمات بدون این مهارت‌ها کامل نخواهد بود.

گراف 29: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات میدان وردک

2.32.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات میدان وردک

گراف (30)، نشان می‌دهد که در تشبثات ولایت میدان وردک، بیشترین استخدام در میان ماهرین دارای فن و حرفه مربوط به مشاغل سنتی و فنی با تقاضای بالاست. حرفه نجاری با ۲۵،۴٪ بیشترین سهم را دارد که نشان‌دهنده اهمیت صنایع چوبی و نیاز بازار به محصولات و خدمات مرتبط با نجاری است. پس از آن خیاطی با ۱۴،۳٪ و ترمیم ماشین‌آلات با ۱۱،۴٪ قرار دارند که بیانگر اهمیت بخش تولید پوشاک و خدمات فنی و ترمیماتی در اقتصاد محلی است. ترمیم موترسایکل و ترمیم موتر نیز به ترتیب با ۱۱،۱٪ و ۹،۵٪ سهم قابل توجهی دارند، که نقش حمل‌ونقل موتوری و خدمات پس از فروش را پررنگ می‌کند. کارکنان تولید پلاستیک و ترمیم موبایل هر کدام ۶،۳٪ و ماشین کار تولید جوس ۴،۸٪ سهم دارند، نشان‌دهنده جایگاه صنایع کوچک و خدمات غذایی در اشتغال است. حرفه‌های کم‌تر رایج مانند بازاریابی، ترمیم آب‌بازک، آهنگری، پی‌وی‌سی و فلزکاری هر کدام بین ۱،۶٪ تا ۳،۲٪ هستند، که بیانگر محدود بودن نیروی ماهر در برخی حرفه‌ها و ضرورت توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای است. به طور کلی، این داده‌ها نشان می‌دهند که بازار کار در میدان وردک نیازمند تنوع مهارت‌های فنی، ترمیماتی و تولیدی است و توسعه این مهارت‌ها می‌تواند به افزایش اشتغال پایدار و تقویت اقتصاد محلی کمک کند.

گراف 30: حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات میدان وردک

3.32.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات میدان وردک

بر اساس جدول (55)، شناسایی مهارت‌ها فنی و حرفوی مورد نیاز در پلان توسعه تشبثات ولایت میدان وردک، می‌توان گفت که چشم‌انداز توسعه اقتصادی این ولایت بر تمرکز بر صنایع کوچک، تولید محلی و خدمات فنی استوار است. بیشترین نیاز به نیروی ماهر مربوط به ماشین کار تولید جوس با ۲۱٪ است که نشان‌دهنده اولویت ویژه برای ایجاد یا گسترش صنایع غذایی کوچک و کارگاه‌های تولید نوشیدنی و فرآورده‌های محلی در ولایت می‌باشد. این امر می‌تواند هم به تأمین بازار داخلی کمک کند و هم زمینه اشتغال‌زایی برای نیروهای محلی را فراهم آورد. همچنین، نیاز قابل توجه به ماشین کار تولید پمبه و پلاستیک‌سازی (هر کدام ۱۰,۵٪) نشان می‌دهد که توسعه تشبثات در میدان وردک بر پایه صنایع سبک و بسته‌بندی طراحی شده و توجه ویژه‌ای به تولید مواد اولیه و محصولات صنعتی کوچک شده است.

نیازهای دیگر شامل آب معدنی (۷٪)، نجاری، ترمیم موبایل و ترمیم موتورسایکل (هر کدام ۶,۳٪) است که اهمیت خدمات فنی، تعمیراتی و صنایع ساختمانی و دکوراسیونی را در پلان توسعه برجسته می‌کند. این نشان می‌دهد که بخش قابل توجهی از تشبثات بر رفع نیازهای روزمره مردم و ارائه خدمات فنی محلی متمرکز است و از این طریق می‌توان زمینه اشتغال پایدار و افزایش درآمد خانواده‌ها را فراهم کرد.

در عین حال، حرفه‌های و خدماتی کم‌تقاضا مانند خیاطی، تولید صابون، بازاریابی، وایرینگ کاری، ترمیم آب‌بازک، جنراتورسازی و پرزه‌فروشی (هر کدام بین ۰,۷ تا ۲,۸٪) سهم اندکی دارند که بیانگر این است که این حوزه‌ها هنوز ظرفیت توسعه محدودی دارند یا تقاضای بازار برای آن‌ها پایین است. این الگو نشان می‌دهد که تمرکز پلان توسعه تشبثات میدان وردک بر صنایع مولد، خدمات فنی و تعمیراتی با اولویت اشتغال‌زایی محلی است، و سرمایه‌گذاری در آموزش مهارت‌های مرتبط با این حوزه‌ها می‌تواند تأثیر مستقیم و ملموس بر رشد اقتصادی و کاهش نرخ بیکاری در ولایت داشته باشد.

در مجموع، پلان توسعه تشبثات میدان وردک بر ایجاد تعادل میان توسعه صنایع کوچک، ارتقای مهارت نیروی کار و رفع نیازهای بازار محلی تأکید دارد و نشان می‌دهد که توسعه اقتصادی پایدار بدون سرمایه‌گذاری در آموزش فنی و حرفه‌ای و حمایت از مشاغل خرد و متوسط امکان‌پذیر نیست. این تحلیل می‌تواند راهنمایی برای سیاست‌گذاران و سرمایه‌گذاران محلی باشد تا منابع و برنامه‌های آموزشی و حمایتی خود را بر حوزه‌های با بالاترین اثرگذاری متمرکز کنند.

شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات میدان وردک						
شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره
1	ماشین کار تولید جوس	21.0%	13	خیاطی	2.1%	
2	ماشین کار تولید پمبه	10.5%	14	ماشین کار تولید صابون	2.1%	
3	پلاستیک سازی	10.5%	15	ترمیم ماشین لات	2.1%	
4	آب معدنی	7.0%	16	بازاریابی	1.4%	
5	ترمیم موبایل	6.3%	17	وایرینگ کاری	1.4%	
6	نجاری	6.3%	18	ترمیم آب بازک	0.7%	
7	گلدوزی	4.9%	19	پخت دوزی	0.7%	
8	ترمیم موتورسایکل	6.3%	20	پرزه فروش	0.7%	
9	پی وی سی	3.5%	21	ترمیم سولر	0.7%	
10	ترمیم کامپیوتر	3.5%	22	جنراتور سازی	0.7%	
11	مواد کیمیاوی	3.5%	23	کپی کشی	0.7%	
12	آهنگری	2.8%	24	زگزاک	0.7%	

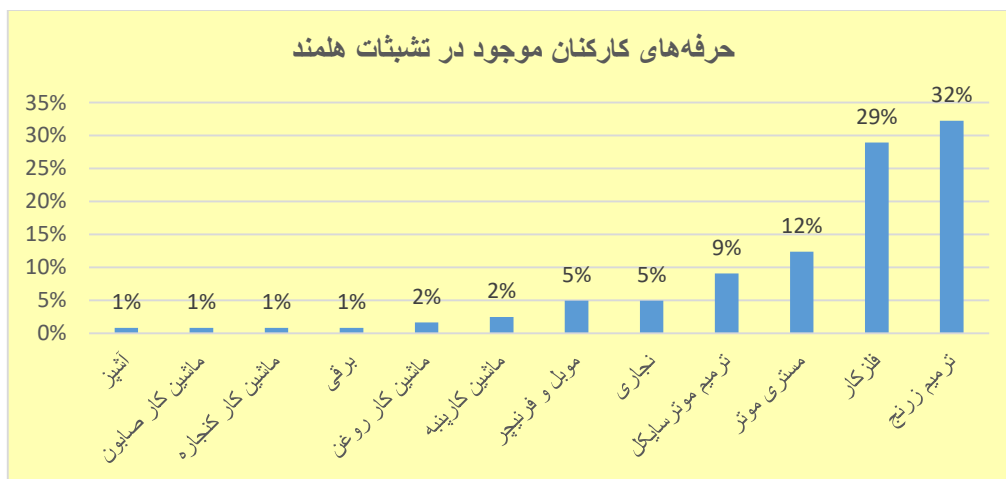
جدول 55: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات میدان وردک

33.2. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت هلمند

ولایت هلمند با موقعیت استراتژیک در جنوب افغانستان، به دلیل فعالیت‌های اقتصادی، حمل‌ونقل و صنایع محلی، نقش مهمی در توسعه منطقه دارد و تمرکز تشبثات در این ولایت ضرورت بررسی دقیق نیروی انسانی و مهارت‌های موجود و مورد نیاز را برجسته می‌سازد. روند تحلیل به صورت مرحله‌وار، از ساختار حرفه‌ای و مهارتی کارگران، حرفه‌های دارای بیشترین استخدام، وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفوی و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان‌های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است.

1.33.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات هلمند

براساس گراف (31)، تشبثات فعال در ولایت هلمند بیشترین اتکا را بر نیروی کار فنی در بخش ترمیم وسایط نقلیه سبک و سنگین دارند. ترمیم زنج با ۳۲٪ و فلزکاری با ۲۹٪ در صدر قرار دارند که نشان‌دهنده نقش اساسی وسایط سه‌چرخه (زرنج) در حمل‌ونقل شهری و روستایی و نیاز مبرم به ترمیم و نگهداری مداوم آن‌هاست. همچنان، فلزکاری به‌عنوان یک مهارت پایه در بخش تولید، ساختمان‌سازی و تعمیرات صنعتی، نیاز مداوم به نیروی ماهر دارد. بعد از آن، مستری موتر (۱۲٪) و ترمیم موترسایکل (۹٪) نیز بخش بزرگی از بازار مهارت‌ها را به خود اختصاص داده‌اند، که نشان می‌دهد وسایط نقلیه در زندگی اقتصادی مردم هلمند نقش حیاتی دارند. در مقابل، مهارت‌هایی مانند برقی، ماشین‌کاری صابون، پنبه، کنجاره و روغن، هرکدام بین ۱٪ تا ۲٪ سهم دارند که بیانگر ضعف یا نبود زیرساخت لازم برای رشد صنایع تبدیلی در این ولایت است. حضور اندک حرفه‌هایی مانند نجاری و موبل‌سازی (هرکدام ۵٪) نیز حاکی از پتانسیل رشد در صنایع دستی و ساختمانی می‌باشد، مشروط بر اینکه آموزش‌های فنی و سرمایه‌گذاری لازم فراهم گردد. به‌طور کلی، این گراف بازتاب‌دهنده نیاز فوری به تنوع‌بخشی مهارت‌ها و گسترش آموزش‌های فنی برای پاسخ‌گویی به نیازهای آینده بازار کار در هلمند است.

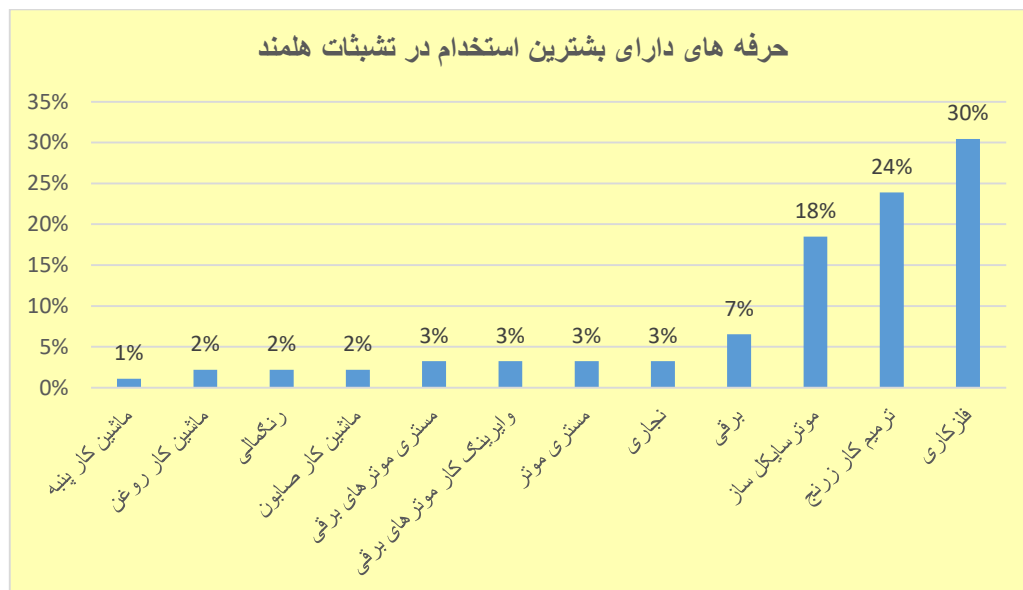
گراف 31: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات هلمند

2.33.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات هلمند

بر اساس گراف (32)، تحلیل میزان استخدام ماهرین در تشبثات ولایت هلمند نشان می‌دهد که بازار کار این ولایت به‌صورت بارز بر مهارت‌های فنی و حرفه‌ای مرتبط با بخش ترانسپورت، فلزات و وسایط سبک متمرکز است. فلزکاری با ۳۰٪ در جایگاه نخست قرار دارد که نشان می‌دهد این حرفه نه‌تنها در ساخت‌وساز، بلکه در ترمیم و تولیدات محلی نیز نقش کلیدی دارد. به‌دنبال آن، ترمیم موترهای زرنج با ۲۴٪ بیانگر گستردگی استفاده از این وسایط در فعالیت‌های اقتصادی، زراعتی و انتقال کالاها در سطح محلی است. همچنین، موترسایکل‌سازی با ۱۸٪ نشان‌دهنده وابستگی شدید قشر وسیعی از مردم به این وسایط سبک به‌عنوان وسیله حمل‌ونقل اصلی است.

از سوی دیگر، حرفه‌هایی مانند برقی (۷٪) و وائرنینگ موترهای برقی (۳٪) نمایانگر نیاز رو به رشد به مهارت‌های مرتبط با تکنالوژی مدرن در وسایط نقلیه می‌باشد، که می‌تواند با گسترش استفاده از وسایط برقی افزایش یابد. استخدام پایین در حرفه‌های ماشین‌کاری روغن، صابون، و پنبه (هرکدام ۱٪ تا ۲٪) بیانگر آن است که صنایع تبدیلی هنوز در مراحل ابتدایی رشد خود قرار دارند و ظرفیت توسعه بالایی دارند.

در مجموع، این گراف نه تنها نیازهای واضح بازار کار را مشخص می‌سازد، بلکه اهمیت سرمایه‌گذاری هدفمند در آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، به‌ویژه در بخش‌های اولویت‌دار مانند وسایط نقلیه، فلزکاری و برق را برجسته می‌سازد. همچنین، توسعه صنایع تبدیلی و مهارت‌های مرتبط با تولید می‌تواند در آینده فرصت‌های شغلی بیشتر و متنوع‌تری در هلمند فراهم کند.

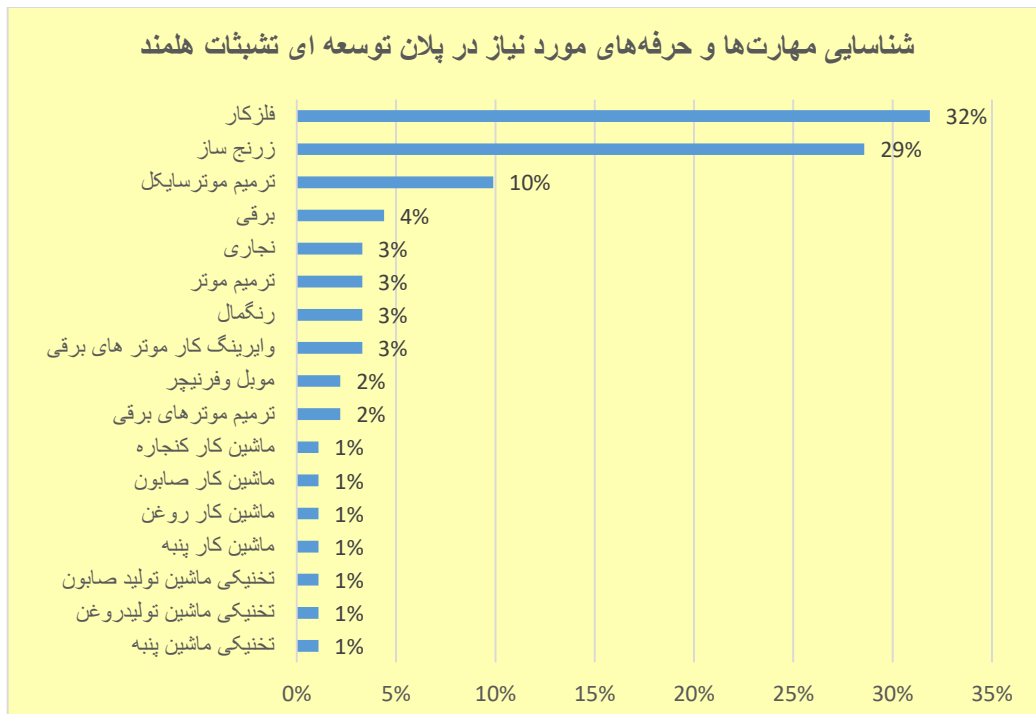

گراف 32: حرفه‌های دارای بیشترین استفاده در تشبثات هلمند

3.33.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات هلمند

بر بنیاد گراف (33)، تشخیص مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه تشبثات ولایت هلمند نشان می‌دهد که بیشترین نیاز بازار کار در این ولایت متوجه حرفه‌های فنی سنگین و مربوط به وسایط و فلزات است. فلزکاری با ۳۲٪ و زرنج‌سازی با ۲۹٪ در صدر فهرست قرار دارند که بیانگر وابستگی شدید تشبثات به خدمات تولید و ترمیم وسایط و سازه‌های فلزی است. پس از آن، ترمیم موتورسیکل با ۱۰٪ و برق‌کاری با ۴٪ اهمیت روزافزون وسایط سبک و نیاز به مهارت‌های تکنیکی در این بخش‌ها را نشان می‌دهد. مهارت‌هایی چون ترمیم موتور، وایرینگ وسایط برقی، نجاری، و رنگمالی هرکدام با ۲٪ تا ۳٪ نیز در رده نیازهای متوسط قرار دارند. در مقابل، مهارت‌های مرتبط با ماشین‌کاری و تولید محصولات مانند پنبه، روغن، صابون، و کنجاره هرکدام با تنها ۱٪ سهم، بیانگر آن است که صنایع تبدیلی هنوز در مراحل ابتدایی توسعه قرار دارند و ظرفیت رشد بالایی دارند. این وضعیت نشان‌دهنده آن است که برای توسعه متوازن تشبثات در هلمند، نیاز به سرمایه‌گذاری هدفمند در آموزش‌های فنی مرتبط با فلزکاری، وسایط، و برق وجود دارد، در کنار آن باید به رشد صنایع تبدیلی نیز توجه شود تا فرصت‌های شغلی متنوع‌تری ایجاد گردد.

به‌طور کلی، تحلیل این داده‌ها نشان می‌دهد که ولایت هلمند با کمبود شدید نیروی متخصص در بخش‌های فنی و صنعتی روبه‌روست و برای توسعه پایدار تشبثات، سرمایه‌گذاری فوری در برنامه‌های آموزش حرفه‌ای، ارتقای ظرفیت مراکز تکنیکی، و ایجاد پل ارتباطی میان نیاز بازار کار و مراکز آموزشی ضروری می‌باشد. همچنین، تقویت صنایع تبدیلی نیز می‌تواند به تنوع‌بخشی فرصت‌های شغلی، افزایش ارزش‌افزوده داخلی و کاهش وابستگی اقتصادی کمک شایان نماید.

گراف 33: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات هلمند

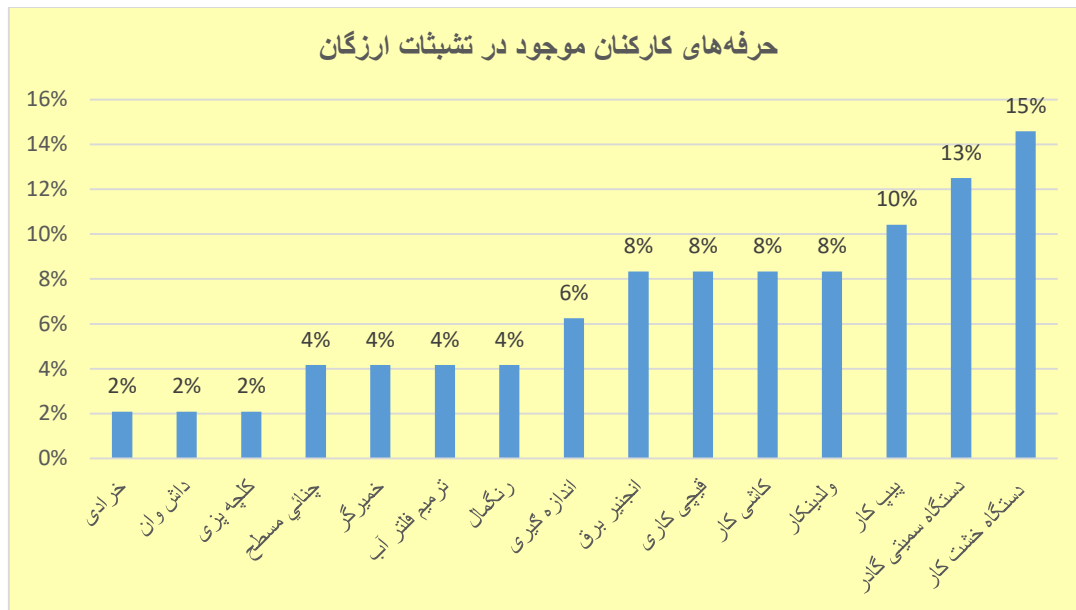
34.4. حرفه های مورد نیاز بازار کار در ولایت ارزگان

ولایت ارزگان با ساختار اقتصادی متکی بر فعالیت‌های ساختمانی، پروژه‌های عمرانی و تشبثات کوچک محلی، برای رشد پایدار و افزایش بهره‌وری نیازمند بررسی دقیق وضعیت نیروی انسانی و مهارت‌های موجود می‌باشد. روند تحلیل به صورت مرحله‌وار، از ساختار حرفه‌ای و مهارتی کارگران، حرفه‌های دارای بیشترین استخدام، وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفوی و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان‌های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است.

1.34.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات ارزگان

در گراف (34)، مهارت‌های کارگران در تشبثات ولایت ارزگان نشان می‌دهد که ساختار مهارتی این ولایت بیشتر به حرفه‌های ساختمانی، کارگری سنتی و تولیدی ساده متکی است و از مهارت‌های فنی و صنعتی پیشرفته کمتر برخوردار می‌باشد. سهم بالای دستگاه خشت‌کار (۱۵٪) و دستگاه سمیتی گادر (۱۳٪) نشان می‌دهد که نیازهای اساسی تشبثات بیشتر در بخش‌های ساختمانی و تولیدات ابتدایی متمرکز است؛ این دو حرفه تقریباً یک سوم کل مهارت‌های موجود را تشکیل می‌دهند. حرفه‌هایی مانند پیپ‌کار (۱۰٪)، کاشی‌کار، انجنیر برق، ولدینکار و قیچی‌کاری (هرکدام ۸٪) بیانگر آن هستند که مهارت‌های متوسط و نیمه فنی در سطح قابل قبول موجود است، اما هنوز برای پاسخ‌گویی به پروژه‌های تخنیکی پیشرفته کافی نیست.

در بخش دیگر، مهارت‌هایی چون اندازه‌گیری (۶٪) و گروه حرفه‌هایی با سهم ۴٪ مانند مسطح‌چنائی، خمیرگری، رنگمالی و ترمیم فلتر آب بیشتر نقش‌های حمایتی و تکمیلی در پروژه‌ها دارند و نشان‌دهنده پراکندگی محدود این مهارت‌ها در بازار کار ارزگان است. در پایین‌ترین سطح، حرفه‌های خردای، داش‌وان و کلچه‌پزی با تنها ۲٪ سهم، بیانگر ضعف شدید در حوزه‌های صنعتی، تولید حرفه‌ای و صنایع غذایی کوچک‌اند. در مجموع، ساختار مهارتی تشبثات ارزگان نشان‌دهنده تمرکز بر کارهای ساختمانی و عملیاتی ساده، همراه با کمبود مهارت‌های تخنیکی پیشرفته، صنعتی و خدماتی است. این عدم تنوع مهارتی می‌تواند توسعه اقتصادی، بهبود کیفیت تولیدات، گسترش صنایع کوچک و اجرای پروژه‌های پیچیده را محدود سازد. برای ارتقای ظرفیت تشبثات، نیاز به سرمایه‌گذاری در آموزش‌های فنی حرفه‌ای، تشویق کارگران به مهارت‌آموزی فنی‌تر و ایجاد زمینه رشد مهارت‌های صنعتی و خدماتی به شدت احساس می‌شود.

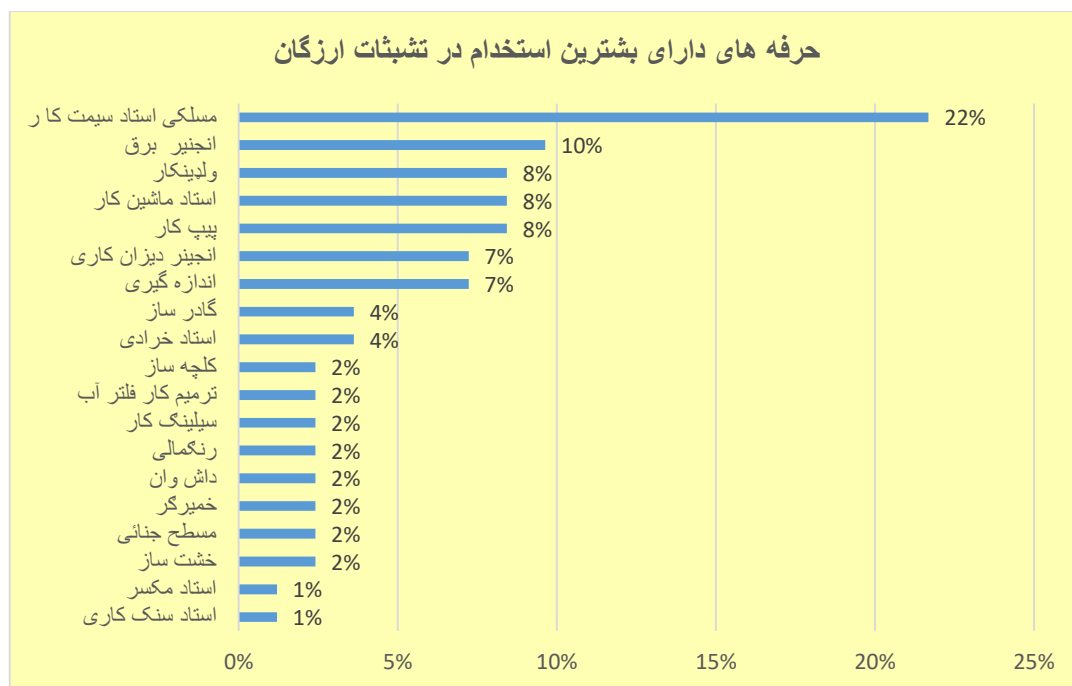
گراف 34: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات ارزگان

2.34.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات ارزگان

در گراف (35)، ترکیب مهارت‌های استخدام‌شده در تشبثات ولایت ارزگان نشان می‌دهد که بازار کار این ولایت به‌طور بارز تحت سلطه مهارت‌های ساختمانی و کارگری سنگین است و مهارت‌های صنعتی، خدماتی و فنی در آن حضور بسیار محدود دارند. قرار گرفتن حرفه‌ای استاد سیمت‌کار با ۲۲٪ در صدر فهرست، نشان می‌دهد که نیاز اصلی تشبثات بیشتر در بخش پروژه‌های ساختمانی، گادارکاری و فعالیت‌های وابسته به ساخت‌وساز متمرکز است. این رقم بسیار بالا حاکی از آن است که ظرفیت‌های تشبثات بیشتر حول کارهای عمرانی و تولیداتی اولیه شکل گرفته است. در سطح دوم، وجود برقی (۱۰٪) و حرفه‌هایی مانند ماشین‌کار استاد، ولدینکار و پیپ‌کار (هرکدام ۸٪) نشان می‌دهد که بخشی از نیازهای تخنیکی و فنی در رشته‌های نیمه‌حرفه‌ای وجود دارد اما گستره آن محدود است و برای پشتیبانی از صنایع پیشرفته یا تولیدات صنعتی کافی نیست. مهارت‌های دقیق‌تر مانند اندازه‌گیری و دیزان‌کاری (۷٪) بیانگر حضور محدود اما مهم برخی مهارت‌های فنی و حرفه‌ای است که می‌توانند در مدیریت پروژه‌ها و فعالیت‌های تخنیکی نقش اساسی داشته باشند.

از سوی دیگر، درصدهای پایین گروه وسیعی از حرفه‌ها—مانند خشت‌ساز، چنایی مسطح، دانش‌وان، رنگمالی، سیلینگ‌کار، خمیرگر، ترمیم آب‌فلتر، کلچه‌ساز (هرکدام ۲٪) و حتی استاد سنک‌کار و استاد مکسر (۱٪)—نشان می‌دهد که بسیاری از مهارت‌های مهم اما حرفه‌ای، کم‌نماینده و کمیاب هستند. این کمبود تنوع مهارتی نشان‌دهنده آن است که بخش عمده‌ای از نیازهای تشبثات تنها در چند حوزه محدود تأمین می‌شود و ظرفیت نیروی انسانی برای پوشش‌دهی فعالیت‌های متنوع و پیشرفته بسیار پایین است.

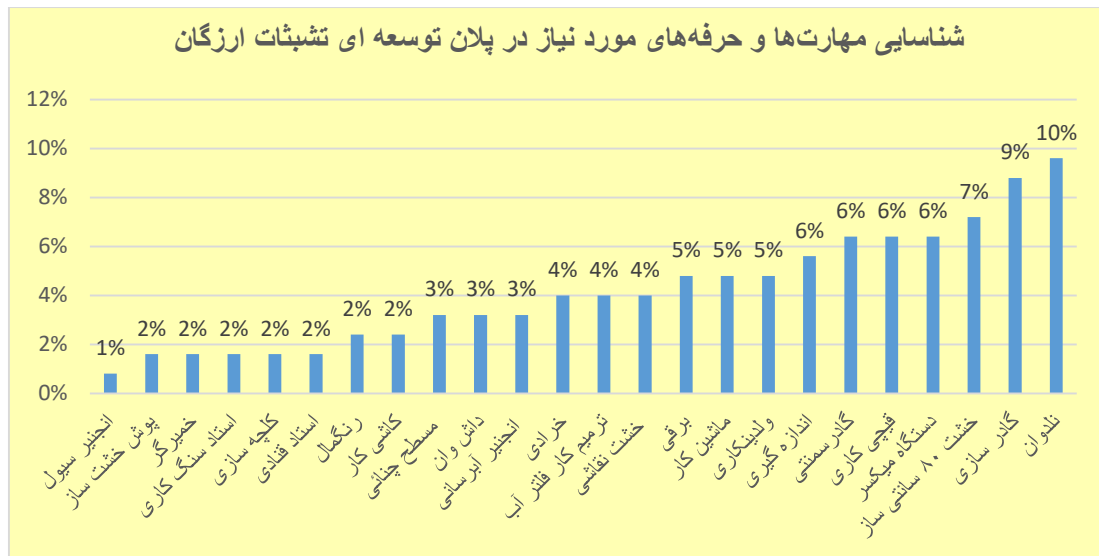
به‌طور کلی، این ساختار مهارتی بیانگر تمرکز شدید بر مهارت‌های ساختمانی و فنی متوسط، کمبود مهارت‌های صنعتی و تولیدی پیشرفته، و فقدان تنوع حرفه‌ای است. این وضعیت می‌تواند توسعه اقتصادی ولایت را محدود کند، مانع ورود تکنالوژی‌های جدید گردد، و وابستگی به نیروی ماهر بیرونی را افزایش دهد. لذا برای بهبود وضعیت، نیاز به سرمایه‌گذاری در آموزش‌های فنی حرفه‌ای، توسعه مهارت‌های فنی و فراهم‌سازی فرصت‌های بیشتر برای مهارت‌آموزی در بخش‌های صنعتی و خدماتی کاملاً محسوس است.

گراف 35: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات ارزشگان

3.34.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات ارزشگان

بر اساس گراف (36)، پلان توسعه تشبثات ولایت ارزشگان نشان می‌دهد که بیشترین نیاز به مهارت‌ها و حرفه‌ها در حوزه‌های ساخت و ساز و تأمین آب است. حرفه‌هایی مانند نلدوان با ۱۰٪، گادرسازی با ۹٪ و خشت ۸۰ سانتی ساز با ۷٪ بیشترین سهم را دارند که نشان‌دهنده تمرکز بر مهارت‌های مرتبط با ساخت ساختمان‌ها و تأسیسات است. پس از آن، مهارت‌های اندازه‌گیری، گادرسمتی، فیچی کاری و کار با دستگاه میکسر هرکدام بین ۶٪ دارند که به مهارت‌های فنی و عملیاتی در پروژه‌های عمرانی اشاره دارد. در سطح متوسط، برقی، ماشین کار و ولدینکاری هرکدام ۵٪ و خرداى، ترمیم کار فلتر آب و خشت نقاشی هرکدام ۴٪ سهم دارند که بیانگر نیاز به مهارت‌های مکانیکی، برق و تعمیرات است. مهارت‌هایی مانند مسطح چنائی و داش وان هرکدام ۳٪ و برخی حرفه‌های هنری و صنعتی کوچک‌تر مانند رنگمال، کاشی کار، کلچه سازی، استاد قنادی، خمیرگر، استاد سنگ کاری و پوش خشت ساز هرکدام بین ۱ تا ۲٪ سهم دارند، که نشان‌دهنده اهمیت کم‌تر اما مورد توجه هنرهای سنتی و مهارت‌های جزئی در توسعه اقتصادی محلی است. به طور کلی، این گراف نشان می‌دهد که تمرکز اصلی بر مهارت‌های عمرانی و تأسیسات، با سهم کمتر برای حرفه‌های هنری و صنایع کوچک است.

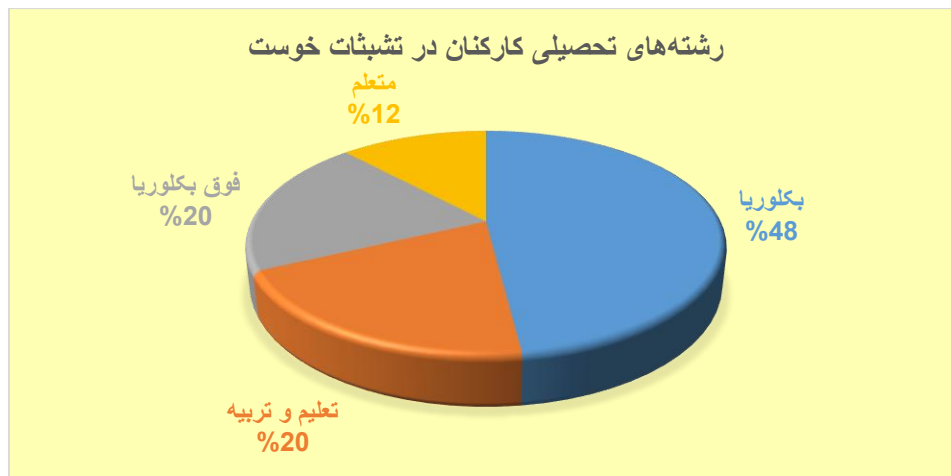
گراف 36: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات ارزگان

35.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت خوست

ولایت خوست به‌عنوان یکی از ولایت‌های مهم در زون جنوب شرق کشور، با داشتن فعالیت‌های تجاری، صنایع کوچک، تولیدات پوشاک و برخی بخش‌های زراعتی، دارای ساختار اقتصادی متکی بر تشبثات خرد و متوسط است. روند تحلیل به صورت مرحله‌وار، از ساختار حرفه‌ای و مهارتی کارگران، حرفه‌های دارای بیشترین استخدام، وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفوی و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان‌های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است.

1.35.4. رشته‌های تحصیلی کارکنان در تشبثات خوست

داده‌های گراف (37)، نشان می‌دهد که نیروی کار دارای تحصیلات عالی و متوسطه در تشبثات ولایت خوست ترکیبی نسبتاً متنوع دارد، اما تمرکز اصلی بر سطح بکلوریا است. بکلوریا با ۴۸٪ بزرگ‌ترین بخش کارکنان را تشکیل می‌دهد که بیانگر وابستگی بیشتر تشبثات به افراد دارای مهارت‌های عمومی و متوسطه است. رشته تعلیم و تربیه و فوق بکلوریا هرکدام با ۲۰٪ نشان می‌دهند که بخش قابل توجهی از کارمندان دارای مهارت‌های حرفه‌ای‌تر یا آموزشی‌اند، اما این درصدها نسبت به نیازهای احتمالی بازار کار پایین به نظر می‌رسند. در نهایت، ۱۲٪ متعلمین نشان‌دهنده این است که برخی تشبثات از نیروی کار تازه‌کار یا در حال تحصیل استفاده می‌کنند. مجموعاً، این ترکیب نشان می‌دهد که سطح تخصص‌گرایی در تشبثات خوست محدود است و بیشتر کارکنان در سطح تحصیلات متوسطه قرار دارند، که می‌تواند بر کیفیت و ظرفیت رشد این تشبثات تأثیر بگذارد.

گراف 37: رشته‌های تحصیلی کارکنان در تشبثات خوست

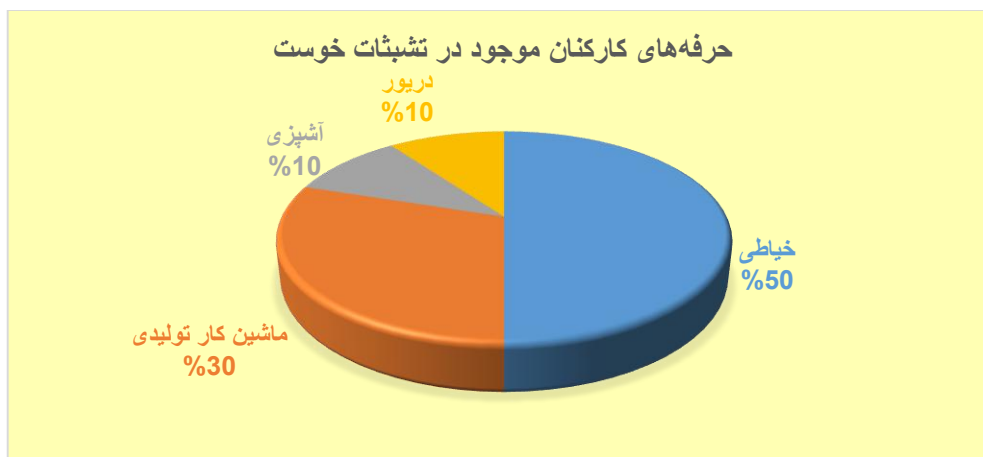
2.35.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات خوست

گراف (38)، ترکیب مهارت‌های فنی و حرفوی در تشبثات ولایت خوست نشان می‌دهد که ساختار مهارتی نیروی کار بیش از حد متمرکز و نامتوازن است. سهم ۵۰٪ خیاطی حاکی از آن است که بخش بزرگی از فعالیت‌های اقتصادی در این ولایت ماهیت کارگاهی، خانگی یا کوچک‌صنعتی دارد و اقتصاد محل هنوز به شکل محدود بر صنایع سبک-به‌ویژه تولید و ترمیم پوشاک-اتکا دارد. این تمرکز هرچند می‌تواند مزیت رقابتی در بخش پوشاک ایجاد کند، اما اقتصاد را در برابر نوسانات بازار و محدودیت‌های تقاضا آسیب‌پذیر می‌سازد.

وجود ۳۰٪ ماشین کار تولیدی نشان می‌دهد که ظرفیت اولیه برای توسعه فعالیت‌های تولیدی وجود دارد، اما این نرخ بیانگر محدودیت در مهارت‌های پیشرفته‌تر مانند ماشین کار تولیدی، تکنالوژی‌های نوین یا مدیریت تولید است. این سطح از مهارت بیشتر به تولیدات کوچک یا کار با ماشین‌آلات ابتدایی شباهت دارد تا صنایع متوسط و بزرگ، که توسعه اقتصادی درازمدت به آن نیاز دارد.

در مقابل، ۱۰٪ آشپزی و ۱۰٪ درپوری نشان‌دهنده ضعف در تنوع مهارت‌ها است. این کمبود تنوع مهارتی می‌تواند باعث محدود ماندن رشد سکتور خدمات-از جمله رستوران‌داری، مهمان‌خانه‌ها، ترانسپورت و لوژستیک-شود. چنین سکتورهایی معمولاً در توسعه شهری و ایجاد اشتغال پایدار نقش مهمی دارند، اما سهم پایین آن‌ها نشان می‌دهد که اقتصاد خوست هنوز به‌طور کامل متنوع نشده است.

به‌طور کلی، گراف بازتاب‌دهنده اقتصادی است که بیشتر بر مهارت‌های سنتی و کم‌سرمایه تکیه دارد. نبود مهارت‌های فنی تر (مانند برق، تکنالوژی معلوماتی، نجاری پیشرفته، مدیریت تولید، حسابداری حرفه‌ای و...) نشان می‌دهد که برای افزایش ظرفیت تولید، رقابت‌پذیری و پایداری اقتصادی، برنامه‌های آموزش فنی و حرفه‌ای باید گسترش یافته و مهارت‌های جدید مطابق نیاز بازار معرفی گردند.

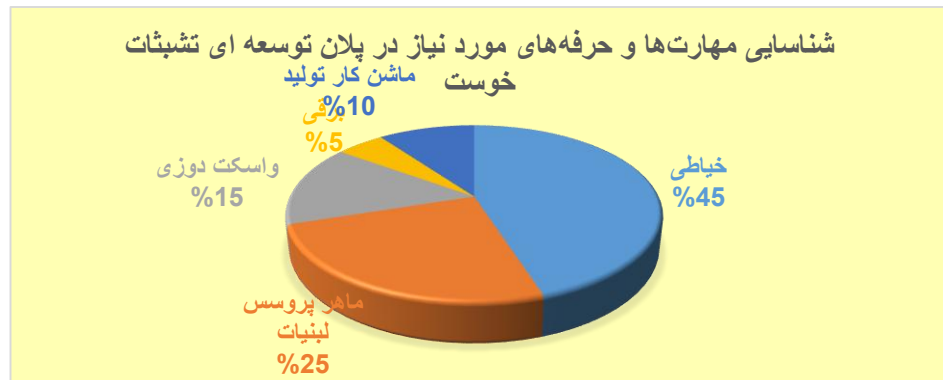
گراف 38: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات خوست

3.35.4. استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات خوست

یافته‌ها نشان می‌دهد که میزان استخدام فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبثات ولایت خوست پایین است و دلایل اصلی آن در دو عامل خلاصه می‌شود. نخست، «تجربه کافی ندارند» که بیانگر یک شکاف جدی میان مهارت‌های آموزشی فارغان و نیازهای عملی بازار کار است. این موضوع نشان می‌دهد که مهارت‌آموزی در مراکز فنی و حرفوی یا به اندازه کافی عملی و کارمحور نیست، یا تشبثات توقع سطح بالاتری از تجربه دارند که در دوره‌های آموزشی تأمین نمی‌شود. دومین دلیل، «ضرورت نداریم» است که نشان می‌دهد بسیاری از تشبثات کوچک‌اند، سطح تکنالوژی و عملیات‌شان ساده است و به مهارت‌های فنی نیاز جدی ندارند. این امر بازتاب‌دهنده ساختار اقتصادی ولایت خوست است که عمدتاً بر فعالیت‌های کم‌مهارت و سنتی استوار است. مجموعاً، جدول بیان می‌کند که هم کمبود تجربه در میان فارغان و هم نبود تقاضای واقعی برای مهارت‌های فنی دو مانع اصلی استخدام آنان در بازار کار خوست به‌شمار می‌رود.

4.35.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات خوست

نتایج گراف (39)، نشان می‌دهد که تشبثات ولایت خوست برای توسعه خود به مهارت‌های مشخص و محدود اما نسبتاً پراکنده نیاز دارند. بیشترین تقاضا مربوط به خیاطی با ۴۵٪ است که نشان‌دهنده تمرکز بازار بر صنایع سبک و تولیدات پوشاک است. در کنار آن، مهارت پروسس لینیات با ۲۵٪ اهمیت قابل توجهی دارد و بیان می‌کند که سکتور زراعت و صنایع تبدیلی در حال رشد بوده و نیازمند نیروی ماهر است. واسکت‌دوزی با ۱۵٪ نیز مکمل نیازهای بازار پوشاک است و نشان‌دهنده تنوع در تولیدات محلی می‌باشد. سهم برقی با ۵٪ و ماشین‌کار تولید با ۱۰٪ کم است، که نشان می‌دهد تقاضا برای مهارت‌های تکنیکی و صنعتی هنوز در سطح پایین قرار دارد. در کنار این داده‌ها، پاسخ مسئولین تشبثات - که ۱۷٪ بلی و ۸۳٪ نخیر گفته‌اند - نشان می‌دهد که اکثریت تشبثات نیازی فوری به مهارت‌های جدید احساس نمی‌کنند، که این امر بازتاب‌دهنده اقتصاد کوچک، سنتی و کمتر صنعتی در خوست است. مجموعاً گراف بیان می‌کند که تقاضای مهارتی در خوست بیشتر بر حرفه‌های سنتی و صنایع سبک متمرکز است و نیاز به مهارت‌های تکنیکی پیشرفته هنوز محدود می‌باشد.

گراف 39: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات خوست

36.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت پروان

ولایت پروان به‌عنوان یکی از ولایت‌های نزدیک به مرکز کشور و دارای ظرفیت‌های زراعتی، صنعتی و خدماتی، نقش مهمی در پیوند فعالیت‌های اقتصادی محلی با بازارهای بزرگ‌تر ایفا می‌کند. با آن‌هم، ساختار تشبثات این ولایت بیشتر متکی بر فعالیت‌های کوچک و متوسط بوده و کیفیت رشد اقتصادی آن تا حد زیادی وابسته به مهارت‌های نیروی انسانی می‌باشد. روند تحلیل به‌صورت مرحله‌وار، از ساختار حرفه‌ای و مهارتی کارگران، حرفه‌های دارای بیشترین استخدام، وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفوی و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان‌های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است.

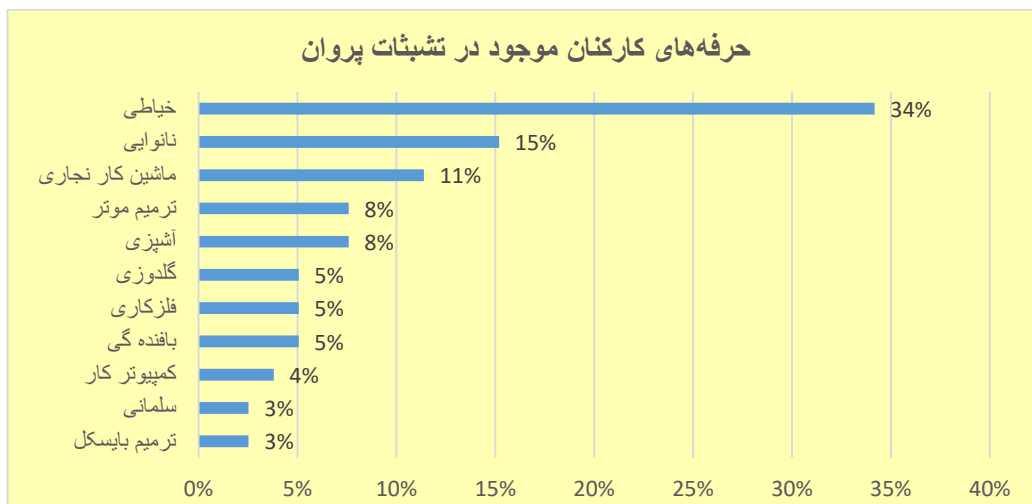
1.36.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات پروان

ترکیب حرفه‌های کارگران در تشبثات پروان درگراف (40)، نشان می‌دهد که ساختار مهارتی این ولایت بیشتر بر مشاغل سنتی، صنایع دستی و خدمات ابتدایی استوار است و مهارت‌های تکنیکی و معاصر سهم بسیار محدود دارند. پیشنازی خیاطی با ۳۴٪ بیانگر آن است که این حرفه نه‌تنها فراگیرترین مهارت در میان کارگران است، بلکه احتمالاً یکی از مهم‌ترین منابع درآمد خانوادگی و کارگاه‌های کوچک در سطح ولسوالی‌ها محسوب می‌شود. جایگاه دوم و سوم را نانوایی (۱۵٪) و ماشین‌کار نجاری (۱۱٪) تشکیل می‌دهند که نقش کلیدی در تأمین نیازهای روزمره جامعه و صنایع تولیدی کوچک دارند؛ این موضوع نشان می‌دهد که بخش قابل توجهی از کارگران در فعالیت‌هایی مصروف‌اند که تقاضای ثابت و پایدار در بازار محلی دارد.

حرفه‌های آشپزی و ترمیم موتر که هرکدام ۸٪ را شامل می‌شوند، نشان‌دهنده رشد آهسته اما پایدار مهارت‌های خدماتی و تکنیکی متوسط است؛ به‌ویژه ترمیم موتر که بیان‌گر نیاز به خدمات تکنیکی در محیط‌های در حال توسعه می‌باشد. دسته‌ای از مهارت‌ها مانند بافندگی، گلدوزی و فلزکاری (هرکدام ۵٪) بیشتر به صنایع دستی، تولیدات خانگی و کارگاه‌های کوچک مرتبط‌اند و نشان‌دهنده حضور سنت‌های کاری دیرینه در ولایت میدان هستند. با این حال، سهم کمپیوترکارها با تنها ۴٪ هشداردهنده ضعف در مهارت‌های تکنولوژیک و دیجیتال است؛ مهارت‌هایی که برای توسعه‌ی

اقتصادی و پیوستن به بازارهای گسترده‌تر ضروری شمرده می‌شوند. پایین بودن سهم حرفه‌های ترمیم بایسکل و سلمانی (۳٪) نیز بازتاب محدودیت در گسترش مهارت‌های خدماتی متنوع است.

به‌طور کلی، الگوی موجود نشان می‌دهد که اقتصاد ولایت میدان همچنان بر پایه‌ی حرفه‌های سنتی و کارهای یدی می‌چرخد، در حالی که مهارت‌های حرفه‌ای و تکنالوژیک که می‌توانند محرک رشد اقتصادی و ایجاد فرصت‌های جدید باشند، حضور بسیار اندک دارند. این وضعیت می‌تواند لزوم برنامه‌های آموزشی هدفمند، انکشاف مهارت‌های تکنیکی و سرمایه‌گذاری در حرفه‌های نوین را برجسته سازد تا بازار کار میدان بتواند پاسخ‌گوی نیازهای آینده و تحولات اقتصادی باشد.

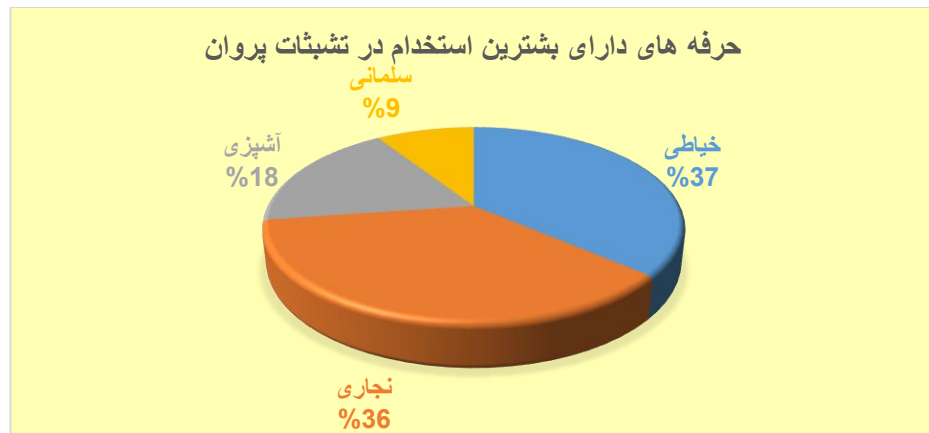
گراف 40: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات پروان

2.36.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات پروان

ترکیب استخدام ماهرین در تشبثات ولایت پروان در گراف (41)، نشان می‌دهد که بازار کار این ولایت به‌شدت به مهارت‌های سنتی و تولیدی کوچک وابسته است و فرصت‌های شغلی بیشتر در همین چارچوب خلق می‌شوند. سهم برابر خیاطی و نجاری (هرکدام ۳۶٪) نشان می‌دهد که این دو حرفه ستون اصلی فعالیت‌های اقتصادی کوچک و متوسط در ولایت را تشکیل می‌دهند. خیاطی معمولاً با کارگاه‌های کوچک خانوادگی، تولید لباس‌های محلی و خدمات دوزندگی مرتبط است و از آنجا که تقاضای ثابت و روزمره دارد، طبیعی است که بیشترین جذب نیرو در این بخش صورت گیرد. نجاری نیز با ساخت دروازه‌ها، پنجره‌ها، فرنیچر و تجهیزات ساختمانی پیوند دارد؛ بنابراین حضور پررنگ آن حاکی از تحرک نسبی در بخش ساخت‌وساز و نیاز مداوم به خدمات چوب‌کاری است.

جایگاه آشپزی با ۱۸٪ نشان می‌دهد که هرچند خدمات غذایی بخشی از بازار کار پروان را تشکیل می‌دهد، اما هنوز در مقایسه با حرفه‌های تولیدی، سهم کمتری دارد؛ احتمالاً به دلیل محدودبودن رستوران‌ها و مراکز غذایی نسبت به کسب‌وکارهای کارگاهی. کمترین سهم یعنی سلمانی با ۹٪ بازتاب‌دهنده تقاضای حداقلی و شاید اشباع نسبی این حرفه در سطح محلات است.

در کل، الگوی استخدام‌ها نشان می‌دهد که اقتصاد پروان بیشتر بر حرفه‌های کارگاهی و مهارت‌های سنتی تکیه دارد و تنوع مهارتی محدود است. این وضعیت می‌تواند نشان‌دهنده ظرفیت‌های بالقوه برای آموزش مهارت‌های نوین، گسترش فرصت‌های فنی تر و ایجاد تنوع در بازار کار باشد تا وابستگی بیش از حد به چند حرفه خاص کاهش یابد.

گراف 41: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات پروان

3.36.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات پروان

یافته‌ها نشان می‌دهد که در میان مسئولانی که کمبود مهارت را تأیید کرده‌اند، بیشترین نیاز مربوط به حرفه خیاطی است؛ حرفه‌ای که به دلیل گسترش کارگاه‌های کوچک، افزایش تقاضای محلی و نبود نیروی ماهر کافی، به عنوان مهم‌ترین کمبود در تشبثات ولایت پروان مطرح شده است. پس از آن، ماشین کار سیت موتر به‌عنوان یکی از مهارت‌های تکنیکی مورد نیاز یاد شده که بیانگر نیاز تشبثات به نیروهای ماهر در کار با ماشین‌ها و تجهیزات تولیدی است. با وجود این کمبودها، تنها شمار اندکی از مسئولان به وجود چنین نیازهایی اشاره کرده‌اند، که این خود نشان‌دهنده ضعف در شناسایی دقیق مهارت‌های ضروری و نبود سیستم منظم برای ارزیابی نیازهای واقعی بازار کار در ولایت پروان است.

37.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت دایکندی

ولایت دایکندی به‌عنوان یکی از ولایت‌های کمتر توسعه‌یافته و عمدتاً متکی بر فعالیت‌های محلی، زراعتی و تشبثات کوچک، دارای ساختار اقتصادی ساده و وابسته به مهارت‌های عملی و سنتی است. بررسی وضعیت مهارت‌های نیروی انسانی در این ولایت می‌تواند تصویر روشنی از ظرفیت‌های موجود، و چالش‌های ساختاری بازار کار ارائه نماید. روند تحلیل به‌صورت مرحله‌وار، از ساختار حرفه‌ای و مهارتی کارگران، حرفه‌های دارای بیشترین استخدام، وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفوی و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان‌های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است.

1.37.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات دایکندی

جدول (56)، نشان می‌دهد که ساختار نیروی کار ماهر در تشبثات ولایت دایکندی با تمرکز شدید بر حرفه‌های سنتی و کاربردی روزمره شکل گرفته است و توانمندی‌های حرفه‌ای و فناورانه به‌شدت محدود هستند. بیشترین سهم نیروی کار مربوط به «ماشین کار» (۱۸,۱٪) و «نان پز» (۱۴٪) است که نشان‌دهنده اهمیت این حرفه‌ها در زندگی روزمره مردم و نیاز بازار محلی است. این دو حرفه به‌تنهایی بیش از یک سوم نیروی کار ماهر را تشکیل می‌دهند، که می‌تواند به معنای تمرکز شدید بر فعالیت‌های تولیدی و خدماتی سطح پایین و کم‌مهارت باشد. همچنین حضور نسبی مشاغل خدماتی مانند خیاط (۹,۴٪)، آشپز و ویرنگ کار (۸,۲٪) و مستری موترسایکل (۷٪) نشان می‌دهد که بخش قابل توجهی از مهارت‌ها به حوزه‌های تعمیر، نگهداری و خدمات روزمره اختصاص یافته است.

سهم حرفه‌های نیمه‌مسلکی و فنی مانند فلزکاری، برش کاری، نجاری، تکنیک کار و ترمیم وسایل الکترونیکی بین ۴,۷٪ تا ۲,۳٪ قرار دارد و بیانگر این است که گرچه مهارت‌های فنی در میان کارکنان موجود وجود دارد، اما نسبت آن نسبت به حرفه‌های پایه و سنتی بسیار کمتر است. از سوی دیگر، حرفه‌های مانند رنگمالی، بافت کار، ترمیم موبایل، پی وی سی کار، سلمانی و عکاسی هرکدام تنها ۰,۶ تا ۱,۲ درصد را شامل می‌شوند و نشان‌دهنده کمبود شدید نیروی انسانی ماهر در حوزه‌های تکنیکی است.

این توزیع نامتوازن حرفه‌ای پیامدهای مهمی برای توسعه اقتصادی و اجتماعی دارد: نخست، توانایی تشبثات در ارتقاء بهره‌وری، نوآوری و ورود به بازارهای پیشرفته محدود است؛ دوم، وابستگی به حرفه‌های سنتی و کم‌مهارت می‌تواند رشد اقتصادی را کند و آسیب‌پذیری بازار کار محلی را افزایش دهد.

در مجموع، جدول نشان می‌دهد که تشبثات ولایت دایکندی نیاز مبرم به توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای پیشرفته، ایجاد انگیزه برای ورود نیروی ماهر به بازار کار و تمرکز بر مهارت‌های نوآورانه و فنی دارد تا بتواند ظرفیت‌های اقتصادی و اجتماعی استان را به نحو مؤثرتری بهره‌برداری کند.

حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات دایکندی						
شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره
1	ماشین کارتولیدی	18.1%	14	کپی کش	1.8%	
2	نان پزی	14.0%	15	میخانیکی	1.8%	
3	خیاطی	9.4%	16	نلدوانی	1.8%	
4	آشپزی	8.2%	17	بسته بندی	1.2%	
5	ویرنگ کاری	8.2%	18	داکتر	1.2%	
6	ترمیم موترسایکل	7.0%	19	رنگ مال	1.2%	
7	فلزکاری	4.7%	20	کلچه پز	1.2%	
8	برش کاری	4.1%	21	بافت کار	0.6%	
9	بازاریابی	3.5%	22	پی وی سی کار	0.6%	
10	نجاری	2.9%	23	ترمیم موبایل	0.6%	
11	تخنیک کار	2.3%	24	سلمانی	0.6%	
13	ترمیم وسایل الکترونی	1.8%	26	عکاسی	0.6%	

جدول 56: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات دایکندی

2.37.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات دایکندی

جدول (57)، نشان می‌دهد که استخدام ماهرین در تشبثات ولایت دایکندی دارای یک الگوی متمرکز شدید بر حرفه‌های عملی، تولیدی و خدماتی روزمره است و حضور حرفه‌های فنی و حرفه‌ای بسیار محدود است. آشپزی (۱۷٪)، نان پزی (۱۴٪) و برش کاری (۱۲٪) بیشترین سهم استخدام را دارند که تقریباً نیمی از کل حرفه‌ها را تشکیل می‌دهند. این ارقام بیانگر این واقعیت است که بخش عمده فعالیت‌های تشبثات محلی بر تأمین نیازهای غذایی و تولید کالاهای پایه متمرکز است و توسعه حرفه‌های تولیدی و خدماتی ساده در اولویت قرار دارد. حرفه‌های دیگر با سهم‌های متوسط مانند شربنی پزی (۱۱٪)، تخنیک، جوشکار و ویرنگ کار (۹٪) و خیاطی، نجار و ماشین کار تولیدی (۸٪) نشان می‌دهند که تعمیرات، خدمات فنی و تولید محصولات مصرفی نیز نقش مهمی در اقتصاد محلی دارند و نیروی کار ماهر در این حوزه‌ها به شدت مورد نیاز است. با این حال، حرفه‌های مانند الکترونی، پی وی سی کار، ترمیم موبایل و مکانیک با سهمی کمتر از ۱ تا ۳٪ نشان می‌دهند که تشبثات هنوز ظرفیت جذب و بهره‌گیری از نیروی ماهر در حوزه‌های پیشرفته، فناوری را ندارند. این تمرکز بر حرفه‌های سنتی و کم‌مهارت می‌تواند پیامدهای اقتصادی و توسعه‌ای داشته باشد: کاهش توان نوآوری، محدودیت در ارتقاء کیفیت خدمات، و وابستگی به نیازهای روزمره و بازار محلی.

همچنین، ترکیب این داده‌ها نشان می‌دهد که تشبثات بیشتر به فعالیت‌های کوتاه‌مدت و عملیاتی وابسته‌اند و توانایی توسعه پایدار اقتصادی و ورود به صنایع فنی پیشرفته محدود است. برای بهبود این وضعیت، نیاز به سیاست‌های آموزشی و مهارتی برای تقویت حرفه‌های فناوری و مدیریت وجود دارد تا تشبثات دایکندی بتوانند علاوه بر تأمین نیازهای روزمره، در توسعه اقتصادی و افزایش بهره‌وری نیز نقش مؤثرتری ایفا کنند.

حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات دایکندی					
شماره	فن و حرفه	فیصدی	شماره	فن و حرفه	فیصدی
1	آشپزی	17	16	آهن‌گری	3
2	نان‌پزی	14	17	رنگ‌مالی	2
3	برش‌کاری	12	18	سلمانی	2
4	شرینی‌پزی	11	19	کپی‌کش	2
5	تخنیکی	9	20	کیک‌پزی	2
6	جوشکاری	9	21	گارسونی	2
7	ویرنگ‌کار	9	22	الکترونی	1
8	خیاطی	8	23	پی‌وی‌سی‌کار	1
9	نجاری	8	24	ترمیم موبایل	1
10	ماشین‌کار تولیدی	8	25	ترمیم موتور سایکل	1
11	مستری موتور	6	26	درایوری	1
12	برقی	5	27	عکاسی	1
13	مخازنیک موتور سایکل	5	28	میخانیک	1
14	چپس‌پزی	4	29		
15	مزایک‌کار	4	30		

جدول 57: حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات دایکندی

3.37.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات دایکندی

تحلیل جدول (58)، نشان می‌دهد که پلان توسعه تشبثات ولایت دایکندی بر تقویت حرفه‌ها و مهارت‌های عملی و خدماتی روزمره متمرکز است و ظرفیت توسعه حرفه‌های مسلکی هنوز محدود است. بیشترین نیاز به نیروی ماهر مربوط به حرفه «خیاطی» (۲۳,۲٪) و آشپزی (۱۵,۷٪) است که تقریباً نیمی از کل نیازها را تشکیل می‌دهند و نشان می‌دهد که تشبثات بیشتر به فعالیت‌های عملیاتی و خدماتی برای تأمین نیازهای روزمره بازار محلی وابسته‌اند. این تمرکز بر حرفه‌های پایه، بازتابی از وضعیت اقتصادی و نیاز بازار محلی است که رشد تشبثات کوچک و متوسط را شکل می‌دهد و تأکید کمی بر توسعه حرفه‌های پیشرفته وجود دارد.

سهم نجار (۹,۷٪)، شرینی‌پز (۸,۱٪)، عکاسی و ویرنگ‌کار (۶,۵٪) و مستری موتور و نان‌پزی (۴,۹٪) نشان می‌دهد که علاوه بر خدمات غذایی، نیاز به تعمیرات، تولید کالا و خدمات هنری نیز اهمیت دارد. این تنوع نسبی بیانگر تلاش برای پوشش طیف وسیعی از مهارت‌های کاربردی در بازار محلی است. حرفه‌هایی مانند نلدوانی (۳,۸٪) و پی‌وی‌سی‌کار، جوشکار، برقی و ترمیم کار الکترونی (۱,۶ تا ۲,۷٪) سهم کمتری دارند، که حاکی از این است که مهارت‌های فنی و مهندسی هنوز اولویت کمتری در برنامه توسعه دارند.

حرفه‌های کم‌سهم‌تر مانند ترمیم موبایل، سلمانی، ماشین‌کار و مزایک‌کار (۰,۵٪) نشان می‌دهد که توسعه فناوری‌های نوین و خدمات فنی محدود است و تشبثات بیشتر به فعالیت‌های سنتی و کم‌هزینه تکیه دارند. این وضعیت ممکن است پیامدهایی چون کندی رشد اقتصادی، محدودیت در نوآوری، و وابستگی تشبثات به مهارت‌های عملی و سنتی داشته باشد. بنابراین، اگر پلان توسعه تشبثات بخواهد اثرگذاری بلندمدت داشته باشد، نیاز به افزایش آموزش‌های فنی، ترویج حرفه‌های فنی-طراحی و سرمایه‌گذاری در مهارت‌های نوآورانه وجود دارد تا نیروی کار بتواند علاوه بر تأمین نیازهای روزمره، ظرفیت‌های اقتصادی و توسعه پایدار استان را ارتقاء دهد.

شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات دایکندی					
شماره	حرفه‌ها	فیصدی	شماره	حرفه‌ها	فیصدی
1	حیاطی	23.2%	12	برقی	2.2%
2	آشپزی	15.7%	13	ترمیم کار الکترونی	2.2%
3	نجاری	9.7%	14	میخانیک کار جنراتور	1.6%
4	شرنی پز	8.1%	15	جیس پز	1.1%
5	عکاسی	6.5%	16	رنگ مال عالی	1.1%
6	ویزنگ کار	6.5%	17	کپی کشی	1.1%
7	مستری موتر	4.9%	18	ترمیم موبایل	0.5%
8	نان پزی	4.9%	19	سلمانی	0.5%
9	نلدوانی	3.8%	20	ماشین کار تولیدی	0.5%
10	پی وی سی کار	2.7%	21	مزایک کاری	0.5%
11	جوشکاری	2.7%			

جدول 58: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات دایکندی

38.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت سمنگان

ولایت سمنگان به‌عنوان یکی از ولایت‌های مهم در زون شمال کشور، با برخورداری از ظرفیت‌های زراعتی، صنایع کوچک، خدمات محلی و موقعیت ترانزیتی، دارای ساختار اقتصادی متکی بر تشبثات خرد و متوسط می‌باشد. روند تحلیل به‌صورت مرحله‌وار، از ساختار حرفه‌ای و مهارتی کارگران، حرفه‌های دارای بیشترین استخدام، وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفوی و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان‌های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است.

1.38.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات سمنگان

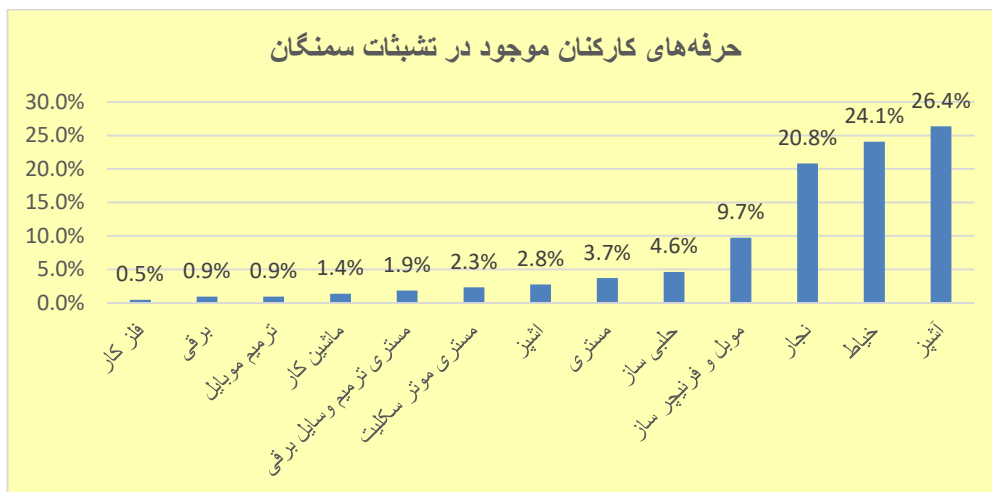
در گراف (42)، توزیع مهارت‌ها در تشبثات ولایت سمنگان چند نکته ساختاری مهم را نشان می‌دهد: نخست، تمرکز بسیار بالای مهارت‌ها در حرفه‌های خدماتی و سنتی مانند آشپزی (۲۶,۴٪)، خیاطی (۲۴,۱٪) و نجاری (۲۰,۸٪) گویای آن است که بازار کار سمنگان بیشتر بر فعالیت‌های کوچک، خانوادگی و سنتی استوار است. این سه رشته در مجموع بیش از ۷۰٪ کل نیروی کار ماهر را تشکیل می‌دهند؛ امری که نشان‌دهنده کمبود چشم‌گیر تنوع مهارت‌ها و اتکای اقتصاد محلی بر صنایعی است که نیاز به تجهیزات پیشرفته و آموزش‌های فنی ندارند.

دوم، حرفه‌های مرتبط با تولیدات صنعتی‌تر مانند میل و فرنیچر سازی (۹,۷٪) و حلبی‌سازی (۴,۶٪) اگرچه نسبتاً سهم متوسطی دارند، اما همچنان نمی‌توانند جای خالی مهارت‌های وابسته به تکنولوژی و فناوری‌های نو را پر کنند. سهم این حرفه‌ها نشان می‌دهد که صنایع نیمه‌ساخت نیز در سمنگان حضور دارند، اما به‌صورت محدود و بیشتر در سطح کارگاه‌های کوچک فعالیت می‌کنند.

سوم، حوزه‌های فنی و تکنیکی مدرن – مانند ترمیم وسایل برقی (۱,۹٪)، برق کاری (۰,۹٪)، ترمیم موبایل (۰,۹٪) و فلزکاری (۰,۵٪) – سهم بسیار اندکی دارند. این کمبود، چالش مهمی برای توسعه اقتصادی است، زیرا رشد تشبثات مدرن و صنایع کوچک وابسته به وجود نیروی کار ماهر در همین رشته‌هاست. پایین بودن این درصدها نشان می‌دهد که یا آموزش فنی-حرفه‌ای در این ولایت محدود است، یا بازار محلی ظرفیت جذب مهارت‌های فنی را ندارد.

نکته چهارم، وجود برخی حرفه‌ها در شکل‌های تکراری یا مشابه (مانند "آشپز" و "آشپز"، یا انواع مستری‌ها) نشان می‌دهد که دسته‌بندی‌ها گاهی دقیق نبوده و احتمال دارد که برخی مهارت‌ها از نظر ماهیت کاری هم‌پوشانی داشته باشند. این مسئله می‌تواند در سیاست‌گذاری نیروی انسانی و برنامه‌ریزی مهارت‌آموزی تأثیرگذار باشد و نیاز به بازنگری در طبقه‌بندی مشاغل را آشکار می‌سازد.

در مجموع، توزیع مهارت‌ها حاکی از اقتصادی با محوریت خدمات سنتی، صنایع کوچک و کارگاه‌های محلی است که برای گذار به ساختارهای اقتصادی پویاتر، نیازمند سرمایه‌گذاری گسترده در آموزش‌های فنی-حرفه‌ای، مهارت‌های تکنیکی و ایجاد فرصت‌های شغلی نوین است.

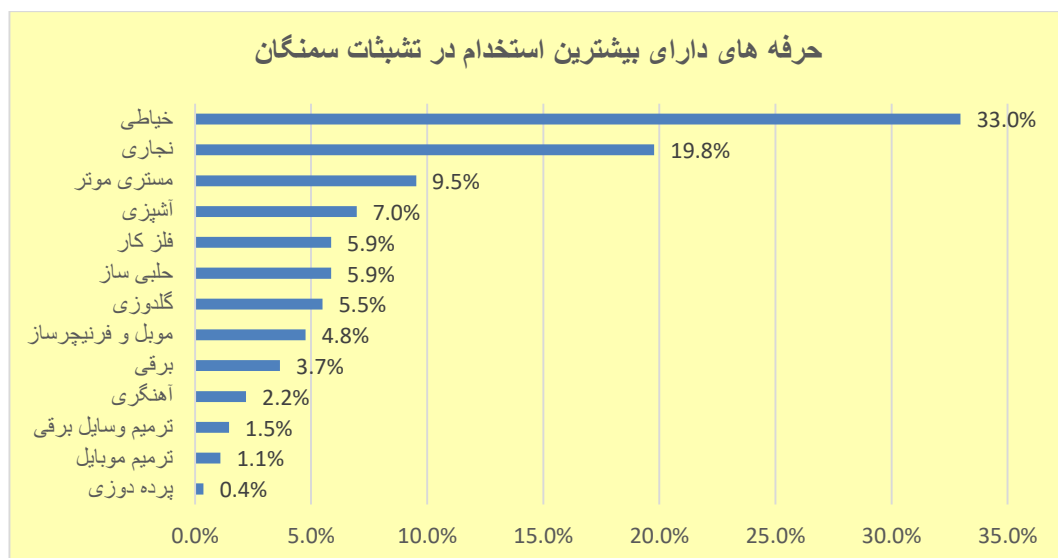

گراف 42: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات سمنگان

2.38.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات سمنگان

گراف (43)، نشان می‌دهد که ساختار استخدام ماهرین در تشبثات ولایت سمنگان به شدت غیرمتعادل و متمرکز بر چند حرفه سنتی است. خیاطی با سهم بسیار بالای ۳۳٪ به تنهایی یک سوم کل استخدام‌ها را تشکیل می‌دهد؛ این تمرکز نشان می‌دهد که تولید پوشاک، کارگاه‌های کوچک خیاطی و مشاغل وابسته، ستون اصلی اشتغال مهارتی در ولایت را می‌سازند. پس از آن، نجاری با ۱۹٫۸٪ در جایگاه دوم قرار دارد که بیانگر نیاز گسترده بازار به تولید لوازم چوبی، درب و پنجره و تجهیزات خانگی است. با وجود این تمرکز بالا بر دو حرفه اول، سایر مهارت‌ها سهم بسیار کمتر اما پراکنده‌ای دارند؛ برای نمونه، مستری موتر (۹٫۵٪)، آشپزی (۷٪) و حرفه‌های نیمه‌صنعتی مانند حلبی‌سازی و فلزکاری (هرکدام ۵٫۹٪) نشان‌دهنده فعالیت کارگاه‌ها و خدمات ضروری اما محدود هستند.

در بخش پایین شکل، حضور کم‌رنگ مهارت‌های حرفه‌ای‌تر مانند برقی (۳٫۷٪)، ترمیم وسایل برقی (۱٫۵٪)، ترمیم موبایل (۱٫۱٪) و پرده‌دوزی (۰٫۴٪) نشان می‌دهد که تشبثات سمنگان یا ظرفیت جذب نیروهای تکنیکی را ندارد یا میزان عرضه و آموزش این مهارت‌ها در سطح ولایت بسیار پایین است. مجموع این الگو بیانگر آن است که ساختار اشتغال ماهرانه سمنگان هنوز در مرحله سنتی-کارگاهی قرار دارد، و برای حرکت به سمت اقتصاد پویا و رقابتی‌تر، نیازمند توسعه جدی مهارت‌های فنی است. این وضعیت همچنین اهمیت سرمایه‌گذاری در مراکز آموزش‌های فنی-حرفه‌ای، تنوع‌بخشی به مهارت‌ها و حمایت از کسب‌وکارهای نوآور را برجسته می‌سازد.

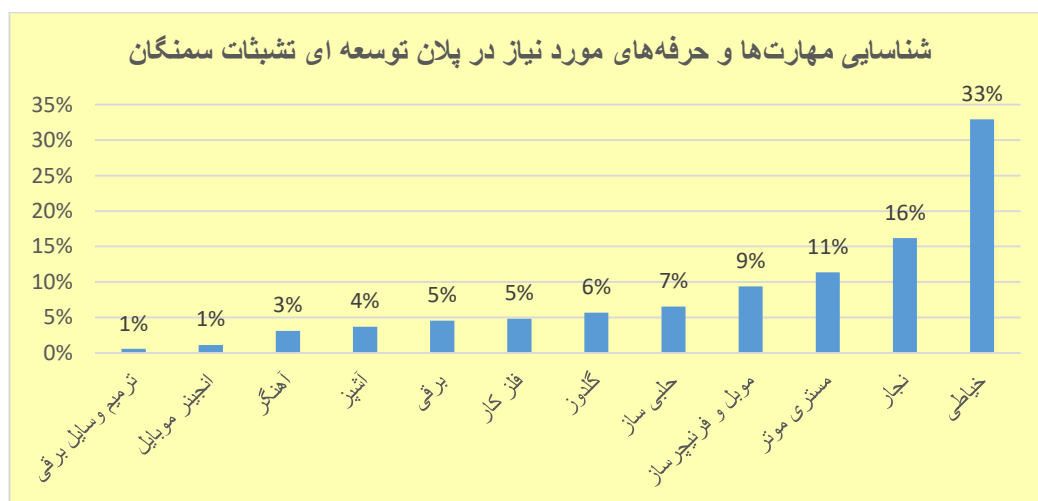
3.38.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات سمنگان

گراف (44)، نشان می‌دهد که پلان توسعه تشبثات ولایت سمنگان بر پایه مهارت‌هایی استوار است که هم‌اکنون نیز بیشترین نقش را در ساختار اقتصادی ولایت دارند، اما نکته مهم این است که چگونگی توزیع این نیازها، نوع اقتصاد آینده سمنگان را ترسیم می‌کند. نیاز بسیار بالای خیاطی (۳۳٪) بیان می‌کند که بخش تولید پوشاک و صنایع کوچک خانگی در محور توسعه باقی خواهد ماند و ظرفیت ایجاد اشتغال گسترده، به‌ویژه برای زنان، در این حوزه وجود دارد. قرار گرفتن نجاری (۱۶٪) و مستری موتر (۱۱٪) در جایگاه‌های بعدی نشان می‌دهد که توسعه تشبثات نه تنها به تولیدات چوبی و ساخت‌وسازهای محلی وابسته است، بلکه بخش خدمات ترمیم وسایط نیز در حال تبدیل شدن به یکی از نیازهای اساسی بازار است؛ این موضوع می‌تواند نشان‌دهنده افزایش تعداد وسایط در منطقه و تغییر سبک زندگی باشد.

مهارت‌هایی مانند مبل و فرنیچر سازی (۹٪) و حلبی سازی (۷٪) نیز بازتاب‌دهنده رشد تدریجی صنایع نیمه‌صنعتی در ولایت هستند، صنایعی که با افزایش تقاضا برای بهبود خانه‌ها، تعمیرات و لوازم خانگی تقویت می‌شوند. در کنار آن، مهارت‌هایی مانند گلدوزی (۶٪) و آشپزی (۴٪) نشان می‌دهد که بازار همچنان برای فعالیت‌های سنتی و خدمات غذایی، به‌ویژه در بخش صنایع دستی و خدمات غذایی، ظرفیت توسعه دارد.

در عین حال، سهم پایین اما مهم مهارت‌های تکنیکی مانند برقی (۵٪)، فلزکاری (۵٪)، انجینر موبایل (۱٪) و ترمیم وسایل برقی (۱٪) هشدار می‌دهد که حرکت به سمت اقتصاد مدرن نیازمند توجه بیشتر به مهارت‌های فنی و دیجیتال است. این نسبت‌های پایین نشان‌دهنده کمبود نیروی ماهر برای پشتیبانی از تشبثات در حوزه‌های برق، وسایل الکترونیکی و تکنالوژی است—حوزه‌هایی که در درازمدت برای توسعه پایدار ضروری خواهند بود.

در نهایت، پاسخ ۶۷٪ مسئولین مبنی بر این که قصد توسعه تشبثات خود را دارند، نشان‌دهنده وجود انگیزه بالا و آمادگی برای رشد اقتصادی است. اما برای تحقق این توسعه، باید نظام آموزش فنی-حرفه‌ای تقویت شود تا نیازهای واقعی بازار—چه در بخش‌های سنتی و چه در بخش‌های تکنیکی—به‌صورت متوازن تأمین گردد. این وضعیت همچنین فرصت مهمی برای برنامه‌ریزی هدفمند در زمینه مهارت‌آموزی، سرمایه‌گذاری در تجهیزات و ارتقای ظرفیت تشبثات کوچک و متوسط ایجاد می‌کند.

گراف 44: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات سمنگان

39.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت نورستان

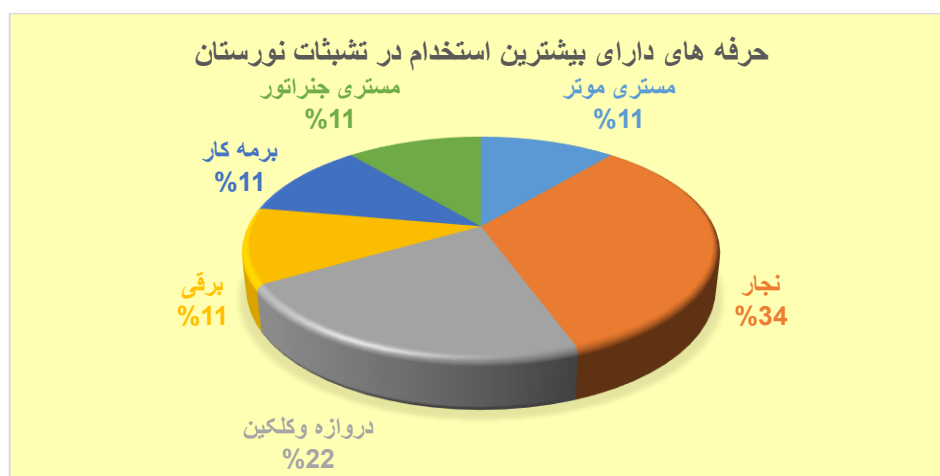
ولایت نورستان به‌عنوان یکی از ولایت‌های کوهستانی و کمتر توسعه‌یافته کشور، دارای ساختار اقتصادی متکی بر فعالیت‌های محلی، صنایع دستی، خدمات تخریکی ابتدایی و تشبثات کوچک می‌باشد. روند تحلیل به‌صورت مرحله‌وار، از ساختار حرفه‌ای و مهارتی کارگران، حرفه‌های دارای بیشترین استخدام، وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفوی و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان‌های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است.

1.39.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات نورستان

یافته‌ها نشان می‌دهد که کارگران و کارکنان موجود در تشبثات ولایت نورستان عمدتاً دارای مهارت‌های فنی و حرفه‌ای پایه هستند. سه حرفه ثبت‌شده - مستری موتر، نجاری و برق‌کاری - نشان می‌دهد که تمرکز مهارت‌ها بر مشاغل عملی و تکنیکی است که برای تعمیرات، ساخت و نگهداری مورد نیاز هستند. این الگو حاکی از آن است که تشبثات بیشتر به خدمات فنی و مهارت‌های دستی وابسته است و نیروی کار ماهر در زمینه‌های فنی، مکانیکی و برقی نقش اصلی را در فعالیت‌های روزمره ایفا می‌کند. با این حال، نبود تنوع گسترده در حرفه‌ها ممکن است محدودیت‌هایی در توسعه و گسترش حوزه‌های دیگر صنعتی ایجاد کند.

2.39.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات نورستان

گراف (45)، نشان می‌دهد که در تشبثات ولایت نورستان، بیشترین استخدام‌ها مربوط به حرفه نجاری با سهم ۳۳٪ است، که بیانگر نیاز بالای تشبثات به مهارت‌های ساخت و تعمیرات چوبی است. پس از آن، حرفه دروازه و کلکین با ۲۲٪ سهم جایگاه دوم را دارد و نشان‌دهنده اهمیت فعالیت‌های مرتبط با سازه‌های فلزی و درب و پنجره است. سایر حرفه‌ها شامل مستری موتر، برقی، برمه کار و مستری جنراتور هر کدام با ۱۱٪ سهم، حاکی از توزیع متوازن نیروی کار در حوزه‌های مکانیکی و برقی است. به طور کلی، این الگو بیانگر تمرکز تشبثات بر مهارت‌های عملی و فنی با اولویت نجاری و سازه‌های مرتبط با ساختمان است و نشان می‌دهد که نیروی کار با مهارت‌های متنوع برای پوشش نیازهای مختلف فنی به کار گرفته شده است.

گراف 45: حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات نورستان

3.39.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات نورستان

یافته‌ها نشان می‌دهد که در پلان توسعه تشبثات ولایت نورستان، حرفه «کوچ‌سازی» به عنوان نیاز اصلی شناسایی شده است. این تمرکز نشان می‌دهد که توسعه اقتصادی و تشبثات در این ولایت به مهارت‌های فنی مرتبط با ساخت و تولید ابزار و تجهیزات کوچک یا صنایع دستی متکی است. اولویت‌دهی به این حرفه می‌تواند بیانگر کمبود نیروی ماهر در این زمینه و اهمیت ارتقای مهارت‌های فنی برای افزایش ظرفیت تولید و توسعه بازار محلی باشد.

40.4. حرفه‌های مورد نیاز بازار کار در ولایت کنر

ولایت کنر با توجه به موقعیت جغرافیایی، ساختار اجتماعی و ظرفیت‌های محلی، دارای اقتصادی متکی بر صنایع دستی، خدمات شهری، فعالیت‌های ترمیمی و تشبثات کوچک و متوسط می‌باشد. بازار کار این ولایت ترکیبی از مشاغل سنتی و مهارت‌های فنی در حال رشد را در بر می‌گیرد؛ به گونه‌ای که هم فعالیت‌های تولیدی وابسته به چوب و قالبین نقش برجسته دارند و هم خدمات مرتبط با وسایط نقلیه و تکنالوژی به تدریج در حال گسترش است.

روند تحلیل به صورت مرحله‌وار، از ساختار حرفه‌ای و مهارتی کارگران، حرفه‌های دارای بیشترین استخدام، وضعیت جذب فارغان مراکز فنی و حرفوی و در نهایت نیازهای مهارتی در پلان‌های توسعه تشبثات مورد مطالعه قرار گرفته است.

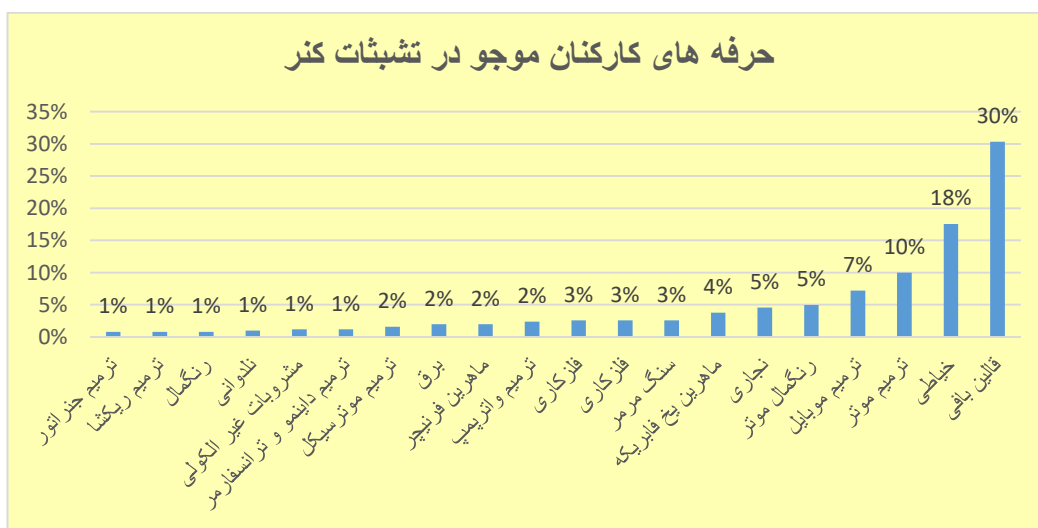
1.40.4. حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات کتر

در گراف (46)، الگوی روشنی از ساختار اقتصاد محلی و نوع تقاضای بازار کار در تشبثات ولایت کتر نمایان می‌شود. سهم بسیار بلند قالبین‌بافی (۳۰٪) نشان می‌دهد که این حرفه نه تنها منبع مهم اشتغال، بلکه یکی از ستون‌های اصلی اقتصاد خانوادگی و صنایع دستی ولایت است و احتمالاً نقش پررنگی در اشتغال زنان و کار در سطح محلی دارد. پس از آن، خیاطی (۱۸٪) نیز بیانگر نیاز مستمر جامعه به تولیدات داخلی و خدمات پوشاک است که وابستگی کمتر به تکنالوژی پیشرفته دارد و با سرمایه اندک قابل توسعه می‌باشد.

سهم قابل توجه ترمیم موتر (۱۰٪) و ترمیم موبایل (۷٪) بیانگر رشد تدریجی نیاز به خدمات فنی مدرن و وسایط نقلیه در تشبثات است؛ امری که نشان می‌دهد ساختار اقتصادی در حال گذار از مشاغل صرفاً سنتی به مهارت‌های فنی جدید می‌باشد. حرفه‌هایی مانند نجاری، رنگامالی موتر و تولید یخ نیز نقش حمایتی در زنجیره تولید و خدمات شهری دارند و نشان‌دهنده تنوع نسبی مهارت‌ها در سطح متوسط هستند.

در مقابل، پایین بودن سهم رشته‌هایی چون برق، ترمیم جنراتور، ترانسفارمر، واترپمپ و نلدوانی (۱ تا ۲٪) می‌تواند بیانگر کمبود نیروی ماهر، ضعف سرمایه‌گذاری تخنیک، یا محدود بودن تشبثات زیربنایی در ولایت باشد؛ در حالی که این مهارت‌ها برای توسعه پایدار اقتصادی حیاتی محسوب می‌شوند. همچنین تکرار فلزکاری (۳٪) نشان می‌دهد که با وجود نیاز بازار، این حرفه هنوز به صورت محدود و پراکنده فعالیت دارد.

در مجموع، این توزیع نشان می‌دهد که تشبثات ولایت کتر بیشتر بر مشاغل سنتی، کم‌هزینه و خدمات ترمیمی متکی است و سهم مشاغل تخنیک پیشرفته پایین می‌باشد. این وضعیت همزمان یک چالش و یک فرصت است؛ چالش از نظر کمبود مهارت‌های فنی، و فرصت از نگاه برنامه‌ریزی برای آموزش‌های فنی هدفمند، ارتقای مهارت‌ها و تنوع‌بخشی به بازار کار که می‌تواند به رشد اقتصادی و افزایش اشتغال پایدار در ولایت کتر منجر شود.

گراف 46: حرفه‌های کارکنان موجود در تشبثات کتر

2.40.4. حرفه‌های دارای بیشترین استخدام در تشبثات کتر

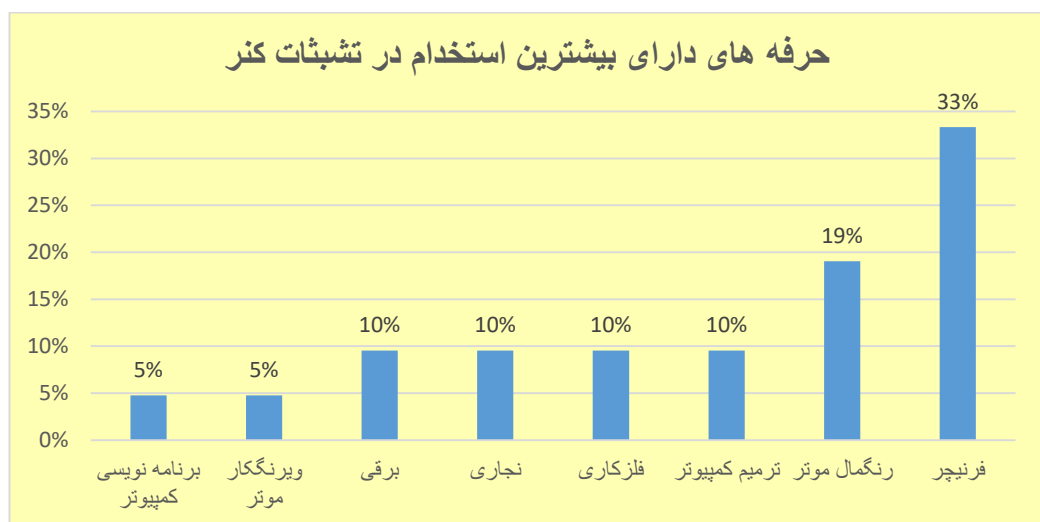
گراف (47)، یک تصویر واضح از نیازها و اولویت‌های بازار کار در تشبثات ولایت کتر نمایان می‌شود. بیشترین سهم استخدام یعنی فرنیچر با ۳۳٪ نشان می‌دهد که صنایع دستی و مهارت‌های تولیدی وابسته به چوب هنوز ستون اصلی اشتغال و تولید در ولایت هستند. این امر هم نیاز بازار به محصولات خانگی و ساختمانی را منعکس می‌کند و هم بیانگر تمرکز تشبثات محلی بر مهارت‌های عملی و تولیدی است، جایی که سرمایه‌گذاری زیاد تخنیک یا فناوری پیشرفته لازم نیست اما اشتغال‌زایی بالایی دارد.

در مرحله بعد، رنگمال موتر با ۱۹٪ به روشنی رشد فعالیت‌های خدماتی مرتبط با وسایط نقلیه را نشان می‌دهد. این امر می‌تواند نشانه‌ای از افزایش وسایط نقلیه شخصی و تجاری در ولایت باشد و نیاز به خدمات ترمیم و نگهداری آن‌ها را بیشتر کرده است. این همزمان بیانگر حرکت تدریجی اقتصاد محلی به سمت خدمات فنی تر است که مهارت فنی متوسط می‌طلبد.

حرفه‌های با سهم ۱۰٪ شامل برق، نجاری، فلزکاری و ترمیم کامپیوتر، ترکیبی از مهارت‌های زیربنایی، تولیدی و تئوریک پیشرفته‌تر را نشان می‌دهند. این تعادل نسبی بیانگر تلاش تشبثات برای حفظ عملیات روزمره و توسعه تدریجی فناوری و خدمات فنی است، ولی هنوز سهم آن‌ها نسبت به مشاغل سنتی و خدمات پایه کمتر است.

در پایین جدول، برنامه‌نویسی کامپیوتر و ویرنگار موتر با ۵٪ سهم، نمایانگر حضور محدود مهارت‌های مدرن و دیجیتال هستند. این موضوع نشان می‌دهد که هنوز ظرفیت بازار کار برای مهارت‌های نرم‌افزاری و تکنولوژی‌های نوین توسعه نیافته است و بیشتر تمرکز بر مشاغل عملی و تولیدی قرار دارد.

به طور کلی، این داده‌ها نشان می‌دهند که بازار کار تشبثات ولایت کمر یک اقتصاد ترکیبی در حال گذار است: پایه اصلی آن مشاغل سنتی و عملیاتی مانند فرنیچر و خدمات خودرو است، در حالی که مهارت‌های فنی و دیجیتال هنوز سهم کوچکی دارند. این الگو فرصت‌های مهمی برای برنامه‌های آموزشی و توسعه مهارت‌های مدرن ایجاد می‌کند تا ضمن حفظ مشاغل سنتی، تشبثات بتوانند در مسیر توسعه و صنعتی شدن آهسته ولی پایدار حرکت کنند.

گراف 47: حرفه های دارای بیشترین استخدام در تشبثات کمر

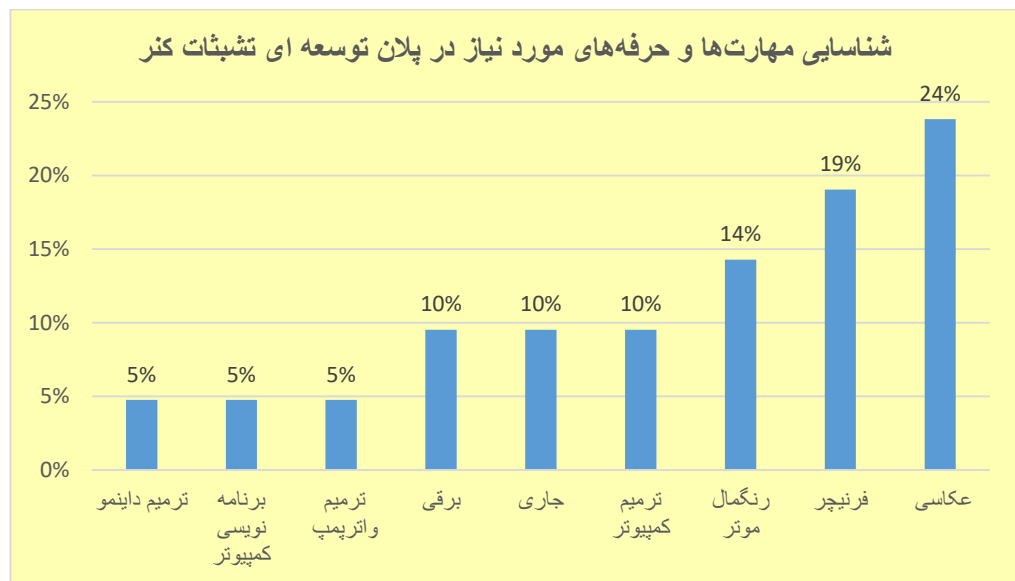
3.40.4. شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات کمر

گراف (48)، نشان می‌دهد که تقاضا برای مهارت‌ها و حرفه‌ها در سطح‌های مختلف پراکنده است و برخی حرفه‌ها سهم بیشتری از نیاز بازار کار را تشکیل می‌دهند. بیشترین درصد مربوط به عکاسی با ۲۴٪ است که نشان می‌دهد این حرفه در میان تشبثات و پروژه‌های محلی از اهمیت بالایی برخوردار است و احتمالاً تقاضای بالایی برای خدمات مرتبط با تصویر و تبلیغات وجود دارد. پس از آن، حرفه فرنیچر با ۱۹٪ و رنگمال موتر با ۱۴٪ قرار دارند که نشان می‌دهد صنایع دستی و خدمات مربوط به خودرو نیز بخش قابل توجهی از اقتصاد محلی را شکل می‌دهند.

در سطح متوسط، حرفه‌هایی مانند برقی، جاری و ترمیم کامپیوتر هرکدام با ۱۰٪ سهم دارند. این موضوع بیانگر نیاز پایدار به مهارت‌های فنی و تعمیراتی است که پایه‌های خدمات شهری و فناوری را تقویت می‌کند.

در سطح پایین‌تر، حرفه‌هایی مانند ترمیم داینمو، برنامه‌نویسی کامپیوتر و ترمیم واترپمپ هرکدام با ۵٪ سهم دارند. این حرفه‌ها مسکلی‌تر هستند و بازار محدودتری دارند، اما وجود آن‌ها نشان می‌دهد که توسعه فنی و مهندسی نیز در برنامه توسعه مدنظر قرار گرفته است.

به طور کلی، جدول نشان می‌دهد که توجه به مهارت‌های خدماتی و فنی با تمرکز بر عکاسی، فرنیچر، رنگ‌مالی موتر و مهارت‌های تعمیراتی بیشترین اولویت را در پلان توسعه تشبثات دارد. این توزیع درصدها می‌تواند راهنمای سیاست‌گذاران برای آموزش و سرمایه‌گذاری در ظرفیت‌های محلی باشد.

گراف 48: شناسایی مهارت‌ها و حرفه‌های مورد نیاز در پلان توسعه ای تشبثات کنر

4.1.4. پیشنهادات مسئولین تشبثات برای بهبود ارتباط مراکز فنی و حرفه‌ای با بازارکار در افغانستان

یافته‌ها نشان می‌دهد که مسئولین تشبثات در تمام ولایات کشور تقریباً بر چند محور اساسی برای بهبود ارتباط میان مراکز فنی و حرفوی و بازار کار تأکید دارند. مهم‌ترین و پرتکرارترین پیشنهاد در اکثر ولایات، ایجاد ارتباط مستقیم و منظم میان مراکز فنی و حرفوی با کارفرمایان و بازار کار است. نخست، از نگاه الگوی تکرار پیشنهادها، تقریباً در همه ولایات سه خواست اصلی غالب است:

(۱) ارتباط مستقیم و نهادمند میان مراکز فنی و حرفوی و کارفرمایان،

(۲) آموزش مطابق نیاز واقعی بازار کار،

(۳) افزایش آموزش‌های عملی (ورکشاپ، پرکتیک، کارآموزی).

این تکرار بالا نشان می‌دهد که مشکل اساسی نه کمبود مراکز آموزشی، بلکه گسست میان آموزش و تقاضای بازار است. برای مثال، در ولایاتی مانند کابل، سمنگان، تخار، پنجشیر، هرات، فراه و نیمروز، تأکید مستقیم بر «ارتباط با بازار کار» و «استخدام فارغان توسط کارفرمایان» بسیار برجسته است که بیانگر نارضایتی تشبثات از مهارت‌محور نبودن نظام آموزشی می‌باشد.

دوم، از نگاه شدت نیازها در ولایات مختلف، ولایات محروم‌تر و کمتر صنعتی مانند دایکندی، لغمان، کاپیسا و سرپل بیشترین فریکوینسی را در پیشنهاد «ایجاد حرفه‌ها مطابق نیاز بازار» دارند. این موضوع نشان می‌دهد که در این ولایات، هم بیکاری گسترده‌تر است و هم عدم تنوع مهارتی وجود دارد؛ به همین دلیل، تشبثات خواهان بازطراحی کامل رشته‌های فنی و حرفوی بر بنیاد اقتصاد محلی هستند. در مقابل، ولایات نسبتاً صنعتی‌تر مانند کابل، هرات، غزنی و بلخ بیشتر بر کیفیت آموزش، استادان مسلکی، لیست فارغان و استخدام مستقیم تمرکز دارند که نشان‌دهنده ورود آنان به مرحله ارتقای کیفیت به‌جای صرف ایجاد ظرفیت است.

سوم، نقش امارت اسلامی در این پیشنهادها بسیار پررنگ است. در اکثر ولایات، تشبثات بدون حمایت مالی، برق ۲۴ ساعته، ایجاد پارک‌های صنعتی، کاهش مالیات و کنترل واردات و صادرات، امکان جذب فارغان را محدود می‌دانند. به‌خصوص در کاپیسا، غزنی، پکتیکا، خوست و ننگرهار، تأمین زیربنای اقتصادی (برق، مکان مناسب، ماشین‌آلات عصری) پیش‌شرط هر نوع ارتباط مؤثر میان آموزش و بازار کار دانسته شده است. این امر نشان می‌دهد که مشکل اشتغال فقط آموزشی نیست، بلکه ریشه اقتصادی و زیربنایی دارد.

چهارم، یک محور مهم اما کمتر نهادینه شده، سیستم‌های اطلاعاتی و هماهنگی ساختاری است. پیشنهاد ایجاد دیتابیس فارغان، مراکز اطلاع‌دهی، و شریک‌سازی منظم لیست فارغان با بازار کار (مانند نورستان، سمنگان، بامیان، غور و هرات) بیانگر نبود یک مکانیزم شفاف و منظم برای وصل کردن عرضه مهارت به تقاضای کار است. این خلأ سبب می‌شود که حتی فارغان ماهر نیز برای مدت طولانی بیکار بمانند، در حالی که تشبثات از کمبود نیروی حرفه‌ای شکایت دارند.

پنجم، از منظر محتوای آموزش‌ها، درخواست‌ها نشان می‌دهد که بازار کار بیشتر به مهارت‌های کاربردی و مشخص نیاز دارد؛ مانند ترمیم ماشین‌آلات، وسایل برقی، فلزکاری، پی‌وی‌سی، پروسس لبنیات، قالین‌بافی، صنایع دستی، شیشه، فرنیچر و مواد خوراکی. این موضوع تأکید می‌کند که آموزش‌های عمومی و غیرحرفه‌ای پاسخگوی نیاز بازار نیست و باید بر مهارت‌های محلی و زنجیره‌های ارزش منطقه‌ای تمرکز شود. در نهایت، تحلیل کلی جدول نشان می‌دهد که بهبود ارتباط میان مراکز فنی و حرفوی و بازار کار نیازمند یک رویکرد چندبُعدی است: اصلاح نصاب آموزشی بر بنیاد بازارکار، تقویت آموزش عملی، ایجاد سیستم هماهنگی و اطلاعاتی، و همزمان حمایت اقتصادی و نهادی از تشبثات. بدون جمع کردن این عناصر، حتی افزایش تعداد مراکز یا فارغان نیز منجر به کاهش بیکاری نخواهد شد.

5. نتیجه‌گیری و پیشنهادات

در این بخش، بر بنیاد یافته‌ها و تحلیل‌های ارائه‌شده در بخش‌های پیشین راپور، جمع‌بندی نهایی از وضعیت بازار کار و نیازهای مهارتی تشبثات در افغانستان ارائه می‌گردد. سپس، با توجه به چالش‌ها، خلأهای مهارتی و فرصت‌های شناسایی شده، پیشنهادات عملی و قابل اجرا به منظور بهبود هماهنگی میان آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و نیازهای واقعی بازار کار مطرح می‌شود. هدف از این بخش، فراهم‌سازی مبنای تحلیلی برای تصمیم‌گیری‌های سیاستی و برنامه‌ریزی مؤثر در راستای ارتقای اشتغال و توسعه پایدار می‌باشد.

1.5. نتیجه‌گیری

یافته‌های این راپور تحلیلی به‌گونه‌ی روشن نشان می‌دهد که بازار کار افغانستان با وجود محدودیت‌های ساختاری، رکود اقتصادی و کاهش فرصت‌های شغلی رسمی، همچنان دارای تقاضای پایدار برای مهارت‌های فنی و حرفه‌ای است. الگوی تکرارشونده حرفه‌های پرتقاضا در سطح ملی و ولایتی - به‌ویژه خیاطی، نجاری، فلزکاری، برقی، ترمیم موتر و ترمیم موبایل - بیانگر آن است که بازار کار کشور بیش از هر چیز بر مهارت‌های عملی، خدماتی و مهارت‌های وابسته به نیازهای روزمره جامعه متکی می‌باشد. این امر نشان می‌دهد که اشتغال در افغانستان عمدتاً مهارت‌محور است، نه مدرک‌محور، و آموزش‌های فنی و حرفه‌ای نقش تعیین‌کننده‌ای در کاهش بیکاری و تأمین معیشت خانوارها دارند.

تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد که فعالیت‌های اقتصادی تشبثات در افغانستان بیشتر بر بخش خدمات متمرکز است و سهم سکتور تولیدی و فعالیت‌های مختلط هنوز محدود می‌باشد. این ساختار باعث می‌شود بازار کار از ثبات لازم برخوردار نباشد؛ زیرا مشاغل خدماتی معمولاً بیش از سایر بخش‌ها در برابر رکود اقتصادی، کاهش تقاضا و کمبود سرمایه‌گذاری آسیب‌پذیر هستند. در نتیجه، ظرفیت اشتغال‌زایی پایدار در کشور محدود باقی می‌ماند. از سوی دیگر، بیشتر تشبثات تولیدی و صنعتی در چند شهر بزرگ مانند کابل، ننگرهار، بلخ و هرات متمرکز شده‌اند. این تمرکز سبب گردیده است که ولایات دیگر از فرصت‌های شغلی حرفه‌ای و مهارت‌محور کمتر بهره‌مند شوند و نابرابری‌های ولایتی در زمینه اشتغال و توسعه مهارت‌ها افزایش یابد. این وضعیت نشان می‌دهد که بدون تقویت سکتور تولیدی و گسترش فعالیت‌های اقتصادی در سطح ولایات، بازار کار کشور همچنان شکننده و نامتوازن باقی خواهد ماند.

نتایج تحقیق نشان می‌دهد که با وجود موجودیت مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای در کشور، پیوند مؤثر میان این مراکز و بازار کار به‌طور جدی ضعیف است. هرچند بیش از نیمی از تشبثات، استخدام فارغان این مراکز را تأیید نموده‌اند، اما نارضایتی گسترده کارفرمایان از سطح مهارت‌های عملی، تجربه کاری و هماهنگی آموزش‌ها با نیازهای واقعی بازار، نشان‌دهنده شکاف ساختاری میان نظام آموزشی و تقاضای بازار کار می‌باشد. این شکاف باعث شده است که برخی تشبثات ترجیح دهند نیروی کار مورد نیاز خود را از طریق سیستم شاگردی سنتی یا آموزش در محیط کار تأمین نمایند و نقش مراکز رسمی آموزش فنی کاهش یابد.

از سوی دیگر، استفاده از اتباع خارجی در برخی حرفه‌های حرفه‌ای، به‌ویژه در بخش‌های برق صنعتی، ماشین‌آلات، صنایع غذایی، لابراتوار و تخنیک تولید، نشان‌دهنده کمبود جدی نیروی متخصص داخلی است. این وضعیت بیانگر آن است که نظام آموزش فنی و حرفه‌ای کشور هنوز توانایی تربیه نیروی کار در سطوح متوسط و پیشرفته مهارتی را به‌گونه مؤثر ندارد. ادامه این روند، در صورت عدم اقدامات هدفمند، می‌تواند وابستگی تشبثات به نیروی خارجی را افزایش داده و فرصت‌های اشتغال برای نیروی کار داخلی را محدود سازد.

تحلیل ولایتی یافته‌ها نشان می‌دهد که نیازهای مهارتی بازار کار به‌شدت متأثر از ساختار اقتصادی، ظرفیت‌های محلی و فعالیت‌های غالب هر ولایت است. ولایاتی مانند جوزجان و هرات بیشتر به صنایع دستی و حرفه‌های سنتی وابسته‌اند، در حالی که ولایات بزرگی چون ننگرهار و کابل به مهارت‌های فنی، صنعتی و نیمه‌صنعتی نیاز فزاینده دارند. این تفاوت‌ها نشان می‌دهد که سیاست‌گذاری واحد و یکسان در حوزه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای کارآمد نبوده و نیازمند رویکرد تفکیکی و مبتنی بر واقعیت‌های محلی می‌باشد.

در نهایت، نتایج این راپور تأیید می‌نماید که چالش اصلی بازار کار افغانستان نه نبود تقاضا برای نیروی کار، بلکه نبود نیروی کار دارای مهارت‌های مناسب، کاربردی و مطابق با نیاز بازار است. بدون اصلاح اساسی در محتوا، روش و ساختار آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و بدون ایجاد ارتباط پایدار میان مراکز آموزشی، تشبثات و نهادهای سیاست‌گذار، کاهش بیکاری، افزایش بهره‌وری و دستیابی به رشد اقتصادی پایدار امکان‌پذیر نخواهد

بود. این راپور به روشنی نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری هدفمند در توسعه مهارت‌های فنی و حرفه‌ای، یکی از مؤثرترین ابزارها برای تقویت اقتصاد ملی، کاهش فقر و افزایش تاب‌آوری اجتماعی در افغانستان محسوب می‌گردد.

2.5. پیشنهادات

با توجه به نتایج به‌دست‌آمده از این تحقیق، پیشنهادات ذیل به منظور بهبود وضعیت بازار کار و ارتقای مهارت‌های فنی و حرفه‌ای ارائه می‌گردد:

بازنگری و اصلاح نصاب آموزشی مراکز فنی و حرفه‌ای

نصاب آموزشی باید بر اساس نیازهای واقعی بازار کار و اولویت‌های ولایتی تنظیم گردد و سهم آموزش‌های عملی و مهارت‌محور به گونه چشم‌گیر افزایش یابد.

تقویت همکاری میان مراکز آموزشی و تشبثات

ایجاد میکانیزم‌های منظم همکاری، از جمله برنامه‌های کارآموزی، شاگردی و آموزش در محیط کار، می‌تواند تجربه عملی فارغان را افزایش داده و زمینه استخدام آنان را فراهم سازد.

تمرکز بر حرفه‌های پرتقاضای ملی و محلی

در سطح ملی، سرمایه‌گذاری بر حرفه‌های پرتقاضا مانند نجاری، خیاطی، فلزکاری، برقی و ترمیم وسایط ضروری است؛ در عین حال، در هر ولایت باید مهارت‌های خاص محلی (مانند قالین‌بافی، صنایع دستی، پروسس لبنیات و صنایع خوراکی) تقویت گردد.

کاهش وابستگی به نیروی کار خارجی از طریق ظرفیت‌سازی داخلی

برنامه‌های آموزشی حرفه‌ای برای انتقال دانش و مهارت از اتباع خارجی به نیروی کار داخلی تدوین و تطبیق گردد تا در میان‌مدت و بلندمدت نیاز بازار از داخل کشور تأمین شود.

حمایت از توسعه تشبثات کوچک و متوسط

فراهم‌سازی تسهیلات مالی، تخنیکی و مشورتی برای تشبثات می‌تواند ظرفیت جذب نیروی کار ماهر را افزایش داده و زمینه اشتغال پایدار را مهیا سازد.

ایجاد سیستم منظم سروی و تحلیل بازار کار

انجام سروی‌های دوره‌ای بازار کار در سطح ملی و ولایتی به منظور شناسایی تغییرات تقاضا و نیازهای جدید مهارتی، برای سیاست‌گذاری دقیق و به‌موقع ضروری است.

توجه ویژه به اشتغال جوانان و زنان

توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای قابل دسترس برای جوانان و زنان، به‌ویژه در حرفه‌های خانگی و صنایع دستی، می‌تواند نقش مهمی در کاهش بیکاری و بهبود وضعیت معیشتی خانواده‌ها داشته باشد.

6. مأخذ (References)

1. وزارت کار و امور اجتماعی، ریاست مطالعه بازار کار (۱۴۰۲) راپور تثبیت مهارت‌های فنی و حرفوی مورد نیاز بازار کار در افغانستان کابل.
2. وزارت کار و امور اجتماعی، ریاست مطالعه بازار کار (۱۴۰۳) راپور حرفه‌های پردرآمد و مورد نیاز بازار کار کابل.
3. International Labour Organization (ILO). (2021). *Skills and Jobs for a Resilient Future*. Geneva.
4. World Bank. (2020). *Skilling Up the Workforce: Building Human Capital for Jobs and Productivity*. Washington, D.C.
5. UNESCO-UNEVOC. (2022). *TVET for Employment and Economic Growth in Developing Countries*. Paris.
6. GIZ. (2021). *Labour Market Assessment and Skills Development in Afghanistan*. Kabul.

7. ضمایم

امارت اسلامی افغانستان
وزارت کار و امور اجتماعی

افغانستان اسلامی امارت
کار او تولنیزو چارو وزارت

ریاست عمومی قوای بشری
ریاست مطالعه بازار کار
آمریت تثبیت نیازمندی های نیروی کار

پرسشنامه تثبیت مهارت های تکنیکی/فنی و حرفوی.

هدف مطالعه: شناسای مهارت های تکنیکی و حرفوی مورد نیاز بازارکار در افغانستان، بررسی تناسب میان عرضه و تقاضای نیروی انسانی دارای مهارتهای فنی و حرفوی و فراهم سازی زمینه برای تصمیم گیری های مؤثر.

نوت: ارقام جمع آوری شده این پرسشنامه صرف بمنظور مطالعات بازارکار استفاده میشود.

بخش اول: معرفی مصاحبه دهنده:

1. اسم تشبث/ کسب و کار: _____
2. نام پاسخ دهنده: _____
3. وظیفه پاسخ دهنده: _____
4. ولایت () ولسوالی/ ناحیه ()
5. شماره تماس _____ ایمیل آدرس: _____
6. نوع تشبث/ کسب و کار: تولیدی خدماتی

بخش دوم: در رابطه به وضعیت تحصیلی و شغلی کارکنان/کارمندان موجود.

7. تعداد کارکنان موجود .

8. در مورد کارکنان موجود خویش به تفکیک ذیل معلومات دهید؟

مجموع	کارکنان دارای تعلیمات و تحصیلات						
	رشته تحصیلی						
							تعداد
مجموع	کارکنان مسلکی (فنی و حرفوی)						
	فن و حرفه						
							تعداد

بخش سوم: مهارت های فنی و حرفوی مورد نیاز به اساس خواست کارفرمایان.

9. شما ماهرینکدام فن و حرفه در تشبث خویش بیشتر استخدام میکنید؟

فن و حرفه							
							تعداد

10. تعداد کارکنان کمبود فنی و حرفوی خویش را بنویسید؟

.....

11. آیا در تشبث/ کسب کار شما اتباع خارجی استخدام گردیده است؟ بلی

اگر جواب بلی باشد حرفه و عوامل استخدام آن را بنویسید.....

12. آیا فارغان مراکز فنی و حرفوی در تشبث شما استخدام میشود؟ بلی

اگر جواب نخییر باشد علت آن را بنویسید.....

13. آیا پلان توسعه تشبث خویش را دارید؟ بلی نخییر

اگر جواب "بلی" باشد، به ماهرینکدام مهارت فنی حرفوی نیاز خواهد شد؟

							فن و حرفه
							تعداد

14. آیا در تشبث/ کسب و کار شما نبود کارکن فنی و حرفوی خاص دیده میشود؟ بلی نخییر

اگر بلی کدام فن و حرفه؟

.....

15. به منظور ارتباط بهتر بین مراکز فنی و حرفوی با بازار کار کدام اقدامات صورت گیرد؟

.....

.....

.....

.....

.....

تشکر از اینکه وقت خود را در اختیار ما گذاشتید.

شماره تماس

وظیفه

اسم مصاحبه کننده:

تاریخ مصاحبه / /